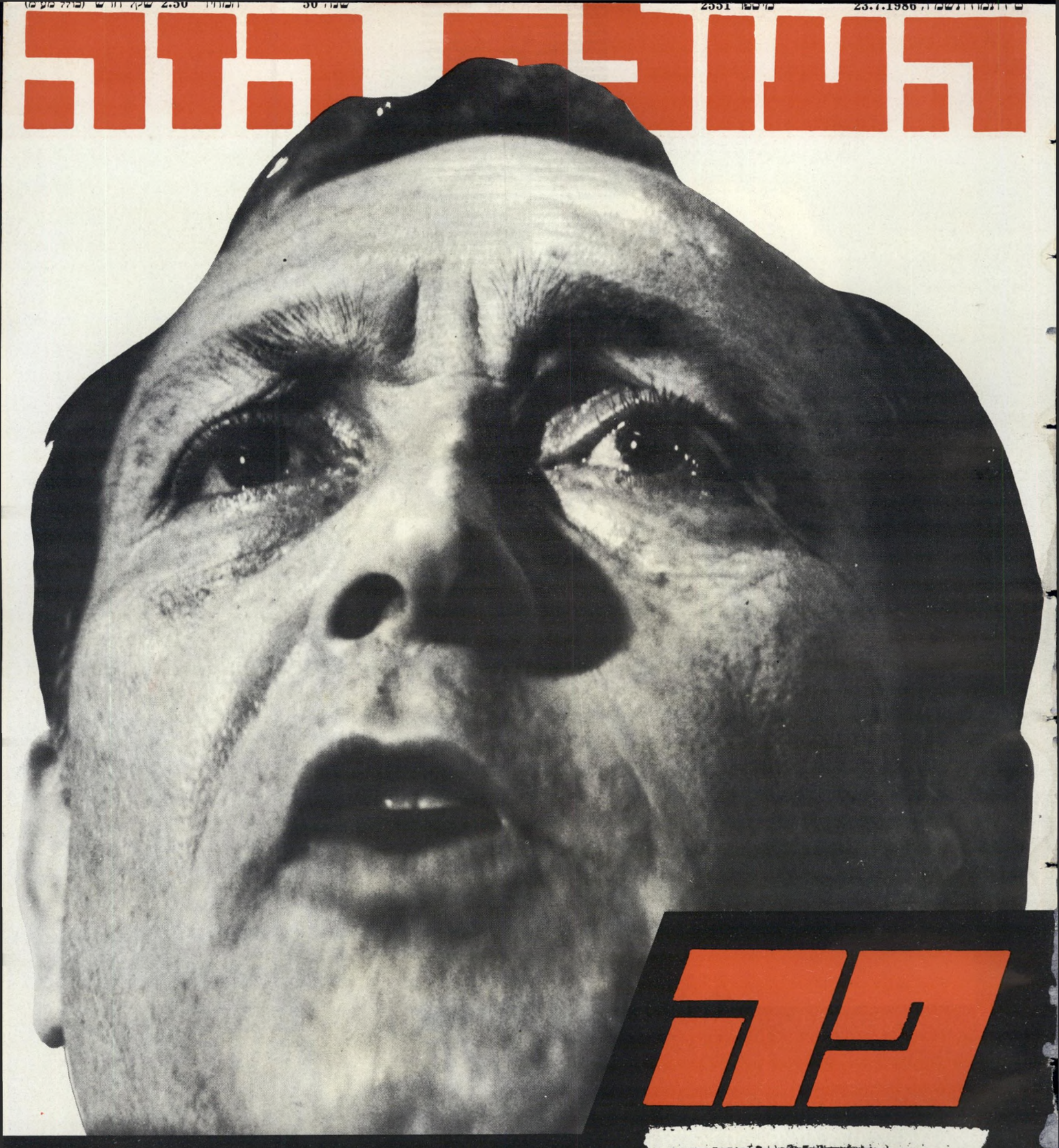
העולם הזה
23.7.1986 | 2551 גיליון | 36 שנה | התחדיד 2.50 שקל חדש (כולל מע"מ)

פה גדול

רחבת הדקלים

השף מגיש את יצירותיו ומטעים לך מה שמתאים לך.
הזמנות: אילת - 059-79222, תל־אביב - 03-224176/7/8

מלון אביה סונסטה

חוף טאבה, אילת.

הכתובת על הקיר

על הדמיון בין הקורה בדרום־אפריקה למה שקורה בשטחים הכבושים.

שבתי בימים אלה מסיור בדרום־אפריקה, ונדהמתי מהדמיון שבין האפרטהייד לבין מצבו של העם הפלסטיני. דמיון שאנו מתאמצים כל כך להתנער ממנו.

חמש דקות מכפר־סבא חי עם של חוטבי־עצים ורוחצי־כלים, אנשים החיים ללא שרותי בריאות, חינוך ותברואה נאותים, עם שבניו רוויים שינאה על שגאוותם הלאומית נרמסת מדי יום ביומו. ואנו, בקהות חושינו, למדנו להשלים עם הביזיון המוסרי הזה ונתפסנו באותה שאננות.

הטרגדיה הדרום־אפריקאית חייבת להוות עבורנו את הכתובת שעל הקיר. עשן הצריפים והצמיגים הבוערים בעיירות השחורים מטיל צל כבד גם עלינו ועל עתידנו.... ההתעלמות וההצטדקות רק מסכימים את מצבנו.

דן סיימון, תל־אביב

● ● ●

תשובות לשאלות מציקות

על הסרט שואה (העולם הזה 18.6.86 ואילך).

תודה לקלוד לנצמן על העדויות החשובות שהביא בסירטו שואה. זה עזר לי להבין מה קרה למישפחתי בהונגריה ובפולין.

אף פעם לא קלטתי את חוסר־האונים שבו היו שרויים קרובינו. תמיד חשבתי שיכלו לברוח, להתמרד ולאלתר פיתרונות אחרים כדי להינצל.

היום ברור לי באיזו מציאות הם חיו ונספו.

דבורה זק, גבעתיים

● ● ●

השבוע לפני 40 שנה

על תאריך עצוב.

השבוע, לפני 40 שנה, ב־22 ביולי 1946, פוצץ האירגון הצבאי הלאומי (אצ"ל) את מלון המלך דויד בירושלים. בין 91 ההרוגים היו 17 יהודים (וגם אחותי ז"ל).

אני מבקש לאזכר את הנושא.

נתן ריסר, אשקלון

● ● ●

רעיון לרפאל רקנאטי

על פיצוי אמיתי למחזיקי מניות־הבנקים.

רפאל רקנאטי יכול לרכוש אחדה עצומה בצבור. אם ייצא בג'סטה שכל מי שהחזיק בדיסקונט מניות בנקאיות בסכום כל שהוא, יקבל את כל כספו לפי חישוב הרווחים שהיו מתקבלים מאותם סכומים, לוא היו מושקעים בתוכניות־חיסכון מוצלחות.

בעיקבות צעד כזה יזכה מר רקנאטי בהערכה אדירה, בהוכיחו שהוא משיכמו ומעלה.

יצחק ויינברג, ראשון־לציון

● ● ●

חפש את האשה

על אשתו היפאנית של שגריר גוא־טמלה בארץ (העולם הזה 16.7.86).

אכן שורר סיכסוך חמור בין גוטאמלה לבליז (לשעבר הונדורס הבריטית). גואטמלה טוענת לבעלות על כל מדינת־הגנס הזאת (שאם כי שיטחה כמעט כשטח מדינת ישראל, מיספר אוכלוסיה עולה אך במעט על מספר תושבי רמת־גן, כ־140 אלף).

אבל זה ששגריר גואטמלה בארץ הופיע בארוחת־ערב שערך שימעון פרס לראש ממשלת בליז, לא הייתי מייחסת רק לכך ששגריר גואטמלה הוא זקן הסגל הדיפלומטי.

כדאי לשים לב לעובדה מעניינת: אשתו של השגריר, הגברת קוני דה־גרדה אפטוריה, היא יפאנית במוצאה, בדיוק כמו הגברת לאה איינגרג, אשתו של קונסול־הכבוד של בליז בארץ, המיליארדר שאול איינגרג.

מרים אמיתי, רמת־גן

● ● ●

לא אשכנזי ולא מצפצף

על העובדות הנכונות בפרשת מנהל בית־הספר הדתי באשדוד ומנהל האגף לחינוך דתי בירושלים (העולם הזה 4.6.86 ואילך).

● מר יעקב הרני, מנהל החינוך הדתי במישרד־החינוך־והתרבות, הוא יליד קאזאבלנקה שבמארוקו. כיצד הגיע העולם הזה למסקנה שהוא „עסקן אשכנזי טיפוסי"?

● מר הדני לא יצא נגד כל מיפגש בין

(המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקודם:

עקידת יצחק

הפה הגדול של מודעי, שהוא אויבו משכבר, העניק לשימעון פרס את ההזדמנות שחיכה לה: להוכיח, בחודשים האחרונים לכהונתו, שהוא אדם נמרץ והחלטי. פרס, שהסתבך בשורה של פרשות, רק חיפש עילה להפגנה כזו, והיא הזדמנה לו במיקרה. המרווח־חות מהעניין: שלוש הפרקלי־טות, אותן רצה מודעי להדיח.

7

כתבת השער האחורי:

ילד לדוד ליאור

סיפורו המדהים של הזמר ליאור ייני, שהתאהב באחיינית אשתו־לשעבר וגרם להריונה, כפי שסיפר אותו בראיון חושפני לרחל המרחלת.

כשיוולד ילדם של ליאור ורותי פילגי (בתצלום), הוא יהיה גם אח וגם בן־דוד לבניו של הזמר ייני.

36

אייכמן כאורח רישמי בישראל?

אילו המשיך להתקיים הרייך השלישי, ואילו רצח רק צוענים, ולא יהודים — כיצד היתה מתייחסת אליו ממשלת ישראל? האם יית־בנו כותרות עיתונים כמו „מר אייכמן ביקר במ־כון־ויצמן" ו„השר ארנס שוחח עם השר הר גבלם"?

5

„מעשים מכחימים"

סיפורי־הזוועה הסתתרו תחת הרמז „מעשים המכתימים את שמנו". לפני 36 שנים חשף העולם הזה שערוריה של מעשי הרג, התעללות ועינויים, שעליהם ניצחה אז מפא"י. בפרשת השב"ס, לפני שנתיים, מילא יצחק שמיר מחרות את מקומו של בן־גוריון, אך קולו של העולם הזה נותר אותו הקול התקיף.

4

פרשת השב"ס

הסיכסוך בשרות בתי־הסוהר, בין הניצב רפי סויסה לבין שלושת עוזריו בלישכתו, דומה במרוצו לפרשת השב"ס — אלא שהמעם מדובר באפרודיזיה דלוחה על טרגדיה חמורה.

6

כואב לו, למשה שחל

היתה זו הפעם הרא־שונה מזה זמן רב שמשה שחל איבד את שיווי מישקלו ואת ביטחונו העצמי. גם הוא מודה בכך. על התקפתו הגסה של רוני מילוא הוא הגיב במעידה חמורה ובשיאה של הפרשה חש בכאב ונזקק לבדיקות רפואיות. „זה הכל נסיון לפ־גוע בי באגל עמדתי בעד חקירה בפרשת השב"כ!

8

אריה נאור:

כולנו בני־אדם

„גם מי שמאמין שהשטחים עצמם משוחררים, אינו יכול לומר שתוש־ביהם משוחררים," כותב במדור „דיעה אחרת" אריה נאור, שהיה מזכיר ה' ממשלה בימי בגין, ומסביר מדוע רק האוסציה של הסכמי קמפ־דייוויד היא מציאותית. „בולנו בני־אדם," הוא קובע, ו„האדם חשוב יותר מן האדמה!"

11

יש נסיכה לדרוס!

חנה שטיינר היפהפיה (בתצלום) נבחרה השבוע באשקלון כנסיכת הדרום, בת־חרות מלכת המים היוקר־תית. סגניות הנסיכה הן: סיגלית שמעוני, ויוי נחמה.

34

עד שהמוות הפריד ביניהם

שניהם הובהלו במצב קשה לבית־החולים: האשה, ברוריה, מתה בדרך מפציעה, והבעל, דויד, שהחלים בנס, נאשם בעת ברצח. מה גרם לקרב הבבנים ביניהם, בדיוק־ידידה בעיירה שדמית, והאם היתה זו מצידו הגנה עצמית?

28

שתי אצבעות ואחת משולשת

רוני פינקוביץ, שכחייל היה השחקן הראשי בסרט הצה"לי שתי אצבעות מצידון, כועס וממורמר. הצבא מכר את הסרט למפיץ אזרחי מבלי לשאול אותו. פינקוביץ: „בסרט אזרחי הייתי דואג לקבל פרמיית מיטעני־צד וביטוח נגד ריקושטים. אבל פה כולם נרתמו בהתנדבות: ועכשיו יבוא מישהו וירוויח עלינו כסף?"

16

ניצן בין חוחים

מדוע חייבים חסידיו של שלמה ניצן להתענות במשך כמעט שעה עד שהם רואים אותו? בסיבה למסיבה: הנה הצעה לרשות השי־דור: שתפרסם את המו־עד המדוייק של סינתו!

26

הפרא העדין

גון סבאג, גיבור הסרט „היפה והחיה", מספר לעורכת הקולנוע של „העולם הזה" כיצד שיחק את דמותו של רומיאו לבנבן לצידה של יוליה שחורה. ומדוע הוא אוהב דווקא את נופי הנגב.

33

רחל המרחלת מדווחת:

מה בדיוק קרה במיטבח של נווה־תירצה. בין **אביבה גבנית** לסניגורה **נתן קנת?** ● מדוע מארח שר־החינוך **יצחק נבון** בביתו את גיסתו ה־דינה ארז, היכן מבלה בעלה **משה גיא** עם **מירי אריז** ואיפה נמצאת **אופירה?** ● איך הצליחו דויד ברזילי והאשה־שאיתו ריתי לחיות רק מאהבה? ● יהודית רבין אוהבת הומור. ברציונות גמורה ● גם **שלומית אהרין** למדה שבחיים „הכל עובר, חביבי" ● **שלמה צח ואילנה אביטל** (בתצלום) חזרו לארץ — אבל בנפרד ● במלכודת בין שני בעלים: ריקי אינה יכולה לצאת מהארץ, כי בעלה הראשון, הטייס המתחרד **יעקב היימן**, שרצה להפציץ את הר־הבית, אינו מרשה לה להוציא מכאן את שלוש בנותיו — ובעלה הנוכחי, עורך־הדין גד ריזה, אינו יכול לבקרה בארץ. מפחד חוקרי מס־ההכנסה וחוקרי השוד הגדול של בנק צפון־אמריקה.

40

שתי אצבעות ואחת משולשת

רוני פינקוביץ, שכחייל היה השחקן הראשי בסרט הצה"לי שתי אצבעות מצידון. כועס וממורמר. הצבא מכר את הסרט למפיץ אזרחי מבלי לשאול אותו. פינקוביץ: „בסרט אזרחי הייתי דואג לקבל פרמיית מיטעני־צד וביטוח נגד ריקושטים. אבל פה כולם נרתמו בהתנדבות: ועכשיו יבוא מישהו וירוויח עלינו כסף?"

16

המדורים הקבועים:

מיכתבים – וודקה נגד ויסקי	3	**הורוסקופ** – הגב יכאב לאריה	21
איגרת־העורך – אין חדש תחת השמש הישראלית	4	**קולנוע** – אהבה על קביים	24
הדרון – שיקולים פרגמאטיים	5	**גם זה וגם זה** – יש עתיד לשמאל	25
במרינה – שני סוגי דיו	6	**דף חדש** – בדידותה של האשה הבלתי־נשואה	26
תשקיף – השתיקו את אורי זוהר	10	**מה הם אומרים** – „מדבר־סקר – תרחקו!"	30
דיעה אחרת – אריה נאור: אדם, אדמה ואוטונומיה	11	**לילות ישראל** – מלכת־המים: הסיבוב הראשון	34
אנשים – כך נבחרה השימלה	12	**תשבצופן** –מחלה של עיתון (3 אותיות)	38
ראיון – עם רוני פינקוביץ, כוכב „שתי אצבעות מצידון"	16	**תמרזרים** – יחוס תורכי וקריירה אוסטרית	39
יומן אישי – מדינה כדי לחיות בה	19	**שידור** – מחלקת הגוויה	39
		רחל המרחלת – גרנות והמערוך	40

„העולם הזה". שבועון החדשות הישראלי ◆ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 ◆ העורך הראשי: אורי אבנרי ◆ עורך־מישנה: דוב איתן ◆ עורך תבנית: יוסי שנון ◆ רכזת מערכת: ענת סרגוסטי ◆ עורך ביתוב: גיורא נוימן ◆ צלמי מערכת: ציון צפריר, צבי טל ◆ עורך דסק: יפתח שביט ◆ ראש המינהלה: אברהם סיטון ◆ מ[נ]ת המודעות: רפי זברוני ◆ המו"ל: „העולם הזה" בע"מ ◆ הדפסה: „הדפוס החדש" ע"מ, תל־אביב, רחוב חזמה ומגדל 2 ◆ הפצה: „גד" בע"מ, תל־אביב, רחוב חרוצים 7, טל. 377056.

קול קורא

העורכים של תחנת־טלוויזיה אירופית צילצלו אליי לפני כמה ימים וביקשו להמציא להם גיליון של העולם הזה מלפני 36 שנים.

מחלקת־המחקר של אותה תחנה ביררה כי ב־22 ביוני 1950 הופיעה בשבועון זה כתבה שתיארה את גירושם של ערבים משטחי־ישראל. למען האמת. לא זכרתי את הכתבה. חיפשתי את הגליון. הוא נשא את המיספר 661. אני קיבלתי לידי את העולם הזה באפריל 1950, והגליון הראשון שיצא תחת ידי נשא את המיספר 651, כלומר, הגליון הנדון הופיע בשבוע ה־11 לכהונתי.

התחלתי לקרוא את הכתבה, ונדהמתי. כמעט כל מילה בה מתאימה לפרשת החודש — פרשת הפליטים, שנשארו במחנות שמעבר לגבול, חסרי־כל ומזי־רעב, ונהגו לחצות בלילה את הגבול חזרה לכפריהם ולבתיהם הנטושים, שטרם נמחקו אז מעל פני האדמה, כדי לקצור תבואה, לקטוף פירות מעציהם ולקחת חפצים. לעיתים היו מזויינים, ולא־פעם גם פתחו באש על סיורי צה"ל.

בתודעת הציבור מילאו „המסתננים" אז את אותו התפקיד שממלאים „המחבלים" כיום. וגם הטיפול בהם לא היה שונה.

אין מוסר על־תנאי

וכך כתבתי ביוני 1950:
אנו קוראים בכל יום על מעשי המסתננים ועל דרכי המילחמה בהם. מרוב הרגל אנו נוטים לשכוח שהמדובר כאן לא ב„בעיה" מופשטת — אלא באנשים חיים.

טרגדיה גדולה היא, אכזרית ומזעזעת. תמונות מעטות אלה באות להזכיר לנו עובדה קטנה זו. הן צולמו על־ידי מקסים סלומון, סופר העולם הזה. בשעה שנלווה אל אחד הפטרולים הלוחמים במסתננים.

תפקיד קשה הוא. חיילים בעלי ניסיון יודעים מה קל היה, בעצם ימי־הקרבות, להסתנן בלילה בין מישלטי־אוייב צפופים. והנה יש לנו, כיום, גבול אינסופי, ומעבר לגבול יושבים פליטים מזי־רעב ומרי־נפש, שאין להם מה להפסיד, והשונאים את תושבי־ישראל שינאת־מוות.

—

" החיילים בתמונה הגדולה לבושים במדי צה"ל של אז. חובשים כובעים שנקראו „היטל־מאכער" מפני שנתרמו על־ידי יצרני־כובעים יהודיים בארצות־הברית. הם מחזיקים ברובים גרמניים מתוצרת צכיה. שסופקו לישראל לפי הוראת סטאלין.

כתבת „העולם הזה", 22.6.1950*
כמו פרשת השב"כ

השב"כ. שום דבר לא השתנה ב־36 השנים במדינה — ושום דבר לא השתנה גם בגישת העולם הזה ובמאבקו למען טוהר־הנשק וזכויות־האדם.

יש הבדל אחד: ב־1950 היתה קיימת בארץ צנזורה חמורה ביותר, ולא ניתן לומר במפורש הרבה דברים שאפשר לאמרם היום. גם זוהי אחת התוצאות של מאבקנו העקשני, רב־השנים.

הכתבה הנדונה נשאה את הכותרת „כיצד מגרשים מסתננים?" לכאורה זהו ריווח על פעולה של סיור־צה"ל, שאליו נלווה מקסים סלומון — צלם המערכת הראשון של העולם הזה ובעיתונות הישראלית בכלל.

לתצלומיו של סלומון — שראה רק מה שצה"ל היה מוכן להראות לו — צירפתי מאמר קצר משלי. הוא מדבר בשביל עצמו.

כדי להבינו, יש לזכור את העובדות. מאות אלפי ערבים גורשו/ברחו במהלך 1948. כחייל הייתי עד־ראייה לשיטות הגירוש, ואף כתבתי עליהן בספרי הצד השני של המטבע, שהופיע גם הוא באביב 1950.

מזויינים יעברו את גבולותיה בלילות וחומר כשאנשים אלה באים כדי לשדוד הטרגדיה האישית של אנשים אלה כאש — המדינה מצווה להגן על חיי תושב רכושם. לאותם החיילים והשוטרים הנ[א]ים תפקיד רק מגיעה תודת כולנו.

אולם —

אולם אין המדינה יכולה להרשות לעצמה להניח ליחידים לבצע — ולוא גם מתוך אידיאליזם מסולף — מעשים המכתימים את שמנו בעיני העולם ובעיני עצמנו.

יכול להיות שלא מעטים הם הסבורים שהטלת אימה על המסתננים היום היא הדרך היחידה למנוע הסתננות מחר. הנסיון כבר מוכיח שגם מבחינת היעילות, זוהי שיטה מוטעית. מסתננים אלה אינם שודדים מיקצועיים. הם פליטים מרי־נפש, שאין להם מה להפסיד.

אין אנו יכולים לעבור בשתיקה על האשמות הכבדות שהוטחו בפנינו, ושהידהדו בעולם כולו. אין אנו יכולים גם להסתפק בהצהרות סתמיות. חייבת להיערך חקירה ציבורית כנה, ואם יימצא שבוצעו מעשים לא־הוגנים — חייבים האחראים לבוא על עונשם.

ולאו דווקא מחשש „מה יאמרו הגויים". שום חברה בריאה אינה יכולה לסבול כי באחת מפינות חייה — ולו גם תהיה פינה אפילה ורחוקה — יבוצעו מעשים הסותרים את החוק, את המוסר, את ההגינות האנושית.

כי אם ניתן לנגע כזה לגדול כיום, כשהוא מכוון כלפי „זרים" — מי ייתן לנו ערובה שמחר לא יהיה מכוון כלפי „אוייב פנימי", ומחרתיים כלפי כל יריב פוליטי? לא ייתכן מוסר על־תנאי. ולא ייתכן שנחנך חלק מן הדור הצעיר ביותר ברוח הפורקת את מיצוות האנושות.

ההסתננות היא מכת־המדינה. לא נמנע אותה במעשי־הפקר. נוכל לצמצם אותה על־ידי שיטות־מילחמה יעילות יותר: יחידות ניידות יותר, קשר מהיר יותר, הגנה מקומית יעילה יותר. אולם פיתרון סופי לבעיה זו יכול לבוא רק עם הרחקת הפליטים הערביים מגבולנו ושיקומם.

מעטים יודעים להעריך באיזו מידה מרעילים הפליטים המיואשים את האווירה בכל ארצות־ערב, באיזו מידה הם משחיתים את הסיכויים להסדר של שלום. כל החוזרים מסיור בארצות־ערב תמימים ברעיה שזהו המיכשול הגדול ביותר לחיסול מצב־המילחמה.

כל מסתנן החוזר מ„טיול" בישראל כשבפיו סיפור־זוועה שופך טיפת־שמן נוספת על מדורות השינאה. הערך המעשי להפחדת מס־תננים־בעתיד מפוקפק, הנזק המיידי, המוחשי, ברור ובולט.

לקרוא בין השורות

עד כאן הכתבה משנת 1950. רבים מבין הקוראים את גליון השבוע לא היו אז עדיין בחיים.

כדי לקרוא בין השורות, צריכים לשים לב לביטויים כמו„מעשים המכתימים את שמנו", „הטלת אימה", „מעשים הסותרים את החוק, את המוסר, את ההגינות האנושית", „סיפורי־זוועה". הכוונה היתה למעשי־הרג. לעינויים ולהתעללות.

בכותרות לתצלומים נאמר כי רבים מן העולים החדשים, ששירתו אז בצה"ל, באו ממחנות־ההשמדה באירופה, וכי חסר להם היחס הנאות לשבויים. באחד התצלומים נראה חייל, בעל מיספר על זרועו, השומר על מסתנן שבוי. ואילו הערבים אמרו „פה נולדתי ופה אקבר" וכן „מוטב לי למות ברובה ולא למות ברעב".

גם הדרישה לוועדת־חקירה, שהועלתה בכתבה, היא אקטואלית מאוד.

אין חדש תחת השמש הישראלית. המאבק על טוהר־הנשק התנהל אז, ונמשך כיום. כאז כן עתה עומד העולם הזה במרכז השורה הראשונה של המאבק. אז עמדו דויד בן־גוריון ומפא"י בראש־השילטון. פרשת השב"כ אירעה כאשר יצחק שמיר והליכוד נשאו באחריות. אך מבחינתנו אין בכך כל הבדל.

יש הבדל חשוב בין אז והיום: בארץ קם דור שלם חדש, שבחלקו התחנך על ברכי העולם הזה משחר נעוריו.

ב־1950 היה קולנו הקול היחידי במדינה שהשמיע מחאה, והעולם הזה היה העיתון היחידי במדינה שחשף את האמת. כיום יש חזית רחבה הרבה יותר — לא מעט תודות לפעולתו הרצופה, העקשנית ורבת־השנים של השבועון הזה.

שם סלומון

(המשך מעמוד 3)

תלמידים יהודיים דתיים ותלמידים ערביים. הוא הסתייג מקיום מיפגשים חברתיים ודו־מיניים, ודעתו זו נתקבלה הן על דעת השר והן על דעת כל חברי המוצעה לחינוך דתי.

● מנכ"ל מישרד־החינוך לא מינה ועדה „לחקור באיומיו של מר הדני על (מנהל בית־הספר התיכון הדתי באשדוד, בצלאל) שפרן" וממילא אין אמת בכך שמר הדני ציפצף על הוועדה.

ישראל כהן, ירושלים

● ● ●

וודקה נגד ויסקי

על המיליונר הקנדי־אמריקאי, שראש עיריית ירושלים שימש לו מורה־דרך אישי בעת סיור בתערוכת אוסף משה דיין במוסיאון ישראל (העולם הזה 16.7.86).

נא לא לזלזל באדגר ברונפמן. הנה הסיפור כיצד הוא הצליח לשכנע את אביו, איל־הוויסקי סם ברונפמן, למנות אותו בגיל 28 לנשיא חברת־הענק (למשקאות) סיגראם.

ברונפמן האב, שעשה את מאות המיליונים (של דולארים) שלו בוויסקי, האמין אך ורק בוויסקי, וכל נסיונותיו של הבן אדגר לשכנע אותו לייצר גם וודקה, שנכנסה בשנות ה־50 לאופנה באמריקה, עלו בתוהו.

האב סם לא האמין שאמריקאים ישתו משקה שאין לו לא טעם לא ריח וגם קשור, באסוסיאציה לפחות, ברוסים. אבל כשהוכיח לו אדגר כמה מצליחים המתחרים לגרוף עם הוודקה שלהם, נכנע סם בסוף. הסכים לוודקה וכשריווחי סיגראם הרקיעו, מינה את הבן בגיל 28 לנשיא החברה.

אברהם פסמניק, תל־אביב

היין והכרס

על שתיית יין במידה (העולם הזה 9.7.86).

אם הקוראה דינר טרחה להביא מספר האגדה את האימרה „יין — רובו קשה ומיעוטו יפה: הרי כבר כדאי להרחיק יותר ולצטט את האימרה המיוחסת לאורח שנתקל במארח קמצן.

וכך כתוב בתלמוד (במסכת פסחים): „כוסך קטן, ויינך מתוק, וכרסי רחבה!" ובלשון בני־אדם: יש לי כרס של ממש, עם קיבולת של ממש, ואתה מגיש לי יין מתוק בכוס קטן?

שמואל מוסקוביץ, רעננה

● ● ●

זאהי למזכ"ל

על האיפיונים המתבקשים לתפקיד מזכ"ל מיפלגת העבודה (העולם הזה 16.7.86).

האם שם מישהו לב כיצד הספורט, או לפחות אוהדי הספורט, הולכים ומשתלטים על תפקיד מזכ"ל מיפלגת העבודה? אחרי כמה מזכ"לים לא כל־כך ספורטיביים כמו גולדה מאיר ולובה אליאב, היה המזכ"ל הלפני־אחרון חיים בר־לב. הפרש הירידה, ועתה המזכ"ל הוא עוזי ברעם, חובב הכדורגל המושבע.

לכן אני מציע להכין לעתודת המזכ"לים של מיפלגת העבודה את זאהי ארמלי, כדורגלן־הצמרת משפרעם. בימים אלה התבשרנו שהוא מתעתד לעבור להפועל תל־אביב, ולכן, לדעתי, אם מיפלגת העבודה רוצה להוכיח קידמה אמיתית, זאהי הוא מזכ"ל העתיד — גם ספורטאי, גם ערבי, גם איש הצפון, גם אדם עובד (בסוכנות לחלקי־חילוף).

ידידיה פנסטר, חיפה

● ● ●

לא פגש ולא אמר

על היחסים בין מנהל קול־ישראל לעובדיו הבכירים (העולם הזה 2.7.86).

הציטוט בשמי, שהופיע במיסגרת במדור שידור, תחת הכותרת נוקם ונוטר, לא נאמר על ידי, ובאירוע הנזכר לא פגשתי את מנהל הרדיו, וממילא לא הקדמתי שלום בלי מענה וכו'.

יורם אבנר, עורך יומן הבוקר הזה, קול ישראל, ירושלים

■

מיכתבים למערכת

העולם הזה שומר לעצמו את הזכות לערוך מיכתבי קוראים מסיבות לשוניות, מישפטיות או טכניות.

האם היתה ישראל משתתפת באולימפיאדה בברלין, 1936?

הטלאי השחור

לפני 50 שנה נערכה האולימפיאדה בברלין, בירת גרמניה הנאצית.

באותם הימים כבר ידע העולם כי בגרמניה שולטת דיקטטורה אכזרית. פלוגות־סער השתוללו ברחבי המדינה. בעשרות מחנות־ריכוז עונו עד מוות גרמנים ויהודים. חוקי־נירנברג המתועבים כבר היו בתוקפם.

זה לא הפריע לעולם להתכנס ולחגוג בברלין. באו מצפון ומדרום, ממיזרח וממערב.

ואיני יכול להימנע מלהרהר: אילו היתה ישראל קיימת אז, ואלמלא היה היטלר אנטי־שמי, האם היתה מדינת־ישראל מדירה את רגליה מן האולימפיאדה ההיא?

חוששני שהתשובה היא חד־משמעית: לא.

■ ■ ■

כך העליתי את השאלה הזאת כמה פעמים בקשר ליחסינו עם רודנויות שונות, ובעיקר עם דרום־אפריקה הפאשיסטית, הגיזענית והרצחנית.

אילמלא היה אדולף היטלר אנטי־שמי מטורף, אלא היה מקים את בתי־החרושת למוות של אושוויץ וטרבלינקה כדי להשמיד רק צוענים, הומו־סכסואלים וסוללים, ואילו היה הרייך השלישי קיים כיום — איך היתה מדינת־ישראל מתייחסת אליו?

■ ■ ■

הנה צרור של ידיעות אפשריות באמצעי־התיקשורת:

הארץ על המישמר, 20.7.86:

מקהלת הקיבוץ הארצי החליטה להחרים את כינוס־המקהלות העומד להיערך בארץ, בגלל השתתפותן של שתי מקהלות מגרמניה הנאצית. אחת מהן היא המקהלה המרכזית של פלוגות־הסער, והשניה המקהלה הצוענית מאושוויץ.

שום מקהלה ישראלית אחרת לא ביטלה את השתתפותה. מארגני הפסטיבל הגיבו בתמיהה על החלטת הקיבוץ הארצי. „אין בכוונתנו לערבב אמנות עם פוליטיקה," נאמר בהודעה.

הארץ, 23.7.86:

ביקורו הצפוי של השר משה ארנס ברייך השלישי מעורר ביקורת בחוגים מדיניים. חוגים אלה הצביעו על כך שהביקור עלול לעורר תגובות שליליות בארצות רבות, שהן ידידותיות לישראל.

לעומת זאת הסביר השר ארנס שהוא עורך את הביקור לפי בקשת הקהילה היהודית בברלין, הרואה בו הזדמנות טובה לשיפור מעמדה אצל ממשלת הרייך, ובעיני הפיהרר עצמו. לפי בקשת הקהילה ייפגש השר ארנס עם הרמן גרינג, הנחשב כאיש מס' 2 של הרייך, ועם השר לענייני הסברה, יוזף גבלס. מר גבלס אמר־לא מכבר שהוא מעריץ את מיפעל־התחיה היהודי, וכי גרמניה החדשה יכולה ללמוד הרבה מן הדוגמה הישראלית.

■ ■ ■

בותרות אינן לקוחות רק מאמצעי־התיקשורת הישראליים. גם בעולם מקדישים תשומת־לב רבה ליחסים הנרקמים בין ישראל וגרמניה הנאצית.

וושינגטון פוסט, 28.7.86:

מומחי־מודיעין אמריקאיים עוקבים בתשומת־לב רבה אחרי שיתוף־הפעולה בין ישראל וגרמניה לפיתוח הגרעין.

כידוע, אירעה לפני חמש שנים התפוצצות גרעינית מוזרה בים הצפוני. חקירה של מוסדות־הביון האמריקאיים העלתה את החשד כי היתה זאת התפוצצות של מיתקן גרעיני משותף של גרמניה וישראל. מסקנות החקירה טושטשו בשעתו על־ידי הבית הלבן.

מעריב, 2.8.86:

מישלחת גרמנית רמת־דרג מבקרת עתה בארץ ועורכת סיורים במיפעלי התעשיה הצבאית והתעשיה האווירית.

ראש־המישלחת, היינריך הימלר, הכריז בנמל־התעופה בן־גוריון כי בדעת הוורמאכט לצייד את אנשיו ברובי־סער מדגם גליל, שהם הטובים ביותר בעולם, מסוגם, לדבריו. המישלחת מתעניינת גם בטנק־המערכה מרכבה ובמטוס לביא.

יתכן מאוד כי יחידת־העילית המהוללת של המישטר הנאצי, הס"ס, שמר הימלר עומד בראשה, תצוייד גם היא בתת־מיקלעים מדגם עוזי.

עיסקה זו, אם תתבצע, עשויה לשפר באופן ניכר את מצבה הכלכלי של התעשיה הצבאית, ולצמצם את מימדי האבטלה בארץ.

■ ■ ■

מי יבן שמעשים אלה אינם עוברים ללא תגובה שלילית בארץ ובעולם.

ניו־יורק טיימס 5.8.86:

הפגנה סוערת התקיימה הבוקר לפני מישרד המישלחת הישראלית באו"ם. אלפי מפגינים, ברובם שמאלנים, נשאו שלטים וקראו קריאות נגנות היחסים המתהדקים והולכים בין גרמניה הנאצית וישראל.

השגריר הישראלי, בנימין נתניהו, שאחיו נפל במיבצע אנטבה, כינס מסיבת־עיתונאים ושפך אש וגופרית על ראשי המפגינים, שאותם הגדיר כאנטי־שמים. הוא גם הצביע על העובדה שבין המפגינים בלטו ערבים, חברי האירגון הטרוריסטי פי־אל־או.

„יחסיה של ישראל עם גרמניה הנאצית אינם שונים מיחסי שאר המדינות עם הממשלה הגרמנית," אמר השגריר. „אין אנחנו מחייבים את המישטר הגיזעני, והבהרנו לא פעם שממשלת ישראל מסתייגת מן המתרחש במקומות כמו אושוויץ וטרבלינקה. אולם אין אנחנו מתערבים במישטר הפנימי הקיים בארץ אחרת."

השגריר הוסיף שמי שמבליט את יחסי ישראל עם גרמניה, כאילו היו שונים מיחסי שאר המדינות עם המישטר הנאצי, מעליל עלילות וחושף את פרצופו האנטי־שמי.

ידיעות אחרונות, 7.8.86:

הפגנה קטנה נערכה בנמל־התעופה בן־גוריון, לרגל בואו של המישפטן הגרמני קורט ולדהיים לשורת הרצאות באוניברסיטה העברית. מר ולדהיים, שהוא אוסטרי במוצאו, ירצה על הנושא: „מה רע בחוקי־נירנברג להגנה על הדם הגרמני?"

ההפגנה משכה רק כמה עשרות צעירים מחוגי השמאל הקיצוני. נשיא האוניברסיטה הביע את מורת־רוחו על קבלת־

לפני 50 שנה: ברלין בימי האולימפיאדה

פנים בלתי־מנומסת זו לאורח נכבד. הנחשב כמישפטן דגול בארצו. „האוניברסיטה," אמר, „דוגלת בחופש הדיעה ובזכות כל אדם להשמיע את דעתו. גם מי שאינו חסיד של חוקי־נירנברג חייב להכיר בכך שיש צד שני. וראוי לשמעו בלי דעות קדומות." מר ולדהיים עצמו אמר שהוא היה תמיד חובב־יהודים.

■ ■ ■

אך יש אינו יבול להכחיש שמבחינה כלכלית וטכנולוגית יש הרבה ברכה ביחסים המתפתחים עם המישטר הגרמני.

דר שטירמר, 11.8.86:

אובר־שטורם־באן־פיהרר אדולף אייכמן, שחזר זה עתה מביקור במכון וייצמן בישראל, שיבח את שיתוף־הפעולה הפורה בין שתי המדינות.

הר אייכמן, האחראי בגסטאפו למילחמה ביסודות חתרניים, הזכיר במיוחד מחשב מתוחכם מתוצרת ישראל, המחולל מהפכה במילחמה בחתרנות ובטרוריזם ברחבי העולם. המחשב כבר נוסה בהצלחה במרכז אמריקה והשיג תוצאות טובות מאוד.

■ ■ ■

מחשב ישראלי זה מאתר תוך דקות דירה שבה חל שינוי פיתאומי בצריכת החשמל, דבר העלול להעיד על הפעלת מכונת־דפוס בלתי־חוקית של אויבי־המישטר. המחשב, שהופעל באופן נסיוני במינכן, כבר הביא לגילוי כמה עשרות בני־בליעל, שהועברו אחר־כבוד למחנה־הריכוז בדכאו, לשם שיקום וחינוך מחדש.

הר אייכמן אמר כי כל מרכזי הגסטאפו בגרמניה־רבתי יצויידו עתה במחשבים אלה. מחיר העיסקה יגיע לכמה עשרות מיליוני רייכסמארק.

הארץ, 3.9.86:

מנכ"ל מישרד־הביטחון הצדיק בוועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת את מכירת הנשק והציוד לגרמניה הנאצית. הוא השיב לשאלת נציגי האופוזיציה השמאלית, שתקפו מכירות אלה.

„אין לנו כל אפשרות להיות בוררים בעניין זה," אמר המנכ"ל. „אנחנו פועלים על פי שיקולים פרגמטיים גרידא. בלי מכירת כמויות גדולות של נשק בחו"ל, לא נוכל לקיים את תעשיית־הנשק העצמאית שלנו, הדרושה לביטחון המדינה, מול פני האוייב הערבי."

המנכ"ל הוסיף כי הכספים הזורמים לתעשיית־הנשק הישראלית מחו"ל, ובעיקר מן השוק הגרמני הגדול, עוזרים לפתח את הנשק הישראלי ולעכל טכנולוגיות מתקדמות, שיש בהן ברכה לכל התעשיה הישראלית. „לולא כן, היה המאזן המיסחרי שלנו הרבה יותר גרוע," הדגיש.

■ ■ ■

מאחורי הקלעים פועלים כוחות סמויים.

ניו־יורק טיימס, 14.9.86:

רובר הסטייט־דפארטמנט הכחיש היום כי ישראל פועלת בגרמניה, למעשה, כסוכנת אמריקאית.

הדבר בא בתשובה לידיעות שפורסמו בעיתונות האמריקאית, כאילו משתמש הנשיא רונלד רגן בישראל כדי לעקוף את החלטת הקונגרס, האוסרת על הממשל האמריקאי למכור נשק וציוד לגרמניה הנאצית, בגלל ההפרות הגסות של זכויות־האדם בה.

לפי הידיעות, פועלת ישראל בשיתוף־פעולה הדוק עם הסי־איי־אי, סוכנות־הביון האמריקאית. נאמר כי חלק מן הסיוע הענקי שמקבלת ישראל מארצות־הברית נועד מראש למימון מכירות הנשק לגרמניה, במגמה לעקוף את הליברלים ויפי־הנפש בקונגרס האמריקאי, המונעים אספקת ציוד אמריקאי למישטר הנאצי.

הטלוויזיה הישראלית, „מבט לחדשות", 23.9.86:

שימעון טסלר: ...קריאה פאתטית היפנה הבוקר לישראל עסקן צועני מגרמניה, יוהאן ברגן, הטוען שהצליח להימלט ממחנה אושוויץ. הצועני הופיע בפאריס. הנה קטע מדבריו:

ברגן: „בשם רבבות צוענים, העומדים לפני השמדה פיסית, אני קורא למדינת־ישראל הנאורה להפסיק את שיתוף־הפעולה עם המרצחים. אתם היהודים, שסבלתם במשך אלפי שנים מרדיפות ומפוגרומים, איך אתם יכולים לעמוד אדישים ושאננים מול השואה הפוקדת את עמנו?"

שימעון טסלר: דובר ממשלתי אמר לסופרנו שדבריו של מר ברגן יזכו בתשומת־לב הראויה. שלא לציטוט אמר הדובר שהדברים נראים מוגזמים ובלתי־מאוזנים. מחר ישרור מזג־אוויר נעים בכל רחבי הארץ..."

■ ■ ■

מחאות בארץ ובחו"ל לא נותרו, כמובן, ללא תגובה.

דבר, 18.9.86:

שימעון פרס דיבר אתמול בלישכת מיפלגת־העבודה על יחסי ישראל עם גרמניה, בעיקבות דרישה של קבוצת־חברים, המתנגדת ליחסים אלה.

פרס הירצה במשך שעה על נושא זה, והביא שורה של נימוקים המחייבים יחסים אלה.

ראשית: האינטרס של מדינת־ישראל. „לא יפי־נפש בישראל ובעולם יגנו על המדינה שלנו, אלא חוסננו הצבאי והכלכלי," אמר פרס. לדבריו, היחסים עם גרמניה מניבים פירות רבים בשטח זה, כגון שיפור מאזן־התשלומים, פיתוח טכנולוגי ועוד.

שנית: הקהילה היהודית הגדולה בגרמניה. „איננו יכולים להתנכר ליהודים," אמר פרס. „מה יקרה ליהודים אם גרמניה הנאצית תחשוב, חלילה, שאנחנו נגדה?"

שלישית: המערך הבינלאומי. „איננו יכולים להתעלם מכך שאויבי גרמניה הם גם אויבי ישראל. עומד מאחוריהם הגוש הסובייטי־הערבי, המתנכל גם לנו. אולי זה לא נעים, אבל יש לנו אינטרס משותף עם גרמניה הנאצית, שאי־אפשר להתעלם ממנו."

רביעית: יחסינו עם ארצות־הברית. פרס רמז כי חלק מפעולתנו בגרמניה נעשית לפי בקשתו המפורשת של הבית הלבן. „אולי רוצים יפי־הנפש שנכריז מילחמה גם על אמריקה?" ליגלג פרס.

קול־ישראל, „יומן החדשות", 23.9.86:

(ראיון עם ראש־הממשלה המיוצג. מר יצחק שמיר:)

„השמאלנים במערך מבקשים לגרום למשבר על רקע יחסינו המצויינים עם גרמניה הלאומית, כדי לפוצץ ברגע האחרון את הרוטציה. זה לא יעזור להם. הם יכולים לנבוח כמה שהם רוצים, אנחנו נמשיך לטפח יחסים אלה, לטובת המדינה וביטחוננו. אולי איננו מסכימים עם כל ההיבטים של המישטר הלאומי בגרמניה, אבל יש לנו הבנה למגמותיו העיקריות, שאינן רחוקות מן המגמות הלאומיות שלנו."

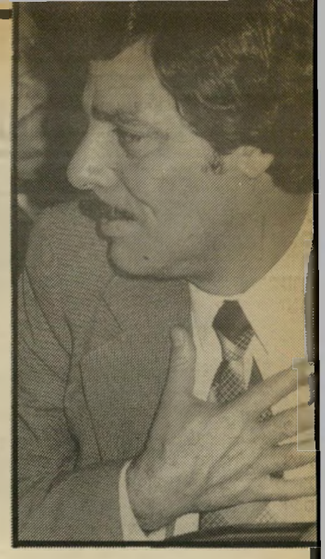
■ ■ ■

כן הלאה וכן הלאה.

הידיעות האלה אינן מפוברקות. הן ובדומה להן, מתפרסמות מדי יום בכלי־התיקשורת על יחסינו עם דרום־אפריקה.

ניסחתי אותן כך, כדי שכל קורא יוכל לבחון את עצמו: איך נשמעים הדברים כאשר מדובר בגרמניה הנאצית? איך היו צריכים להישמע כשהם מתייחסים לדרום־אפריקה, שאינה רודפת יהודים אלא כושים, בשם אותם התורות והחוקים, ובאמצעות אותן השיטות שהיו נהוגות בגרמניה הנאצית עד 1941, בטרם התחיל „הפיתרון הסופי"?

האם היינו לחרשים?

מיוחד

פרשת השב"ס היא פארודיה על פרשת השב"כ וגם בה מילא „העולם הזה" חפקיד

ניקמת הדובר

פרשת השב"ס זינקה בתחילת השבוע לכותרות, והצליחה לה עפיל אף על פרשת השב"כ וספיחיה. **לכאורה יש קווים דומים בין שתי הפרשות: שלושה בכירים המתלוננים על הממונה עליהם והועברו מתפקידיהם. אבל ההמיון הוא רק לכאורה. פרשת השב"ס היא פארודיה עלובה, אם לא מעליבה, על פרשת השב"כ.**

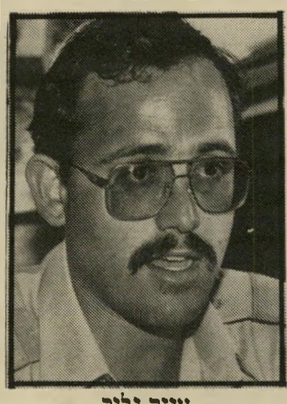
ראשית, שלושת הבכירים בפרשת השב"כ — ראובן חזק, פלג רדי ורפי מלכה — מילאו באמת את הפונקציות הבכירות ביותר בשרות, מלבד תפקיד ראש־השרות. ואילו בפרשת השב"ס מדובר בשלושה עוזרים בלי־שכל נציב השרות — דוברו שימעון מלכה, מזכירתו דבי שגיא ועוזרו חיים גליק.

שנית, שלושת הבכירים בפרשת השב"כ נאלצו לעזוב את מישרותיהם הבכירות, ואת מסלול הקריירה הבטוח שלהם, אחרי שמחו על הפשעים שבוצעו בפרשת האוטובוס. גם אם בתחילה דובר על „קליקה" ו„פוטש". אין כיום מי שחולק על מניעיהם המצפוניים של חזק, רדי ומלכה.

בפרשת השב"ס הסדר הכרונולוגי הפוך: ראשית הודיע נציב השב"ס לשלושה על העברתם מתפקידיהם, ורק אז פנו השלושה לשר־המישטרה, חיים בר־לב, כשבפיהם תלונות שונות ומשונות על עבירות שביצע, כביכול, סויסה. מעניין מדוע לא ייסר אותם מצפונם לפני חודשיים, למשל.

דובר מלכה
בגלל צבי גור

עוזר גליק
בגלל הנציב הקודם

„אנחנו קשורים בביצים!"

איך **החלה** פרשת השב"ס?

לפני שלושה שבועות זימן אליו רפי סויסה את דוברו, שימעון מלכה. סויסה דיבר מזה חודשים על רצונו להעביר את מלכה מתפקידו. שמועות על כך הילכו בשב"ס ומחוץ לו, ומלכה בן ה־38 הסתובב מוטרד.

במסיבת־עיתונאים שקיים סויסה נראה מלכה לוחש משהו על אוזנו של אחד העיתונאים שנכחו שם. מקץ כמה שניות הרים העיתונאי את ידו ושאל, כבהברקת פיתאום: „האם זה נכון שאתה הולך לפטר את הדובר?"

מלכה, בעל כישרון־הדיבור, אירגן סביבו מחנה־תומכים וכך, משהסתבר לו שסויסה אכן מעבירו מתפקידו, הפתיע את הנציב והודיע לו: „אנחנו שלושה ביחד!"

וכאן נקב בשמותיהם של רב־כלאי חיים גליק ועוזרתו של סויסה, רבי שגיא. „אנחנו קשורים בביצים!"

רק אז הסתבר לסויסה המום, שהוקף על־ידי השלושה בחנופה וליקוקים לדוב, כי נוצרה סביבו קליקה. אז החלו לזרום הסיפורים והסתבר לו שתחת אפו התרחשו דברים שהסעירו אותו. אז גם נודע לו שמלכה ניסה לגייס למחנה תומכיו את ראש מינהל־הבריאות של השב"ס, הרופטור זיגלבאום, ואת היועץ המישפטי של השב"ס, שמגר הילל, אולם השניים היפנו לו עורף.

משהסתבר לשלישיה, כי הסיפורים זורמים בשני הכיוונים — לא רק הם מפיצים סיפורים, אלא שמפיצים סיפורים גם עליהם ועל דרכי־פעולתם — פתחו במיתקפה. הם התנפלו על תת־גונדר שלום רוזולין וגידפו אותו בנוכחותו של סויסה, כאילו הוא המקור לסיפורים.

אחרי זה לא היססו להתנפל על כתבניות בשם אילנה, ולנסות להעבירה מתפקידה. בטענה שהיא־היא המדליפה נגדם. סויסה מנע את הניסיון להעביר את הכתבנית מתפקידה. המיתקפה לא פסקה והופנתה גם לעבר מפקד כלא־רמלה, סגן־גונדר פרץ חן, מתומכי סויסה. אותו כינה מלכה: „פרץ־שרץ!"

מה קרה לדבי?

מה **סופר לסויסה** במהלך שלושת השבועות האחרונים? סיפורים שפגעו בו עמוקות.

סויסה הוא אדם רגשני, ספונטאני, הבוטח באנשים עד כדי תמימות. הסיפורים אודות הרכילות שהפיצו השלושה עליו ועל קצינים בכירים אחרים בשב"ס הפתיעו אותו.

אחרי שנודע לשלושה על העברתם מתפקידיהם, נמסר לסויסה שהם איימו בקול: „אם הנציב יזרוק אותנו — אז נראה לו!"

בעיקר פגעו בסויסה הגילויים על חוסר־הלויאליות של השלושה כלפיו. השבוע אמר למקורביו: „הבן־אדם עסוק כולו בניירת. בבתי־הסוהר. לא הבנתי שגם במקום־עבודה כזה יכולים להיות מילכודים..."

בשבוע שעבר נדהם סויסה לגלות כי מוטי חנוני, מי שהיה נהגו של הנציב הקודם של שב"ס, מרדכי ורטהיימר, היה מעביר אליו בקביעות, שלוש פעמים בחודש, מעטפה מאת מלכה, שהיה דוברו של ורטהיימר בטרם הגיע סויסה לשב"ס. הנהג המפוחד הצטדק, משנתפס: „הטילו עליי!"

במעטפה, שנתפסה בשבוע שעבר, התגלו קיטעי עיתונים ומיכתב חם במיוחד מאת מלכה למפקדי לשעבר. מי יודע, שואלים מקורביו של סויסה, מה היה במעטפות האחרות?

ורטהיימר העביר, מייד עם כניסתו לתפקידו כנציב שב"ס, מתפקידיהם את ראש מינהל־הביטחון, דובר־השב"ס וקצינים אחרים. סויסה לא החליף את טבעת המקיפים את הנציב. כשנכנס לתפקיד, הוא אומנם החליף 21 קצינים מאז שהוא נציב, אך לא החליף, כמקובל בחילופי־גברי, את צוות עוזי־רי־הנציב. הוא הותיר בתפקידיהם את הדובר מלכה ואת רב־כלאי חיים גליק.

(המשך בעמוד 38)

ההאשמות נגד סויסה

מהו טיב ההאשמות שהגישו שלושת עוזריו של סויסה נגדו?

בראשית השנה פירסם „העולם הזה" (8.1.86) לראשונה את תוכנו של מיכתב אנונימי, שנשלח ללישכת שר המישטרה חיים בר־לב. המיכתב, שנכתב בכתב־יד היה חתום במילים: „קצינים וסוהרים שאיכפת להם." „העולם הזה" חקר את ההאשמות לגופן.

העיקריות:

● **הנציב עושה שימוש שלא כחוק בטלפון של מישרדו, ומתקשר מדי יום ביומו עם בנו, דויד, שהיה כלוא בצרפת. (האשמה מגוחכת על פניה, שכן אין באפשרותו של אסיר בצרפת לקבל יותר משיחת־טלפון אחת בשבוע. חוץ מזה מקבל סויסה דמי־אחזקת טלפון בביתו בתוקף תפקידו. מדוע שיצלצל מהמישרד דווקא!)**

● **סויסה החליט, במיסגרת פעולות־השיקום, להקים לולים לפיטום אווזים, לצורך זה הוזמנו לולים, שלא על־פי מיכרז. כפי שנהוג בשרות בתי־הסוהר. הוא שלח את אנשיו לרכוש לולים מאנשים פרטיים המקורבים אליו, כמו אחיה של העוזרת שלו. (האיש אינו עוסק בלולים.)**

● **סויסה מתחבר עם אסירים פושעים ומישפחותיהם ונותן אישורים לא־תיקניים. (סויסה דוגל במדיניות ליברלית יותר מכפי שהנהיגו קודמיו.)**

● **רפי סויסה מחזיק פילגש (השם מוזכר במיכתב), היא תושבת מזכרת־בתיה, ועבדה עם רפי בתקופתו הפוליטית. הטענה היא שהנציב סויסה פיטר את אחד מקציניו, בשם מיקי, שהיה ראש־אגף הקניות בשרות בתי־הסוהר, ובמקומו הוצב בעלה של „הפילגש". (מיקי אכן פוטר ונותר ללא עבודה. בעלה של האשה משמש כיום בתפקידו של מיקי. אין קשר בין אשה זו ובין המזכירה שהצטרפה ל„קבוצת השלושה".)**

● **סויסה נותן פקודות להעברת עצירים מבתי־סוהר קשים לקלים יותר. בניגוד לחוות־דעתם של מנהלי־הכלא. תמורת טובות־הנאה, כמו במיקרה של דדון בבאר־שבע. (מנהל כלא באר־שבע לא התנגד להעברת דדון, שאכן הועבר לכלא אחר.)**

● **הנציב, המוסמך לאשר הורדת שליש לאסיר שמאסרו שישה חודשים, מאשר לאסירים המועדפים על־ידו. הורדה של חצי. לשם קבלת טובות־הנאה. (הנציב אינו רשאי להחליט לבדו על ניכוי תקופת־מאסר. זה בסמכות ועדה מיוחדת, בראשותו של שופט או שופט בדימוס. הנציבות מיוצגת בוועדה על־ידי עובד סוציאלי.)**

● **נוסף על כך האשימו עוזריו של סויסה עכשיו את מפקדם בגילויים שונים של יחס ליברלי לאסירים. כלומר: מיקרים שונים של מתן הקלות — מביקורים ועד חופשות.**

הפירסומים בעיתונות, כאילו התלוננו השלושה על „עבירות חמורות", מוגזמים ביותר. לא ניתן להגדיר אף אחת מן האשמות נגדו כ„חמורה".

שני סעיפים נוספים הכלולים בתלונה:

● **השלושה טוענים שסויסה העדיף אספקת קפה מבית־חרושת מסויים על פני מיפעל אחר. תמורת טובות־הנאה. (סויסה אינו עוסק אישית בציוד ואספקה בשב"ס.)**

● **סויסה אישר את כניסתה של כתבת** העולם הזה **לכלא־רמלה, כדי לראיין את אסיר־העולם המפורסם צבי גור. הראיון הבלעדי אכן פורסם בהעולם הזה. כל זה, טוענים השלושה, נעשה בניגוד לתקנות. (הסיכום בין שר־המישטרה חיים בר־לב וסויסה, שעל פיו לא רשאי עיתונאי לראיין אסיר בתוך מיתקן בית־כלא. הושג רק אחרי פירסומו של הראיון עם גור. ובעיקבות הרעש שהוא עורר. כך שלא היתה כאן כל עבירה על התקנות. גור הוא שביקש להתראיין מעל דפי העולם הזה. מסעו של מלכה נגד מפקדו בפרשה זו, וניפוחה למימדים גרוטסקיים ממש. נובעים מכך שנעלב על שהוא, כדובר, לא שותף בעניין. מלכה הוא שונא ותיק של העולם הזה.)**

במדינה

העם

אל מארוקו

מכל שליטי ערב, חסן מלך מארוקו הוא הוותיק בחתירתו לשלום עם ישראל

מכל השליטים במרחב הערבי, אין איש עולה על חסן, מלך מארוקו, בחתירתו לשלום.

ציניקאים יכולים לטעון כי הסיבה נעוצה בעובדה הגיאוגראפית: המלך שולט בארץ הערבית שהיא הרחוקה ביותר מישראל. אחרים יכולים לייחס לו כוונה למצוא חן בעיני העיתונים והפוליטיקאים בארצות־הברית, הכפרפים להשפעה יהודית, כדי להשיג כסף למדינתו, הנתונה במצוקה.

אולם לחסן יש תעודות־זיתק. היה זה הוא שהכריז פומבית, עוד ב־1958, שעל העולם הערבי להכיר במדינת־ישראל ולצרפה כחברה לליגה הערבית. כעבור זמן קצר כיהן מולאי (הנסיך) חסן כיושב־ראש ועידת־פירנצה הראשונה, שבה עשה ראש־העיריה האגדתי, ג'ורג'יו להפירה, נסיון להפגיש אישים בכירים מישראל ומארצות־ערב לדו־שיח גלוי ופומבי. גולדה מאיר פוצצה את היוזמה.

בן תור זהב. מזה כמה שנים מבקרים מדינאים ישראליים בחשאי במארוקו. באותו הזמן נקט המלך צעדים כדי לאפשר, באופן הדרגתי, פגישות גלויות. בשלב הראשון פירסם את דבר פגישותיו עם חברי המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני ברבאט ובניו־יורק. לאחר־מכן הזמין מישלחות מישראל, שכללו חברי־כנסת.

אין ספק כי חסן פועל מתוך אמונה עמוקה בייעודו. בית־המלוכה המארוקאי בייעודו. באותו הזמן נקט המלך צעדים כדי לאפשר, באופן הדרגתי, פגישות גלויות. בשלב הראשון פירסם את דבר פגישותיו עם חברי המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני ברבאט ובניו־יורק. לאחר־מכן הזמין מישלחות מישראל, שכללו חברי־כנסת.

אין ספק כי חסן פועל מתוך אמונה עמוקה בייעודו. בית־המלוכה המארוקאי הוא בעל־מסורת ארוכת־שנים של סובלנות כלפי היהודים. בניגוד לשושלת השריפים — צאצאיו הישירים של מוחמד הנביא, ברומה לשושלת ההאשמית בירדן, עוד בימי השילטון המארוקאי בספרד התגאו השליטים ביחסים המצויינים שלהם עם היהודים. זה היה עידן „תור הזהב".

אביו של חסן התפרסם כמגן היהודים, גם בתקופה שבה נכנעו הצרפתים לנאצים, והגרמנים שלחו מישלחות למארוקו, שהיתה אז כפופה לשילטון הצרפתי. חסן רואה את עצמו כממשיך מסורת זו.

לכן לא היתה אפתעה בהזמנת שימעון פרס למארוקו — ראש־הממשלה הישראלי הראשון העושה זאת בגלוי.

ערפאת וחוסיין. גם העיתוי אינו מיקרי.

חסן מודע מאוד להבדל בין המערך והליכוד. אף שלא חסך את ביקורתו משימעון פרס, הוא מעדיף אותו בהרבה על פני כל שליט מטעם הליכוד.

מזה שנים יש לחסן השקפה ברורה מאוד על מהות השלום והדרך לשלום. הוא דוגל בהכרת העולם הערבי בישראל, תמורת הסכמתה של ישראל להקמת מדינה פלסטינית לצידה. הוא מאמין מזה שנים כי „לא המלך חוסיין ולא יאסר ערפאת יכולים להתקדם לכד לקראת השלום. הם צריכים לפי־עול ביחד."

אם ינסה פרס לשכנע את חסן להסכים ל„פשרה טריטוריאלית", הוא לא ימצא קונה. אבל אם יקשיב לדברי־התבונה של חסן, ייצא נשכר.

אך חשוב מן התוצאה המיידית הוא עצם האקט של הפגישה הגלויה. המלך תרם תרומה חשובה להכשרת הקרקע לדו־שיח ישראלי־ערבי בדרג עליון, ועל כך מגיעה לו תודתו של כל שוחר־שלום בעולם הערבי ובישראל.

---

*אורי אבנרי, יעקב ארנון, מתי פלד.

מה גרם לפרס לנקוט לפתע צעד קיצוני? ★ מדוע פתח מודעי את פיו? ★ מדוע הופקר על־ידי שמיר? ★ מה יקרה — ולא יקרה — עכשיו במישרד־המישפטים?

עקדת יצחק

ז ה היה מוכרח לקרות. וזה היה מוכרח לקרות עכשיו.

במידה מסויימת, היה יצחק מודעי קורבן נוסף לפרשת־השב"כ.

מאז ראשית הפרשה, העיב ענן גדל והולך על דמותו של שימעון פרס. לא רק בקרב מחצית הציבור, הנוטה אחרי המערך, אלא גם בחוגים המצומצמים של המיפלגה נשמעו, בפעם הראשונה מזה שנתיים, ספקות חמורים לגבי אישיותו ויכולתו של שימעון פרס.

המיפלגה רצתה בקו תקיף הרבה יותר, עד כדי פיצוץ הרוטציה. עמדתו הפיוסנית של פרס לא היתה מובנת לאיש.

ככל שגדלו מימדי הפרשה, כן גברו ספקות אלה. האם חזר פרס לימי הביטחוניזם העיוור של רפ"י? האם מופעלת עליו סחיטה, על סמך תיקים סודיים של השב"כ? האם הוא העמיד את בעייתו האישית — הוכחת „אמינות" — מעל לכל אינטרס לאומי ומיפלגתי?

יחד עם עמדת פרס בעניינים אחרים — פרשת מנהלי־הבנקים, פרשת חובות ההתיישבות העובדת, פרשות שרון ומודעי ועוד ועוד. חיזקה פרשת השב"כ מחדש את תדמיתו של פרס כמפסידן מיקצועי. כמי שאינו מסוגל לקבל החלטות קשוחות, כמי שאומר „כן ולא. לא וכן".

פרס לא הגיב על ביקורת זו במישרין. אך התבטאויותיו בעניין הפרשה גילו עצבנות וזעם הולכים וגוברים.

הדבר ניכר היטב על פניו. ברגעים שלא עמד על המישמר גילתה המצ־למה אדם מתוסכל, עצוב, עייף ומותש. עד כדי כך שיועציו התחילו לפעול באופן מעשי להופעת כתבות מחמיאות עליו בעיתונים ובטלוויזיה.

גם הזעם הגובר של תגובות פרס בעניין השב"כ — החל בנאומיו המרוגזים בכנסת, וכלה בתשובתו בכתב למשורר נתן זך ולמבקר דן מירון — הוכיחו כי משהו נפגע אצל פרס.

יתכן כי פרס היה יכול להיאזר בסבלנות רבה יותר אילו היה שילטונו מובטח לעוד כמה שנים. אך על הכל העיב תאריך־התאריכים: מועד הרי־צציה.

השבוע החלה הספירה־לאחור של שלושת־החודשים לקראת הרוטציה, העומדת להתבצע אחרי יום־כיפור. פרס יודע שימיו בשילטון ספורים. הוא התחיל לראות לרושם שישאיר אחריו — לתדמית שלו כראש־ממשלה־במשך־שנתיים. אין זו רק בעיה של תדמית ואגו, אלא גם בעיה פוליטית מעשית. המשך שילטונו של פרס במיפלגתו, כאשר לא יהיה עוד ראש־ממשלה, תלוי מאוד ברושם זה.

● ליפול לתוך תהום

כ ל השיקולים והרגישות האלה גרמו לפרס השבוע לעשות את אשר לא עשה במשך כל השנתיים־מינוס־שלושה־חודשים: להכריע הכר־עה ברורה.

בעבר יכול היה להרשות לעצמו להיות סובלני וסבלני. הפעם היה מוכרח לפעול.

זהותו של הקורבן היא כמעט מקרית. זה יכול היה להיות גם כל אדם אחר מצמרת הליכוד.

כאשר השמיע מודעי השבוע כמה הערות של זילזול, בסיגנונו הרגיל, הוא נפל כמעט במיקרה לתוך התהום שנפערה קודם לכן.

הדברים עצמם לא היו קיצוניים וחריגים במיוחד. מודעי האשים את פרס, בראיון שיגרתי בעל־פה, בכך ש„אינו מבין במישפטים. כשם שאינו מבין בכלכלה." הוא גם אמר שיש לו רשימה של אנשים שעימם הוא עתיד לגמור את החשבון. ניתן היה להבין כי בראש הרשימה עומד פרס, אף שפרס לא הוזכר בפירוש.

בימים כתיקונם היתה התבטאות זו מספיקה בקושי לכמה כותרות ולסערה של חצי יום. הציבור הישראלי המפונק, עתיר־הפרשות, רגיל לשערוריות עסיסיות הרבה יותר.

אבל בעיתוי זה, די היה גם בכך. מודעי העליב את ראש־הממשלה. הוא עשה זאת בפעם השניה.

וכך קרה מה שקרה. פרס הודיע שהוא עומד לפטר את מודעי מן הממשלה — דבר שהיה רשאי לעשותו על פי חוק, אך לא על פי ההסכם הקואליציוני. חוק זה התקבל בימי כהונתו של מנחם בגין, ונועד במקורו לאפשר לבגין לפטר את אריאל שרון. בגין לא השתמש באפשרות זו, ועד כה לא השתמש בה שום ראש־ממשלה.

המטרה המיידית של הפעו־לה היתה לשקם את תדמיתו של פרס כראש־ממשלה וכראש־מיפלגה תקיף, החלטי, השומר על בכורתו ובבוד מיפלגתו וממ־שלתו. את הרושם הזה מבקש פרס להשאיר אחריו ברגע שיבצע את הרוטציה.

כי בניגוד לרושם הראשון, ל א נועד הצעד הזה למנוע את הרוטציה. פרס דבק בה. מטעמי „אמינות", כמו בעבר.

אילו היה בכלל פיתוי כזה לפרס, באו תוצאות של סקר־דעת־הקהל והירפו את ידיו. זהו סקר מתמשך ושיגרתי. המבוצע באופן קבוע על פי הזמנת המערך. לצורך שימוש פנימי.

הסקר האחרון גילה שאילו היו נערכות הבחירות עכשיו, היה המערך זוכה ב־40 מנדאטים, והליכוד היה זוכה באותו מיספר המנדאטים בדיוק.

הסקר גילה כי השפעת מאיר כהנא ירדה לקירבת האפס, וכי גם הרשימות האופנתיות מימין ומשמאל — התחיה, ר"ץ וכו' — המשיגות תוצאות מרשימות בסקרים רגילים, עומדות לרדת ביום של הכרעה אמיתית בקלפי.

משמע: אילו נערכו בחירות, לא היה המצב הפוליטי משתנה במאומה. השיקולים, שהביאו את המערך להקמת ממשלת־האיחוד־הלאומי, היו כופים עליו הכרעה כזאת שוב. פרס, החי מסקר לסקר, הסיק את המסקנה המתבקשת: אין טעם להפר את הרוטציה, לקבל שוב תדמית של אי־אמינות ובסוף להימצא שוב באותו המצב בדיוק.

צחק

● על המיזבח

א ולם **ההחלטה** לפטר את מודעי לא היתה מנותקת מעיתוי הרוטציה. העיר על כך מודעי עצמו. בלעג מר. כאשר תקף בעקיפין את חבריו. הוא אמר ששרי־הליכוד אינם מעזים אף ללחוש. מפחד שמא יספקו למערך תירוץ להפרת הרוטציה.

שימעון פרס הימר שהליכוד יעבור על העניין בשתיקה, ויפקיר את מודעי בדם קר. הוא צדק.

קירבת הרוטציה יצרה מצב שבו לא היה איש בליכוד מעוניין לגרום למשבר, ולספק למערך את התירוץ להפרת הרוטציה, בגלל הפה הגדול של יצחק מודעי. יש גבול להקרבה עצמית.

כשהחל המשבר, נוכח מודעי לדעת שנותר לגמרי לבדו. חבריו למיפלגה הליברלית לא חלמו להתפטר בגללו, ואנשי־חרות לא כל שכן.

יצחק שמיר, בציניות הרגילה שלו, שיבח את מודעי והבטיח להחזירו לממשלה אחרי ביצוע הרוטציה. אבל הוא ידע, כמו מודעי, כי להבטחה זו אין שום כיסוי. כי בחוק נוצר מצב די מוזר: ראש־ממשלה יכול לפטר שר על דעת־עצמו, אך אין הוא יכול להחזיר שר לכהונה על דעת־עצמו. לשם כך הוא זקוק לרוב בכנסת — ובכנסת הנו־כחית לא יתכן רוב להחלטה כזאת, אלא אם כן יצביעו בעדו לא רק כל הימין וכל הדתיים, אלא גם תמ"י ואומץ.

גם אילו היה מתגבש רוב בלתי־סביר כזה, היה הדבר מספיק למערך כדי לפוצץ את הממשלה ולשים קץ לכהונת שמיר כראש־הממשלה. שמיר לא יסתכן בכך, בגלל אותן הסיבות שמנעו ממנו לגרום למשבר השבוע.

פרס ידע, איפוא, שהוא יכול להציג תדמית של ראש־ממשלה קשוח והחלטי מבלי להסתכן במאומה. אילו היה הליכוד מסתבן במשבר — מה טוב. ומאחר שלא הסתבן — גם טוב.

מודעי הבין את המצב והסיק את המסקנה הנבונה: הוא התפטר באופן אלגנטי.

● האוייב הגדול

ב שאלה **השאלה** האישית: מדוע מודעי דיבר בכלל?

התשובה: פיו של מודעי הוא אויבו הגדול ביותר. אין לו שליטה עליו.

מודעי אינו טיפש ואינו בלתי־מוכשר. בהשוואה לרמה הכללית של שרי־ישראל, הוא בהחלט מעל למ־מוצע.

אולם יש למודעי בעיה. הוא נוטה להתפרצויות.

אומנם, אחרי־מעשה נוהג מודעי להעמיד פנים כאילו עשה מעשה מחושב־היטב. אך למעשה הוא פועל באופן אימפולסיבי, ואינו מסוגל לרסן את עצמו ואת לשונו.

תכונה זו, שגרמה לו צרות רבות בעבר, הביאה לו שם של אדם בלתי־יציב. ואף „פסיכי". שימחה ארליך אמר עליו שהוא זקוק לפסיכיאטר. וכל מי שרב עם מודעי נוהג לומר שהוא „קוקו", „מופרע" ואף „משוגע".

הגדרות אלה מוגזמות מאוד, כלי ספק. אבל יש בהן גרעין אמיתי אחד: אימפולסיביות הגובלת בחוסר־יציבות. התקרית של השבוע, ששמה קץ

(המשך בעמוד 42)

שחל (מימין) תבע ועדת־חקירה. זה עלה לו ביוקר — ובבריאות. החקפתו של רוני מילוא (למטה) גרמה לכך שנלקח בשבת לבדיקות. לפני כן דיבר עם דפנה ברק ושפך את ליבו

מחלת השב"כ

"אני מרגיש מאוד לא־טוב," התלונן שר־האנרגיה, משה שחל, ביום השבת. "בבוקר הייתי ב־בדיקות, ואני עדיין מחכה לתוצאות של בדיקות־הדם. אחרי־הצהריים אני שוב בבדיקות..."

את זאת סיפר לי שחל אחרי שיחה ממושכת וקשה ביום השישי בלילה, על המצב שהוא נקלע אליו, בעקבות עמדתו הנחושה בפרשת־השב"כ.

עמדה זו הפכה אותו למטרה מבוקשת ביותר לניגוחים וקינטורים בקרב הליכוד: מהערות לעגניות כגון זו של סגן שר־הביטחון מיכאל דקל — "שחל בחיים לא יתפטר!" — דרך תביעתו הרעשנית של יושב־ראש הקואליציה, חיים קופמן, שיש לחקור את שחל במישטרה בקשר למעורבותו, כביכול, בזיהום־האוויר בחיפה ועד לגולת־הכותרת של השבוע שעבר — פנייתו של סגן שר־החוץ רוני מילוא למבקר־המדינה, יצחק טוניק, שיבדוק חשדות על זיופים ועבירות־שוחד, כביכול, שביצע שחל בעבר. מילוא הסתמך בעיקר על קטעים שפורסמו לפני 17 שנים בהעולם־הזה.

תוכן תלונתו המפורטת של מילוא תפס כותרות בתקשורת עוד ביום השני, ממש במקביל למועד שבו הגיעה התלונה לשולחן המבקר. עובדה זו הכעיסה ביותר את טוניק, אך הכעיסה עוד יותר את שחל וגרמה לו לאובדן שליטה.

שחל, הנחשב כממולח, מתוחכם, מניפולטור־מיקצוען, נפגע מתחת לחגורה והחזיר למילוא מכה מתחת לחגורה, תרתי־משמע. הוא האשים את מילוא בכך שהפקיר את אשתו אלי־שבע וילדיו, למען נשים אחרות. זו הייתה טעות, שעליה ספג ביקורת אפילו ממקורביו ומאנשי־מיפלגתו.

מאז היום השני בלילה, שבו נכווה ברותחין, התעטף שחל בשתיקה רועמת ונותר פגוע ביותר. אותו שחל, שנחשב כ"ממזר" העשוי ללא־חת, חיה פוליטית משופשפת־היטב, שהתמר־פקה כל הדרך מלמטה אל־על, אותו שחל המתהלך כשחצי חיוך ממזרי שפוך תמיד על פניו, והמקיף את עצמו בסממני־הצלחה כמו מכוניות ראוי־תניות, חליפות יקרות תוצרת־חוץ עם תוויות של מעצבים מפורסמים — הצליחו לפגוע בו בקלי־קלות.

ביום השלישי אחרי־הצהריים, יום אחרי הפירסום שקצרו משה שחל ורוני מילוא בטלוויזיה ויום שבו סוקרה המיני־פרשה בהבלטה בעיתונות, הס־תגרתי עם שחל בחדרו שבמישכן־הכנסת. במיזנון הח"כים בחשו אותה שעה הכל בהנאה בהתפתחות החדשה, ודנו בה על כל פרטיה העסיסיים.

למטה, בחדרו, ישב שחל, הפעם בלי חציי־החיוך התמידי. הוא לא ניסה להסתיר כלל את העובדה שפגעו בו.

הוא הודה: "לא הייתי צריך להגיב (על חייו המישפחתיים של מילוא) כפי שהגבתי. פשוט, בשעת־רתיחה..." על שפע ההערות שקיבל מחבריו, על האופן בו היה צריך להגיב — שתיקה מוחלטת, פרט ל"אין תגובה" מנומס, או, "זה לא לכבודי להגיב על כך!" — הגיב.

היה קצת מוזר לחזות בשחל — המוציא והמביא בשעת משברים, המייעץ הלאומי — יושב על תקן של מתייעץ. מכיוון שהתקן היה חדש עבורו, לא השכיל לקבל כמה עצות טובות שניתנו לו, כיצד לצאת מהפרשה כשהוא על הגובה, ולא כשהוא על הפנים.

"הוא ירק דם!"

שחל שיחזר בכאב כיצד סייע ב־שעתו ליריבו הפוליטי, מודעי, כשיהודה חשאי מסיעת המערך ניסה לפגוע בו. הוא תיאר כיצד היה אז שימעון פרס בחו"ל, והוא, כיושב־ראש סיעת המערך, נצרך לטפל בכך. תחת לנקוט עמדה לטובתו של חשאי, חבר־מיפלגתו, הוא החליט שאם אין בידי חשאי הוכחות מוצקות להאשמותיו — אל לו לפגוע, בשום פנים, במודעי האיש ובמישפחתו.

שחל תיאר כיצד ניסה להוציא מחשאי את זהות מקור־המידע המיסתורי שלו, כיצד "צילצלתי ב־5 אחרי־הצהריים למודעי והרגעתי אותו," איך הודיע לחשאי שאם לא יחשוף את המקור שלו — הוא לא מוכן בכלל להתייחס למידע המפוקפק

מיליקובסקי נגד פיאטל

סגן שר־החוץ רוני מילוא הגיש את התלונה, המסתמכת על פירסומים של העולם הזה מהעבר הרחוק, נגד שחל, אחרי שקרא מאמר, פרי־עטו של שחל, בעיתון דבר.

שם המאמר היה: "חשבון הרגע מול חשבון הדור", ובו הסביר שחל – מהמובילים במאבק בעד הקמתה של ועדת־חקירה בפרשת השב"כ – כי מי שמתנגדים לכך עושים את חשבון־הרגע, ולא את חשבון־הדור.

הדברים האלה, שבאו אחרי מיתקפותיו של שחל על ממלא־מקום ראש־הממשלה יצחק שמיר, הקפיצו את מילוא שהחליט, בעיקבות ה־מאמר, ללכת 17 שנים אחורה ולעשות את חשבון־הדור.

כך נזכר בפירסום שהיה באוקטובר 1969 ב־העולם הזה, אודות חשדות לזיופים שביצע. כב־יכול, משה שחל בצעירותו, כאשר שמו היה עדיין מוריץ פיאטל, כדי ללמוד באוניברסיטה. מילוא החליט לקנטר בחזרה, ובכך מעטים מתחריו. בעת שהוא שקד על הכנת תיק־התלונה למבקר־המדינה, נכחו אצלו שני כתבים מדיניים: רפאל מן ממעריב ורוני שקד מידיעות אחרונות, וכך הגיעה התלונה בו זמנית לאמצעי־התיקשורת ולמישרדי מבקר־המדינה.

מילוא לא עשה מאמצים מיוחדים לממע מהעיתונאים, שהיו אצלו מלעיין בחומר. מכיוון שהתגובה היחידה, לדעתו, על פירסום מאמרו של שחל, היתה פירסום נגדי.

מילוא – שמו המקורי מיליקובסקי, ומישפחתו היתה בעלת חנות לגלידה בתל־אביב – אינו מסתיר כלל את כוונתו לקנטר ולפגוע בשחל, כשם שזה פגע במאבקו בפרשת השב"כ במנהיגו שמיר. מילוא: "אדם הפוגע לא יכול להרשות לעצמו את הלוקסוס להיות פגוע."

חבטת־הנגד המפתיעה שספג מפיו של שחל – אודות יחסיו עם אלישבע, אשתו, וילדיו – אולי פגעה בתדמיתו המלוטשת־מתוחכמת של שחל, אך הביכה מאוד גם את מישפחת מילוא.

ביום השבת בערב בילה מילוא עם אשתו וילדיו בקונצרט. העוברים והשבים פנו אליו בתדהמה: "מה, אתה עם אשתך והילדים? באמת?" כמו בכל גילוי של יריבות פוליטית. הוצף גם מילוא בטלפונים אנונימיים יותר או פחות, שבהם סופרה לו רכילות שהוצמדה ליריבו שחל. הדימיון האנושי במצבים כאלה ויצר־הבחישה, מסתבר, הם חסרי־גבול או בושה.

בינתיים התרעם מבקר־המדינה על פירסום תלונתו של מילוא וסירב לטפל בה. הרשות המתאימה לטיפול בתלונה, נאמר למילוא, הוא היועץ המישפטי לממשלה.

מילוא כבר פגע במטרתו וגם נפגע. מאוד חשוב לו להדגיש שהמצב המישפחתי שלו משביע־רצון. את התלונה ליועץ המישפטי לממשלה הוא כבר לא יעביר.

מדיניות

ער בוש

ביקורו של ג'ורג' בוש נועד, בין השאר, להנחיל לפרס את ההצלחה הדרושה לקראת סיום תפקידו

הספירה־לאחור החלה. גם עוזריו של שימעון פרס משוכנעים עתה כי הרוטציה תתבצע (ראה כתבה).

המשימה העומדת לפניהם: כיצד לארגן אירועים בשלושת החודשים האחרונים, כדי ששימעון פרס יעזוב את תפקידו באווירה של הצלחה. הנסיעה למארוקו היא אמצעי אחד. אמצעי שני הוא מסעו של ג'ורג' בוש, סגן נשיא ארצות־הברית.

גלגל חמישי. אחת התכונות המוזרות של החוקה האמריקאית היא שסגן־הנשיא הוא הגלגל החמישי של המימשל. אין לו שום תפקיד. כל שעליו לעשו הוא להיות מוכן לתפקיד אם ימות הנשיא. („פעימת־לב אחת מפרידה בינו ובין הכס הרם ביותר").

בדיחה אמריקאית מפורסמת מספרת על האיש שהיו לו שני בנים. „האחד נבחר כסגן־הנשיא, והשני היה ימאי. אונייתו נטרפה, וגם הוא נעלם."

אולם ג'ורג' בוש שואף להיות המועמד של המיפלגה הרפובליקאית

סגן־נשיא בוש
גם הימאי נעלם

בבחירות הבאות לנשיאות. בתום שתי תקופות־כהונה, שוב אין רונלד רגן רשאי להציג את מועמדותו.

מי שרוצה להיות נשיא בארצות־הברית, צריך להתחנף ליהודים. לכן בא כל מועמד לישראל, כדי לשכנע את המוני היהודים שהוא ידיד נאמן של המדינה ומיטיבה של „הדמוקרטיה היחידה במיזרח התיכון."

לכן אורגן לבוש מסע גדול במרחב, תוך שימת הדגש על ישראל. מסע זה עומד לשרת גם את פרס.

מיני־מרקט. ביקורו של בוש ב־ישראל נועד לשמש גולת־הכותרת של הצלחות פרס.

מכיוון שלא אירעה תוזזה משמעותית לקראת השלום במשך כל תקופת־כהונתו של פרס, בעיקר מפני שהאמריקאים לא היו מעוניינים בכך, הצטמצמו האפשרויות מאוד. התיקווה הגדולה: שבעת שהותו של בוש במרחב יושג ההסכם הסופי על בוררות טאבה. כך יוכל פרס להוכיח שהצליח בסוגיה מדינית, מין מיני־קמפ־דייוויד, ואילו בוש יוכל להופיע כמדינאי הדגול המשכין שלום, מין מיני־קארטר.

לפי לוח־זמנים זה התמקדו הדברים בשאלת טאבה. לפתע מסתדרים הדברים. יש פשרה בעניין כתב הבוררות. צריכים רק לסיים כמה פעולות טכניות (סימון הגבול לפי שתי התפיסות השונות, המצרית והישראלית).

(המשך בעמוד 36)

שתי נשים נחמדות

אם לגבי הבעלים הדיעות חלוקות בגלל תפקידיהם ועמדותיהם, הנשים הן הצד החיובי ללא־עוררין של השניים. את אלישבע מילוא

ושרה שחל כמעט שאין רואים באירועים הזוהרים, שבהם אצים להתחכך כל המי־יומי. שרה שחל (מימין) ממש מתנזרת מכך. אלישבע מילוא. היא בעלת תואר־דוקטור במדעי־הטבע, והיא עובדת במכון וייצמן.

שהביא לפניו, איך לחם על דעתו זו בפורומים של המערך, ואיך ניסה להקל על מודעי („שירק דס"), על אף העובדה שהוא משתייך למחנה פוליטי אחר ומהווה יריב.

את כל זה שפך שחל באורח מבולבל למדי, אם כי המסר היה ברור: „מדוע אני ומישפחתי צריכים לשלם על עמדתי הבלתי־מתפשרת בפרשת־השב"כ?"

כותרות העיתונים מאותו היום פגעו בו, אפילו הפתיעו. בפרט הופתע מהטיפול שהעניק הארץ לחילופי־הדברים בינו לבין מילוא.

לא זה בלבד שהדברים תפסו מקום מכובד בעמוד הראשון, אלא שתוכן ההאשמות שהעביר נגדו מילוא פורט, והישימוש בשמו הקודם, מוריץ פיאטל, נעשה באופן די מקנטר.

תגובתו של שחל הובא בקצרה, לצד תגובתה הנדהמת של אלישבע מילוא, ששאלה, בצדק, איך העז שר להתבטא כלפי מישפחתה כפי ש־התבטא.

שחל הריח אז את הנזק הטמון בפירסום, אך התקשה עוד להעריכו. לצד שבחים שחילק אז למודעי, המכהן כיום כשר־המישפטים, על אופן התערבותו בפרשה החדשה, חיכה אז לתגובתו של מבקר־המדינה, שאליו פנה מילוא.

„לא ניתן לתקן!"

ד"ר תגובה אבן הגיעה. אבל בקטן. איזכור קצרצר של ריבוי המבקר, שאמר שאין בכוונתו לטפל בתלונתו של מילוא, ושהוא מופתע מכך שהיא הגיעה כמעט בו זמנית לשולחנו ולשולחנות העורכים בכלי־התיקשורת. זה הוריד את הפרשה מסדר־היום. אך לא מסדר־יומו של שחל, שעל אף השתיקה, שגזר על עצמו, נותר בו מישקע.

ביום השישי בלילה, בעת שיחתנו, אמר: „הנזק נעשה, אני יודע: לא ניתן לתקן אותו."

לשחל איכפת במיוחד שרבים בציבור עלולים לזכור רק את העובדה שעיברת את שמו ממוריץ פיאטל, למשה שחל, ושהועלו אשמות בלתי־ברורות בקשר אליו, הנוגעות לזיוף או מירמה. רבים, קבל, אינם מבינים שזהו המחיר שהוא נדרש לשלם עבור עמדתו התקיפה בעד הקמת ועדת־חקירה בפרשת השב"כ.

הוא ורובינשטיין היוו את חוד החנית בממשלה, בעד הקמתה של ועדת חקירה, ואין זה משנה אם הציניקאים גורסים שהשניים הקשיחו את עמדותיהם, מכיוון שלא נכללו בפורומים המצומצמים והיוקרתיים שעסקו בפרשה.

עובדה, כך גרסו אלה, אחרי שהוזמנו לאחת הישיבות — הגמישו את עמדותיהם.

השיקולים השונים ומיכלול ה־אינטרסים של השניים אינם משנים את העובדה שהם היו הפעילים העיקריים בממשלה נגד טיוח העוב־דות בפרשה. רובינשטיין לא נדרש לשלם כל מחיר, מכיוון שהוא מייצג סיעה — שינוי — שעמדה מאחוריו ביתר קיצוניות. שחל, שגם כך צבר לו שונאים ויריבים דווקא בגלל כושרו המניפולטורי והפעלתו התכופה עבור שימעון פרס, גם עורר כמה מיריביו מתרדמתם וגם הורחק ממעגל מקורביו הראשון של פרס.

„אני מאוד עייף!"

ביום השישי בלילה הוא נשמע מדוכדך למדי. הוא חשש לכנות עדיין את התוזזה שחלה בעמדת המערך לכיוון חקירת הפרשה, כפי שהתבטאה בהצבעת שרי־המערך ב־ישיבת הממשלה ביום השני, כ„הצ־לחה". הוא חשש שבימים הקרובים תחול נסיגה או התקפלות כלשהי בעמדותיהם של כמה מעמיתיו.

להערכתו, „זה עוד לא כל־כך פשוט!" זה מוקדם מדי לחגוג את הניצחון, מה גם שמפרשת מילוא־שחל יצאה תדמיתו פגועה.

שחל נשמע מתלבט, בלתי־בטוח, אפילו בלתי מעורה. השר הכל־יודע שמע ממני, באיחור של חצי יממה, על דרישתו הרעשנית של קופמן לחקור אותו בעניין מעורבתו בזיהום־האוויר של חיפה. הוא העריך שעל רקע מעורבותו החזקה בחקירתה של פר־שת־השב"כ, יצוצו עוד ועוד דרישות צעקניות יותר ומשונות עוד יותר. שחל התלבט בקול כיצד עליו להגיב, איך להתייחס למאורעות.

„אני לא בטוח," התוודה באורח לא־אופייני לו. „אם אני מסוגל לדבר על זה. עצם המחשבה פוגעת בי."

בתום שיחה ארוכה, החלטנו שנקבע את האופן המדוייק בבוקר למחרת. „אני מאוד עייף," אמר, „אני חייב לישון על זה איזה לילה."

בלילה הוא לא ישן. „הוא לא ישן כל הלילה:" בישרה לי שרה, אשתו, בשבת בבוקר, „הבן לקח אותו לבדיקות, וגם שרופא ישוחח איתו קצת... כן, זה השפיע עליו..."

בצהריים חזר שחל הביתה. שוחחנו בטלפון על ענייני־בריאות בלבד. שחל כבר היה שקוע בבעיות אחרות והתלונן: „אני מרגיש מאוד לא־טוב: אין לי מושג מה יהיה..."

אחרי שיחה זו חזר שחל לבדיקות נוספות.

„הוא לא היה צריך להגיד זאת!"

את שרה שחל אין רבים מכירים. אין היא מכסכת בכל אירוע נוצץ או מנצנץ. התנהגותה מעוררת־הכבוד, והתרחקותה מהזרקורים מזכירים במעט את התנהגותה של סוניה פרס.

לא שיש לה סיבה לברוח מהזרקורים – היא אשה נאה, בעלת שיער שחור חלק, הגזור בתיסרוקת קארה, לבושה בטעם, ונימוסיה מושלמים. בקיצור: ייצוגית. בניגוד ל־שחל, שנולד בעיראק, שרה היא אשכנזיה טהורה.

השבוע, סיפרה לי, היה שבוע קשה עבורה ועבור מישפחתה. בשיחות פרטיות היא גילתה גם מעורבות. בניגוד לחוסר־מעורבותה ה־מגמתי בדרך־כלל.

בשיחותיי עם השניים ניכ־רה היטב מעורבותה השבוע. בעוד שהיא מזכירה את ה־פגיעה במישפחתה, הזכרתי לה את ההחלקה של בעלה שפגעה במישפחה אחרת – מישפחת מילוא. „כן, גם אני אמרתי לו שהוא לא היה צריך להגיד את זה. אבל כל־כך פגעו בו. בשעת כעס..."

שנערוריות הדדיות

מכל הרעש סביב ההתנגחות בין רוני מילוא למשה שחל, רבים לא הבינו, קרוב לוודאי, על מה מדובר, על מה נסובו חילופי־הדברים.

השניים – שניהם מצליחנים שהתקדמו במהירות ובתכסיסנות בסולם הפוליטיקה – צברו להם יריבים ועוררו קינאה, לא רק במחנות יריבים, אלא גם במחנותיהם הפוליטיים. מכאן ההדלפות והרכילויות שליוו את הקריירה המטאורית שלהם.

במיקרה או שלא־במיקרה, מילא העולם הזה תפקיד בשתי מערכות־ההאשמות.

● משה שחל, יליד עיראק, עורר במירוצו במעלה ההיראריכיה הפוליטית בחיפה, עיר מגוריו, קינאה רבה וצבר לו יריבים. אחד מהם, שהתקשה להשלים במיוחד עם הצלחתו של שחל, אז בן 34, היה דויד הכהן המנוח. הוא שמסר את החומר לכתבה שפורסמה בגליון העולם הזה מהאחד באוקטובר 1969 על החשד ששחל ביצע זיופים. העבירות האחרות שייחס מילוא לשחל, כגון: „מעשי מירמה" או אף „מעשי שוחד", לא היו ולא נבראו. על פי העולם הזה ניסה שחל – לשעבר מוריץ פיאטל – להתקבל ב־1954 ללימודי־הרפואה באוניברסיטה, והציג תעודת־גמר של לימודים תיכוניים מעיראק. התעודה לא הוכרה בכמה אוניברסיטאות. מכיוון ששחל היה בן 15 בתאריך המצויין על התעודה. הוא התקבל ללימודים בטכניון. ואחרי זה בוטלה קבלתו, מכיוון שהתברר שתעודה שהציגה תוצאות של בחינות באוניברסיטה העברית, לא הוכרה. לבסוף התקבל ללימודי־כלכלה באוניברסיטת־חיפה. יריביו הפוליטיים ניסו להקנות לכך ריח פוליטי, בטענה שניצל את מעמדו כחבר מועצת עיריית־חיפה. משה שחל הצטיין בלימודיו האקדמיים. בשנות ה־50, סמוך לקום המדינה, זה לא היה חריג. היו אי־בהירויות רבות בקשר למיסמכים שהעידו על לימודים בארצות שונות.

● רוני מילוא, שגם מסלול קידומו המהיר והרעשני וגילו הצעיר עוררו נגדו את הלשונות הרעות, היה תמיד נושא לשמועות. תרמה להן נסיעת אשתו הנאה, אלישבע, לארצות־הברית. אלישבע נטלה עימה את ילדיהם, והשמועות חגגו. אלישבע מילוא, שהיא דוקטור למדעי־הטבע, נסעה אז לשנת־השתלמות בארצות־הברית. מקץ השנה חזרה. לפני שנה צילצלה אליה אשה, שהת־חזתה ככתבת העולם הזה, וניסתה לחטט בחייהם הפרטיים של בני־הזוג. בירור קצר העלה שהמטלפנת לא היתה מעולם כתבת העולם הזה. העולם הזה, על כל פנים, לא פירסם שמועות אלה.

תשקיף

פרס־טורס להילוך גבוה

בין הכתבים המדיניים שורדת תחרות על הזכות להתלוות לשימעון פרס במסעותיו הבאים, אחרי שובו ממאריקו.

ההערכה הכללית היא כי פרס מתכוון להפוך את שלושת החודשים האחרונים לכהונתו בתפקידו לחגיגה מתמשכת של מסעות יוקרתיים.

הלישכה תדון בבחירות

סיום הרכבתה של לישכת מיפלגת העבודה, בימים הקרובים, יעניק תנופה למאמציהם של החברים הדורשים בחירות חדשות.

צפוי כי בלישכה החדשה יהיו יחסי־כוחות שקולים בין תומכי קיום הרוטציה, נאמניו של שימעון פרס, ובין חסידי־בחירות, בראשותו של מרדכי גור.

במערך רצו בגרופר

בסיעת־המערך התאכזבו, ביום השני השבוע, מכך שהליברלים החליטו שלא לבחור בפסח גרופר ככמחליפו של יצחק מודעי כמישרד־המישפטים.

מינויו של גרופר היה מביא תועלת רבה למערך, כנראה שאפשר ללגלג עליו במערכת־בחירות.

המונים קראו בוז לשרון

קהל של 300 אלף איש השמיע קריאות־בוז רמות לאריאל שרון.

הדבר קרה בקונצרט התיזמורת הפילהרמונית בפארק הירקון, בניצוחו של זובין מהטה. הקהל קיבל במחיאות־כפיים מנומסות את שמות כל המכובדים, שהוזכרו על־ידי המנחה. רק כאשר הוזכר שמו של אריאל שרון, פרצו קריאות־בוז רמות וממושכות.

עוד מיפלגה ליברלית?

ממורמרי מיפלגת המרכז הליברלי שוקלים בימים אלה אפשרות להקמת עוד מיפלגה חדשה. הרעיון הוא שיצחק ברמן ויצחק יצחקי יפרשו ממיפלגתם ויתחברו עם ל"ע — שתפרוש. מצידה, מן המערך עם מיפלגת־העבודה.

ההסתדרות: מיליון דולר בשנה מפועלי השטחים

שרות־התעסוקה הממשלתי מעביר מדי שנה לקרנות ההסתדרות כמיליון דולר. הנגבים משכרם של פועלי השטחים הכבושים, העובדים בישראל באופן מאורגן. לא ברור איזה שימוש עושה ה־הסתדרות בכספים אלה, ואיזה שרותים היא מגישה לפועלים.

סכום זה, המכונה "מס־אירגון", הוא אחוז אחד משכרם של 40 אלף הפועלים, העובדים בארץ באמצעות שרות־התע־סוקה.

הכדור יפגע בבנץ

השערוריה במועדון הפועל בבאר־שבע עלולה לפגוע בסיכוייו של בנין ברמל בהתמודדותו על ראשות־העיריה.

דויד פטל, לשעבר יו"ר מועדון הכדורגל של הפועל, החליט להגיש תלונה למישטרה על „שורה ארוכה של מעשים, שריח פלילי עולה מהם".

מדליקים את „סונול"

הסוכנים ובעלי תחנות־הדלק של חברת סונול, הנאבקים בהנהלת החברה, עומדים לנקוט נגדה עוד צעדים מכאיבים.

השבוע הם פונים למבקר־המדינה ולשר־האנרגיה בדרישה לחקור באחד הסורות המיסחריים הכמוסים של עולם־הדלק: ענייני האשראי. במחיר שקובע מינהל־הדלק לחברות־הדלק כלול אשראי ללקוח של 13 יום, בממוצע. בפועל, נהנים מאשראי רק לקוחות גדולים במיוחד, כמו אגד. חברת־החשמל ומישרד־הביטחון, המקבלים את הדלק ישירות מהחברות ולא באמצעות סוכנים, והנהנים מאשראי הרבה יותר נדיב.

המובנים ובעלי־התחנות דורשים לדעת מה עושה החברה ברוחים הבאים להּ מכך שהיא א י נ ה נותנת אשראי ליתר הלקוחות, ומגלים כי ב־סונול" יש רשימה סודית המתייחסת לעניין זה בדיוק.

השתיקו את אורי זוהר

שבנים חילוניים, שמנוחתם הופרעה, הצליחו להנמיך את קולותיו של אורי זוהר, בעזרת מזסיקה רועשת.

מזה כמה שנים נוהג מוסד של מחזירים בתשובה בשם „נעשה ונשמע", בשדרות־רוטשילד 112 בתל־אביב. לקיים סמינרים למתחרדים. בימי הקיץ נוהגים החסידים והמטיף הקבוע שלהם, אורי זוהר, לקיים את הסיאנסים על גג הבניין. לאחרונה, בשגרל מיספר המשתתפים, התחילו להפעיל על הגג רמקולים רבי־עוצמה, שהגבירו את קולו של זוהר. השבנים החילוניים התלוננו על ההטרדה, טענו שהם אנוסים לשמוע דיברי־תורה, שבן אינם יכולים לצפות בטלוויזיה או לעסוק בכל עניין אחר. כשלא הועילו התלונות, החלו פעילות־הגמול: אחד השבנים הפעיל מוסיקת־דיסקו רועשת, שהחרישה את דבריו של הבדרן במשך כל הערב.

המסר התקיף נקלט, השבוע לא הופעלו עוד הרמקולים והשבנים לא נאלצו לשמוע את הנעשה ב„נעשה ונשמע".

בעיקבות זמנהוף לסין

13 ישראלים, דוברי שפת־אספרנטו, שאותה המציא לפני 100 שנה לודוויג זמנהוף, עומדים לצאת השבוע בדרכם לסין, שם ייערך הקונגרס העולמי של האספרנטיסטים.

הכינוס העולמי של הצעירים דוברי־אספרנטו ייערך מייד לאחר מכן, בחודש הבא, בארץ. המארגנים צופים לבואן של מישלחות מהגוש המיזרחי.

מישפט קרון לירושלים?

מישפטו של אפרים קרון לא ייערך, כנראה, בבאר־שבע, אלא יעבור לירושלים.

קרון, מנהל מחוז הדרום במינהל־מקרקעי־ישראל, נחשד במירמה, הפרת־אמונים ושוחד, אך עדיין לא הושעה מעבודתו. על הגשת כתב־האישום נגד הפקיד, שהוא חבר מרכז חרות, החליטו היועץ המישפטי למשלה, פרקליט המדינה יונה בלטמן והפרקליטה פליאה אלבק.

ההעברה לירושלים יכולה להיעשות על־פי התקדים במישפטו של עורך־הדין ברוך סלומון, שהסתבך בשערוריית המשכנתאות בבאר־שבע.

הפסד סודי בשש־בש

בסודי־סודות השתתפה נבחרת ישראלית בתחרות על אליפות השש־בש, שנערכה במונטה־קארלו, ישראל נחלה תבוסה מוחצת. בתחרות ניצחו האיטלקים.

שחקני השש־בש הישראליים אינם מובנים להזדהות ולהתראיין, מסיבות השמורות בהחלט עימם.

פליטי לטרון למאבק

פליטי עימוס, יאלו ובית־נובא, שלושת הכפרים במובלעת לטרון שנהרסו למחרת מילחמת ששת־הימים, מתארגנים למאבק למען שובם לאדמתם. במקום מצוי היום פארק קנדה.

הפסידו כסף בפיצוץ

התפוצצות מיזוודת־התופת בנמל־התעופה במדריד, לפני שלושה שבועות, גרמה הפסד בכספי לנוסעים ישראליים.

פקידי הבנק בנמל, אשר שמעו את קולות־הפיצוץ, טרקו מייד את החלונות באשנביהם, וישני ישראלים שביקשו להחליף כסף הפסידו את הדולארים שלהם: האחד הותיר מאחוריו האשנב הנעול שטר בן 50 דולר, השני שטר בן 5 דולארים.

חשמל תת־קרקעי

חברת־החשמל הניחה כבלי־חשמל תת־קרקעיים, ובכללם שש תחנות־טרנספורמציה פנימיות, בישוב כוכב־יאיר.

הישוב נמצא סמוך לכפר־סבא, בתחום הקו הירוק.

זהו הנסיון הראשון בארץ לספק חשמל לישוב שלם, מבלי לכעור את הנוף.

ישראלים לעזרת ניקראגואה?

הצעה להקים בריגדת־עבודה ישראלית, לעזרת ניקראגואה, עלתה השבוע בת'אטרון נווה־צדק. לציון 50 שנה לפרוץ מילחמת־האזרחים בספרד. עד היום יצאו לשם מתנדבים ישראליים רק כבודדים.

יס פריימיניסטר

החל מחודש אוגוסט תשדר הטלוויזיה את הסידרה האנגלית המצויינת יס פריימיניסטר.

המינהל שכח את עימנואל

מינהל־מקרקעי־ישראל טרם דאג להחזיר לרשותו מאות דונמים של אדמות־מדינה, שהוחכרו בעבר לחברת „בוכב השומרון" בהתנחלות עימנואל, אשר משטחה בינתיים את הרגל.

מזוזות אחרי הכלא

אסירים לשעבר, הלומדים בישיבות של מתחרדים, ישתתפו בקורס מיוחד לסופרי־סת"ם. שפותחת למענם המועצה הדתית בירושלים.

הסופרים החדשים יצטרפו מייד לשוק־העבודה, כדי לספק את הביקוש הגובר למזוזות בשרות.

תחרות הגלימות

עורכי־דין מגוש־דן יפנו ללישכתם בדרישה שתתערב בתחרות הפרוצה על התאים בהיכל־המישפט בתל־אביב. מיספרם של התאים, שבהם מאכסנים הפרקליטים את גלימותיהם. הוא בעשירית מיספר עורכי הדין במחוז, והפיתרון היחידי לבעיה הוא בבניית תאים נוספים.

בריכה באייל

במחנה אייל, בסיס־ההדרכה של שרות־בת־הסוהר, נבנו באחרונה מיבנים חדשים ובריכת־שחיה. במקום מוחזקים אסירים חשוכים בעלי־פרוטקציה, והם עוסקים בתחזוקת המקום. כוח־העבודה הזול איפשר את השינויים, ובקרוב ייפתח במקום נופשון לאנשי־השרות.

עד כה התקבלו אנשי השרות בחבריהם מהמישטרה, על המוסד המישטרתי „נעורים". בעת יהיה להם נופשון משל עצמם.

לאחרונה פתח „העולם הזה" במדור חדש, שמטרתו לשמש בימה לדיעות השונות מן הדיעות המתבטאות במדור „הנדון", ואף נוגדות להן. מדור זה פתוח לכל איש־ציבור, איש־רוח והוגה־דיעות שיש בפיו השקפה מעניינת, שיש בה כדי לעורר למחשבה. האורחים הראשונים במדור זה היו ח"כ יורם ארידור וח"כ שולמית אלוני. השבוע מתארח במדור אריה נאור, מי שהיה מזכיר הממשלה ונאמנו של מנחם בגין. לאחרונה פירסם את סיפרו „ממשלה במילחמה" על תיפקוד ממשלת־הליכוד במילחמת־הלבנון.

מובן שכל הדיעות המתפרסמות במדור זה הן על אחריות בעליהן. אין „העולם הזה" משנה את תוכן הדברים או סיגנונם.

כולנו בני־אדם!

הקרע בין ממלכת־ירדן ובין פת"ח מעורר מחדש את תיקוותיהם של הדוגלים באופציה הירדנית.

ואכן, עתיד התהליך המדיני במזרח התיכון ממשיך לעמוד במרכזם של דיונים רבים בארץ ובחוץ־לארץ, ובגלל סיבות הקשורות בעיקר בנוחיותם הפוליטית של הגורמים המשתתפים בתהליך, מרבים לעסוק דווקא בטכניקה של המשאומתן. בטאקטיקה, ולא במהות. המשתתפים האפשריים בתהליך אינם מגדירים בבהירות את היעדים, אלא דנים בשאלה כיצד להשיג יעד אמורפי, שאינו מוגדר.

לפחות לגבי ישראל יזהי דרך מסוכנת מאוד.

כאשר אדם הולך ומגיע לפרשת־דרכים, והדרכים השונות מתפצלות ממנה והוא מסתכל ימינה ושמאלה ובוחר לו דרך רק מפני שנדמה לו שזוהי דרך־המלך הרחבה יותר, הנוחה יותר, הסלולה יותר, הוא עלול לגלות באיחור שהדרך הנוחה אינה מוליכה לשום מקום, ואולי למקום גרוע מזה שעמד בו כשניצב על פרשת־הדרכים.

אם אין אדם יודע מה הוא רוצה להשיג, ומהי התחנה שאליה הוא רוצה להגיע במסעו, לשם מה עליו להתחיל ללכת? האומנם יילך רק כדי ללכת? האם הליכתו היא סיבת עצמה ותכלית עצמה?

■ ■ ■

מה הראוי לעצור לרגע־קט ולנסות להגדיר לעצמנו את המטרות: לנסות לעסוק בתוכן. לנסות לעסוק בגישה האסטרטגית־הרעיונית, שעניינה הגדרת היעדים, קודם שנבוא האו"ם היה תהליך של הכרה בזכויות מוגדרות. זכות העם היהודי למימוש לאומי בארץ־ישראל. אל לנו לזלזל בזכותנו.

אם נאמר שאנחנו נמצאים בארץ רק משום שיש לנו כוח להימצא בה, מי יודע, אולי מחר או מחרתיים לא יהיה לנו די כוח, ואז נצטרך לחפש דרך אחרת כדי לבסס את עמדתנו ולהגן עליה, ולא נוכל.

אין לזלזל בזכות, ואין להתעלם מן הפרספקטיבה של האדמה: זוהי ארץ־ישראל. היא שלנו. היא היתה נחלת־אבותינו, ולפי קנה־המידה המוסרי שעניינו הזכות על האדמה, מן הראוי שתישאר בידינו כפי שהיא, ותעבור אחרינו לבנינו ולדורי־דורות; ולא בזכות־הכוח אלא בכוח־הזכות. אם להשתמש בהבחנה המקובלת באסכולה של ז'בוטינסקי ובגין.

זוהי פרספקטיבת האדמה.

הפרספקטיבה של האדם מעמידה על הקיום האנושי המתגלם שלא בטובתם, בעל כורחם, הם נתונים לשילטון של כיבוש. זוהי עובדה אובייקטיבית, ועלינו להכיר בעובדה שהם ישנם. ההתעלמות מקיומם אינה משיגה שום תכלית, משום שאי־אפשר לשנות את ההיסטוריה, לא על־ידי הכרזה חד־צדדית על רצוננו, ולא על־ידי התעלמות ממה שישנו.

אם נעצום את העיניים, באמת לא נראה שהדבר ישנו. אבל הוא יישאר.

זמן רב עצמנו את העיניים. האם בשל כך אין פלסטינים?

הם ישנם; והם ישנם, מנקודת־ראות מוסרית, לא רק כאובייקטים של מדיניות, אלא גם כסובייקטים. כבני־אדם יש להם זכויות. ואחת הראשונות שבהן היא הזכות להיות סובייקט. אי־אפשר לטעון במקום כלשהו בעולם שיש בני־אדם נטולי יכויות־אנוש. בוודאי שלא יאמרו דבר כזה, ובוודאי שלא ציינים.

■ ■ ■

מה, אם כן, יש לעשות?

בהעובדה שיש תושבים בשטחים, הרואים את עצמם כנתונים לכיבוש ותובעים, מתוך־כך, לשחררם מן הכיבוש, יוצרת דיכוטומיה בין שתי הפרספקטיבות, של האדמה ושל האדם.

הדיכוטומיה הרעיונית מולידה דילמה מדינית ומוסרית, המביאה לידי צורך בברירה. כאשר יש צורך בברירה יש מועקה, משום שהברירה פירושה ויתור על אובייקט שלפי מיטב שיקוליו ושיפוטו של המוותר יש לו זכות עליו: במצב אחר אין ברירה, אלא זהו נתון.

„בשיחה עם דיין אמר חוסיין שפשרה טריטוריאלית אינה באה בחשבון!"

לעסוק בזווית הראייה הטאקטית־אופרטיבית, שעניינה סבירות השגתם של יעדים אלו.

כיצד לקבוע את היעדים?

אפשר לגשת לכך בשתי דרכים: האחת היא דרך אידיאולוגית תמימה, העוסקת בהגדרת היעדים כשהם־לעצמם, מתוך אמונה נאיבית שדי בהגדרת רצוננו, בגיבושו ובהצגתו נוכח העולם. זהו הלוך־נפש המעמיד את ההיסטוריה על בסיסה הוולונטארי, דהיינו הנטיה להניח שביטוי של רצון מגובש בהתהוותו או בהתרחשו יש לו מעמד מכונן כלפי ההתרחשות עצמה.

אומנם. הגדרת הרצון הלאומי היא תנאי הכרחי: אם לא נגדיר מה אנו רוצים להשיג, כיצד נדע מה עלינו לעשות? ואם לא נדע כיצד לפעול, הכיצד נשיג את היעד? ואולם אין זה תנאי מספיק, משום שאיננו היחידים הפועלים בזירה.

לכן, מתבקשת גישה אחרת שאיננה נאיבית, אלא מתוחכמת יותר, שאפשר לכנותה גישה מדינית. לפי גישה זו יש לנסות להגדיר את היעדים הרצויים. לא כשהם־לעצמם, אלא מתוך ראיית האפשרות העקרונית של השגתם ומתוך בחינת דרכי יישומם בפועל. כלומר מתוך השתבצותם במיגזר הכולל של יעדים, ערכים, רצונות, שאיפות ויכולות של כל הגורמים הפועלים בזירה.

בדרך זו יש ללכת, אף שלא תמיד הולכים בה הפוליטיקאים העוסקים בתחום הזה, בשל האילוצים שבהם הם מוצאים את עצמם.

הדרך המבוססת על הגישה המדינית מזמינה חלוקה לשתי פרספקטיבות. בניסוח סיפרותי־למחצה — יש פרספקטיבה של האדמה ויש פרספקטיבה של האדם. בלשוננו באות שתי המילים כאחת ממקור אטימולוגי אחד, משום שלפי מסורתנו האדם לקוח מן האדמה.

■ ■ ■

מהי הפרספקטיבה של האדמה? זוהי הפרספקטיבה שבאמצעותה מנסים להשיב על השאלה מה ראוי שיהיה עתיד השטחים לפי זוויית־הראייה של הזכות.

יכול לבוא אדם ולומר לנו: זוהי פלסטין. כל אינטש אדמה. כל גרגיר אדמה בה. הוא פלסטיני, ולכן בדין שיהיה שייך לפלסטינים.

כנגד זה, אנחנו יכולים לבוא ולומר: עם כל הכבוד לעמדה שאתה מבטא, לנו יש עמדה אחרת. לפי העמדה שלנו אין זו ארץ ערבית. זו אינה ארץ־ישמעאל, אלא ארץ־ישראל, ולכן כל גרגיר אדמה, כל אינטש. כל שעל־אדמה הוא ישראלי, ובדין שייך לעם היהודי, שזכותו על הארץ הזאת היא הזכות הקובעת והעיקרית.

אין לשכוח כיצד התחיל התהליך של הענקת לגיטימציה בינלאומית לתביעות הציוניות. מהצהרת־בלפור ועד החלטות־

„אי־אפשר לטעון שיש בני־אדם נטולי זכויות אנוש. בוודאי שלא יהודים יאמרו דבר כזה..."

בהיסטוריה תהליך מתמשך. דיינו: כשבאנו הנה, הארץ לא היתה ריקה. אנו רשאים לומר כי מתוך אי־צדק היסטורי משווע קרה הדבר. בכוח הזרוע עקרו את אבותינו מן הארץ הזאת, והם נפוצו בעמים, ובין שאר שילטונות זרים היה כאן כיבוש ערבי. הערבים כבשו את הארץ בכוח־הזרוע, והיא ניתנה לשילטון־הכיבוש שלהם. מכאן ששיבת־ציון וחידוש ריבונותנו בארץ הן תיקון העוול, והשבת הצדק על מכונו.

„בגין אמר לקארטר ולסאדאת שאיננו באים היום לממש את זכותנו על ארץ־ישראל!"

הטענות ההיסטוריות האלה הן אמת לאמיתה. אבל היום נמצאים תושבים באיזורים הללו, ביהודה ושומרון, שיש מי שקורא להם „גדה מערבית", ויש מי שקורא להם „פלסטין". איתרע מזלם ובמילחמת ששת־הימים כבשנו אותם. גם מי שמאמין שהשטחים עצמם משוחררים הם, אינו יכול לומר שתושביהם משוחררים. מי שסבור אחרת, יילך וישאל אותם.

„גם מי שמאמין שהשטחים משוחררים, אינו יכול לומר שתושביהם משוחררים!"

כיצד לגשת לטפל בבעיה כזאת? כיצד אפשר לעבור את תהליך־הברירה הזה, ומהן המסקנות המתבקשות ממנו?

אפשר לגשת אל הנושא בגישה חד־צדדית, המבוססת במידה מסויימת על תפיסה כוחנית של ההזדמנות ההיסטורית: מכיוון שאנחנו השולטים בשטחים, הרי אנו יכולים להכתיב את מיסגרת הפיתרון ואת מדיו. נשב בינינו לבין עצמנו. נגדיר, נקבע את גבולות־הוויתור וננסה לקבוע בדרך חד־צדדית את התוצאה הסופית של מה שהיה צריך להיקבע בדרך דו־צדדית או רב־צדדית.

זוהי גישה שגם אם היא אפשרית ברמה הטאקטית לטווח קצר ולצורכי מניפולציה של הגורמים האחרים הפועלים בזירה, היא בלתי־מציאותית כשמרובר בעיצוב פני ההיסטוריה, בפעילות שתוצאותיה אמורות לשרוד גם בטווח־זמן ארוך: אי־אפשר לקבוע בצורה חד־צדדית את גורלם של אחרים.

בצורה חד־צדדית היה אפשר לקום ולהכריז על הקמת המדינה היהודית. גם לכך היה צורך ברקע בינלאומי, אבל ההכרזה היתה אקט חד־צדדי של דויד בן־גוריון. אך עם יכול לקבוע את גורלו שלו ואינו יכול, בוודאי שלא בזמן הזה, לקבוע באורח חד־צדדי מה יהיה לאחרים. לשם־כך חייבים להגיע להסכם. למיסגרת בינלאומית. וגם בהסכם קמפ־דייוויד מדובר על כך.

הדרך הנכונה היא, איפוא, להגיע להסכם. ומה ההסכם האפשרי? מבחינה מתודית יש להתבונן באופציות החלופיות, ועל־ידי אלימינציה למצוא את הרעיון שסבירות ההסכמה סביבו גבוהה. מהן האופציות הבאות בחשבון?

האחת היא החלת הריבונות הישראלית המלאה על כל השטחים, מכוח־הזכות. זהו, כמובן, מעשה שהממשלה מוסמכת לעשותו גם בדרך חד־צדדית, לפי חוק שקיבלה הכנסת כבר בשנת 1967. ואולם אין צורך לדון במעלותיה של אופציה זו, אם הדיון נערך במיסגרת בירור האפשרויות למצוא פיתרון על דרך של השגת הסכם בינלאומי: בדרך זו ספק אם נוכל להגיע להסכם עם עצמנו. ובוודאי שלא נוכל להגיע להסכם עם שכנינו.

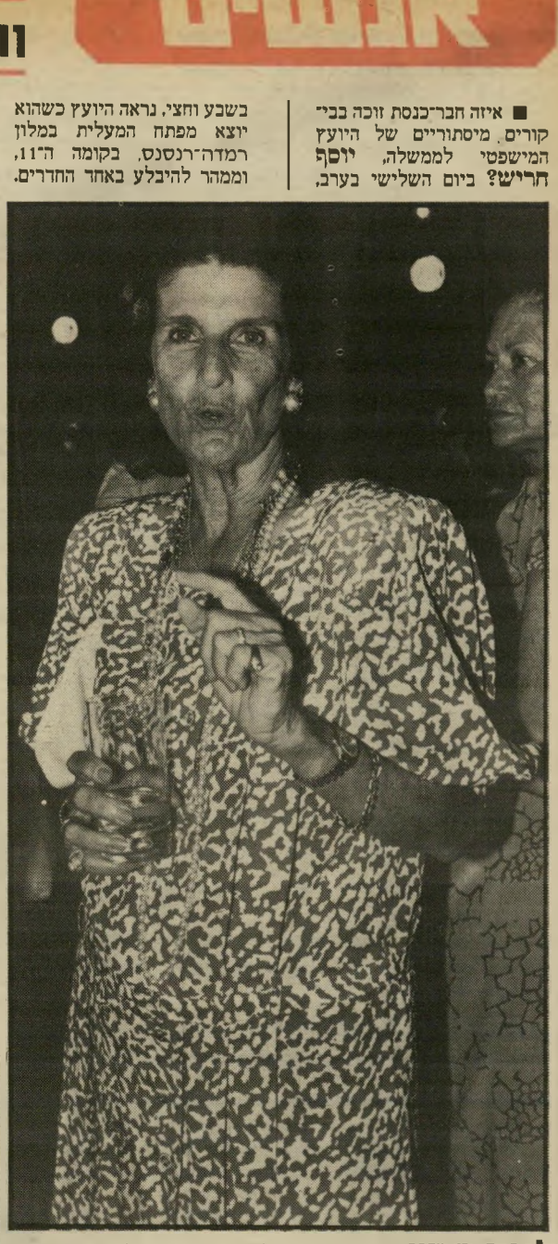
האופציה השניה היא הדרך ההפוכה — לוותר על כל השטח. אך מוסכם כמעט על דעת כל המומחים שישראל אינה יכולה לוותר על כל השטח, מטעמי־ביטחון, ובוודאי שאי־אפשר לעשות זאת בשיטה של „זבנג וגמרנו": כפי שאי־אפשר לפתור בעיות על־ידי „זבנג וגמרנו" של ניצחון צבאי, כך אי־אפשר לפתור בעיות על־ידי „זבנג וגמרנו" של נסיגה מדינית.

בהנפת גרזן או קרדום והנחתתו החד־פעמית אין פותרים בעיות־יסוד לאומיות. לא בדרך חד־צדדית ולא במעשה חד־פעמי יימצא הפיתרון, אלא רק בדרך ההדרגתית, התהליכית, האיטית, המרגיזה, הקשה, המלאה דרכי־עקלתון, פתלתולות, מהמורות

(המשך בעמוד 32)

והסוס שכמעט הצליו לנגוס במיקרופון

■ איזה חברי־כנסת זוכה כבי־קורים, מיסתוריים של היועץ המישפטי לממשלה, **יוסף חריש**? ביום השלישי בערב, בשבע וחצי, נראה היועץ כשהוא יוצא מפתח המעלית במלון רמדה־רנסנס, בקומה ה־11, וממהר להיבלע באחד החדרים.

■ ימים מתוחים עוברים על סגן שר־החוץ **רוני מילוא**. מילוא, שהפסיק לעשן לאחרונה, שב לסורו וניתן לראות אותו מחפש אחר סיגריה או מציית. האם זה בעטיה של פרשת־השב"כ?

■ לחברי־הכנסת **בנימין בן־אליעזר** יש בעיה עם הישראליות העכשוויות. „אי־אפשר לתת להן מחמאות," התלונן השבוע. „אומרים להן: את נראית יפה היום, אז מקבלים מייד מיתקפה — ואתמול לא נראיתי טוב? מחמיאים להן על השימלה, אז הן עונות: זה מלפני שנתיים."

■ פגישה שכואת אירעה בין סגן שר־האוצר **עזי אמוראי** לבין עורך־הדין **גיורא קירשמן**. השניים נפגשו בהצגה חגיגית של איך להיות אמא יהודיה בעשרה שיעורים. אמוראי הגיע כאורח, ואילו קירשמן הוא מפיק־ההצגה. השניים לא התראו מזה 40 שנה. לפני כן כמעט ולא נפרדו, מכיוון שמישפחותיהם גרו בשכנות בתל־אביב, והתחלקו בשרותים משותפים. לכן נאלצו קירשמן ואמוראי הפעוטים להשתכשך באמבטיה בצוותא.

■ הנסיעות השנתיות למאורוקו תמיד מולידות חברויות מוזרות, והתרחשויות עוד יותר מוזרות. עורך מעריב, **עידו הקומה האחת־עשרה** היא הקומה שבה מתגוררים חברי־הכנסת בלילות שני ושלישי, בעת פעילותה של הכנסת. מי מהם זכה לביקורו החשאי של חריש?

■ **דיסנצ'יק**, נשמע אומר השבוע: „איזה מזל שהגעתי עד מארוקו, בשביל להכיר את אהרון..." אהרון הוא חבר־הכנסת **אהרון אבו־חצירא**. בין השניים, ש־השתתפו בנסיעה האחרונה למארוקו, נרקמו מאז הנסיעה יחסים קרובים.

■ ביום השלישי, בשעת צהריים מאוחרת, נכנסו שני גברים למיסעדה ירושלמית ידועה. השעה היתה קרובה לסגירת המיסעדה, אולם בעל־המיסעדה התנפל בחיבוקים על אחד הגברים — איש קשיש, גדל מידות, בעל שיער דליל. מי שהסב במיסעדה באותה עת תהה מדוע מוקדשת תשומת־לבו לאיש הזה ולא למלווהו, **רם עברון**, מנחה זה הזמן בטלוויזיה. הסיבה פשוטה ביותר: עברון לייווה את אחד הכנרים המפורסמים ביותר בעולם, **אייזק שטרן**, שהגיע ארצה להלוויה של אחת מעמיתותיו.

■ בית־חולים משוכלל לא־סירים — זהו חלומו של הנשיא החדש של העמותה למען האסיר והסוהר בישראל, **שמואל בן־שימחון**. הנשיא החדש הושפע מביקור שערך בכלא איילון, שם חזה בתנאים הקשים שבהם מאושפזים האסירים. בן־שימחון בא במקומו של **נפתלי בלומנטל**, שהתמנה כמבקר ההסתדרות.

■ השידור הראשון של רשת ג' באף־אם סטריאו מחוץ לאולפן נערך בדיסקוטק לונה־גל בחוף־גולן. השידור הביא למקום אלפי בני־נוער, שרקדו במרץ במשך שלוש שעות. במיסגרת המשימות שהטילה המנחה, **שוש עטרי**, על המאזינים, היא ביקשה שיביאו לאולפן המשוחזר סוס. מקץ 20 דקות בריוק פרץ לשטח סוס בגודל טיבעי. בקרב המאזינים נזרעה קצת בהלה. הסוס, לעומת זאת, לא נבהל. הוא פסע בשלווה לעבר המיקרופון וכמעט אכל אותו לתיאבון.

■ **אהוד מנור** חגג בשבוע שעבר את יום־הולדתו במסיבת־הפתעה עליזה בתיאטרון בארשבע. „הפתעה" אינה המושג המדוייק. המסיבה אומנם תוכננה בקפדנות כמסיבת־הפתעה. מנור, שתירגם את המחזה „מתאבד", לא ידע מאומה מהתיכנונים והתיאומים המוקדמים. בחצר הסמוכה לחדר־ההלבשה הוצב שולחן ערוך ומקושט. הובאו פרחים ובקבוקי וודקה משובחת ואילו מנור, חתן השימחה, הורחק מהמקום באמתלה כלשהי. בתום ההצגה מיהרו שחקניה להיכנס לחדרי־ההלבשה ולהחליף את תילבושותיהם. **מרים גבריאלי**, שהיתה להוטה, כנראה, להגיע לביתה, טפחה למנור על הכתף ושאלה אותו: „נו אהוד, אתה נכנס? מרימים לכבודך כוסית?" מנור, שנראה מופתע לחלוטין, שאל: „מה?" רק אז הבינה גבריאלי את שקילקלה, וסיפרה לו במבוכה פרטים נוספים. מנור החליט שלא לאכזב את חבריו, ושיחק אותה מקץ כמה שניות כמופתע אמיתי.

■ גבר בעל חזות רוסית, כסוף־שיער ורחב־מידות, בסביבות ה־70 לחייו, ואשה שחורת־תלתלים, לבושה בלבן, צעירה ממנו בשנים, וביניהם ילד כבן 6, הלבוש בחליפת־מלחים (כולל כובע־מלחים) גנבו את כל המבטים בקפה הסמוך לתיאטרון־הבימה בשבוע שעבר. היו אלה הבימאי **לובימוב**, שערק למערב, ומישפחתו. בנו הקטן, שסבב עימו מאז ברחבי העולם, התלבט ממושכות מה להזמין. לסוף בחר בבקבוק קוקה־קולה.

■ לפני זמן קצר, כשהוא חזר ארצה בתום שהייה בת־שנתיים בכלא הצרפתי, רעשה כל הארץ. היו ששמחו בשימחתו של אביו, נציב שרות בתי־הסוהר **רפי סויסה** והיו שכתבו על־כך בארס. על־כל־פנים, כולם כתבו. בחודש הבא תזכה מישפחת סויסה בקצת נחת מ**דויד** הבן. הוא מתחתן עם בחירת־ליבו, שכתבה לו מיכתבים לכלא בצרפת ואף באה לבקרו שם. הקשר התהדק עם שובו של סויסה ארצה, ומגיע בחודש הבא להפי־אנד.

■ זה יקרה ב־9 באוגוסט, בשעה 10.30 לפני־הצהריים, במישרדו של רשם־הנשואין בהאנטינגדון, בריטניה. **מירי מנוח**, בת אחד ממייסדי דגניה,

לאה רבין הגיעה באיחור למסיבת־קוקטייל שערכו השגריר הצרפתי פייר דופון ורעייתו, לכבוד יום־הבסטיליה. רבין – בשימלה בהדפס אדום־לבן – סיפרה כי העמידו אותה ב„היכון" בגלל ישיבת־הממשלה הארוכה, שהכריעה נגד ועדת־חקירה בפרשת־השב"כ. לבסוף, משהתמשכה הישיבה, הגיע בעלה יצחק רבין למסיבה ישר מירושלים, ואילו היא הגיעה לבית־השגריר ביפו אחריו. רפי אדרי, לעומת שר־הביטחון, הוא סמל־הנימוס. הוא חיכה בכנסת לשמוע את תוצאות ההצבעה בממשלה. אחר מיהר לביתו שבכפר־שמריהו והופיע כמעט בסופו של הקוקטייל, כשעל זרועו כרוכות אשתו הדנית ובתו היפות: גון ואורית (משמאל). יושב־ראש האגודה לידידות ישראל־צרפת וסגן יושב־ראש הכנסת, אהרון נחמיאס הצפתי, הגיע בין הראשונים לקוקטייל, כמתחייב מתוארו. נלווה אליו בנו (למטה). הצעיר בעל ה„בייבי־פייס" הפתיע את הכל, בספרו שהוא כבר אב לילדים.

כך נבחרה השימלה

נגואה בסיוני
ב־1 וחצי בבוקר

● ביום השלישי, החל מה־שעה תשע וחצי בערב, החלו מתאספים אנשים – חלקם ידועים – בביתה של ה־אופנאית שושנה בן־צור. המיספר הסופי של המת־כנסים היה 14.

הכל הסבו סביב שולחן עמוס מזון ומשקאות לעייפה, לגמו דרינק, קיימו „סמול־טוק" וחיכו בסבלנות להת־חלת האקשן. האווירה השמ־חה היתה רוויה בטיפ־טיפה מתח וציפיה, ואז זה הגיע.

אחת המשתתפות בכינוס הלילי, נגואה בסיוני, רעיי־תו של מיופה־הכוח המצרי בישראל, קמה ממקומה ונעלמה בחברת האופנאית באחד החדרים. מוחמד, בעלה, נעשה מתוח והביט לעבר הכיוון שבו נעלמה אשתו. בינתיים ניסו הכל לסחוט ממנו מה תהיה הפתעת־ההפתעות בנשף שהוא עורך השבוע לכבוד יום־המהפכה המצרי.

או־אז יצאה נגואה בשימלת פאייטים כחולה, מנצנצת מכף רגל ועד ראש. קהל־החברים לא מחא כפיים. השימלה ירדה מהפרק כשימלת־הנשף של נגואה.

מקץ כמה דקות חזרה בשימלה בשחור־זהב. שוב – תגובות לכאן ולכאן, ונגואה שבה והופיעה בשימלה אפורה. אחר־כך – בשימלה בשחור־לבן. כל שימלה – והעדיים התואמים.

כל הופעה נשקלה בכובד־ראש וברצינות תהומית על־ידי כל הנוכחים, בין ביס לביס בגבינות שהועמסו על הצלחות.

לבסוף הופיעה נגואה בשימלה שקצרה נידנודי־ראש חיוביים וקריאות־התפעלות. „מי בעד?" שאלה האופנאית, ומיד הונפו 14 כפות־ידיים אל־על.

נכון שמוחמד נראה קצת מהורהר והיו לו הצעות־שיפור לגבי השימלה, אך אחרי שהוחלט, בהתייעצות רצינית, להאריך את השסע ולקצר את השרוולים – ניכרה שביעות־רצון על פניו. השעה היתה כבר 3 וחצי אחר־חצות. נגואה סבה עוד כמה סיבובים, לתשואות הקהל, בשימלה הנבחרת.

הפור נפל. השימלה שנבחרה פה־אחד באשמורת הלילה היא שימלת־כלה אמיתית, בצבע לבן. בעלת שסע עמוק, שרוולי־עטלף רחבים ופאייטים על הכתפיים. מוחמד, הבעל, יעמוד לצד כלת־הערב הלבושה בלבן, כשהוא לובש סמוקינג שחור משחור.

הידועה לכל בתל־אביב בשם **מירי הג׳ינג׳ית**, תינשא לירידה הבריטי, **קית**. עדיין לא ברור היכן תחיה המישפחה החדשה — בבריטניה או בארץ.

■ אחרי חמישה שבועות, שבהם קדח בחום גבוה, שוחרר מנהל הטלוויזיה החינוכית, **יעקב לורברבוים**, לביתו, והוא יחזור בקרוב למאבקיו על שעות־השידור עם הטלוויזיה הכללית.

■ הנוער של היום זה לא מה שהיה פעם. עובדה: בנו בן ה־11 של יושב־ראש סיעת המערך, **רפי אדרי**, נראה סועד השבוע עם אמו במיסעדה. הבן הנאה, בעל הנימוסים הטובים, סיפר ברצינות תהומית על חברתו ועל כך ש„כדאי להחזיק כמה, אם

■ כל המצלצל לביתו של הרב־ח"כ **אברהם שפירא** מופתע בוודאי לשמוע קול נשי צעיר, העונה לו גם בשעות הערב המאוחרות. המדובר בבתו של שפירא, **רוחל׳ה** שחתונתה המפוארת זכורה לכל. רוחל׳ה שוהה בבית־הוריה, מכיוון שהיא בשמירת הריון.

■ פגישה שכואת התרחשה בין חבר־הכנסת **אהרון אבו־חצירא** לבין מפקד כלא־רמלה, **פרץ חן**. השניים נפגשו במפתיע בקבלת־הפנים שערכו השגריר הצרפתי **פייר דיפון** ורעייתו לכבוד יום־הבסטיליה, ומייד החלו להעלות זיכרונות מצעירותם. השניים, הסתבר מהשיחה הנרגשת, למדו באותו בית־הספר, ולפי הסיפורים הם לא רק למדו שם.

■ ביום הרביעי בבוקר, במ־סיבת־עיתונאים שקיים **מיכאל ברונו**, הנגיד הטרי של בנק־ישראל, אמר: „אני יודע שהרבה מזכותכם — העיתונאים — אני יושב פה. לעיתונות יש חלק בזה שאני יושב בבנק־ישראל!"

■ פעם הם היו חברים בלב ובנפש, ואפילו נקראו „דויד ויהונתן". הכוונה ל**דייוויד ברוזה** ו**יהונתן גפן**, שאף הופיעו יחדיו. בינתיים התפרסם ברוזה ורכב על הגל הספרדי. אחרי זה נסע לחו"ל. השבוע, באמצע החזרות המתישות שער־רך גפן למופע החדש על הפנים. הפתיעו ברוזה שהגיע לביקור קצרצר ארצה (ראה רחל המרחלת). החזרה הופסקה והפכה למסיבה. ברוזה אמר שכמעט החליט לחזור ארצה מרוב התרגשות, אלא שגפן היה נלהב לא־פחות לארוז את הפקלאות ולהצטרף לברוזה בחו"ל.

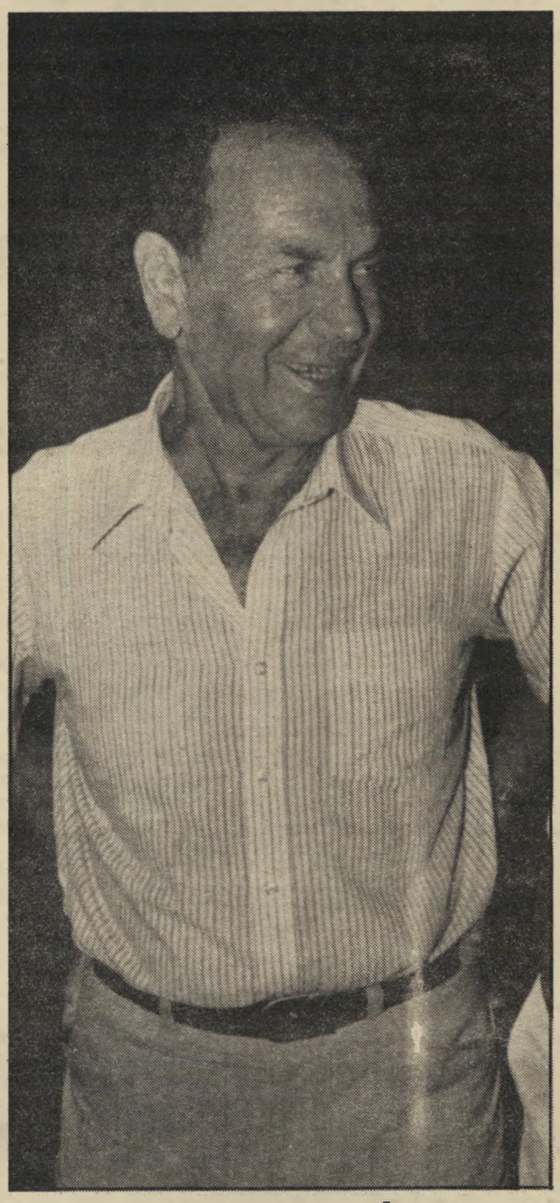
■ הכל הצדיעו בליל־שבת ל**דני בסן**, בהופעת הפרימיירה שלו. היו שם חברי תיסלם זיכרונה־לברכה, חברי משינה, וכמובן — **ריטה**. מדוע הגיעו כולם? חברי תיסלם הגיעו להצדיע לחבר־להקתם, בסן. חברי משינה היו שם מפני ש**נאור דיין**, אחיו של חבר־הלהקה **איגי דיין**, מלווה את בסן ואילו ריטה התלוותה לבע־לה, **רמי קליינשטיין**, המלווה גם הוא את בסן.

■ חתול שחור, כך אומרים, עבר לאחרונה בין עסקני־חרות **לימור ליבנת וישראל כץ**. ליבנת, ידיימינו בעבר של יורם אריזור ודמות צבעונית במחנהו של **אריאל שרון**, היתה מוע־מדת מטעם המחנה הזה למישרת מנכ"ל המועצה לצרכנות. המנ־כ"לית הנוכחית היא **עדה לב־נון**. זו שמרה על שתיקה במשך חודשים ארוכים, אם כי לידידיה סיפרה על התכנים הפנימיים היומיומיים. ליבנת, הסתבר, הי־תה פחות סובלנית. לכן נכנסה למתיחות עם כץ, יד ימינו של שר־התעשיה־והמיסחר. תואר ה־מנכ"ל, על כל פנים, רחוק כיום מליבנת משהיה בחודשים האח־רונים.

דפנה כרק

ג׳נה כצמן ארוסתו בת ה־22 של המיליונר היהודי יוסל׳ה בוכמן השתתפה בחנוכת המיזרקה שנערכה ביום השלישי בערב בכיכר־דיזנגוף. מימין למנצח מהטה (בחליפה בהירה) ניצב גא בוכמן, ומימינו – שלמה („צ׳יץ") להט, ראש־עיריית תל־אביב. ג׳נה (מאחורי זובין מהטה) השתדלה שלא להתבלט.

בנימין זיגל מי שהתפרסם כ„זיגל הנורא", כשפיקד על יחידת־החקירות הידועה במישטרה, הופיע לאירוע מישטרתי כאזרח. זיגל, בחולצה מפוספסת, וחיוך שפוך על פניו, נראה חביב למדי, וקשה היה להיזכר במורא ששמו הטיל.

אברהם תור גמן מי שהיה מפקד מחוז תל־אביב במישטרה ונאלץ לפרוש בטרם עת, הגיע כאזרח לאירוע מישטרתי, בלוויית חברתו־לחיים מרים תמיר. הזוג תורגמן התקבל באהדה על־ידי השוטרים. עובדה שכמעט השכיחה את הנסיבות המביכות שבהן פרש.

ערפאת ואבו־ג'יהאד: הלוחמים הפלסטינים חוזרים למחנות לבנון

השיטה שבטירוף

קומנדו הסורי תפס עמדות כמה ערב־ביירות ולאורך כביש החוף... בעין־אל־חילווה פרצו קרבות בין לוחמים פלסטיניים ולוחמי אמל... ישראל הפציצה מיפקדות „מחבלים", ותוך כדי כך הרגה לוחמים דרוזיים של ואליד ג'נבלט... מנהיגי הנוצרים פירסמו גילוי־דעת נגד ההתערבות הסורית. מנהיגים נוצריים אחרים פירסמו גילוי־דעת נגד גילוי־הדעת... ג'ורג' חבש והמיפלגה הסורית הלאומית הודיעו כי אנשיהם הם שיצאו לשליחות־פיגוע בישראל, ונפלו בקרב ליד ראש־הניקרה... טילים נורו לעבר מיפקדת המודיעין הסורי במבואות ביירות... מורדי־פת"ח בניקוזה...

הדרמה בלבנון נמשכת. הישראלי המצוי מושך בכתפיו: ברוך־השם שיצאנו משם. אולם ישראל לא יצאה. היא בפנים, מאוד־מאוד. יהיה הא' רוכות משתתפות במישחק, ורגליה עומדות ב„רצועת הביטחון" בדרום. היא בפנים.

גם החיילים שהיו בלבנון, המכירים את המקומות המוכרים בחדשות — עין אל־חילווה, צידון, עאליי, מערב־ביירות — שוב אינם מסוגלים לעקוב אחרי הנעשה. נדמה שהכל לוחמים בכל, בלי הגיון, במין טירוף שאין לו הסבר ואין לו סוף.

אולם יש שיטה בטירוף הלבנוני.

בטווחים של כמה קילומטרים, בארץ שהיא קטנה אף מישראל הזעירה, בולט הטירוף שיכעתים.

■■■

הפלישה של אריאל שרון ללבנון ב־1982 — שהיתה כהתפרצות של שור נוגח לתוך חנות של חרסינה — גרמה שינויים מהותיים ביחסי־הכוחות. התוצאה העיקרית היתה בלתי־מכוונת לגמרי — אות לכישלון המונומנטאלי של המוסד הישראלי, שלא הבין דבר ולא צפה דבר מראש.

צה"ל יצא לשבור את ההגמוניה של אש"ף בדרום, ומטרה זו הושגה. אולם הדבר לא הביא כמצופה לעליית כוחם של המארונים. עד כדי השתלטות הכוחות על לבנון כולה, בחסות ישראל. קרה בדיוק ההיפך: את החלל הריק תפסו השיעים, בעוד שהמארונים הוכו והתגמדו.

עליית השיעים בהנהגת נביה ברי אילמלא היתה לבנון ארץ קטנטנה, אלא יבשת שלמה כמו אירופה, ואילו היו הערות הלוחמות בלבנון מדינות ריבוניות כמו גרמניה, צרפת ואיטליה, היה המתרחש בלבנון נראה טיבעי. במשך מאות בשנים התנהלו הדברים באירופה כולה על פי הדגם הלבנוני, לפי אותו הגיון הפועל עתה בלבנון. הכל לוחמים בכל, יריבים כורתים ביניהם ברית־לשעה כדי להוריד את הראש לגורם שלישי, אך חוזרים מייד להתקוטט שוב ביניהם. מעצמות חיצוניות מתערבות כדי לדוג במים המגואלים בדם. המילחמה בלבנון דומה להפליא למילחמת־שלושים־השנה במרכז אירופה, למשל.

אך באשר כל זה מתנהל צורך בכך — באמצעות מעשי־זוועה נוסח צברה ושאתילא. גם לעדות אחרות בלבנון יש מזימות דומות.

לפליטים אלה — דור שני ושלישי בלבנון — אין לאן ללכת. הם גורשו על־ידי ישראל ב־1948, ושום מדינה ערבית אינה מוכנה לקבלם. במשך 38 שנות חייהם בלבנון הסתדרו שם, הקימו מישפחות ומתפרנסים איכשהו. הם דבקים במחנות.

במחנות אלה ממלאים אירגוני אש"ף — ובראשם פת"ח — תפקיד של מיליציה הגנתית.

„בסיסי המחבלים" שעליהם מדווח מדי פעם באמצעי־התיקשורת הישראליים („הופצצו בסיסי־מחבלים במחנה...") אינם אלא מישרדים מקומיים של אירגונים אלה, המגינים על המחנות ועל יושביהם מפני השמדה.

המצב מסובך מפני שאותם האירגונים עצמם דוגלים בפה מלא גם בכיצוע פיגועים בישראל ובשטחים הכבושים, ורואים כהם „מילחמת־שיחרור" לגיטימית בכובש זר. בעיניהם אין הפרדה בין התפקיד להגן על המחנות ובין ביצוע פיגועים בישראל. הפיגועים הם המקיימים בליבם את התיקווה לחזור באחד הימים „הביתה".

ההנהגה במחנות היא בידי נאמניו של יאסר ערפאת, שהוא המנהיג הנערץ על יושבי המחנות, כמו על תושבי השטחים הכבושים. נסיון הסורים להפעיל כוח כדי להפיל את ערפאת ולהשליט את נאמניהם במחנות נכשל לגמרי. לאירגונים הפלסטיניים הפרו־סוריים יש אנשים במחנות, אך מול ההתקפה השיעית התייצבו אנשים אלה בחזית אחת עם לוחמי־פת"ח.

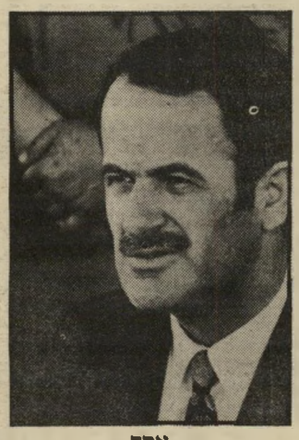
מול סכנת השואה התלכדו הכוחות במחנות, תחת פיקודם של אנשי ערפאת.

איחוד זה בא לידי ביטוי אך ורק בהגנה על המחנות. בכל שאר הזירות פועלים האירגונים הפרו־סוריים נגד ערפאת, ומבצעים פעולות עצמאיות, תחת פיקוד סורי.

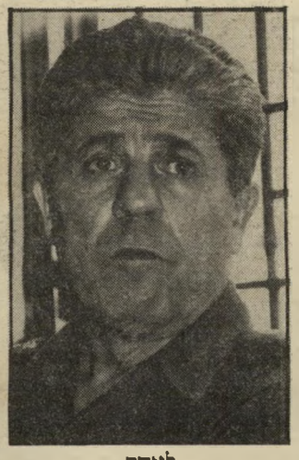
מאז פינוי כוחות־אש"ף מביירות יש זרימה מתמדת של לוחמים פלסטיניים חזרה ללבנון ולמחנות. זרימה זו באה להגן על המחנות, שבהם חיות מישפחות הלוחמים — נשותיהם, הוריהם וילדיהם. ערב צאת הלוחמים מביירות הבטיח פיליפ חביב, בשם ממשלת ארצות־הברית, להגן על המישפחות. טבח צברה ושאתילא, למחרת היום, הוכיח שהאמריקאים לא חלמו לקיים הבטחה זו. ממילא נוצר לחץ כביר של הלוחמים הפלסטיניים לחזור למחנות. חלק גדול מהם אכן הצליח בכך, כמה מפקדים ולוחמים פלסטיניים נעצרו בלב ים, והובאו לישראל.

יש להניח כי הבוח הפלסטיני במחנות כבר חזר — או יחזור בקרוב — לקדמותו. אך יש הבדל לעומת 1981: בינתיים קם הבוח השיעי, המחזיק בהגמוניה בדרום־לבנון.

מדריך שימושי למבוך הנוכחי

אסד
עם אמל, נגד אש"ף

לאחד
עם ישראל וגומייל

● אש"ף: חוזרים

מחנות־הפליטים בלבנון חיים מאות אלפי פלסטינים בצל של סכנת־שואה. מנוי וגמור עם ראשי המארונים במדינה לגרש אותם, ואם יש צורך בכך — להשמידם. אך הם אינם מוכנים לעזוב את לבנון. הם מוכנים לקבל כל תנאי, חוץ מזה. הם מוכנים לחיות בתנאים הקשים ביותר, חוץ מזה. הם מוכנים לסבול כל עוול, חוץ מזה. הם מוכנים לשלם כל מחיר, חוץ מזה. הם מוכנים לעשות כל דבר, חוץ מזה.

מטרת המישחק הסורי בלבנון היא למנוע את גיבושה של לבנון מאוחדת ועצמאית ולקיים את התלות של לבנון בסוריה. שם המישחק הוא „הפרד ומשול", תוך תמיכה בכוחות שונים ומתחלפים — פעם בכוח א' נגד ב' וג', ופעם בכוח ג' נגד א' וב'. בעבר תמכו הסורים פעם במארונים, פעם באש"ף.

ביום משליבים הסורים את יהבם על האירגון השיעי המרכזי, אמל.

יעדי המישנה של הסורים בלבנון:

● שבירת העצמאות של אש"ף והכפפת האירגון לסוריה, על־ידי הפלת מנהיגותו של יאסר ערפאת.

● מניעת האפשרות שישראל תשתלט בלבנון ותהפוך אותה לבסיס של התקפה על סוריה, ובעיקר על דמשק.

● מניעת מצב שבו תיספג סוריה את תוך לבנון, ותשקע שם בבוץ.

כשאריאל שרון ניפנף לכוחות צה"ל שפלשו ללבנון, הכל נראה אחרת

של לבנון: מי לוחם במי, מי משתף פעולה עם מי, מי משרת את מי, ומדוע

אין סוריה יכולה להרשות לעצמה לרתק כוחות גדולים בלבנון (מחוץ לבקאע, הגובלת בסוריה). היא משתדלת להשיג את יעדיה באמצעים מצומצמים, תוך שימוש בכוחות קטנים, קנוניות, דיפלומטיה, כסף ושכירי־חרב.

לרשות סוריה עומדים בלבנון כמה כוחות מקומיים. בין השאר:

● כמה ארגונים פלסטיניים שהם שכירי־חרב של סוריה, והמאורגנים ב„חזית ההצלה". אלה כוללים, בין השאר, את הארגון של אבו־מוסה („מורדי פת"ח"), שפשט את הרגל ואינו אלא כוח־עזר סורי; הארגון הקטנטן של אחמד ג'בריל („החזית העממית") ושל נאיף חוותמה („החזית הדמוקרטית"). שבראשו עומדת העדה העלאווית — עדה שיעית קיצונית. חאפט' אל־אסד וכל אנשי־המפתח בשילטון הסורי שייכים לעדה זו, למרות העובדה שרוב הסורים הם דווקא בני העדה הסונית.

אמין אל־ג'ומייל
עם אש"ף נגד אמל

האירגונים הסוניים העיקריים הם מקומיים, ונועדו בעיקר להגן על חיי העדה:

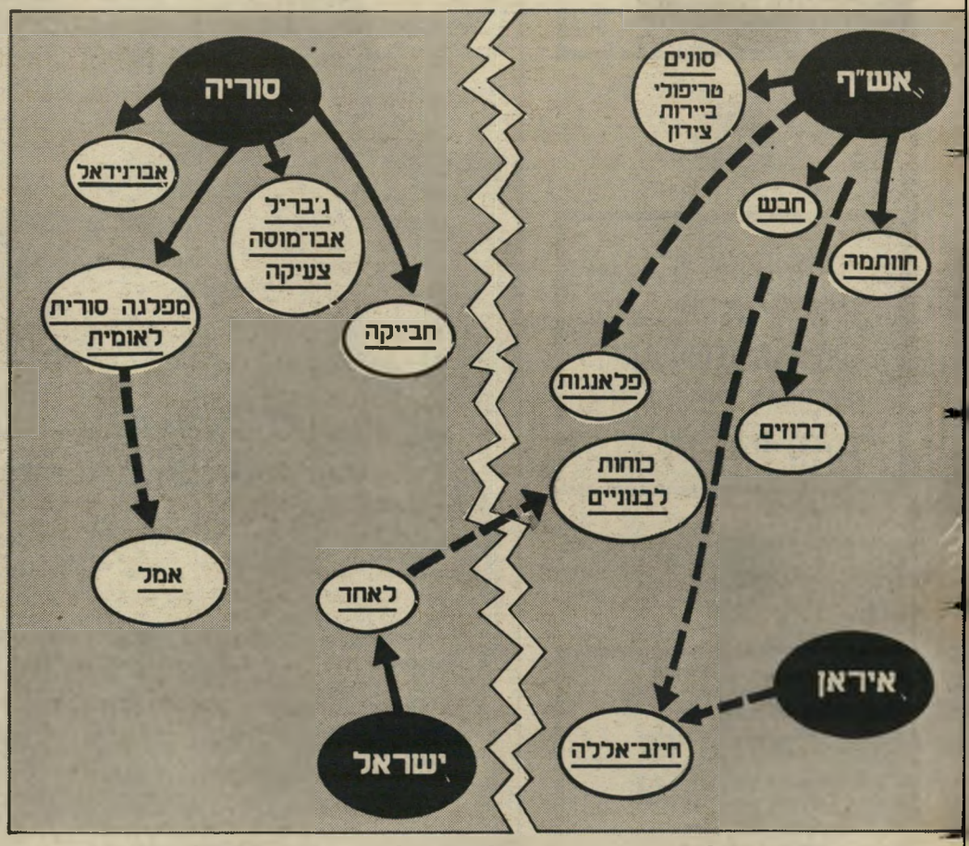
● תוואחידין בטריפולי, בצפון־לבנון

● מוראביטון במערב־ביירות

● נאצריטים בצידון.

האירגונים האלה חלשים מכדי להחזיק מעמד לבדם מול איביהם. על כן הם זקוקים לכוחות הפלסטיניים, שהם גורם חזק הרבה יותר.

כיום קיימת קואליציה טבעית בין אש"ף והאירגונים האלה, ומכאן המאחז של אש"ף בערי־החוף: טריפולי, ביירות, צידון וצור. קואליציה זו מכוונת גם נגד סוריה, הן נגד השיעים.

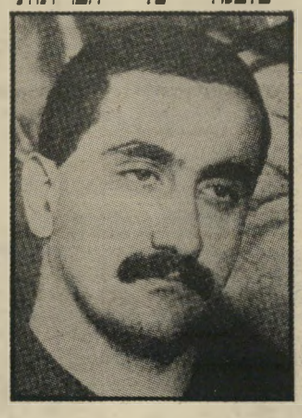

המבוך הלבנוני: האויבים של אתמול הם הידידים של היום

גוף זה לוחם בתנועת־אמל על השליטה בעזה ובשטח. אמל נתמך על־ידי סוריה. חיזב־אללה נתמך על־ידי איראן. איראן וסוריה הן בעלות־ברית. זה לא מפריע לבני־חסותן בלבנון להרוג אלה את אלה.

מכיוון שאמל לוחם באש"ף, כדי להשתלט על מחנות־הפליטים (ואולי לסלקם), נוצרה ברית בין אש"ף ובין חיזב־אללה. אש"ף הוא גוף חילוני מוחלט, שאין בו הבדל בין מוסלמים ונוצרים, וכל המוסלמים בו הם סונים. זה אינו מפריע לחיזב־אללה השיעית והדתית־קנאית.

בלבנון כל הבריתות נברתות על בסיס תועלתי, לא אידיאולוגי.

חבייקה
עם סוריה, נגד ג'ומייל

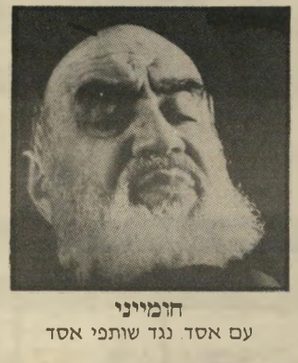

ברי
עם סוריה, נגד אש"ף

● חיזב־אללה: היד של איראן

מחנה השיעי אינו מאוחד. בראש המחנה השיעי עומד אירגון אמל („תיקווה"), שבהנהגת נביה ברי. זהו הכוח העיקרי שיצא נשכר מהרפתקתו העקובה־מדם של אריאל שרון בלבנון.

אמל אינו אירגון קיצוני מבחינה דתית או פוליטית. כמו פת"ח במחנה הפלסטיני (או אירגון־ההגנה בישוב העברי שבימי המנדאט), זהו גוף רחב, שיש בו מגמות רבות.

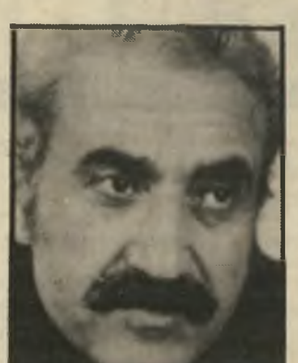

חומייני
עם אסד נגד שותפי אסד

מולו מתייצבים כוחות דתיים קיצוניים, היונקים את השראתם מן המישטר של האייתולה רוח־אללה חומייני באיראן. מילחמת־הלבנון נתנה לאייתולה את ההזדמנות לשגר ללבנון כוח־משימה של מטיפים־לוחמים, המכוצרים בצפון, באיזור בעל־בכ. אלה התסיסו את העדה.

הגוף הקנאי המרכזי הוא חיזב־אללה („מיפלגת אלוהים"). אין הוא מסתפק בשיווי־זכויות לשיעים, כמו תנועת־אמל, אלא רוצה להפוך את לבנון כולה לרפובליקה אסלאמית שיעית, נוסח איראן.

חיזב־אללה היא גוף אלים במיוחד, קנאי, העוסק במעשי־טרור, חטיפות ועוד.

חבש
במחנות. עם ערפאת

טית"). אלה אומנם נמצאים באופוזיציה לערפאת ודוגלים בברית עם סוריה, אך הם מקבלים את הלגיטימיות של אש"ף, ובזמן האחרון יש אצלם תהליך של התקרבות למחנה־ערפאת.

● המיפלגה הלאומית הסורית (או „המיפלגה הלאומית־סוציאלית"), מיפלגה לגה לבנונית פאשיסטית, חילונית, נוצרית בעיקרה, הדוגלת ברעיון ה„כנעני" של איחוד „הקשת הפורייה" (עיראק־סוריה־לבנון־ירדן־פלסטין) בהנהגה סורית. מיפלגה זו היא בעלת אופי טרוריסטי מאז שקמה בשנות ה־30. היא השולחת מדי פעם מכוניות־תופת לגבול הישראלי. החוליה שהושמדה ליד ראש־הנקרה היתה מורכבת מאנשי מיפלגה זו ומאנשי ג'ורג' חבש.

סיכום־מצב לשעה זו: סוריה וגרורייה סועלים לטובת אמל השיעי, נגד אש"ף.

● הסונים: קואליציה עם אש"ף

מיכתת הסורים בשיעים מקוממת נגדם אוטומטית את הסונים.

הסונים — עדת הרוב באיסלאם — שוכנים בלבנון בערי־החוף, שם טופחו לפני דורות על־ידי השילטון העות'מאני (הסוני), כמישקל נגד השיעים. הנוצרים והדרוזים בהרי לבנון.

הסונים שונאים את המישטר הסורי, בשעתו שלטו המארונים בכל עמדות־המפתח החשובות בלבנון. הפוליטיות והכלכליות כאחת. ימים אלה עברו עם רצח באשיר אל־ג'ומייל.

כיום נאחזים המארונים במאמץ נואש בעמדותיהם. בריתם עם ישראל התנקמה בהם קשות — ובמרוצת השנים יילך המחיר ויגדל.

הרוצח של צברה ושאתילה, אלי חבייקה, הידיד הגדול של ישראל, כרת ברית עם סוריה, והודח בשל כך מתפקידו כמפקד הכוח הצבאי המארוני („הכוחות הלבנוניים"). הוא נשאר בשטח כענף מדולדל, התומך עדיין בסוריה.

נשיא־המדינה להלכה, אמין אל־ג'ומייל, יחד עם ההנהגה הפוליטית של מיפלגת־הפאלנגות והפיקוד הצבאי של כוחה הצבאי, רואה בראגה גוברת את הברית בין סוריה ותנועת־אמל, העלולה להפוך את השיעים לכוח הדומינאנטי בלבנון. משום־כך תומכים רוב המארונים בכוחות הפועלים נגד סוריה.

על רקע זה הוקמו בריתות חדשות, המאחדות כוחות שעוד לפני שנתיים־שלוש שחטו זה את זה בחדווה.

הברית החדשה מאחדת את אש"ף, הדרוזים, המארונים, חיזב־אללה והאירגונים המקומיים הסוניים, כולם נגד תנועת־אמל השיעית, הסורים וסוכניהם.

● ישראל: מושמצת בכל פה

בסיסם מטורף זה קיימת גם ישראל, כשהיא מנסה להשיג יעדים שהם בחלקם ברורים, ובחלקם סתומים ואף בלתי־הגיוניים לגמרי.

על סמך שיחות עם לבנונים ופלסטינים המעורבים במאבק, חיבר אורי אבנרי את המדריך השימושי הזה

השתתפותה של ישראל במישחק הלבנוני מתבטאת, בין השאר, בפעילות אלה:

● **קיום הכוחות השכירים של ישראל ב„רצועת־הביטחון".** מפקד הכוחות האלה („צבא דרום לבנון") הוא הגנרל אנטואן לאחד, שהוא גם קשור עם המארונים במרכז המדינה. בין השאר מגינים כוחות לאחד על העיירה ג'זין, מול פני השיעים — אף שאינה ברצועת־הביטחון. היא דרושה לו לקיום הקשר עם מעוזי המארונים בצפון.

● **הפצצת „בסיסי המחבלים"** — הפוגעת כמעט בלי־אבחנה בסוכני סוריה (אבו־מוסה וג'בריל), בכוחות אש"ף וגם באירגונים הנמצאים באמצע (חבש וחוותמה).

למעשה קיים שיתוף־פעולה שקט בין ישראל, תנועת־אמל וסוריה — אף־שאמל וסוריה משמיצות את ישראל בכל פה, וסוריה אף טוענת כי ישראל מכינה מילחמה בה.

זהו חלק מן הטירוף הכללי, ששמו לבנון.

■■■

● הדרוזים: הגנה היקפית

כל **ההמולה הזאת** שומרים הדרוזים, כרגע, על פרופיל נמוך. הדרוזים, שהם מיעוט קטן בלבנון, מהווים כוח צבאי חשוב, והוכיחו זאת בקרבות עם הנוצרים. הם השתלטו על כל השטח שבו הם יושבים, וגירשו ממנו את הנוצרים. כיום אין להם מטרה אלא לשמור על השטח שלהם מפני כל סכנה אפשרית.

בעבר נתמכו הדרוזים על־ידי הסורים. כיום תומכים הסורים בתנועת־אמל, המסכנת את הדרוזים בשטח שלהם, וגם בכיירות המערבית.

משום־כך תומכים הדרוזים כיום באויבי סוריה, ובעיקר באש"ף ובנוצרים.

● המארונים: אויבים מאחמול

מארונים, שהיו הכוח העיקרי בלבנון עד לפלישתו של שרון, נמצאים מאז בירידה מתמדת.

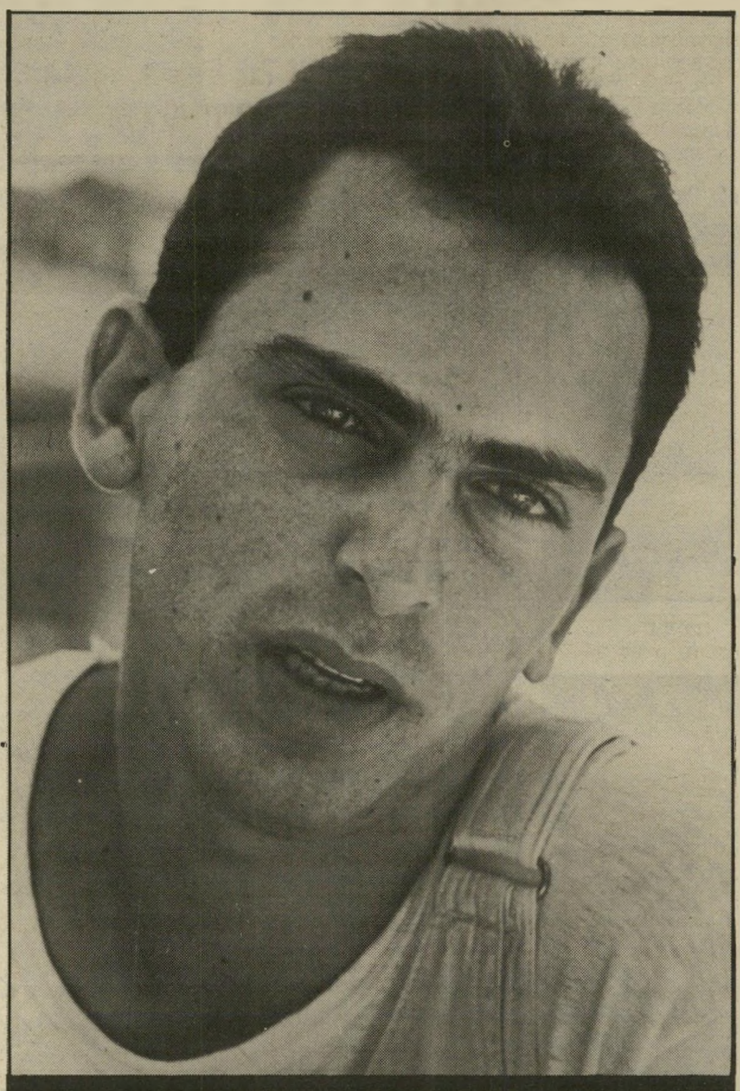
בתוך כל הטירוף הזה חיים בני־אדם, מקימים מישפחות, בונים בתים בין ההריסות, קוברים את מתיהם ומולידים ילדים.

גם הלבנוני האופטימי ביותר אינו מאמין שיש למצב סיתרון.

רוני פינקוביץ, שחקן בסרט „שתי אצבעות מצידון", מספר על חוויותיו כשחקן בלבנון, על השתתפות בסרט שעושה צבא, על חשבון־נפש שלו בין שרות ביחידה קרבית לבין שרות כשחקן בצבא, ועל יציאתו של הסרט לשוק האזרחי

„עשיתי אז חשבון־נפש, הירהורים אחורה, אם באמת עשיתי בחירה נכונה בגיל 18 כשהלכתי לתיאטרון"

„הסרט נגמר בתחושה של אנחה שסוף־סוף יצאנו מלבנון, שהחרא מאחורינו. אבל הוא לא מאחורינו!"

ראיינה ענת סרגוסטי

„התחלנו לדבר על הסרט בתקופה של מיטעני־צד, של ספארי, בתקופה שהבוץ הפך למלט"

„בסרט אזרחי הייתי פועל אחרת — הייתי דואג לפרמייח מיטען־צד ולביטוח ריקושטים, אבל פה כולם נרתמו"

„היו צריכים לסיים את הסרט עם סימן־שאלה, ולא לשים בסוף סימן־קריאה של יציאה מלבנון"

„אני בכלל לא יודע מתי הפרמיירה. אני לא יודע אם אקבל כרטיסים לפרמיירה"

„אחרי כל השימחה אני מאוד ממורמר!"

רוני פינקוביץ השתחרר לפני כמה שבועות מצה"ל. עכשיו הוא נוסע לחו"ל ואחר־כך יחזור לארץ ויילך ללמוד מישחק. יש לו זמן, הוא אינו ממהר, למרות שמאחוריו קריירה עניפה בשטח המישחק. הוא מופיע על הבימות והמסכים מאז היה בן 13. בעוד שבועיים אפשר יהיה לראות אותו בתפקיד הראשי בסרט מיוחד במינו שהפיקה יחידת ההסרטה של דובר צה"ל, שתי אצבעות מצידון. סרט שהתחיל כאמצעי הדרכה פנימי של צה"ל, וגמר על מסכי הקולנוע של פסטיבל הסרטים בקאן.

רוני פינקוביץ הוא גדי, קצין צעיר בדרגת סג"מ, מייד אחרי סיום קורס־קצינים, עולה ליחידה בלבנון להחליף מפקד מחלקה שנהרג במארב באחד העיקולים בכביש אי־שם בארץ זרועת ההרג.

תמונת הסיום בסרט שתי אצבעות מצידון היא תמונה מלאת תיקווה – שיירה ארוכה של טנקים וכלי־רכב כבדים העוזבים את לבנון הארורה, והעושים את דרכם דרומה לישראל, נותנים לצופה הרגשה שזה הסוף, שיצאנו מהארץ הקשה הזאת ושבנו הביתה.

שני חיילים נהרגו השבוע בלבנון ותשעה נפצעו. רוני פינקוביץ חושב שיש משהו מעוות בתמונת הסיום של הסרט. הוא אומר שהיא נותנת לצופים הרגשה שלבנון מאחורינו, בעוד שהיא אינה מאחורינו. הראיון עם רוני (22) נערך לפני התקלות חיילי צה"ל עם החוליה, התקלות שהוסיפה עוד שני שמות להרוגי מילחמת־הלבנון הבלתי־נגמרת.

פינקוביץ למד מישחק בבית־הספר התיכון תלמה ילין בתל־אביב. הוא התחיל לשחק על קרשי התיאטרון בגיל 13, מאז שיחק לסירוגין במשך שלוש שנים בהצגות שונות בתיאטרון הלאומי, הבימה. לפני הגיוס לצה"ל השתתף בסרט בחינת בגרות. בגיל 18, כשצו הגיוס היה בידו, התלבט אם ללכת בכלל לצבא. בין החברים שלו זה לא היה מובן מאליו להתגייס. אחרי התלבטויות החליט שהוא מתגייס, אבל לא הולך ליחידה קרבית להיות פייטר, אלא מכוון את עצמו לשרת בצבא כשחקן. הוא התעקש על כך, ואחרי חצי שנה של מאמצים הצליח לעבור מיחידה קרבית, בה שירת, לתיאטרון צה"ל, שם סיים את שירותו הצבאי. הוא היה נוסע בניידת תיאטרון עם עוד שחקן, ושניהם היו מופיעים לפני יחידות שונות בצבא. „זה היה כיף והיה מעניין. זה עשה לי את השרות הצבאי, לא הייתי צריך יותר שום דבר."

במהלך השרות הצבאי קיבל חופשה מיוחדת לארבעה חודשים והשתתף בסרטו של אבי נשר זעם ותהילה. סרט שניסה להציג את החיים במחתרת לח"י. הסרט לא נשאר זמן רב על מסכי הקולנוע בארץ, אבל העבודה עליו היתה חוויה מיוחדת במינה לשחקנים. במשך תקופה ארוכה, כדי להיכנס לאווירה, הם חיו כאילו היו במחתרת, עם כל מה שנובע ומשתמע מזה.

ואז, כשצה"ל כבר היה הרבה זמן בלבנון, כשתקופת מיטעני־הצד היתה בשיאה, בבוקר אחד העיר חייל מיחידת ההסרטה של צה"ל את רוני מהשינה והתחנן לפניו לבוא ולשחק את התפקיד הראשי בסרט־הדרכה של הצבא.

הסרט מציג כמה בעיות מוסריות שנוב־עות משהותו של צה"ל בלבנון, כשהוא מע־מיד סימני שאלה מהי הדרך הטובה שבה יש לנהוג. התשובה אינה חד־משמעית. רוני משחק את דמותו של קצין צעיר בעל מוסר אנושי גבוה, "ירוק" בלבנון וביחידה, שאינו בקי בכל מוראותיה של הארץ הזו.

בסוף הסרט מבצע הקצין הצעיר פעולת התאבדות, מכיוון שאינו רוצה שחייליו יסתערו על בית שבו היו גם לוחמים וגם אזרחים תמימים וחפים מפשע.

רוני חשב הרבה על שהותו של צה"ל בלבנון, על הדברים והבעיות שמציג הסרט בכל מה שקשור בכך. כאדם פרטי היה נגד המילחמה בלבנון. לכן, אחרי שקרא את תקציר התסריט של הסרט והבין שהסרט הולך להציג את לבנון עם כל ההיבטים המוסריים של הארץ הזו ושל חיילי צה"ל בה, חשב שזו שליחות לעשות את הסרט, וכי למען שליחות זו הוא מוכן אפילו לעלות ללבנון – דבר שהיה מסרב לעשות, אולי, אילו היה חייל מן השורה.

לצורך צילומי הסרט הועלו השחקנים וצורפו ליחידת צנחנים ששירתה בלבנון. הם גרו איתם וערכו איתם את הפעילויות היום־יומיות השוטפות, כדי להיכנס לאווירה של יחידה היושבת בלבנון. זו היתה תקופה מסעירה לגבי רוב השחקנים, לרוני זו היתה תקופה של חשבון־נפש אישי לגבי אופן שרותו הצבאי. הוא העלה לפני עצמו שוב את השאלה אם עשה נכון או לא כשהלך לשרת כשחקן ולא הלך ליחידה קרבית, כמו החיילים שאיתם שהה בלבנון. לא היתה לו, כנראה, תשובה חד־משמעית לשאלה הזאת.

הסרט יעורר, בוודאי, תגובות שונות ויעלה שוב את השאלות הקשות שעוררה מילחמת־הלבנון בארץ. הסרט, באופן בולט ביותר, לא עוסק כלל בשאלה מה בעצם עשה צה"ל בלבנון. רוני אומר שזו שאלה פוליטית, וסרט של צבא אינו יכול להתעסק בשאלות פוליטיות. זה קצת חסר בסרט, זה גורע מימד, זה עושה את הסרט, אולי, לשיטחי. קשה, לכן, כשרואים את הסרט, להתעלם מן העובדה שזה סרט שעשה הצבא. לכן, אולי, לא שופטים אותו באמות־מידה של סירטי קולנוע רגילים אחרים, אלא כמשהו מיוחד, כמין יצור כילאיים בין סרט הדרכה ותעמולה של הצבא, לבין סרט מיקצועי שדן בבעיות אמיתיות ועמוקות.

כשהסתיימה העבודה המיקצועית על הסרט החליטו בצבא שהסרט טוב ומעניין, וחבל שלא להוציא אותו לשוק האזרחי. הסרט נמכר למפיץ פרטי ונשלח לייצג את ישראל בקאן, שם זכה לעניין רב – אבל שוב, כסרט שעשה צה"ל, ולא כמשהו מיקצועי בפני עצמו.

יציאתו של הסרט אל המסך האזרחי עוררה כמה בעיות בין השחקנים. רוב הציבור בארץ, השומע כבר כמה שבועות על

„הילד הלבנוני הקטן המסתכל בי רואה חייל, וכשאני מסתכל בו אני מרגיש חייל"

הסרט שהפיק צה"ל, אינו מודע לעובדה שרוני פינקוביץ הוא השחקן הראשי של הסרט. שמו כמעט אינו מוזכר, והוא אינו מתראיין. רוני מרגיש את עצמו נעלב ופגוע. הוא חושב שהצבא עשה צעד לא צודק כששינה את יעודו של הסרט בלי להודיע ובלי להתייעץ עם השחקנים, חלקם אנשי־מילואים, שהתנדבו לעבוד בו ללא שום תמורה כספית, ללא שום הבטחה לגבי שאלות מיקצועיות כמו כרזת הסרט, יחסי־הציבור וכו', ואלה הם דברים מיקצועיים. הוא ממורמר וכואב, ומרגיש כאילו הסרט בגד בו. הסרט, שהוא נתן לו את מירב ומיטב כישרונו, מתנער ממנו עכשיו, כשהוא תופס תאוצה בשוק. הוא עדיין אינו יודע, למשל, אם יוזמן להקרנת הבכורה החגיגית של הסרט, איש לא הודיע לו מתי תהיה, והוא כבר בדרכו לחופשה ביוון.

■ ■ ■

● מתייחסים אל הסרט בעיקר כאל „סרט של הצבא". ההתייחסות אליו אינה התייחסות עניינית־מיקצועית. אתה שלם איתו?

אני לא חושב שאני אביע דעה מיקצועית כשחקן. הייתי רוצה שיראו אותו הרבה אנשים. זה לא לעניין שאגיד דעתי על הסרט, למרות זה שיש לי ביקורת.

● מיקצועית?

לא. כאדם.

● ובכל זאת, איך אתה מתייחס לסרט של צה"ל?

זה יצור משונה. כשאני רואה אותו, לא איכפת לי שצה"ל עשה אותו. עכשיו הוא לא של צה"ל כי הוא יוצא לקולנוע וצריך לשפוט אותו כסרט רגיל.

פינקוביץ באיש־לח"י ב„הזעם והתהילה"*

„בחוגים שבאתי מהם השאלה היתה אם בכלל לעשות צבא"

● אתה חושב שאפשר לשפוט אותו כסרט רגיל?

הוא באורך של 90 דקות, יש בו תמונות שזזות, כמו בכל סרט רגיל.

● אבל אתה לא יכול להתעלם מהעובדה החשובה שצה"ל עשה אותו.

כן. אם המפיק היה אדם שנדון למאסר עולם והשתחרר, ועשה סרט, גם אז היו מתייחסים לזה כאל סרט שונה? זה סרט. צה"ל עשה סרט, בסדר.

* משמאל: סיגל כהן

פינקוביץ ב„שתי אצבעות"*

„הסרט מתנער ממני, ואני צריך להתנער ממנו"

אם צה"ל ימכור גופיות, אז נתייחס לגופיות שצה"ל מוכר, או שנברוק אם הגופיות טובות או לא?

● איך נודע לך בפעם הראשונה על הסרט שצה"ל עומד להפיק?

שמעתי מהסוכנת שחקנים שלי, פרי כפרי, אז הייתי חייל בתיאטרון צה"ל.

● צה"ל פנה לסוכני שחקנים?

כן. לא חיפשו דווקא חיילים. זה צבא־העם, והם חיפשו אנשים מהעם.

אבל אז לא הסכמתי להשתתף בסרט. הקומבינציה של צבא וקולנוע נראתה לי אז לא לעניין, ועכשיו היא נראית לי פחות לעניין.

● ראית את התסריט?

לא. הסוכנת אמרה לי שזה סרט־הדרכה. אחר־כך שמעתי שוב על הסרט, כי שני חברים שלי היו בצוות, ועדיין אמרתי שזה לא נראה לי.

● למה?

צבא מתקשר לחוברות וסרטים לדבר אחר, לחופש, להנאה, למשהו יותר אישי. צבא זה לא דבר אישי. בחלומות הפרועים שלי ראיתי שאני משחק בסרט ואומרים לי תוך שלושים שניות קלוואפ.

● לא ניסית לברר יותר?

לא. סרט בצבא. למה? בשביל מה? לא היה לי חשוב. ואז בוקר אחד, ב־8 בבוקר, אני מתעורר מרפיקות עזות ברלת. נכנס בחור וסיפר לי שהוא מיחידת־ההסרטה של דובר־צה"ל. הוא אמר לי שעושים סרט. אמרתי שאני יודע והוא ממש התחנן שאבוא מהר ליחידה, כי מחכים לי ויש בעיה בתפקיד. הוא אמר שזה תפקיד ראשי ושכראי לי.

● זה מחמיא, לא?

כן. מחמיא מאוד. כשמישהו נואש בפניך, זה כובש. הגעתי לשם, פגשתי את הבימאי, אלי כהן, ומייד אמרתי לו שאני לא רוצה לעשות סרטים בצבא. הוא דחה אותי בזה שאקרא את תקציר התסריט, כי עוד לא היה תסריט, ושאחליט אחר־כך. ישבתי וקראתי ופיתאום זה קסם לי.

● מתי זה היה, בשלב של המילחמה?

לא מילחמה — מיטעני־צד. ספארי. בתקופה שהבור הפך למלט. מצאתי שלא רק שאני רוצה לעשות, אלא שצריך לעשות את הסרט. זה נראה לי [illegible] ליחות ודבר לעניין, והתפקיד מצא חן בעיני, אבל אמרתי שלמרות זאת זה דבר מיפלצתי לעשות סרט בצבא.

הבימאי הבהיר לי שמערכת היחסים לא תהיה צבאית, כי אי־אפשר להכריח לשחק. יש משהו הפוך בין אמנות ובין דפוסים של צבא. הוא אמר שזו מעין התנדבות, וברור לכולם שזה הרצון, ולא החובה הצבאית.

● הוא היה במדים?

לא.

● אתה היית במדים?

לא. וזה הדבר שהייתי צריך כדי להסכים. אני חושב שהייתי התפקיד האחרון של הליהוק בסרט. היו צריכים להתחיל לצלם וחיכו לפינוי. היינו בהיכון, כי רצו לצלם את הפינוי מלבנון.

אז התחלנו בחזרות וכתבו את התסריט תוך כדי חזרות. טקסטים של חיילים צריכים להיות מדוייקים, אחרת זה נשמע שטויות. אחר־כך סופחתי ליחידת־ההסרטה לתקופת הצילומים, ואז עלינו ללבנון לתקופה מסויימת.

● זו היתה פעם ראשונה שעלית ללבנון?

הייתי שם קורם כשחקן בתיאטרון צה"ל. אנחנו עלינו להיות עם האנשים, להכיר את המנטליות, את הדיבור, את ההרגשה.

● איזו יחידה?

צנחנים.

● איפה?

לא יודע בדיוק. היינו שבועיים. ניסינו להתערות בפעילות המיבצעית.

● איך החיילים של היחידה התייחסו אליכם?

בגלל זה שהסרט היה מיועד לצבא, הם שמעו ורצו שיעשו אותו, היה כבוד שהסרט הוא על היחידה שלהם. היה להם חשוב שהסרט יהיה טוב.

● איך אתם הרגשתם?

כעבודת הכנה לשחקנים זה היה מדהים. אני זוכר יותר חוויה אישית מאשר מיקצועית. ביטלנו את ההבדלים בינינו לבינם והתערינו.

אני, שמשחק את המ"מ בסרט, הייתי באוהל של המ"מים, שהיה מרווח וגדול, וחברים טובים שלי, ששיחקו בסרט חיילים, גרו באוהל ארוך וצפוף מלא בחיילים. שאול ישן עם המ"פ.

● החיילים הקרביים לא התייחסו אליכם כאל ג'ובניקים?

לא. היה ברור שזה ככה, אבל ניסינו בתוך שבוע לאכול את כל החרא שאפשר לאכול. אנחנו גם היינו במרים והיה עלינו כל הציוד.

● הם לא כעסו עליכם?

בכלל לא.

● הם קיטרו לכם על המצב?

לא. הם היו מודעים למה שהם ומה אנחנו ומה צריך לעשות. הם היו על א־כיפק. חלבנו אותם על כל התחושות. בסך־הכל אנחנו היינו באותו הגיל, ובמנטליות מאוד קרובים, והמיפגש עורר מחשבות ואולי חרטה שאולי זה הצבא שצריך לעשות ולא מה שאני עשיתי. עוצמת החוויות שהם עברו היא עצומה.

■ ■ ■

● התחרטת על אופן השרות שלך?

„על פני השטח הכל היה נטול היבט פוליטי. הסרט מנוטרל מזה. כשעושים משהו בצבא, אז אין פוליטיקה"

לא בדיוק, אבל היה חשבון־נפש. הרהורים אחורה. אם באמת עשיתי בחירה נכונה בגיל 18 כשהלכתי לתיאטרון ולא לשרות רגיל.

● למה עשית בחירה כזו?

אז זה היה הדבר היחידי שאפשרי לי בצבא.

● לא היה לך חלום ילדות לשרת ביחידה קרבית?

בכלל לא. מהרקע שבאתי ממנו השאלה היתה אם בכלל לעשות צבא. חלק מהחברים שלי לא עשו צבא, והם לא התחרטו.

● למה לא ללכת לצבא?

אי־אפשר שלא להבין, זה צבא, ולא כל אחד חושב שזאת חוויה הכרחית לגביו, גם בישראל, עם כל הענין של קיום־המדינה. יש שחושבים שהקיום שלהם יותר חשוב מקיום־המדינה. אין ספק שלגבי אנשים מסויימים הצבא יכול להיות

* מימין: חסון והבה ככהן־דת שיעי ודודו בן־זאב כחייל.

(המשך מעמוד 17)

חוויה מחבלת. לי היתה שאלה כזאת אם להתגייס בכלל. לא היה לי ברור שאני הולך לצבא אחרי התיכון, והחלטתי שכן, ואם כן — אז כשחקן. לקח לי ארבעה חודשים לעבור מיחידה קרבית להיות שחקן.

■ ■ ■

● המיפגש הראשון שלך עם חיילים קרביים־לוחמים היה בלבנון?

לא ממש. בתיאטרון צה"ל עוברים הרבה מיפגשים מכל הסוגים.

● אבל מעולם לא היית בקרב ממש?

לא, אבל הכרתי את כל סוגי החיילים, מאלה שנמצאים בכלא ועד המובחרים שבמובחרים.

● פחדת כשהיית בלבנון לצילומי הסרט?

כן. צילמנו כשחלק מהחיילים השתתפו בסרט וגם אינטחו, אבל הם התחלפו.

„יפה שצבא, אחרי שלוש שנים בלבנון, עשה סרט כזה, אבל למה היו שלוש שנים בלבנון? זה כמו ,יורים ובוכים'. אתה גאה על זה שבוכים? אני מצטער שיורים"

● התסריט השתנה תוך כדי צילומים?

הוא התפתח. באופן עקרוני, נוהל־העבודה היה שבסוף כל יום מדברים על יום המחרת, ולשחקנים יש חלק גדול באיך שהסרט נראה מבחינת הניווט. אני, באופן אישי, לא חושב שהייתי ער במידה מספקת לדברים מיקצועיים. זו היתה חוויה אישית וצבאית חזקה יותר מאשר חוויה מיקצועית. העסיק אותי כל הזמן שאני שחקן שמשחק ומתלבט לבין זה שאני נמצא עם חיילים שזה לא מעניין אותם. אני עם נשק שיכול לירות ולהרוג, אבל הוא אביזר בסרט, אבל אני חתום עליו, ואז יש החוקים של הצבא, ובפוטנציה הוא יכול להרוג. תמיד ראיתי אפשרות שאני שהיינו מאד הומאניים, ולהיות חייל הומאני זה מאוד נעים.

● זה הרע במיעוטו.

לא בדיוק. אתה מתייחס לאנשי הכפר לא כחייל מעורב, אתה פיתאום מרגיש שאתה האנושיות בשיאה. אתה אוייב והוא אוייב ואתה יכול לתת לו מכה, וזה לגיטימי. התנהגתי אליהם הרבה פעמים יותר באדיבות מאשר לנער בתל־אביב שהיה מפריע לי בצילומים. יש רגש של אחריות. הידיעה שאתה עושה סרט כזה מאוד קידשה את האמצעים. ידעתי שאנחנו עושים מעשים טרוריסטיים. אבל למטרה הומאנית.

● היו ויכוחים פוליטיים?

לא. על פני השטח, הכל היה נטול היבט פוליטי. הסרט מנוטרל מזה. כשעושים משהו בצבא, אז אין פוליטיקה.

● אבל זו היתה תקופה מאוד פוליטית בצבא.

החיילים סביבנו היו יותר פוליטיים. ידענו מה הקו של הסרט ולרובנו זה מאוד־תחבר לגישה הבסיסית. מי שהיה בא לעבוד בגישה פוליטית שונה לא יכול היה לעשות את הסרט. אם דעתי היתה שכף־רגלי לא תדרוך בארץ הארורה הזאת, לא הייתי עושה את הסרט. והאמת היא שמאוד לא רציתי לעלות אבל בשביל הסרט זה היה חשוב.

■ ■ ■

● אתה מתחרט? זה יצא כמו שחשבת?

לא, אבל אני לא מתחרט. כשחשבתי שכל החיילים בצה"ל יישבו וייראו את הסרט, זה נראה לי דבר בלתי רגיל בחשיבות. חשבתי שזה יתן ראייה נוספת של מה שהיה, ויאיר את הדברים מכיוון אחר.

● למשל?

בלי שיקולים בששה. הסרט לא עוסק בבעיות פוליטיות אלא במצב מסויים ובאנשים במצב הזה. ובמיסגרת זאת אתה יכול לשפוט את העשייה שלך ואיכשהו לבקר.

לעומת זאת, החרטה — הסרט נגמר בקטע ארוך וחזק של יציאה מלבנון. זה קטע אותנטי. הסרט נגמר בתחושה של אנחה כבדה, שסוף־סוף יצאנו והחרא מאחורינו. והיום הסרט יוצא לעם־ישראל ויש לו כוח, ויש סכנה, לדעתי, שאנשים ייצאו מהסרט ויחשבו שהחרא מאחורינו. אבל הוא לא מאחורינו. מה, אין חיילים בלבנון? יש בעיות, לבנון לא מאחורינו כל־כך. אני חושב שצריך לראות את לבנון לפנינו, אבל לא מאחורינו.

● זה פיספוס של הסרט?

לא בטוח. אני לא אחראי לעניין.

● לא דיברתם על זה?

כשחקן אתה לא מתווה קו של סרט. אתה לא משחק קווים אידיאולוגיים, אתה משחק רגשות של אנשים. אני את קטע הצהרת היציאה מלבנון אצטרך להרוג בו. הייתי בכפר לבנוני ואם היו יורים עליי, אני הייתי יורה בחזרה.

לא באתי לראות את לבנון ולמות. באתי לשחק בסרט. זו החוויה הכי משמעותית בסרט, בין עולם צבאי פרופר — מקום אמיתי, זמן אמיתי, התרחשות אמיתית — לבין העולם המיקצועי — סצינה, צילום, חזרות. והילד הלבנוני הקטן שמסתכל עליי רואה חייל, וכשאני מסתכל עליו אני מרגיש חייל.

● הרגשת לא נוח בלפיו?

גם לא נוח וגם מאוד נוח. להיות חייל בלבנון בעיניי זה לא נעים בסיטואציה הזאת, שהאזרחים בכפר שלהם מסתכלים עליך, אבל אני חושב לא אוהב, כי הוא לא עולה בקנו אחד עם מישפט שנאמר רגע קודם.

● איך אתה היית מסיים את הסרט?

יש קריין שמעלה סימני־שאלה לאורך הסרט, ובניגוד לזה בסוף יש סימן־קריאה גדול עם מוסיקה תואמת וטנקים יוצאים. היו צריכים להשאיר אותו עם סימן־שאלה שיש שם, ויש שם, ולא לשים סימן־קריאה.

● אולי לא היו צריכים להוציא את הסרט החוצה לקהל?

אני לא בטוח. אני לא יודע. לא מתעסק בזה. אבל אני חושב שהיו צריכים לעשות אותו בצורה מסויימת ואם הצורה הזו היתה מביאה לכך שלא יוציאו אותו, אז לא נורא. כמו שהוא עכשיו, כן היו צריכים להוציא אותו לקהל.

אם הסרט היה נגמר במישפט שהמ"פ אומר, שהוא מקווה שלא נחזור לשם יותר, והקריין היה אומר כמה מישפטים עם סימני־שאלה של מה קורה עם ישובי־הצפון ומה קורה עם לבנון, ולא היו מוציאים אותו החוצה לקהל, זה היה בעיניי פחות גרוע מאשר כמו שהוא יצא עכשיו.

● זו רמאות?

לא ממש. זה קטע בסרט, שכשאני רואה אותו, הוא צורם לי.

■ ■ ■

● הפריעה לך העובדה שהסרט לא עוסק, בעצם, בכלל בשאלה מה צה"ל עשה בלבנון?

זאת שאלה פוליטית. הסרט הזה לא בא למצות — את המציאות. זה אספקט של המציאות שסרט שהצבא עשה לא יכול להתעסק בזה, זה עניין פוליטי. הסרט מתייחס לזה שאנחנו נמצאים שם כעובדה ועובדה מכאיבה, וזה כבר טוב.

● אתה מרגיש שאתה גאה בצבא שעשה סרט כזה?

אני לא יודע.

● כשהיית בקאן הרגשת גאווה?

שם עזבתי קצת את המחשבות היותר אמיתיות בצד, כי זה לא היה רלבאנטי. בקאן שאלו אותי הרבה שאלות על הצבא שהייתי פחות גאה בהם. יפה שצבא, אחרי שלוש שנים בלבנון, עשה סרט כזה, אבל למה היו שלוש שנים בלבנון? זה כמו יורים ובוכים. אז מה, אתה גאה על זה שבוכים? אני מצטער שיורים.

אם אני מתגאה בצבא שעשה כזה סרט? זה בהחלט נותן תחושה טובה ביחס לצבא, כשעשיתי, לא ראיתי את הדברים כך. ברי־עבד זו לא תעוזה כל־כך גדולה מצד הצבא ולא צריך לראות בזה צער בלתי רגיל או איזו פתיחות עצומה של הצבא, מכיוון שבסך־הכל זה די מתקבל על הדעת למה הצבא עשה סרט כזה.

● הצבא רצה לנקות את עצמו?

זה די נועז, אבל בראייה ראשונה זה הרבה יותר מרחיק לכת ממה שזה באמת. כשאומרים סרט של הצבא יש שני כיוונים. מצד אחד ההפתעה והשימחה: הנה, הצבא עשה סרט כזה. ומצד שני ההבנה: זה סרט כזה כי הצבא עשה אותו. דבר אחר בטוח — זה סרט של הצבא. זה מאוד בולט.

● איך התייחסו לסרט בקאן?

קשה לשפוט. יש כל־כך הרבה סרטים וזה בכשיבל של סרטים. למרות זה שצה"ל וישראל : עוררים עניין מהבחינה הפוליטית, כל העיסוק בפוליטיקה מאבד גובה בגלל העיסוק הקולנועי.

היו תגובות שונות — מצד אחד מאוד חמות, כמו „כמה מרהים שצבא עשה סרט כזה". זו התגובה הכי נפוצה. היו תגובות חמות יותר או פחות לסרט בסרט. בסך־הכל הוא עורר עניין בקאן, בעיקר סביב כל הקונטקסט.

■ ■ ■

● בזמן האחרון מתחיל מסע יחסי־ציבור סביב הסרט בארץ, לקראת יציאתו, ולכל הראיונות שולחים את אלון אבוטבול. שמשחק בסרט את ג'ורג'י. למה לא שולחים אף אחד אחר?

יש דבר מוזר — בלי להתייחס לאלון, או לא לאלון, כי פה יש עניין טאקטי. בשבילי הוא פרטנר לעבודה.

הסרט הזה נעשה באופן הכי מוצהר שאפשר, כסרט־הדרכה פנים־צה"לי. זה היה סרט פנימי, ולטובת אירוע כזה אתה מנתק את כל ההקשרים, כי אתה לא אומר לסרט לצבא שאתה רוצה יותר כסף, או שאתה רוצה מקום בכותרות וגם לא קובע מי יהיה בפוסטר. אתה לא דואג להיבטים המיקצועיים כמו שאתה דואג להם בחוץ. אתה לא מתייחס לזה שזה מיקצועך והפרנסה שלך.

● הופעת בסרט בהתנדבות או בפקודה?

לא בפקודה. אין אפשרות לתת למישהו פקודה לשחק. זו היתה התנדבות לגמרי. כל השחקנים היו בתחושה של שליחות. אבל זה לא מפחית את המוטיבציה בזה שלא מרוויחים. אתה עושה עבודה על הצד המיקצועי ביותר, ואני מדבר על לעלות ללבנון, להיות במצב של סכנת־חיים. בסרט אזרחי הייתי פועל אחרת — הייתי רואג לביטוח ולפרמיית מיטען־צד וביטוח ריקושטים וכו', מאבטח את עצמי מכל הכיוונים, אבל פה כולם נרתמו.

הסיפור שלי פשוט כי הייתי חייל בסדיר, אבל היו כאלה שהתנדבו לשרות־מילואים ועזבו עבודות אזרחיות כדי להשתתף בסרט.

עשינו, והתחושה היתה טובה. אחרי כמה חודשים מתברר שהסרט נמכר למפיץ אזרחי. יכול להיות שמבחינת החוק הכל בסדר וחוקי, כי הכל היה במיסגרת הצבא וקיבלנו שכר של חיילים והכל שייך לצבא, אנחנו לא מצפים לתמורה מהצבא. הם גם החתימו אותנו על ניירות ויתור אבל בשניה שזה עובר לגוף אזרחי זה עובר מימד, עובר מצב־צבירה, כי כל סוג הדיבור הוא אחר. בכל התהליך הזה של מכירת הזכויות, ואנשי דובר־צה"ל מכריזים שהם כיסו את ההוצאות במכירת הסרט, הם לא שיתפו אותנו.

ובכל תהליך המעבר לגורם האזרחי לא עירבו אותנו אפילו בחלק קטן. כלומר, שהזכויות שלי נמצאות היום בידי אדם פרטי, אזרח, ואני לא יודע באיזה סוג של חוזה, ולי אין שום שליטה עליו. יש אפשרות תיאורטית שאדם בישראל ירוויח כסף מעבודה שאני עשיתי. זאת עבדות, ואין עבדות, וזה בניגוד לצדק יותר מאשר בכל חוק, וזה יותר רדיקאלי.

הם יכולים לפרסם, לכתוב מה שהם רוצים ולפגוע במיקצוע שאני מתפרנס ממנו.

„הידיעה שעושים סרט כזה קידשה את האמצעים. ידעתי שאנחנו עושים מעשים טרוריסטיים, אבל למטרה הומאנית"

● פנית אליהם?

לא. אני משחק, לדעתי, את התפקיד הראשי בסרט, אבל עד היום זה לא מוצג ככה. שואלים אותי איך זה שלא מדברים עליי, ואחת ההנחות היא שאולי אני לא טוב ואת זה יקבע, לדעתי, הקהל ולא היחידה שאני עשיתי את המקסימום בשבילה.

אני נתתי את המקסימום. הם לא יכולים לחשוב על רווחים על גבי.

היה פסטיבל קאן. צילצל המפיץ ואמר שהוא מעוניין שאני אגיע לקאן. הוא נשבע שאין לו כסף לשלוח שחקנים, אבל אם אני אבוא הוא יממן את האירוח שלי. נסעתי עם עוד שני שחקנים, על חשבוננו, לקאן ורק ברי־עבד נודע לי שאחד השחקנים נסע בשליחותו של המפיץ.

פינקוביץ ב„שתי אצבעות מצידון"
„הקומוניקציה של צבא וקולנוע היא לא לעניין!"

פינקוביץ במטה בלבנון
„לבנון לא אחרינו. לבנון לפנינו!"

אל מלכה נצור!

מי היה מאמין?

מי היה מאמין שהאשה השקטה הזאת, המטרוניתה שכל מעייניותיה היו נתונים — כך נדמה — לסוסים שלה, תתגלה לפתע כאשת־עקרונות וכמדינאית נבונה?

אני זוכר אותה מילדות. ברחוב אלנבי היו מוכרים גלויות־דואר, ועליהן תצלומן של שתי הנסיכות הקטנות, בנותיו של

אליזבט

נסיך יורק, אחיו הצעיר של נסיך־וילס. הגדולה היתה בערך בגילי, והקטנה — שהיתה יפה יותר — צעירה בשנה־שנתיים. זה היה בערך בזמן שקיבלנו חופשת־יום בבית־הספר, לרגל מותו של המלך הזקן שלנו, ג'ורג' ה־5, מלך בריטניה ופלשתינה (א"י), שעל שמו נקרא רחוב קינג ג'ורג'. במקומו בא נסיך וילס, שהיה למלך אדוארד ה־8. איש לא חלם אז שאדוארד יתפטר בגלל אשה אמריקאית חסרת־עניין, שנסיך־יורק המגמגם יהיה למלך בשם ג'ורג' ה־6, ושאחרי מילחמת־עולם נוראה ייאסף אל אבותיו ויפנה את מקומו לבתו אליזבט — אותה נערה בתצלום.

במשך 30 וכמה שנים לא שמענו עליה דבר. לא ידענו שיש לה דיעות והשקפות ועקרונות. ופיתאום, היא יוצאת למאבק.

ולא סתם למאבק, אלא למאבק בדרקון הג'ינג'י, במיפלצת קרת־הדם, בגולדה מאיר הבריטית, מרגרט תאצ'ר, בת החנווני.

תאצ'ר מתנגדת להטלת עיצומים על דרום־אפריקה הגיזענית, כשם שקודמיה התנגדו בשעתו להטלת עיצומים על גרמניה הנאצית ועל ספרד של פראנקו. אחרי הכל, היטלר ופראנקו היו „משלנו", בצד הנכון של המיתרס, מול הבולשביקים הרעים. וכך גם הג'נטלמנים מפרטוריה כיום. אומנם, צריכים לשלם מס־שפתיים למילחמה בגיזענות, אבל בינינו לבין עצמנו, קצת אפארטהייד לא היה מזיק גם בבריטניה...

וכאן, לפתע, מתקוממת המלכה. היא ירדה מן הסוס ונכנסה לזירה. היא מאיימת במשבר חוקתי. היא מודעת למעמדה כראש חברי־העמים הבריטי, המאחד לבנים וחומים ושחורים מכל רחבי העולם. היא רוצה לשמור על אגודה יחידה־במינה זו. והיא סבורה (כך נדמה לי) שתאצ'ר היא טיפשה קיצרת־ראי.

אל מלכה נצור!

כרמן, אחרי 50 שנה

השבוע לפני 50 שנה אירע אחד המאורעות הגדולים של המאה ה־20: החלה מילחמת־האזרחים הספרדית.

ב־17 ביולי 1936 הכריז גנרל קטן בשם פראנציסקו פראנקו על הפיכה צבאית נגד הממשלה השמאלית של הרפובליקה הספרדית. להפתעתו, קמו המוני העם הספרדי להגן על ממשלתם החוקית. המילחמה נמשכה שלוש שנים, ונהרגו בה 300 אלף ספרדים, נוסף על בני עמים רבים שחשו לספרד כדי להגן על החרות והצדק. ביניהם היו גם כמה צעירים יהודיים מפלשתינה (א"י).

בספרד החלה, למעשה, מילחמת־העולם השניה — המיל־חמה בפאשיזם. גייסות היטלר ומוסוליני באו לספרד לעזור לדיקטטור. שם נוסו כלי־הנשק ושיטות־המילחמה החדשות, שעתידים היו להחריב את ערי אירופה מלונדון עד סטאלינגראד.

לפני כמה ימים פגשתי ספרדיה צעירה, בת 25. שמה כרמן — באמת! — והיא היתה מקסימה. דיברנו. כמובן, על מילחמת־האזרחים.

כרמן היא בת המעמד העליון. אחד הדודים שלה נתקע במאדריד בעת המילחמה. מאדריד החזיקה מעמד כמעט עד הסוף, מול ארבעת הגייסות של פראנקו שעלו עליה („הגיס החמישי" היה בתוך העיר עצמה, כפי שהתפאר אחד הגנרלים הפאשיסטיים.) הדוד היה — אולי מאונס — רפובליקאי.

אביה, בעל־אחוזה וקרוב־משפחה של בני־אצולה, נשאר באחוזתו גם כשמחוז מולדתו לה־מאנשה, מולדתו של רון־קיחוט האגדתי — היה בידי אנשי־השמאל. הם הרגו את מרבית בעלי־האחוזות, אך לא נגעו באביה, שהיה ידוע כאיש טוב־לב ושוחר־צדק.

לתימהוני, היא היססה. „קשה לאמר זאת," השיבה. „זה לא היה שחור־לבן."

אמרתי לה שבשבילנו זה היה שחור־לבן. הייתי אז נער, ואילו הייתי מבוגר בכמה שנים הייתי, כלי ספק, מתנדב לבריגדה הבינלאומית. שאת שיריה אנחנו שרים עד היום.

„בצד הרפובליקאי היו כוחות שונים," הסבירה את דעתה. „היו רפובליקאים מן המרכז, דמוקרטים וליברלים. אבל היו גם קומוניסטים ואנארכיסטים. שרצו להקים דיקטטורה שמאלית. הם שרפו את הכנסיות. ולא פעם גם את הכמרים והנזירות שהיו בכנסיות."

אנחנו יודעים כיום כי אכן היו לסיפור כמה צדדים. במחנה הרפובליקאי השתוללה מילחמת־אחים בתוך מילחמת־האחים. הקומוניסטים חיסלו, בהדרגה, את כל מתחריהם. הבולשת הקו־מוניסטית עינתה והוציאה־להורג את האנארכיסטים והליברלים. כמה מאנשי־השמאל איבדו בספרד את תומתם, והפכו אנטי־קומוניסטים קיצוניים. למשל: ג'ורג' אורוול, בעל הספר 1984.

אך כל זה היה כאין וכאפס לעומת הזוועות של פראנקו, שהוציא להורג כ־20 אלף ספרדים בשנים שאחרי ניצחונו. הוא היה יושב ליד שולחן ארוחת־הבוקר, לועס צנימים טבולים בקפה, וחותם בסיטונות על פיסקי־דין־מוות.

שאלתי את כרמן הזוהרת מה למדה על המילחמה בבית־הספר. „לא כלום," אמרה. המורים הגיעו בהיסטוריה עד ראשית המאה — ושם עצרו. איש אינו רוצה להיזכר.

כיום קיים בספרד רצון כללי לפשרה. השמאל, שמוגר במילחמת־האזרחים, נחל ניצחון מכריע אחרי מותו של פראנקו, והוא שולט עכשיו בספרד בתבונה ובמתינות. ספרד לא חזרה להיות רפובליקה, אלא המליכה עליה מלך חוקתי. המלך כבר הוכיח, מול פני נסיון־הפיכה מגוחך, שהוא מגן בתוקף על החוקה הדמוקרטית.

כרמן נולדה בדיקטטורה. היא מתעבת אותה, כמו כמעט כל הספרדים בני הדור החדש. אבל אין היא משייכת את עצמה לצד אחד של המאבק הנורא. היא ממחישה בתוכה את הסינתיזה.

צבר וחרב בברוקלין

אני מורה: חשתי דקירה בלב.

הכותרת אמרה: „לוחמי גיבעתי נקראים שוב לדגל — אך

אורי אבנרי

יחן אישי

הפעם להקמת ‚בית חטיבת גיבעתי', במישטרה עיראק־סואידן."

הכותרת היתה מקושטת בסמל גיבעתי: שיחי צבר וחרב.

מתחת לכותרת הופיע כרוז, בחתימת מפקד־החטיבה בתש"ח, שימעון אבידן, ויו"ר העמותה בית גיבעתי, יצחק פונרק. הכרוז ערוך בצורת הדף הקרבי של החטיבה במילחמת־העצמאות, ולידו דגם של מישטרת עיראק־סואידן.

ותיקי החטיבה, כך נאמר, רוצים להפוך את בניין־המישטרה לאתר־הנצחה, ומבקשים תרומות מוותיקי החטיבה.

מיפעל יפה בהחלט, רק דבר אחד הפריע לי במודעה גדולה זו: היא הופיעה בשבועון ישראל שלנו. היוצא לאור בארצות־הברית.

בעלי־המודעה, כך מסתבר, הם אנשי־גיבעתי בארצות־הברית. וכך נאמר: „יוצאי חטיבת גיבעתי הנמצאים בארצות־הברית, והמעוניינים להטות שכם להקמת המוסד להנצחת המורשה המפוארת של החטיבה, יכולים לעשות זאת באמצעות הטופס בנוסח הבא..."

מכיוון שהמודעה תופסת עמוד שלם, העולה בכסף, יש להניח כי „יוצאי חטיבת גיבעתי הנמצאים בארצות־הברית" אינם מעטים. זהו מחנה גדול. כמה גדול? כוח של פלוגה? כמה פלוגות? גדוד? רבע חטיבה? שליש?

אני ענדתי את הסמל הזה על שרוולי. אני השתתפתי בשני קרבות על מישטרת עיראק־סואידן, הסמוכה לנגבה. בשני הקרבות הוקו דמנו, ולא הצלחנו לכבוש את „המיפלצת", כפי שקראנו לה. הדף הקרבי של החטיבה מילא תפקיד חשוב בחיינו בימים המרים ביותר של המילחמה, למרות שסיגנונו (אבא קובנר!) גרם לנו לא־פעם לחייך.

בשביל מה לחמה החטיבה? בשביל מה נהרגו מאות החברים, ששמותיהם מופיעים עתה על לוח־הנחושת באתרי־ההנצחה הגדוד־יים?

היה נדמה לנו שאנחנו מקימים מדינה כדי לחיות בה. היה נדמה שכרתנו ברית־נצח עם הארץ הזאת, שעל אדמתה שפכנו את דמנו, פשוטו כמשמעו. הגרוטאות בדרך לירושלים, שלושת מיגדלי־המים של הגיבעה 69 ליד באר־טוביה, הפילבוקס שליד הכביש דרומה, החולות של אשדוד, הגבעות של נגבה, הצומת בדרך לנגב, המיפלצת של עיראק־סואידן — כל אלה עדיין מרטיטים אל ליבנו, בעל כורחנו. כאשר אנחנו חולפים על פניהם כיום.

מי חלם אז שבבוא היום נערוך התרמה של יוצאי־גיבעתי בשדות ברוקלין ובין גבעות לוס־אנג'לס?

הים האכזר

חוף גורדון, תל־אביב.

יום חם. הים שטוח ומבהיק כמו ראי. כולו שלווה בוגדנית. המונים באו לחוף, ומאות נכנסו למים.

מה הם יודעים על זרמים תת־מימיים, על בורות חבויים, על היסחפות פיתאומית, על סכנת־מוות?

סוכת המצילים סגורה. אברמלה ומלמד נמצאים במקום אחר. אין די מצילים כדי לפתוח את התחנה בהתאם לתקן. בית־המישפט חייב את העיריה לקיים שרותי־הצלה. העיריה מצפצפת. צ'ץ' לוחם במצילים.

מישהו טבע כאן למוות לפני שלושה שבועות.

הצילו!

שתי אצבעות מהוליבוד

בישראל נעשו כבר קרוב לתריסר סרטים, המוקדשים ליחסים בין יהודים וערבים. בכולם נעשה נסיון לבחון יחסים אלה בכנות וברגישות. גם הסרט של צה"ל, שתי אצבעות מצידון. אינו מתאר את הערבים כמיפלצות, אף שהוא נמנע מלהיכנס למניעי מילחמתם.

אולם בתחום־שילטונה של מדינת־ישראל נעשה עתה, על־ידי אנשי הוליווד, רובם יהודים, סרט שיש בו כל הסממנים של זיהום קולנועי — סרט גיזעני מבחיל.

הסרט ייקרא מוות עדיף על חוסר־כבוד. וזו עלילתו:

הדברים קורים בארץ ערבית דמיונית, ג'מאל. שר המנסה לחולל הפיכה, חוטף אלוף־מישנה של חיל־הנחתים האמריקאי. האיש נלקח למחנה של טרוריסטים. ערבים. הלבושים בכופיות ובסרבלים, מענים אותו שם באמצעות מקדח חשמלי. בין המחבלים יש צעירה אש"פית, המתגלה לאחר־מכן כסוכנת המוסד הישראלי.

ההמשך הוא כמו באלפי סרטים הוליוודיים קודמים, החל בסרטי־אינדיאנים עד ראמבו ומנחם גולן. הערבים העלובים נקטלים בסיטונות, סופרמן אמריקאי אחד מחסל בקלות אלף ערבים. לבסוף נמחצים למוות שני מנהיגי המחבלים, שאחד מהם הוא מיודענו מוחמד בכרי.

כל זה מצולם בנאר־מוסר, במידבר־יהודה, בעזרתה האדיבה של ממשלת־ישראל. עוד תוצרת גיזענית תוהם את הבר, ותחנך עשרות מיליוני בני־אדם לראות את הערבים כחבורת מרצחים מאוסים, לעומת היהודים הטובים.

פעם עשו סרטים על היהודים כחבורת מרצחים מאוסים מול פני הארים הטובים.

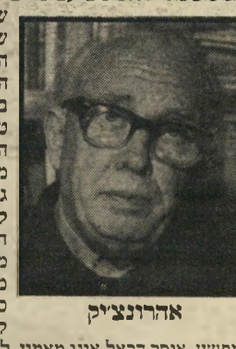
העולם השתנה. ואולי לא.

רב־המרגלים הנוראי

השב"כ זקוק לפירסומת חיובית. מהר. באופן בהול.

לכן יוצאים מן החורים כל המקלסים המיקצועיים של השב"כ, שחיו במשך שנים על־חשבון סיפורי־הבדים על ההצלחות הפנטסטיות של השב"כ בתפיסת מרגלים אימתים ונוראים. פשוט מחממים את הסיפורים הישנים, ומגישים אותם מחדש.

למשל כתבה בהארץ. הנושאת את הכותרת העברית המשובשת: „אלמונים עם מרים". זוהי הרשימה הזקנה והעייפה של מרגלים שנתפסו בימי זוהרו של איסר הקטן, ובראשם רב־המרגלים השטני, אהרון כהן. אין היום בר־דעת במדינה המאמין ברצינות שאהרון כהן, ההיס־טוריון המסור ופעיל־השלום הוותיק, היה מרגל. הוא הסתבך מרוב תמימות עם סוכן סובייטי גלוי, שדיבר איתו על פוליטי־קה. שופט עליון קבע כי הרשעתו בריגול, כפי שהתחייב מן החוק שהיה קיים אז, היא מעשה ש„הדעת אינה סובלתו". כתוצאה מכך שונה החוק. נכון, לא כל אדם מסכים שכהן היה חף מפשע. איסר הראל אינו מאמין. לגמרי לא. לא מכבר נסעתי איתו במונית לירושלים, ובדרך חזרנו לפרשת כהן. הוא עמד על דעתו: כהן היה אשם. היו לו תריסר פגישות מחתרתיות עם הסוכן הסובייטי בקיבוץ. איש מחברי הקיבוץ לא ראה את השליח הסובייטי, שהשאיר את מכוניתו בכביש וניגש בחושך לביתו של כהן. כהן השתמש ברישומיו בצופן. כהן הודה בחקירה כי נפגש עם האיש בירושלים ובתל־אביב, אך הסתיר שנפגש עימו בקיבוץ.

אהרונצ'יק

כל מי שהכיר את כהן יודע שלכל הדברים הנוראים האלה יש הסבר אחד פשוט: כהן באמת העלים את פגישותיו עם השליח הסובייטי — אך לא מעיני השב"כ, אלא מעיני הקיבוץ שלו, שלא ראה בעין טובה את הפוליטיקה הפרטית שניהל, בניגוד לדעת תנועתו.

הפרשה מעידה על תמימותו הרבה של אהרונצ'יק, אך לא על אשמתו. עצם הרעיון שאיש כזה יכול היה לרגל מגוחך בעיני כל מי שהכיר אותו.

אבל זה לא מעניין את הארץ. הוא רצה לספר מחדש את סיפורי־ההבל הישנים, והשב"כ בוודאי מעוניין להוכיח שהוא עושה בכל ימות השנה ניסים ונפלאות, חוץ מאשר בלילות שבהם הוא פועל „בסמכות וברשות", וזוקק לחנינות סיטוניות.

מילא. חבל רק על זיכרו של אהרונצ'יק, המתענה גם אחרי מותו.

הקוניאק מס' 1 בעולם

אני הולכת אליס הולידיי

את הסיסמה של מלכת המים 86

היבואן: י.ד. עסקים, טל. 03-826167, 03-830784

להיטון

השבוע: פוסטר צבעוני ענק: להקת דוראן דוראן

- ארנולד שוורצנגר. גוף בריון — יש. תואר במינהל עסקים — יש. הדביק לעצמו גם ייחוס: את השם קנדי.
- סיפור הסרט הצבע ארגמן, ראיון עם וופי גולדברג. מונולוג של סטיבן שפילברג על בושת האוסקרים
- אמי ריטה היוורת, אפילו לא מזהה אותי, מספרת בתה הנסיכה יסמין אגא חאן
- זהו קצב. רוקסי מיוסיק: מתפרקים ומתאחדים.
- סטפני ממונקו — להיט במצעדים.
- בוי ג'ורג', הסמים יהרגו אותו

חתום על להיטון

שבועון הבידור לכל המשפחה

מרים בנימיני

מזל החודש:

אריה

עד יום ההולדת הבא

בהשוואה לשלוש השנים שהיו לפניה, שנת 1986 היתה שנה די טובה. אבל קשה לתת לה ציון זה ללא השוואה זו. מאחר וקלה היא בוודאי שלא היתה. ובכל זאת, בנובמבר 1985 עזב כוכב שבתאי את מזל עקרב ושיחרר חלק גדול מהלחצים שבהם היו נתונים האריות. תחזית זו נכתבת כשכולנו נמצאים בעיצומה של התקופה שהיא הקשה ביותר בשנה זו, ולכן בעלי הזיכרון הקצר ישללו מכל וכל שהיתה איזושהי הקלה במצב. אבל מי שזוכר ומסכם את השנה כולה מוכרח להודות שהשינוי היה לטובה.

לא יסכימו עם דברים אלה האריות שנולדו בין ה־27 ביולי ל־2 באוגוסט. אלה סבלו זעזועים ולא פעם חשו שהקרקע נשמטת מתחת לרגליהם כשכוכב פלוטו יצר זווית מרובעת (שלילית) לשמש שלהם, ובפירוש גרם להם למהפכות ושינויים קיצוניים בחייהם.

פעולתו של פלוטו שונה משל שבתאי, גם ההרס נורא יותר, אך את הבניה המחודשת אפשר להשוות ליציאה מחדש לאוויר העולם, או לבניית בית במקום שאינו מיושב.

בחודש אוגוסט מרגישים את השפעתו של כוכב פלוטו אותם שנולדו ב־27 וב־28 בחודש, אבל עד יום־ההולדת הבא של בני מזל אריה יצטרכו להתמודד עימו כל מי שנולד עד ה־2 באוגוסט. מאחר ומיקומו של כוכב זה הוא בבית מס' 4, הנקודות הכואבות קשורות למגורים ולבני משפחה קרובים מאוד, שלפעמים הם חולים מאוד, ובמיקרה הגרוע ביותר סובלים אפילו מאובדנם, חלילה.

בעבודה יהיה קשה, הגב יכאב, והנישואין יבואו רק ב־87

באשר לתקופה הנוכחית, כוכב מרס נמצא בנסיגה במזל גדי, שהוא בית העבודה והבריאות של האריות. מכאן אפשר להסיק, שהבעיות העיקריות מתמקדות עכשיו בשני תחומים אלה.

איך תיראה השנה שעד יום־ההולדת הבא, שיחול בשנת 1987!

● עבודה

נתחיל מהתקופה הזאת – כרגע המצב קשה, האריות מאוד לחוצים ונאלצים להיאבק על העמדה והסמכות שהיו כל־כך מובנים מאליהם עד כה. לפתע משהו משתנה והם נאלצים לוותר מעט על עמדת השילטון שהיתה להם, ומאבקי־כוח הופכים להיות מתסכלים. בשנים האחרונות הם לא נאלצו להוכיח את כישוריהם במקומות העבודה. כל מי שמכיר את צורת עבודתם של בני אריה יודע, שהם משקיעים את כל כוחם ומירצם ברגע שהם לוקחים על עצמם איזושהי משימה. אך כרגע כל זה לא עוזר, מאחר שכוכב מרס נמצא במזל גדי, שזהו מזל שבעצמו שואף להעפיל לפיסגה, וחייב לתפוס עמדת־כוח ותפקיד בכיר ובולט בכל מחיר. לכן האריות יצטרכו לוותר כרגע ולשגת לתקופת מה.

זה לא הזמן המתאים לנסות ולכבוש מחדש, או לחזק את מה שהושג עד עתה. הגישה הנכונה היא לשבת מהצד, לתת לזה שמנסה להוכיח את כוחו וחשיבותו ללכת עד הסוף. מי שיחזיק מעמד עד חודש ספטמבר ייצא נשכר, שכן אז יוכלו האריות להחזיר לעצמם את מקומם ללא מאבק, כשבעזרת מעט דיפלומטיה והרבה אמון מצד הממונים הם יכולים להחזיר לעצמם את כבודם, מקומם ועמדתם, כשהם נהנים מתמיכה מלאה מצד מי שקובע.

עד תחילת אוקטובר יצטרכו להשקיע מאמצים מרובים כדי להוכיח את עצמם. זו תהיה תקופה שבה לא יימצא זמן למנוחה, הם יעבדו קשה אך ירגישו שהשליטה שוב בידם, ובמצב כזה לא קשה להם לעבוד גם יממה שלמה, כי התוצאות יביאו לסיפוק רב.

החל מה־10 באוקטובר בערך הם יזכו לשיתוף־פעולה מצד עמיתים לעבודה ומה־סמכות היותר גבוהה. בחודש דצמבר דרושה קצת יותר עירנות, מכיוון שבתקופה זו מישהו ינסה לחתור תחתם, להזיק לשמם הטוב, אבל האריות שעבודתם קשורה בעסקים יזכו דווקא אז להצלחה גדולה, בתנאי שיעזו לקחת סיכונים ולפעול בגדול.

החל מחודש ינואר 87 ההתקדמות תהיה ברורה יותר, גם האחרים יצטרכו להסכים עם כך שאי־אפשר לזלזל בהם או להתעלם מתרומתם של בני אריה לעבודה.

בשנת 87 האריות יצאו להשתלמויות, ירחיבו את תחומי פעולתם, כשהם לומדים דברים חדשים ומעניינים ונהנים מהת־קדמות, כשהקשרים עם ארצות אחרות הופכים להיות לחלק בלתי־נפרד מהעבודה, מה שמוסיף עניין רב ומאפשר לחלק גדול מהם להרבות בנסיעות לחו"ל לצורך עבודה.

זוהי שנה שבה מכינים את השינוי היותר משמעותי, שיגיע בשנת 88': כלומר, כל מה שלומדים ולכל מקום שאליו מגיעים, משמש רק כהכנה לשינוי החשוב בשנה שלאחריה.

● כספים

זהו החלק העצוב והקשה השנה. כבר דיברנו על הקלה משנת 86', אבל זאת רק אם לא מתייחסים למצב הכספי, כי בתחום זה המצב באמת קשה. כוכב שבתאי יוצר

(המשך בעמוד 42)

ה־23 וה־24 יהיו מעייפים ומדכאים. במקום העבודה האווירה תהיה קצת יותר שקטה ורגועה השבוע. היחסים הקשים והמתוחים ש־היקשו עליכם לאחרונה לא ימשיכו להציק, הא־דם שגרם למתח יימצא במקום אחר וההתרח־קות ממנו תביא את אותה הקלה. מישהו ש־עד עכשיו לא שמתם לב אליו מתחיל לתפוס מקום יותר חשוב במחשבותיכם, אך כדי לעבור את התקופה הקשה זהו בדיוק מה שהייתם צריכים.

* * *

בתקופה זו רצוי שתקדישו יותר זמן ומחשבה לאירגון מחדש של צורת המגורים. הגיע הזמן לבצע מיספר שי־נויים ולהתאים את הדירה לצרכים של כל בני המישפחה. המצב הכספי אינו מאפשר לרכוש חפצים חדשים לדירה, וזה גם לא הזמן המתאים לכך. אבל הגיע הזמן לבצע את השינויים מאחר וחלק מבני המישפחה עוברים שינוי דרסטי בחייהם. מה שמשפיע על כל צורת־החיים. בשטח הרומאנטי – הפתעות.

* * *

השבוע צריך לארגן נסיעה, טיול או חופשה, זה לא הזמן המתאים לישיבה בבית. בעבו־דה או בכל מקום ש־שיך למיסגרת החיים הקבועה. אין לכם סבל־נות למלא את התפקי־דים הרגילים, ולמרות העובדה שמדי יום א־תם סובלים מבעיות של אנדגן חפצים או שיכ־חה של עניין חשוב או קילקול במכונית, בכל זאת אין דבר שיותר נחוץ כרגע מאשר להיפגש עם ידידים. סכום כסף יגיע ממקור לא צפוי ויעזור לכם מאוד.

המתיחות קצת יורדת. היחסים עם הסביבה הקרובה משתפרים, והדגש מופנה לעניינים כספיים. שימו לב לכל עיסקה שאתם חושבים לבצע, אם זה לא דחוף עדיף לדחות זאת למח־צית אוגוסט. השבוע ה־קרוב מצביע על אפש־רות להפסיד כספים ב־קנה מידה גדול. אל תת־פתו לתת או לקבל כס־פים מידידים. שכנים או אפילו אחים ואחיות. צפויה פרידה מאדם קרוב עקב נסיעה. אך היכרות חדשה ומעניינת תפצה אתכם.

* * *

ה־23 עד ה־25 יהיו מדכאים ומעייפים, בעיקר בגלל אכזבה מידיד או אדם שעימו אתם עובדים. אל תמ־הרו לתת אמון בתקופה זו, אנשים מערימים ע־ליכם ומטעים אתכם, ומכך יש להיזהר. הפעי־לו את האינטואיציה, על־פי־רוב זו אינה מט־עה אתכם. מה שחשוב זה לא לאבד שליטה. אתם נוטים להתפרץ, ל־התרגז ולחשוף עניינים שעד עכשיו הקפדתם לשמור עליהם בסוד. מבחינה כספית מצבכם משתפר השבוע.

* * *

החודש הקרוב יהיה קשה עבורכם, ועליכם להמנע מלהטיל על עצמכם יותר מדי התחיי־בויות. הבריאות מאד רגישה בתקופה זו. אתם עלולים לסבול מבעיות שהציקו בעבר. אבל לא רק הבריאות שלכם גו־רמת לכם לדאגה. אנ־שים הקרובים אליכם. הזקוקים לעזרתכם. גם הם אינם בריאים. מה־23 ועד ה־27 יהיה קשה במיוחד. היחסים עם הסביבה מתוחים. מה־28 יהיה קל יותר. בתחום הרומאנטי – הצלחה זמנית ומרגשת.

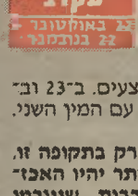

בתקופה הקרובה תיפגשו עם ידידים ישנים וחדשים ובכלל תרבו ביציאה מהבית. קש־רים שהיו בעבר ומת־חדשים כעת עלולים לגרום לבעיות, והפעם בגלל דרישות מצידכם. שאולי הן מוצדקות אך אינן נאמרות בזמן ה־מתאים. ה־26 וה־27 יפתיעו לטובה מהבחי־נה הרומאנטית, גם אם לא תיכננתם מראש ואינכם מביעים מאין זה יגיע תימצאו את עצמכם נהנים מפגישות, ומפעילויות משותפות שגורמות הנאה.

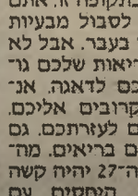
* * *

הקריירה היא עכשיו בראש מחשבותיכם. מטילים עליכם אחריות רבה, ואתם מסו־גלים להצליח במשימות בצורה שיכולה לעורר את קינאתם של אלה שעמדתם גבוהה משל־כם. למרות שאתם מס־תכנים ביחסים לא טו־בים עם מישהו בעבודה, זה לא צריך לערער את ביטחונכם העצמי. יש רק לדאוג לכך שלא תהיה סיבה לומר מילה רעה על העבודה שאתם מבצעים. ב־23 וב־24 צפויות פגישות מפתיעות עם המין השני.

* * *

נסיעות לחו"ל עולות על הפרק בתקופה זו, אחד הדברים הבולטים ביותר יהיו האכז־בות הרבות שייגרמו לכם בהקשר לכך. יתכן שחלק מכם בכל זאת יצליח לקיים את הנסי־עה בהתאם לתוכנית, אבל הבעיות שיתלוו לנסיעה כזו מאפילות על כל מה שהיה יכול להיות מהנה. ה־23 וה־24 אינם קלים, ביחוד בגלל בעיות של בני משפחה. בעניין עבודה – ב־28 וב־29 תקבלו רמז באשר לעתידכם המיקצועי.

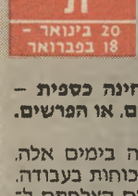

מצב־הרוח די כבד. במקום העבודה העניי־נים אינם מתנהלים בסדר. משהו מפריע לכם ואינכם מצליחים לגלות מי עומד מאחורי הדב־רים. אך הפעם אי־אפ־שר להאשים אתכם ב־פאראנויה. האמת היא שמישהו באמת פועל נגדכם. וכדאי לברר מי־הו – לפני שיוכל לגרום נזק. בשטח הרומאנטי מתחילה תקופה יותר טובה. אם כי שום דבר לא יתרחש לפי המתוכנן. ההפתעות יהיו משמחות. הימנעו מלהעלות נושאים רציניים.

* * *

במקום שבו אתם עובדים מתחילים להר־גיש ברוח יותר שקטה, אתם יותר רגועים והביטחון שב אליכם. כעת חשוב לבדוק מי הם הידידים שעימם תוכלו לשתף פעולה, יתכן שתידרשו לעשות כמה ויתורים, אי־אפשר שהכל יתנהל לפי רצונ־כם. גם אם התחזית שלכם לגבי העתיד היא נכונה, תצטרכו לקבל את דעתם של אלה שעימם אתם קשורים. מבחינה כספית – כספים יגיעו אליכם ממענקים, או הפרשים.

* * *

רוב האנשים נהנים מחופשה בימים אלה. אבל אתם נאלצים להשקיע כוחות בעבודה. אפילו אם הצלחתם ל־השתחרר לימים אחדים ולקחת חופשה, אין ספק שתצטרכו לשרת אנשים הבאים להתארח או א־נשים הזקוקים בדחי־פות לעזרתכם. וכבני מזל דגים אינכם מסוג־לים לסרב לבקשות ל־עזרה. ה־23 עד ה־25 יהיו די מתוחים. ב־28 וב־29 בחודש תכירו אדם שיעזור לכם רבות בזמן הקרוב. עזרתו תהיה מעשית וחשובה.

ספרי

רוצה להיות "מולטי-מולטי"?

01 ספרי לגוגו
בת כמה את?

02 ספרי לגוגו
כמה ספרים קנית בשבוע הספר

03 ספרי לגוגו
מה מספר הנעליים שלך

04 ספרי לגוגו
כמה אורחים הזמנת ליום ששי

05 ספרי לגוגו
מה מספר הטלפון שלך

06 ספרי לגוגו
באיזו שעה אפשר להתקשר אליך הערב

לוטו

את עדיין לא מיליונרית?
גם לא נישאת למיליונר? סימן שהגיע הזמן שתתחילי
לספר ללוטו: בחרי נושא מסויים, שאלי את עצמך
שאלות ואת התשובות מלאי בטופס הלוטו. למשל, כמה כלים
בעלך שוטף בערב אחד? התשובה 10? שימי × על 10; בחרת לספר ללוטו שעברת
את הטסט בפעם השלישית? שימי × על 3 (אפילו אם הבוחן אשם...); את חושבת
שתאריך יום הולדתך 22/7 יביא לך מזל? שימי × על 22 × על 7 ושיהיה במזל...
זכרי! בדרך לפרס הגדול, טופס הלוטו סופג הכל.

ספרי ללוטו ותזכי.

ספרי ללוטו

או פשוט תנחשי רק 6

קולנוע

תדריך

חובה לראות

תל־אביב: שואה, שיגעון של לילה, נשיקת אשת־העכביש, זיכרונות מאפריקה.

ירושלים: פנטסיה, שיגעון של לילה, הכבוד של פריצי.

חיפה: שיגעון של לילה.

תל־אביב:

שואה (מוסיאון תל־אביב, צרפת): יצירתו הייחודית של קלוד לנצמן, הבאה לבחון את פעולת מכונת ההשמדה השיטתית ביותר בתולדות האנושות, ולהוכיח כי המין האנושי, המשלים עם תופעה שכזו, הוא חסר תיקווה. זהו מסע אל המוות בלי תמונות זוועה, אבל בהכרה שלמה. לא להחמיץ. גם אם המאמץ מפחיד.

★★★★ **שיגעון של לילה** (חן 2, מוצג גם ברון ירושלים וברב־גת 2בחיפה): פקיד קטן ממושמע ומרובע עובר בלילה אחד לצידה השני של ניו־יורק, ומגלה שהוא בצידה השני של הלבנה. עולם שאינו מוכר לו מטריף את דעתו וכובש את חושיו, בסיוט המסתיים רק עם בוקר, כשהמציאות טופחת על פניו ומחזירה אותו אל השפיות והסדר הטוב — אם כי ספק אם לא ייצא, בעיקבות הטירוף, להכחיד את עצמו בלילה הבא. כפי שעושים זאת הברירות הנגועות במחלה הנקראת ניו־יורקיזם. מרטין סקורסיזה בתרגיל לבימאי מבריק.

★★★ **מישימה** (לב 4, ארצות־הברית): פול שרדר האמריקאי מנסה לרדת לגיהינום היצרי והיצירתי של יוקיו מישימה, אחד הסופרים היפאניים השנויים ביותר במחלוקת, דרך תיעוד

קן אוגטה בתפקיד מישימה
היופי והמוות

דרמאתי של יומו האחרון והמחזת פרקים מספריו. הקטעים הסיפרותיים אסתטיים להפליא, אבל הנסיון לנתח את הטירוף הבסיסי ויחסי־הגומלין ביון יופי למוות אינו עולה יפה.

ירושלים:

★★★★ **הכבוד של פריצי** (סמדר, ארצות־הברית): סרט צעיר של בימאי ישיש, שהסינמטקים עורכים לו החודש הצדעה — ג'ון יוסטון. מילחמת גאנגסטרים אוהבים עד כדי השמדה.

עדנה פיינרו

הבל הבלים הכל הבל

אהבה מטורפת (אורלי, תל־אביב, ארצות־הברית) – **לא נותר אלא לצטט דיווח במדור זה מ־פסטיבל הסרטים האחרון בקאן, שהגדיר את סירטו החדש של בוב אלטמן במילים: טנסי ויליאמס הולך לפאריס־טכסס.**

כך מצטייר מחזהו של סם שפארד, שהועלה בישראל בשם המכורים לאהבה. בתרגומו המילולי שמו „שוטה לאהבה" – ואולי זה השם המתאים לו ביותר, אם רוצים לקבל את פרשנותו של הבימאי עצמו למה שנראה כמחזה תיאטראלי סגור, סיוט מתמשך והולך, שכל דמויותיו הן סמלים. בתור שכזה קל יותר היה לקבל אותו על הבימה וקשה להעבירו כריאליזם קולנועי מתקבל על הדעת. אבל אם לקבלו במישור הדמיוני בלבד – אליבא דאלטמן, כמו התרחש הכל בדמיונו של שיכור זקן – אפשר לעקוב אחרי העלילה בלי להתאכזב וללא כל תיסכול.

גבר מגיע לתחנת־דלק עזובה בשום־מקום, בכוונה לקחת איתו את האשה שלו. הגבר: סם שפארד עצמו. האשה: קים באסינג'ר – ספק־אחותו, ספק־מאהבת־לשעבר, ספק אשה שפותתה ונעזבה פעמים רבות. בין השניים יש יחסי אהבה, שינאה ותלות הדדית. יש התפרצויות, חידוש קשר זמני, נסיון לקבל תמיכה, להתקרב, להתנקם ולהתפייס. גבר מזדקן (הארי דין סטנטון), שיכור כל העת, מעלה זיכרונות שבהם

קים באסינג'ר – אחות, אשה או מאהבת?

מתברר כי השניים הם למעשה אח ואחות. אבל הרשלנות בשיחזור העבר מורה על הבל הבלים. כלומר, כל המתרחש אינו קורה במציאות. כולל, כמובן, אותה רוזנת מיסתורית המופיעה במכונית־פאר ויורה לכל עבר. וכאילו באה לפזר את ענן האשליות כולו.

אין ספק, תיזכורת לסירטו של אלן רנה, פרובידנס, שגיבורו מעוות את העולם סביבו בדמיון רווי אלכוהול.

בעיקבות מילחמת

הכוורת (פריז, תל־אביב, ספרד) – **הנוסחה הדרמאתית מוכרת הי־טב: מקום־מיפגש שבו עוברים אנשים רבים, ומבעד לגורלות ה־שונים שלהם משתקפת אווירה של תקופה. במיקרה זה, מדי־בר בבית קפה במאדריד, מקום שאליו נוהרים אינטלקטואלים ופסבדו־אינטלקטואלים, תומכים במישטר ומתנגדים לו, עשירים ומחוסרי־כל, מכובדים ובטלנים. התקופה היא 1943, כאשר מילחמת העולם השניה משתוללת בשאר ארצות אירופה, ואילו מאדריד עדיין נושאת על עצמה את העקבות, הפיסיים והנפשיים, של מלחמת־האזרחים.**

התסריט, המבוסס על רומאן מפורסם, מנסה איכשהו לפתח כמה מן הדמויות הללו, לעבור עימן מן הקפה אל חייהם הפרטיים וחזרה, ולהגיע בצורה זו לטיפול בסידרה של גורלות מקבילים. אלא שהחלטתו זו נתקלת בשני מיכשולים: ראשית, הוא בוחר יותר מדי ערוצים מקבילים, ומשום כך אינו מספיק להביא אף אחד מהם לקנה־מידה משמעותי יותר מוויניאטה צנועה; שנית, הוא נשען במידה רבה על אווירה של שנות הארבעים, נוסטאלגיה שאולי מדברת אל הספרדים עצמם ומזכירה להם את תרבות בתי־הקפה, אבל בימים הללו נראית כמו אקסוטיקה מעולם אחר.

ההישענות הרבה על דיאלוגים, הכתובים בקישוטי־שפה רבים ומצועצעים, הופכת את הסרט לכבד, מסורבל ואיטי. בנוסף לכך, נעול הסרט בתוך תפאורות, בין אם זה בית־הקפה

פגישות במאדריד – נוסטלגיה בכוורת

עצמו, או כמה מן הבתים שאליהם עוברים שוכני הקפה מדי פעם בפעם. ודמות העיר עצמה. באותה התקופה. כמעט שאינה נראית לעין. סידרה של שחקנים מן השורה הראשונה בספרד, ביניהם פראנסיסקו ראבאל, ויקטוריה אבריל, אנה בלן וחוזה סאקריסטאן, מנסים למלא באישיותם את הדמויות שהם מגלמים, והתסריט אינו מספיק לעגל די הצורך.

בסך הכל זהו נסיון רציני להתמודד עם סיפור ממקור אחר. משום כך זכה הסרט לפרס הגדול של פסטיבל ברלין.

אהבה על קביים

לא מאוחר לאהוב (בית־ליסין, תל־אביב, ספרד) – **הולך ונמוג קארלוס סאורה. אחרי כמה דרא־מות מישפחתיות שבאו לסמל את קורותיה ומכאוביה של ספרד, מולדתו, הוא מנסה לספר סיפור־אהבה שאינו נועד לסמל כי אם את עצמו בלבד ואת תכונותיו הנצחיות של האדם – יצר־האהבה, יצר־האמנות ויצר־ההישרדות.**

אלא שהפעם מצטיין תסריטו בכל הקלישאות האפשריות. הסיפור נופל בכל המלכודות הצפויות, וגיבוריו אינם אלא צל של דמויות אפשריות בהחלט, שלא נותנים להן להתפתח אלא כופים עליהן עלילה שיגרתית בלבד. פרופסור קשיש התאלמן מאשתו, ואיבד יחד איתה כל רצון לחיות. הוא מחליט להתאבד. שכנתו הצעירה והיפה מכינה יחד עם בן־זוגה הצגת תיאטרון, המבוססת על טכניקת הליכה על קביים. השכנה, המבחינה במצוקתו של הפרופסור, מחליטה להצילו ולשקם את חייו. תוך כדי ניחום אבלים נקשרים יחסי־אהבה בין השניים, והגבר המתבגר מוצא לו תיקווה, דחף לחיים, סיבה להביט קדימה בערגה.

כל הציפיות למעמדים מקוריים באהבתם של צעירה וקשיש נגמרות בלא־כלום, והכיוון המלודרמאתי חסר־התקנה עושה את הסרט לבלתי־מעניין ובלתי־משכנע. פרנאנד גומז,

לורה דל־סול וגומז – אהבה סתווית

שמסוגל היה להגיש מישחק כימעט עירני בסטיקו, נושא כאן מבט של כלה מעונה ומוכה לכל אורך הסרט, ולורה דל־סול, שיכלה להיות מרתקת כל־כך בכרמן, מגישה גירסה שיטחית של נעורים והתייפיפות אמנותית. לכן גם המשל החוזר על עצמו, בסופו של הסרט, הבא להוכיח כי בכל זאת כדאי לחיות – עדיין משאיר את השאלה בעינה: למה בעצם?

לפשוטים בלבד

כל הכבוד לטלוויזיה שעמדה בלחץ של ארבעה מיליון אינטלקטואלים המתנגדים לזכל כמו שושלת וגם טורחים לדבר על זה בכל הזדמנות, להתראיין בכל עיתון וכמובן רצים הביתה כל יום ראשון כדי לא להפסיד דקה מסידרת התועבה.

במיוחד עבור חבריי וחבריותיי, בוגרי האוניברסיטות, שהסידרה ממש ממוטטת אותם מבחינה ריגשית ואינטלקטואלית, עשיתי בירור מקיף בכל המוסדות הנוגעים בדבר והסתבר לי שלפי חוק מדינת ישראל מותר לכל אזרח לכבות את הטלוויזיה כשמקרינים בה סרטי־זבל לקהל הפשוט.

בזמן שידור שושלת מותר לאותם אנשים לשים תקליט של הפוגות של באך, ובאותו זמן ממש לקרוא שתיים־שלוש סונטות של שייקספיר, וכמובן אפשר ללכת ולצפות במיזרקה האמנותית החדשה של האמן אגם.

לעג לרש

יש חצי מיליון מתכננים־אופנה ומעצבי־אופנה בארץ־ישראל הקטנה. כולם ידועים, כולם מפורסמים, כולם יוצרים מיני־מינים של בגדים וכולם רוצים שיכתבו עליהם בעיתון.

אף אחד מהם לא פנה אליי מעולם בעניין זה, כי כל מי שפתח את העולם הזה במדור שלי פעם אחת יודע שאין סיכוי לאופנה אצל בעלת מדור שחושבת שהמיני עוד הולך בשוק.

אין לי שום קשר ושום לחצים מצד האוברזונים והעורד גראים והפרובינזורים ואין להם שום קשר איתי, ואין להם שום עניין שאני אפרסם תמונה של בגד שלהם.

כל הסיפור הארוך בא להראות שבשביל להיות מתכנן־אופנה ושגם יכתבו עליו בכל מקום אפשרי, כולל אצלי, צריך פשוט להיות קצת פסיכולוג. מתכננת־האופנה עדה ברודסקי עשתה עליי בירור קטן, והסתבר לה שמה שהורג אותי באופן מוחלט הן ילדות קטנות ובלונדיות לבושות כמו נסיכות.

אז עדה ברודסקי הגתה רעיון לעצב מיניאטורות של השמלות שהיא מתכננת לנשים, כדי שאם ובת יכולו להתלבש באופן זהה. בתצלום: עדה ובתה לבושות בשמלות פרי־יצירתה.

אגב, אמרו לי שקינאה היא רגש בריא מאוד, ואפילו עוזרת לזרימת האדרנלין בדם.

ספר בישול קיצי בלי קורקבנים

הנה ספר־בישול שלא נועד למתנות לחתונה אלא לשימוש של עקרת־הבית. סיפרה של טובה ארן, המדריכה הראשית של תנובה. מאכלי חלב ועוד, הוא לדעתי ספר מצויין, במיוחד לחודשי הקיץ החמים, כשבאמת לא מוכרחים לאכול קורקבנים במיץ.

כ־90 מתכונים וצורות־הגשה של מוצרי־חלב וירקות, כולם קלים להכנה, לא יקרים ויפים מאוד למראה ולחיך. מתכונים כמו שישליק־גבינה, מאפה־חצילים בגבינה, פאי־עגבניות, פש־טידת כרוב לבן, סלט־הרינג בשמנת, קישואים ממולאים בשקדים וגבינה, לביבות־חסה וגלידה תוצרת־בית הם רק חלק ממה שאני אישית למדתי מהספר הזה.

מאכלי חלב ועוד מאת טובה ארן, הוצאת מרכז תנובה, מחיר 5 שקל.

הבעיה היחידה היא שאפשר לקנות את הספר במרכזי תנובה בלבד. חבל.

עניין מישפחתי

אחרי שהמציאו תחליף ליוגע המישפטי ותחליף למנהל בנק דיסקונט, המציאו גם תחליף למשהו חשוב באמת.

היום טעמתי את תחליף החמאה שהמציאה חברת תלמה לאוהבי החמאה ושונאי הקולסטרול וההשמנה. כבן־אדם מערין־חמאה טעמתי את המרגרינה החדשה בטעם־חמאה ואמרתי לבני

מישפחתי: „לגמרי לא רע". הציון הזה עיצבן את בעלי (המתעצבן בקלות) והוא אמר שאם לא הייתי יודעת מה אני אוכלת, לא הייתי שמה לב כלל שזו לא חמאה. מייד פרץ בינינו ויכוח מלווה בהערות אנטישמיות ובסופו, לשימחת־לב שני בניי הסאדיסטים ואביהם העצבני, נקשרו לי העיניים וכל אחד דחף לפי חתיכת לחם מרוחה עם משהו. כמה חתיכות מרוחות בחמאה אמיתית וכמה חתיכות מרוחות במרגרינה בטעם חמאה.

אני לא אכתוב כאן את התוצאות המדוייקות של מעבר־המיכשולים הזה, כי העניין הוא מישפחתי. רק אומר שגם אלה שבאמת לא יכולים לחיות בלי חמאה, יכולים מעכשיו בעזרת התחליף.

גביע מרגרינה בטעם חמאה במשקל 250 גרם עולה 36 אגורות.

מאז שהחליפו את השקלים הישנים לשקלים חדשים הכל נראה לי זול בצורה מדהימה. גם לכם?

מאכל עם שם זמני

עוד אחת מההמצאות המדהימות של עקרת־בית בלתי־אחראית ושכחנית. לפני ימים אחדים החלטתי לפנק את מישפחתי במאפה־תרד טעים לימי־הקיץ. ברגע שהתגבשה ההחלטה בליבי, ועוד לפני שהספקתי לומר לעצמי את המישפט הידוע „אני אעשה את זה מחר", קמתי במרץ, ניגשתי למיטבח ובתנועות חדות ועצבניות התחלתי במלאכה. הכנסתי שתי לחמניות חתוכות לתוך קערה עם כוס חלב, הפרדתי ביצים ולתוך החלמונים הכנסתי כפית קטנה של מלח וכפית קטנה של פילפל שחור.

עכשיו ניגשתי בתנועות מאוד בטוחות למקפיא, כדי להוציא ממנו חבילת תרד קפוא. אבל שום תרד קפוא לא היה במקרר, ואני נשארתי עם שתי לחמניות רטובות בחלב ושתי ביצים מופרדות. תוך כדי הצחוק הרחב של בני־מישפחתי האוהבים, והערות כמו „לעקרת־בית נורמאלית זה אף פעם לא קורה" ו„כל אחד כנראה מקבל אמא כפי שמגיע לו", החלטתי שאולי אחריות של עקרת־בית זה לא בדיוק הספציאליטה שלי, לעומת זאת דבקות־במטרה וכושר־אילתור הן שתי תכונות מאוד חשובות, ואני התרכתי בהן.

עוד הם צוחקים ואני עושה חיפוש רציני בתוך מעמקי המקרר, כדי לראות מה בכל זאת יש שם. היה בצל ירוק, היו כמה קישואים, היתה חבילת שמיר והיו כמה גביעי־שמנת. כל אלה הוצאו החוצה לאחר כבוד, קוצצו, עוררבבו, תובלנו, נאפו ולבסוף היתה אורה ושימחה.

וכך עושים את הדבר הזה שעדיין אין לו שם, אבל אפשר לקרוא לו בינתיים „מאפה חסר־אחריות": שתי לחמניות קטנות, או אחת גדולה, מבוצעות ומושרות בתוך כוס חלב, שתי ביצים, שני קישואים מרוסקים, שני בצלים ירוקים קצוצים לחתיכות גסות, מלח, פילפל, גביע־שמנת, הרבה שמיר קצוץ או פטרוזיליה קצוצה.

בזמן שהלחמניות מושרות בחלב, מפרידים את הביצים. מהחלמונים עושים קצף חזק. עכשיו, בעזרת הידיים, סוחטים את הלחמניות מתוך החלב ומעבירים אותן לקערה תוך כדי קוויצ'ה נוספת. לתוך אותה קערה שמים את שני החלמונים, את חתיכות הבצל, הקישוא המגורד, התבלינים וגביע־השמנת. את החלבונים המוקצפים מקפלים בקלות לתוך התערובות ואת כל הכבודה הזאת מעבירים לתוך תבנית של עוגה או של טוסטר־אובן, משומנת היטב. חצי שעה של אפיה. חותכים לריבועים ועל כל ריבוע להטי כאש שופכים כף גרושה של שמנת חמוצה קרה.

פחות משלוש פעמים כיפאק היו אל תסכימו לקבל.

יש עתיד לשמאל בארץ

נדמה לי שהגיע הזמן להתייחס במדור זה גם לאנשים רציניים שלא מתעניינים במתכונים, צעצועים לילדים ובתרופות נגד יתושים. צריך, פה ושם, לתת עצה לאנשי־עסקים העומדים, למשל, לקבל בוחטה של כסף מאיזה מקום ובדיוק ברגעים אלה הם שוברים לעצמם את הראש במה כדאי להשקיע ואיזה עסק לפתוח. נדמה לי שיש לי הפעם רעיון גדול.

בעלי הפרטי נסע ללונדון לאוורר את הראש

אצל האנגלים. שם, בלונדון המלאה בחנויות נפלאות, הוא תמיד מחפש איזה דבר משונה ומוזר (כאילו בארץ חסר לו). אז בין ביקור בחנות ענקית לחלקי־חילוף למטוסים לבין ביקור במוסיאון למיתרי־כינורות, הוא מצא חנות שלמה המוכרת רק אביזרים וכלים לשמאליים. לא, לא שמאליים בהשקפת־עולמם, אלא אלה שנקראים בתנ"ך „איטר יד ימינו". יש שם מיבחר־ענק של פותחני־קופסות ופותחני־בקבוקים לשמאליים, מיספריים מיוחדים, קנקני־תה, סכינים לפתיחת מעטפות ועוד הרבה דברים ששמאליים לא מסתדרים איתם, כי בשבילם הם הפוכים.

לפי סטטיסטיקה שהתפרסמה באיזה מקום יש בארץ 14 אחוז של שמאליים (הרבה יותר מדתיים, לפי דעתי) אז למה שמישהו לא ידאג להם ויפתח להם חנות מיוחדת. נא להזמין אותי להרמת כוסית בפתיחה.

אגב, עד שהחנות תיפתח כאן, קחו את הכתובת בלונדון: 65, BEAK STREET

מנגד

מיסיונרים עליך, ישראל

ב"ה. בשולי שבוע הספר העברי תקעו לידי את הכרוז הבא מטעמה של אגודת ערכים — אגודה להפצת התודעה היהודית — והנני ממהר להפיץ את תוכנו ברבים כדי להביא גאולה לעולם. ובכן, מסתבר ש"מגיעה לך חופשה ממירוץ החיים הסוער". מי כמוני יודע זאת!

אני (אתה, את) מוזמנים איפוא ל"שיבעה ימי נופש בלתי־שיגרתי", ל"מיפגש שיש בו הרבה יותר מחוויה אינטלקטואלית גרידא. פסק־זמן להסתכלות מחודשת ומעמיקה על כל שאלות־היסוד האנושיות. מוסר, תכלית ומשמעות בחיים, באמת. יושר, אהבה ומישפחה, מדע והישארות הנפש. תשובות שנבדקו בכור המיבחן של אלפי שנות ההיסטוריה מוגשות על־ידי צוות רבנים ואנשי־מדע בעלי נסיון רב".

מתברר עוד כי "כאדם וכיהודי" אני "חייב לעצמי הזדמנות זו" אשר תוענק — א"ה — בין ה־20 וה־27 ביולי ש"ז במלון בערב ובו "חדרים מפוארים וממוזגים וכל היתרונות של מלון 3 כוכבים עם האקלים הצח והיבש של ערד". וכל זה תמורת 22 דולר ליום (למבוגר) בלבד.

אנחנו, שתשובות "שנבדקו בכור המיבחן של אלפי שנות היסטוריה" הן כשמן הטוב בעצמי־תינו, מצטרפים כמובן בנפש חפצה להזמנה. אבל בעיקר אנו מבקשים להמליץ עליה לפני הורים הרוצים לאבד את ילדיהם, ילדים המבקשים לנתק מגע עם הוריהם וכ"כ מישפחות שבניהן מבקשים להיפרד זה מעל זה, עבריינים הממתינים לתחילת מישפטם, שפוטים המבקשים תנינה או שיחרור מוקדם, נרקומאנים שצימחו באחרונה זקן, בררנים שהיו לנרקומאנים, נרקומאנים שהיו לבררנים, קנאי מחתרות למיניהן, מי שנפלטו לאחרונה עקב מצוקת־האישפוז מן המחלקות הפסיכיאטריות, צאצאי נישואים שלא על־פי ההלכה, עגונות שאין להן יבם, ממזרים האסורים בקישרי חיתון, כוהנים המאוהבים בגרו־שות ושאר פסולי חיתון, נפטרים שגוויותיהם לא תורשינה לבוא לקבר ישראל, גרי צדק שעדיין

להרביץ תורה

לא הוטבעו באות קלון, פלאשים המסרבים לטבול ולהיטבל, בתולות המסרבות להיבעל, צעירים וצעירות המבקשים לשנות בגייסות האל.

בצד "שאלות היסוד האנושיות" שכבודן כמר־בן בצידן, אנו מציעים לכלול בתוכנית הלימודים גם קורסים והרצאות בענייני השעה ובעניינים שהזמן גרמם, דוגמת: קורס מזורז לשריפת תחנות, עזרה ראשונה לנפגעי הפגנות חרדיות, שיטות מעודכנות של יידוי אבנים וחבטה בנהגים, אמנות כתיבת כתובות־נאצה וחיבור כרוזי־תועבה, קורס לשיטות הצקה והטרדה לחילוניים הגרים באזורים דתיים, תיכנון מיבצעי השחתת רכוש השייך לרבנים יריבים וכן השחתת רכב ציבורי, איומים והטרדות של חסידי הרבי היריב. וכן קורסים מיוחדים לאנשי עסקים שזמנם קצר והם מבקשים ללמוד את כל התורה על רגל אחת: רכישת קרקעות במירמה, הקמת יישובים מדומים בכספי הציבור, גיוס הון לישיבות פיקטיביות, ניצול מעמד ממלכתי להטלת מס מירבי על יבוא מתחרה (שטיחים, למשל), הקמת קיוסק בק"ק חברון, גניבת צימחי־נוי ועציצי־פרחים מבתי־עלמין והשבחת־הקרקע של הרי עיבל וגריזים, כדי לברך שם בירכת הנהנים מכספי הפיצויים שיבואו — כשיבואו. ולא מנינו אלא אפס קצה של תודעה יהודית זו שאנו ממליצים בכל לשון לעסוק בה — בערב ובמקומות אחרים, יבשים לא־פחות.

■ נתן זך

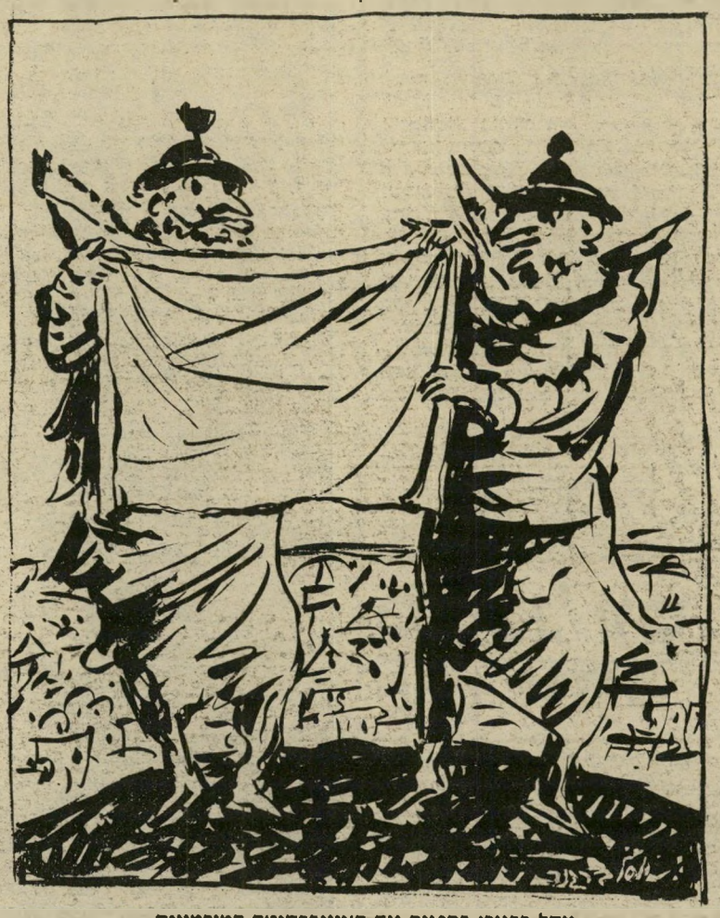
הקונגרס של יוסל

לפני כעשרים שנה, כשפתח שעיה יריב את גלריה גורדון, לא היה עולה על הדעת שיציג את יוסל ברגנר. את סף הגלריה עברו רק צעירי הציירים של אז, אלה שהם היום כבר "קלסיקנים" — אם לא זקנים הרי מבוגרים — וצעירי גלריה דביר למשל, מסתכלים עליהם באי־הבנה רבה.

מאז זרמו הרבה צבעים משפופרות־הציירים והרבה ויכוחים זרמו אל נהר השיכחון, ועכשיו מציג יריב בגלריה שלו ברחוב בן־יהודה בתל־אביב את ציורי יוסל ברגנר ואין איש תמה כל כך. גם יוסל לא תמה, שכן יוסל הוא פילוסוף־במשהו והוא יודע, כדין הפילוסופים, כי הכל יכול לקרות.

מה עושה יוסל בגלריה גורדון? הוא עושה קונגרס, הוא מכנס את גיבוריו וסיגנוניו ונושאיו מכל הזמנים והתקופות ומעלה אותם על הבדים חלקם רואים זה את זה בפעם ראשונה, תמהים זה על זה, מפנים גב זה לזה, מקנאים זה בזה, כועסים על יוסל על חברים שבחר להם, ומוכנים כולם למסע־הים חזרה: לפני 45 שנה יצאו עם יוסל, פליטים־בורחים מאירופה שעמדה לחסל את יהודיה, והפליגו באניית־השוטים הטרופה והעלו־בה, חצו את האוקינוס ההודי כדי להגיע לערבות אוסטרליה — אתם זוכרים אותם מן הציור, צמודים למעקה האניה ומקיאים למים הירוקים? עם יוסל עלו ובאו לישראל ב־1949 משמעו כי קמה בפלשתינה מדינה של יהודים. כמעט כמו בוורשה, אבל עם חיילים וזונות; עכשיו, בעוד חודשיים, הם חוזרים לאוסטרליה, לביקור בלבד, לתערוכה במלבורן, אחר־כך שוב יחצו אותם נודדי־עולם עצובים את הים ויחזרו לארץ כדי להישאר כאן, זרים אמנם — הרי גיבורי יוסל זרים בכל מקום בעולם — אבל לעולם.

בינתיים צופים הם זה בזה ותמהים: אלו אחי,

יוסל ברגנר: בהפגנה נגד האוניברסיטה המורמונית

בני אביי? ויוסל עצמו, מציץ אליהם מאחד החדרים של "ציוריו, בעין אחת פקוחה ושניה עצומה, כדרכו, ותמה גם הוא: את כל אלה עשיתי אני?

שלמה שבא ■

הירהורי קסאנדרה*

תיאטרון תיעודי בישראל

ברשימה הקודמת סיפרתי בפירוט את פרשת ערב המערכונים ז'ל בתיאטרון הבימה כדי להצ־ביע על הרוח הנושבת בין כותלי התיאטרון הלאומי שלנו. לא אומץ־לב ציבורי ויושר אינטלקטואלי, לא רוח הרפתקה ונטילת סיכונים. במקום זאת, מיסחור מן הסוג הגס ביותר ודיפלומטיה של "מעבר בין הטיפות" בכוונה להחזיק מעמד ולשמור על הכיסא/הכיסאות.

עד כאן בפרשת עומרי ניצן. כדי להבין את מציאותו של התיאטרון הישראלי כיום יש להפנות עכשיו את הזרקור לדמות אחרת לה נודעה השפעה רבה על התהליכים שהביאו למצב הקיים. הכוונה לעודד קוטלר, כיום מנהל פסטיבל ישראל, שגם בו אני רואה את אחד ה"נסיכים" המקומיים.

האמת היא שתמיד התפעלתי מזריזותו ומכישוריו האירגוניים־אמרגניים של עודד קוטלר. לקראת שלהי שנות השישים הקים, ביחד עם חבורת שחקנים, את התיאטרון המכונה בימת השחקנים. אותם ימים היה עודד קוטלר חסיד נלהב של האקטורס סטודיו הניו־יורקי מיסודו של לי סטראסברג, ממנו שאל גם את שם הבמה שייסד בתל־אביב. יש להניח כי הציבור הישראלי אינו יודע שבאותן שנים פעלה בניו־יורק — בצידו של האקטורס סטודיו — להקה יזועה פחות, שעתידה היתה לחולל את מה שנראה בעיניי כמהפיכה האמיתית של התיאטרון בן־זמננו. הכוונה היא לליווינג תיאטר, "התיאטרון החי", בהנהגתם של ג'וליאן בק וג'ודי מלינה.

הזוג המופלא הזה ספג את תורת התיאטרון מפיו של הבימאי הגרמני הנודע ארווין פיס־קאטור, בעל הנטיות הפוליטיות השמאלניות, אשר מצא מיקלט בארצות־הברית בשנות מילחמת העולם השניה, ברומה לברט ברכט ידידו, שעימו שיתף פעולה לא־אחת. בניגוד ללי סטראסברג, שהתרכז בעיקר בצד הביצועי־המיק־צועי ברוחם של סטאניסלאבסקי ותלמידיו, הציע הליווינג תיאטר גישה בימתית מהפכנית המבוססת בעיקר על עוצמות סיפרותיות ורו־חניות. אין תימה שמלבד פיסקאטור, המורים הרוחניים של תיאטרון זה היו אנטונין ארטו הצרפתי (ראה המאניפסט של "התיאטרון האכזרי"), ז'אן ז'נה, ארתור רמבו ואף המארקיז דה־סאד. להקה מהממת זו חיפשה קודם־כל דרך להתמודד עם המיקצבים ועם הבעיות החריפות ביותר שטילטלו באותה תקופה את החברה האמריקאית. מילחמת וייטנאם, הגיזענות ומכת הסמים סיפקו את חומר־הגלם העובדתי להפקות אנארכיסטיות אשר קוממו את המימסד האמריקאי. עד כדי כך הגיעו הדברים, שהלהקה נאלצה להגר לאירופה, שם הגיעה כמדומה לשיאה — בימי מה שמכונה בשם "מרד הסטודנטים" בפאריס של מאי 1968.

לתיאטרון שלו בחר עודד קוטלר בגישה הסולידית והבלתי־מחייבת של האקטורס סטודיו. המחזה הראשון שהועלה על־ידי בימת השחקנים היה, ככל הזכור לי, מי יצעל את הפלחז — למרות ה"פלח", היה זה מחזה אמריקאי שזכה לעיבוד עברי. באותה עת היה קוטלר עדיין שבוי בקיסמן של המחזאות האמריקאית והאנגלית, ואני מרשה לעצמי לטעון כי פנייתו הבלעדית כמעט למחזה הישראלי המקורי חלה רק לאחר שהצגתי אני בהבימה את מעבר לגבולין של ברנר. מכל מקום, הצגה זו הוכיחה, לדעת הכל, שהמחזאות העברית עשויה להיות חיונית, מרתקת ובעלת תכנים סיפרותיים העומדים בכל אמות־המידה של סיפרות העולם בת ימינו.

בעיות ישראליות מקומיות

ממש כמו לעומרי ניצן, פתח המימסד הישראלי גם לעודד קוטלר הצעיר את כל הד־לתות. תוך תקופה קצרה יחסית נתמנה מנהלו האמנותי של תיאטרון חיפה, ומאז היתה דרכו סלולה לפניו. הוא אף מצא עזר־כנגד אמנותית ברמותה של המורה לתיאטרון והבימאית יוצאת־אמריקה נולה צ'לטון.

כל מי שבקיא בתולדות התיאטרון החברתי שהתפתח במחצית הראשונה של המאה העשרים, הן בגרמניה והן בארצות־הברית, יודע שמלבד הצגת מחזות של סופרים ומשוררים קמה בארצות אלה תנועה חשובה מאוד שגרסה הצגת מחזות תיעודיים. במחצית השניה של המאה, כלומר, לאחר מילחמת העולם השניה, הלך המחזה התיעודי והשתכלל, בהגיעו לשיאיו ביצירות דוגמת פרשת אופנהיימר או ממלא המקום של הגרמני רולף הוכהוט. עודד קוטלר, שנשא עתה ברמה את דגל המחזה המקורי, היה זקוק באופן נואש למחזות ישראליים, ואלה לא נמצאו לו. כאן באה לעזרתו נולה צ'לטון שהמציאה לו מחזות־סדנה ניסיוניים־תיעודיים ברוח התיאטרון התיעודי שבארץ מולדתה. למען האמת יש לקבוע כי, מלבד מחזות תיעודיים, הציג תיאטרון חיפה שבהנהלת עודד קוטלר גם את מחזות חנוך לוין, אך זו כבר פרשה אחרת הראויה לעיון מיוחד.

ברצוני להבהיר את עצמי. באותה תקופה היתה למחזה התיעודי הישראלי פונקציה מוגדרת ונחוצה. סוף־סוף הועלו על הבימה, באמצעות מסננת הפילטר העיתונאי, בעיות ישראליות מקומיות. יתירה מזאת, דבר זה אירע בתיאטרון חיפה בעת ששאר התיאטרונים בישראל עסקו עדיין בהגשמת חלומות מגאלומאניים מבוססים על הקלאסיקה האנגלית, או בהעלאת מחזות־קופה ובולוואר מסוג האידיוטית. לא רבים מהם

* *במיתולוגיה היוונית, נביאה שלאז־הרותיה אין שועים.*

היו נכונים להסתכן בעימות דוקומנטארי עם הכאן והעכשיו.

מכל האמור לעיל יתברר, שאין לי כל כוונה לשלול את התיאטרון התיעודי או את ההולכים בדרכו. הצרה היא שמדרך הטבע תיאטרון זה הוא שטוח וחסר כל ייחוד אמנותי. פיקאסו התבטא פעם כי האמנות היא סוג של שקר המביא אותנו לראות את האמת. התיאטרון התיעודי, לעומת זאת, אינו מסוגל "לשקר" אמנות. במקום זאת, הוא מעתיק קטע מציאות נתון כמו במצלמה ובטייפ רקורדר, ולעיתים באמת במצלמה ובטייפ רקורדר. והרי גם אלף שחקנים ובימאיהם לא יוכלו לחבר שורה שקספירית אחת, ובעצם גם אין זו כוונתם. התיאטרון התיעודי גם אינו מסוגל להיות מהפכני, כיוון שמהפכות חברתיות אינן מתרחשות על הבימה, כי אם בחיים ממש. על הבימה אתה יכול לחולל רק מהפכה אחת: מהפכה אמנותית. כזו העשויה לשקף את החיים בראי מעוות או הפוך.

לתיאטרון התיעודי צרה נוספת. בשעה ששחקן, מוכשר ככל שיהיה, משחק ללא הרף דמויות ומונולוגים שהועתקו מהמציאות, הוא מאבד את יכולתו המיקצועית להתמודד עם טקסטים שנכתבו בידי משוררים מתוך השראה ספרותית טהורה. זאת גם הסיבה לכך שכיום לא תמצא כמעט בישראל שחקנים ילידי־הארץ המסוגלים להתמודד מעל בימה עם טקסטים ספרותיים־אמנותיים מורכבים.

בגלל צימצומנו הגיאוגרפי, לחץ המציאות הז'ורנאליסטית והציפיה לחומר "רלוואנטי" וקליט בנקל, ולא במקום האחרון בשל השפעתו הכאריזמאטית של עודד קוטלר וכישרונותיה של נולה צ'לטון, הפך התיאטרון התיעודי בישראל לעיקר, במקום למצוא את מקומו הצנוע והל־גיטימי במיכלול של עשיה תיאטרונית עשירה ומגוונת.

הנושא האחרון שבו אעסוק בסידרת רשימות זו על מצבו של התיאטרון הישראלי סובב סביב הביקורת ומבקרי התיאטרון. אין בדעתי להתווכח עם הביקורת בכללה או אף עם ביקורת זו או אחרת. אמנם חשפו עצמם על הבימה לשיפוטם של מבקרים ולשיפוטו וטעמו של הקהל מאז ומעולם. המבקרים כתבו מה שכתבו כפי הבנתם, אומץ־ליבם ולפעמים כפי מוסכמות דורם או הקונוונציות שעליהן התחנכו. כוונתי שלי לע־סוק באקלימה של ביקורת כחלק מאקלים תר־בותי, וכן בתופעות כמעט ייחודיות לביקורת הישראלית, כגון ביקורת שאין לה קשר לבי־קורת...

על כך ברשימה הבאה.

(רשימה שלישית בסידרה)

יוסף מונדי ■

ספרים

בדידותה של האשה הבלתי נשואה

אניטה ברוקנר
מלון האגם
מאנגלית: שלומית קדם
הוצאת לדורי

ודאי אין זה מקרה שאניטה ברוקנר בחרה במחברת רומאנסות לגיבורה ראשית של סיפרה מלון האגם, כשם שאין מיקריות בהיות שלילת הספר ממוקמת באתר תיירות־קיץ שוויצרי לחופי אגם עטוף ערפילים בשלהי ספטמבר. הדמות המרכזית, ארית הוף, אינה אלא גילגול נוסף של גיבורותיה הקודמות, או, ביתר דיוק, אותה אשה שהוצעדה צעד אחד קדימה. מה שמשותף לכל הנשים הללו הוא שכולן רווקות, מצויירות באינטליגנציה ניכרת ועושות לביתן בתחומים האינטלקטואליים האקדמיים. בעת שאנו פוגשים בהן שוב אינן צעירות ביותר, כמה מהן מושכות, וכיוון שכולן בלי יוצאת מן הכלל חסרות את כוח־ההישרדות שהוא נחלת הוולגאריות, נכון לכולן גורל דומה.

למן הרומאן הראשון שלה, התחלה בחיים, וכן בשני, השגחה עליונה, ובשלישי, הבט בי, ספר שכשלעצמי הייתי מעדיפה שהוא יהיה הזוכה בפרס בוקר היוקרתי, במקום הספר שלפנינו (שזכה בפרס החשוב בשנה שעברה), חזורת על עצמה מתכונת אחת שככר היתה למוכרת. המסר המונח ביסוד כל הספרים הללו הוא שהחזקים חסרים עכבות מצפוניות, וכי אלה המשוללים עכבות מצפוניות מנצחים תמיד. או בניסוחה של הגיבורה מחברת־הרומאנסות שלנו בדברים שהיא משמיעה באוזני המו"ל שלה:

„ומהו המיתוס החזק מכל? זה של הצב והארנבת... בספר שלי זו תמיד הנערה העכברונית החסרה כל יומרות שזוכה בגיבור... אצלי הצב הוא תמיד המנצח. זהו כמובן שקר... בחיים האמיתיים, הארנבת היא זו הזוכה תמיד."

לאניטה ברוקנר יתרון בלתי־מפוקפק הנובע מן העובדה שהיא גם היסטוריונית־אמנות בעלת מוניטין. שכן הסתכלויותיה חדות ומצטיינות ברגיות ובחוש לפרטים הנגלים רק לעין המאומנת. עם זאת עולה בידיה למסור את רוחו של מקום ואת הלך־נפשם של בני־אדם בצלילות בלתי־מצטעצעת של סיגנון ושנינות. דמיון־המספר שלה מצייר את עמיתיה במלון השווייצי המהודר שאליו הוגלתה כביכול בקורות־חיים פרי המצאתה שלה. אבל לא חולף זמן רב והם חוזרים ולובשים את זהויותיהם שלהם. מיסיס פיוסי, אשה יפה ולכאורה חסרת גיל, בתה חסרת הרגישות ג'ניפר — אם ובת המקיימות מערכת מורכבת של יחסים ריגשיים וגופניים (הן מת־גפפות בלי הרף) בהתמכרות עצמית שאינה יודעת שובעה; מוניקה המיסתורית הנמקה בגעגועיה, בן האצילים הצרפתי הזקן והזנות, ולבסוף „פי־השטן", מר נוויל הרווק־המבוקש העשיר, שכמעט מצליח להדיח את אדית הכבולה באיסורים שהיא מטילה על עצמה, בנימוק שבעצם מותר לה בהחלט ללכת אחר נטיות ליבה בלא מעצור.

בסיגנון רומאנטי מובהק, ומתוך נאמנות לאופיה, תוך כדי רחיה של הביטחון הזועי־בורגני על סיגנונו, כוח־המשיכה שלו והרעות־החולות שלו, חוזרת אדית ללונדון, אל חיק בדידותה הכאובה של האשה הבלתי־נשואה. והלא זוהי בדיוק התימה שאותה מעצבת אניטה ברוקנר ברגישות ובגילוי־לב מוחלט בכל הרו־מאנים שלה עד הנה.

עתל ברוידא ■

לא למסיבה

מנהג נאה רווח בכמה בתי־קולנוע מובחרים בלונדון: הם מפרסמים את שעת תחילתו של הסרט עצמו, כדי לחסוך ממי שאינו רוצה בכך את הצפיה בסירטוני־פירסומת וב„בקרוב".

נרמה לי שאפשר היה להנהיג את הדבר גם בישראל: מעין שירות אריב לאוזח למוד־הסבל. מי שרווקא חשקה נפשו לראות פירסומת ולהצטופף בחדרי כניסה, במיזנונים ובמיסדרונות — ומן הסתם יש כאלה — אדרבה, שיקדים

שלמה ניצן: עוד לא שמעתם!

ויבוא במועד הנקוב לתחילת ההצגה, להבדיל מתחילת הסרט.

אבל הפעם לא בסוגיה קולנועית, בעצם. מזה זמן רב שאני נהנה מערוגת־הבושם הקטנה של שלמה ניצן בתוכנית הבידור הדו־שבועית בטלוויזיה שלנו, סיבה למסיבה. השילוב של הומור, שנינות ומה שהצרפתים מכנים בשם ESPRIT, בלי תוספות תיפלות וזדון, אינו נפוץ כל־כך במקומותינו. שלמה ניצן הוא גם מגיש מסוגנן ואינטליגנטי של חומר, שאם אינני טועה הוא מחבר אותו בעצמו. והוא מקובל גם על חוגים רחבים של צופים שאינם נהנים תמיד מן החוזחים שבלעדיהם — זו דרך הטבע — לא תפרח השושנה. בייחוד יפתה בעיניי הפינה האחרונה ששאלה את השראתה משבוע הספר העברי.

עד כאן טוב ויפה ומבדח. אבל מדוע חייב הצופה הישראלי להתענות במשך קרוב לשעה עד שהוא זוכה לחזות שלום־סוף בזיו פניו של מיודענו זה? אדרבה, תקום הנהלת התוכניות של רשות השידור ותעשה מעשה. האם לא יהיה בכך משום גילוי אריבות פשוטה כלפי הצופה הישראלי אם יודיעו לו — על פי המתכונת האנגלית — את שעת הקרנת מדורו של שלמה ניצן, כדי למנוע ממנו את העינוי המתמשך הכרוך בצפיה בתוכנית הנראית לרוב כסיבה לכל דבר שבעולם, רק לא למסיבה.

נ.ז. ■

מסך, אקרן, מירקע וכו'

על מצבה של העברית, על הדינאמיות שלה ועל עירוב הנורמות והרמות השונות הנוגעות בה, בקיצור על פרק זה בחייה של שפה הנשמעת לעיתים קרובות כתערובת שנפלה עלינו הישר ממרומי הפיגומים של מיגדל־בבל, מלמדת גם העובדה שאין שני דוברים המשתמשים באותו מונח לציון חזיתה הזכוכיתית של התיבה המלבנית הידועה. זה אומר (וכותב) מסך וזה מירקע, זה אקרן וגם „רקע" ו„זכוכית" סתם כבר שמעתי. נראה שה„מירקע" המשונה שרקעה האקדמיה (ברגליה האחוריות) עוד רחוק מלחוג את ניצחונו.

אולי תורשה לנו הצעה אשר תאפשר לשמר את הפלוראליזם הקיים, וגם לשוות לו מראית־עין מכובדת של סדר. מדוע לא נקרא ל„זכוכית" של הטלוויזיה הלימודית מירקע, כדין האקדמיה, לזו של הכללית — מסך, שהרי לדעת רבים וטובים מוסכים לנו שם רעל לחיינו, ואילו בהקשר לסירטי־יבוא ושאר שידורים הקשורים בחו"ל — נוכל להשתמש במילה העברית הנאה, שהיא, במיקרה, גם מילה צרפתית נאה לציון אותו אובייקט — אקרן. על אותו מישקל ניתן יהיה להרחיב ולקרוא לערוץ שני, מיסחרי, בשם „שמירקע", לטלוויזיה המתוכננת על־ידי קול השלום של אייבי נתן — שלומסך, לתוכניות הכפויות עלינו מטעם המימסד הדתי — שמוקרן, וכו' וכו' כאשר יעלה הדימיון הלשוני הטוב.

ומה נעשה ב„זכוכית"? — כן, אותה ננפץ כשתפקע סוף־סוף סבלנותנו מן הטינופת שבה מלעיטים אותנו ערב־ערב ולילה־לילה הללו אשר על המסך, האקרן והמירקע.

אלף נשיקות.

ב. ראזיל ■

תרבות

מוספים ספרותיים

„אני מרשה לעצמי להציע ליו"ר אגודת הסופרים, גב' שולמית לפיד, לחדול מהנימה הצדקנית משהו בתגובותיה כאשר שואלים אותה עיתונאים לתגובתה על פעולות שר־החינוך למען הסופרים העבריים," מתבטא רובר מישרד־החינוך־והתרבות מר ישראל כהן, במיכתב המתפרסם במוסף מעריב; ואין לדעת אם רשות שחצנית זו שהוא נוטל לעצמו, כשהוא עוטה איצטלה של פטרון, מסתמכת על עמדתו הסיעורית של מנכ"ל מישרד־האוצר, הד"ר עימנואל שרון, אשר הציע, כזכור, לעודד את מצוקתו הכלכלית של הסופר כדי לקבל יצירות הבאות מתוך ייסורים וכאב; אולי היא באה בהשראתה של סגנית־שר־החינוך לשעבר, מרים תעסה גלזר (ע"ע: „יונה וולך בהמה מיוחמת"). עוד מתרה הדובר — איש־אשכולות תרבותי ידוע. כמובן — באומרו כי: „על גב' לפיד ועמיתיה (כלומר על כל אנשי־הרוח במדינת ישראל: סופרים, משוררים, מחוזים, מבקרים, חוקרים וכו' וכו' — ש"צ —) לדעת ולהבין כי לא בתקופה של שפע כלכלי אנו מצויים, וכל שקל שמעביר שר־החינוך לטובת הסופרים במיגבלות התקציביות הקיימות, הוא מעביר מפעילות תרבותית וחינוכית אחרת." קת המרצע נגלית מעט מתוך השק בעת שהדובר מוסיף כי „מותר איפוא לצפות מהסופרים כי יחזקו את ידי השר."

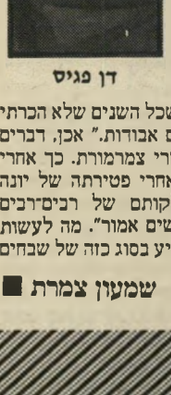
האמת היא שיש לדחות על הסף לא רק את הסיגנון, אלא גם את המשמעות מעוררת־הגיחוך שבדברים מעין אלה, ובעצם יש להזמין את הדובר לקבל בחזרה את 200 אלף השקלים מתך־בסתר אשר הוקצו „כדי למנוע התמוטטותם של מיפעלים ספרותיים חשובים ביותר." השוואת סכום זה למחיר עשרות עמודים־שלמים בכל עיתוני המדינה, אשר נרכשו באותו סוף־שבוע למען יחסי־הציבור של רפאל רקנאטי, עשויה להציג בצורה קולעת את הפרופורציה המעוותת המתקיימת באקלים ימינו, בהעמידה זו מול זו את ההשקעה הממלכתית ב„מיפעלי סיפרות חשובים ביותר", לעומת השקעות פרטיות לצורכי שדולות קפיטאליסטיות. בסופו של דבר מצהיר מר ישראל כהן בנאווה על הכפלת מניין הסופרים שישתלבו בעתיד במערכת־ההוראה ויצטרפו אל יתר 60,000 המורים המועסקים במישרד־החינוך; מעתה יתקבלו לעבודה זו עשרה סופרים, במקום חמישה עד כה. אכן, מהפכה של ממש!

●

„רצוני להסב את תשומת־הלב לעיוות הנראה לי תמוה ומצער: פרסי היצירה' המוענקים מדי שנה מטעם ראש־הממשלה ליוצרים בתחומים שונים של הסיפרות, אינם מוענקים למתרגמים," מוחה המתרגמת נילי מירסקי במדור תגובון של מוסף ידיעות אחרונות; היא מצביעה על קיפו־חם של המתרגמים, קיפוח הבולט במיוחד נוכח מתן הפרס גם לבעלי מסה וביקורת, אשר לדבריה אינם נמנים עם היוצרים „בתחומי הסיפרות הטהורה". אליבא דנילי מירסקי, אם נפרצים הקריטריונים המקוריים לחלוקת פרס היצירה, הרי שיש לפורצם כליל. לא אתפלא אם בעיקבות הערותיה יתעוררו גם העורכים, הנקרים והמגיהים, אף הם מתוך תחושת קיפוח עמוקה. ואחריהם יופיעו הכורכים, המפיצים והזבנים, ולבסוף יעמוד בפתח אף ציבור הקוראים עצמו, כשהוא תובע את חלקו שלו בפרס היצירה: שהרי גם בקריאה כהלכה „מושקעת עבודה יצירתית לא פחות מבשדה המסה והביקורת". מן הראוי, איפוא, להחזיר את הפרס אל מתכונתו הישנה, ולחלקו מדי שנה על פי הגדרתו המקורית, היינו, לסופרים ולמשוררים בלבד. ואין בדברים אלה כדי להביע, חלילה, זילזול במלאכת התירגום, ובוודאי שלא בנילי מירסקי עצמה, שהיא, לכל הדיעות, מתרגמת מעולה. יש להבחין הבחנה חדה בין יוצרי סיפרות ובין אלה הנמנים עם קטי־גוריות הנלוות לתחומי היצירה הסיפרותית, נכבדות ככל שיהיו. וכבר קראתי מעל בימה זו לפני כחודשיים, למישרד־החינוך־והתרבות או למוסד ציבורי אחר, למנות גוף מיקצועי אשר ירכז את הכוחות במגמה להקים מיפעל תירגומים מכל לשונות התרבות. ומבלי להתעלם כמובן מן ההיבט הכלכלי של עשייה זו.

●

מסתובבים בינינו משוררים רבים — עצובים. מרירים ואף מרי־נפש — שאינם מעלים על דעתם את מידת האהבה וההערכה שרוחשת להם (בסתר־לב, כמובן) הקהילה הסיפרותית האילמת. הללו אינם משערים כלל את אופי השבחים השמורים למענם בלב כל אחד ואחד, והרשומים בפרוטוקולים הפנימיים בלבד, שבחים סודיים הנטמנים בכספות־פלדה אשר יקבלו פומבי. בצורת סופרלאטיבים, רק לאחר הסתלקותם. ואולם, אין קל מלהלל משוררים מתים, ששוב אינם בני תחרות. הרי הכל יודעים מהם התועלת והסעד הנפשיים הטמונים בדיבורי הוקרה ושבח הבאים בעיתם ובקול רם. ואף־על־פי־כן מתקיים אצלנו איסור חמור, כמעט בעל אופי של סוכיוד־יצה, לפיו יש להקפיא, להסתיר ולהעלים מהיוצר החי כל דבר שבח גלוי על אודותיו. מובן מאליו כי איסור זה איננו חל על פירסום השמצות ועלבונות — שם הס־כרים פרוצים. וכך, אחרי פטירת המשורר, מתמל־אים לפתע מוספי־הסיפ־רות שפע של הערכות, מחמאות וסופרלאטי־בים, ואתה מתפלא ושו־אל את עצמך: היכן הוצ־פנו שבחים אלה במשך השנים?

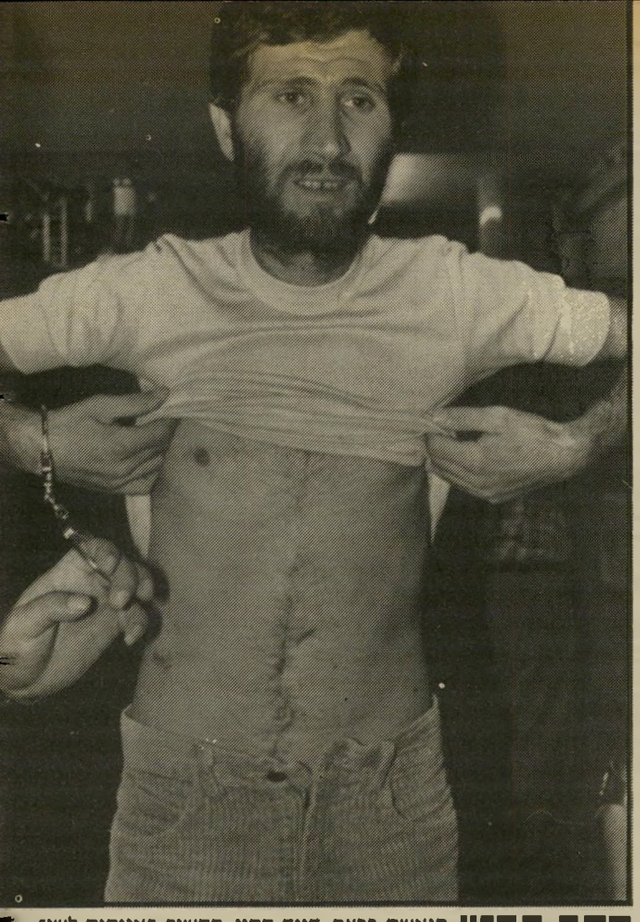
דן פגיס

„הכרתי את דן פגיס רק בשנים האחרונות," מג־לה יצחק אוורבוך־אור פז במוסף ידיעות אח־רונות. הוא היה „האדם האנושי ביותר שפגשתי מעודי; אני אומר זאת ללא היסוס, וכבר אז, הרגשתי, כפי שיקרה לנו אך לעיתים נדירות, שכל השנים שלא הכרתי אותו היו במובן־מה שנים אבודות." אכן, דברים מופלאים, אולי אף מעבירי צמרמורת. כך אחרי מותו של דן פגיס, כך אחרי פטירתה של יונה וולך, וכך אחרי הסתלקותם של רבים־רבים אחרים. „אחרי מות קדושים אמור". מה לעשות והקדושים יכולים להסתייע בסוג כזה של שבחים רק בחייהם.

שמעון צמרת ■

סורק נתן פק

כשסכין המיטבח בידה, הסתערה ברוריה על דויד. הוא הוציא את הסכין מידי אשתו — והיא ננעצה בגופה. הגנה עצמית? הריגה? רצח?

פני המוות כך נראתה ברוריה קקון במכון הפאתולוגי, שעות ספורות לאחר שמצאה את מותה בקרב־הסכינים עם בעלה. על לחיה הימנית בולט בבירור החתך העמוק שנגרם בסכין.

חתך בבטן הנאשם ברצח, דויד קקון, הקשור באזיקים לשו־טר, מציג בבית־המשפט בבאר־שבע את החתך הארוך שגרמה לו אשתו בסכין־המיטבח, שננעצה מילימטרים מן העורק.

טרגדיה ישראלית

את עשרות החתכים על ידיה של כלתו, לא ראה דויד קקון אלא רק לאחר טקס־נישואין. הכלה, גרושה יפהפיה, ברוריה אוחנה, בת העיירה ה־דרומית שדרות, הצהירה כי היא חוזרת בתשובה. עטפה ראשה במיטפחות וכיסתה את ידיה בשרוולים ארוכים, שהסתירו את ידיה מלאות החתכים, זכר לעברה העבריין.

בני־מישפחתו של דויד שמחו על יופיה של כלתם, וקיבלוה בשימחה לביתם.

ימים מעטים לאחר החתונה התחילה להתברר האמת המרה לדויד ולמיש־פחתו. כל תרגיל החזרה־בתשובה של ברוריה היה לצורך הסתרת החתכים והקעקועים על ידיה, במטרה ברורה ליצור תדמית טובה לגרושה ולנרקומ־נית־לשעבר.

הנישואין נמשכו שנתיים — מסכת ארוכה וקשה של השפלות, בגידות ואלימות. כשהסמים מוסיפים שמן על בעירת היחסים, ומרעים את המצב בין בני־הזוג מיום ליום.

צעד ראשון אל המוות

ה שבוע נאשם דויד קקון (28) כי ביוני גרם. בכוונה תחילה, למותה של אשתו בת ה־22, יומיים לפני מתן הגט בבית־הדין הרבני בשדרות.

הנאשם הוא בן למי־שפחה מסורתית. נוסף על שמונת ילדיהם אימצו הוריו, רשל וחביב קקון, שני ילדים בני 11. הבנות במישפחה נישאו כולן בגיל צעיר, ואילו הבנים הבוגרים שירתו ומשרתים בצה"ל. דויד, בחור נאה, בהיר־שיער, גבה־קומה וצר־כתפיים, הידרדר לפני שנים אחדות אל הסמים, אף מוכר זה ארבע שנים כנרקומאן כרישומי מישרד־הבריאות.

לפני שנתיים פגש דויד לראשונה את ברוריה בחנות הרהיטים שבה עבד. בין השניים ניצתה האהבה במהירות, ואחרי שבועות אחדים הודיע דויד להוריו על נישואיו הקרבים. אביו לקח את ברוריה לשיחה וטרח להזהירה כי הצעירים, שיעזור לה בביתה. הצעיר, חבר טוב של בני מישפחת קקון, נענה ברצון לבקשתה ונתפס חיש־מהר בקסמיה של היפהפיה. הוא היה לה למאהב. הבעל, ששוחרר ממעצרו אחרי שבועיים, גילה לתדהמתו שרעייתו הטריה בוגדת בו לעיני כל. המאהב ביקר בביתם, הישקה את דויד בסמים, וכשהיה דויד נרדם, היה מתעלס עם ברוריה לצד בעלה.

דויד, הידוע בשדרות כבחור שקט ובלתי־אלים, בלע את הגלולה המרה ונס מן המציאות באמצעות כמויות הולכות וגדלות של סמים.

המאהב ניסה פעמים אחדות להתח־מק מברוריה, אך היא איימה עליו ואמרה שאם יעזבה, היא „תחתוך את עצמה." אחיו של דויד, עמרם, סיפר כי כמה פעמים התוודה המאהב באוזניו כי ברצונו לעזוב את ברוריה, אך פחדו הרב מאלימותה אינו מאפשר לו לסגת. לחץ המישפחה על המאהב גבר בסופו של דבר על פחדו ממנה, והרומאן הראשון של ברוריה בתקופת נישואיה הגיע לסיומו.

„המשונה," אומרים חבריו של דויד, זה שלמרות העובדה שדויד ידע על בגידותיה, הוא המשיך בכל הזדמנות להגן עליה. הוא הכריז ברבים על אהבתו אליה וגם טען שהיא בחורה טובה. ובעזרת השם, אמר, יבוא הכל על מקומו בשלום. וברוריה תחזור אליי."

דם בכל מקום ליד דלת דירתה של שולה אוחנה, ידידתם של בני־הזוג, נערכה הקטטה הגורלית האחרונה בין בני־הזוג. כל חדר־המדרגות כוסה בדמם. מסומנת בעיגול: פיסת־שיער שנתלשה מראשה של ברוריה בעת המאבק, שבסופו נפטרה מהפצעים שנפצעה.

העבריין הכי גדול

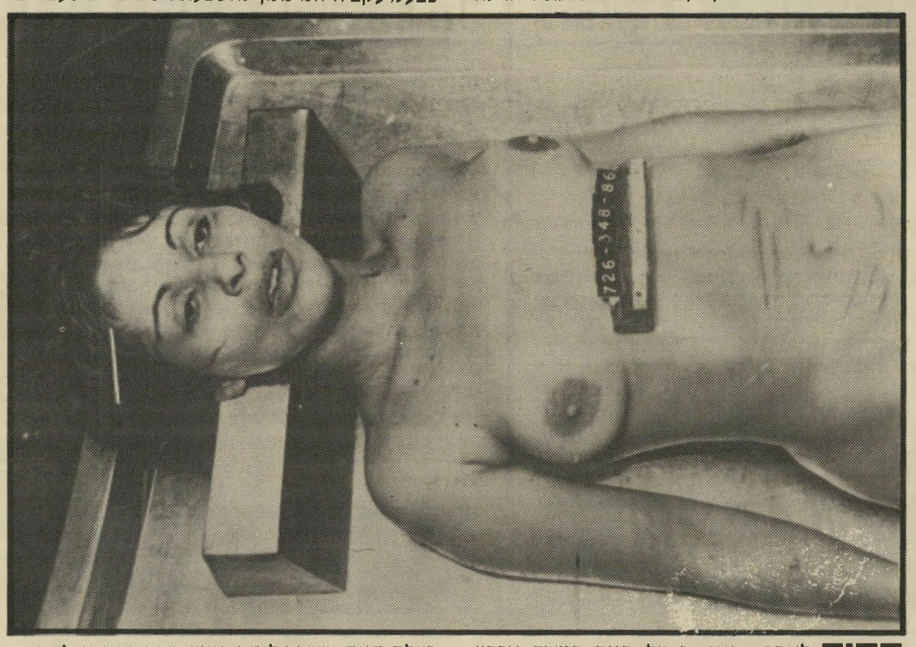
עם סיום הרומאן חזרו בני־הזוג למיסגרת מישפחתית, שלפחות כלפי חוץ נראתה נורמלית.

ברוריה נכנסה להריון ודויד, הבעל המסור, עזר לאשתו בעבודות הבית. אחיו עמרם סיפר כי דויד ניסה להשכיח את העבר וגם השתדל לקרב את אשתו אליו ולבני מישפחתו הפגועים. חודשים אחדים אחרי הולדת הבת, נופית, התחילה ברוריה להיעלם שוב. סיפר אחד מאחיו של דויד. חייל משוחרר בן 22: „ברוריה התחילה לנ־סוע בכל יום לבאר־שבע לסידורים, כך היא טענה. אחרי כמה זמן התחילה לשוב לעיירה בכל יום בצהריים במ־כונית סובארו, עם גבר שלא הכרנו." עמרם בירר אצל ידידים מבאר־שבע פרטים אודות הגבר, והסתבר לו שזה אחד מליווייתני־הפשע הגדולים

ביום הנישואין

שנערך בשדרות לפני שנתיים, נראה עתידם של בני־הזוג ורוד. זמן קצר לאחר החתונה החלה חרושת השמועות בעיירה הדרומית על הרומאנים אותם ניהלה ברוריה קקון, ועל אי־תיפקודו של דויד כבעל, עקב היותו נתון להשפעת הסמים המשעבדים.

הסוף

לאחר שנאבקה על חייה במשך ארבע שעות, מצאה ברוריה את מותה בתוך האמבולנס שהובילה אל בית־החולים באשקלון. בעלה, דויד, ששכב לידה, פצוע קשה בביטנו, לא פסק מלמלמל את שמה לכל אורך דרך־היסורים האחרונה של הזוג. למטה: החוקרים מצביעים על כיתמי־הדם.

מולי פרידמן

המאהב ביקר בבית, הישקה את הבעל, וכשהיה נרדם — התעלס עם אשתו

בדרום־הארץ, סוחר בסמים ונרקומן מסוכן.

הגבר הזר התחיל להיכנס לביתם של דויד וברוריה, ואף החל מטפל בבת הקטנה ומחתל אותה. כשהיה נכנס לבית, ראג המאהב החדש להציב תמיד שמירה סביב הבניין — גברתן אחד ליד דלת הדירה, ושני בחצר. כדי לשעבר את ברוריה, החזיר אותה אל הסמים, שמהם נגמלה לפני החתונה. היא התחילה צורכת סמים קשים כהרואין, ובעזרת העבריין היתה מכה את דויד כדי לגרשו מן הבית. ערב אחד, כשבא המאהב לביתם, גירשה ברוריה את דויד לחדרו באיומי־סכין וקראה לעברו: „יש לי פה את העבריין הכי גדול בבאר־שבע, לא אפס כמוך!"

ברוריה נעלמה לימים רבים מהבית, אך דאגה בכל העת לרוקן את חשבון־הבנק המשותף לה ולבעלה. דויד שהתפרנס עד אז מקיצבת־סעד, נותר ללא פרוטה ואף נאלץ למכור את המקרר. כעבור שבוע הגיעה ברוריה לבית הוריו של דויד, בלווית מאהבה, והסתערה בצעקות היסטריות על ההורים הנדהמים, כאילו הם אשמים במכירת המקרר. האם האומללה שאלה אותה מדוע היא בוגדת בדויד, ונענתה: „אני נהנית לבגוד בו. ודעו לכם כי הבת בכלל לא שלו, ואתם יכולים למסור לו שאני עוד אהרוג אותו!"

בעזרת המאהב גירשה את דויד מהבית, ובמשך חודשיים סירבה לאפשר לו לראות את בתו.

בליל־הסדר האחרון נטלה את הבת וברחה אל המאהב בבאר־שבע. דויד, שבור וממרר בבכי צילצל לאביה והתחנן לפניו שיגשה לשכנע את ברוריה לחזור אליו. האב, שהכיר היטב את בתו, ניחם את דויד ואף הזמינו לחגוג את ליל־הסדר בביתו.

„כולם אוהבים את דויד," סיפרה אחותו השבוע, „כל העיירה לחצה עליו שיתגרש ממנה. למרות אהבתו הבלתי־מובנת אליה הסכים בסוף להתגרש, ולשים קץ לסבל שלו."

לחבריו הטובים סיפר שרק אחרי שברוריה קראה לעברו שהבת אינה בתו, גמלה בליבו ההחלטה להתגרש ממנה. הוא אף ביקש לערוך לילדה בדיקות, כדי להוכיח את אבהותו.

בבית־הדין הרבני הציגה ברוריה את החתכים בידיה, בטענה כי דויד עשה לה זאת. אך תזכיר מהלישכה הסו־ציאלית הבהיר לרבנים במדוייק במה מדובר.

דם מן הבטן

ברוריה חזרה לגור בעיירה והתגוררה בבית ידידתה, שולה אוחנה. מישטרת־שדרות הזהירה את דויד כדי לגרשו מן הבית. ערב אחד, כשבא המאהב לביתם, גירשה ברוריה את דויד לחדרו באיומי־סכין וקראה לעברו: „יש לי פה את העבריין הכי גדול בבאר־שבע, לא אפס כמוך!"

ברוריה נעלמה לימים רבים מהבית, אך דאגה בכל העת לרוקן את חשבון־הבנק המשותף לה ולבעלה. דויד שהתפרנס עד אז מקיצבת־סעד, נותר ללא פרוטה ואף נאלץ למכור את המקרר. כעבור שבוע הגיעה ברוריה לבית הוריו של דויד, בלווית מאהבה, והסתערה בצעקות היסטריות על ההורים הנדהמים, כאילו הם אשמים במכירת המקרר. האם האומללה שאלה אותה מדוע היא בוגדת בדויד, ונענתה: „אני נהנית לבגוד בו. ודעו לכם כי הבת בכלל לא שלו, ואתם יכולים למסור לו שאני עוד אהרוג אותו!"

בעזרת המאהב גירשה את דויד מהבית, ובמשך חודשיים סירבה לאפשר לו לראות את בתו.

בליל־הסדר האחרון נטלה את הבת וברחה אל המאהב בבאר־שבע. דויד, שבור וממרר בבכי צילצל לאביה והתחנן לפניו שיגשה לשכנע את ברוריה לחזור אליו. האב, שהכיר היטב את בתו, ניחם את דויד ואף הזמינו לחגוג את ליל־הסדר בביתו.

„כולם אוהבים את דויד," סיפרה אחותו השבוע, „כל העיירה לחצה עליו שיתגרש ממנה. למרות אהבתו הבלתי־מובנת אליה הסכים בסוף להתגרש, ולשים קץ לסבל שלו."

לחבריו הטובים סיפר שרק אחרי שברוריה קראה לעברו שהבת אינה בתו, גמלה בליבו ההחלטה להתגרש ממנה. הוא אף ביקש לערוך לילדה בדיקות, כדי להוכיח את אבהותו.

בבית־הדין הרבני הציגה ברוריה את החתכים בידיה, בטענה כי דויד עשה לה זאת. אך תזכיר מהלישכה הסו־ציאלית הבהיר לרבנים במדוייק במה מדובר.

דם מן הבטן

ברוריה חזרה לגור בעיירה והתגוררה בבית ידידתה, שולה אוחנה. מישטרת־שדרות הזהירה את בעלה, דויד, ששכב לידה, פצוע קשה בביטנו, לא פסק מלמלמל את שמה לכל אורך דרך־היסורים האחרונה של הזוג. למטה: החוקרים מצביעים על כיתמי־הדם.

בבית־המישפט

עורך־הדין ציון אמיר, בצאתו מישיבת בית־המישפט, בה טען כי לקוחו, הנאשם ברצח בכוונה תחילה, לא רצח את אשתו אלא פעל כדי להגן על חייו.

שוב ראיתי את ברוריה רצה מהמיטבח כשסכין בידה ומתנפלת עליו. הם התחילו להתגולל על הריצפה. ברוריה צעקה „אני אהרוג אותך!" נכנסתי ביניהם כדי להפריד, וראיתי שמהבטן של דויד פרץ זרם־דם, שנשפך בכל הסאלון."

דויד ניסה לברוח מהמקום, כשהוא פצוע קשה בביטנו, אך ברוריה לא הניחה לו וניסתה שנית לפגוע בו. ואז, בשארית כוחותיו, הוציא דויד את הסכין מידה, ותוך כדי מאבק — כך טען — נדקרה ברוריה פעמיים בביטנה.

שולה הזעיקה אמבולנס, שפינה את שני הפצועים לבית־החולים, ואף הצ־טרפה לנסיעה, ביישבה ליד שני ידידיה המדממים. שניהם היו מחוסרי־הכרה, אך דויד לא פסק כל הדרך למלמל את שמה של אשתו: „ברוריה...ברוריה..."

לפני שהגיעו לבית־החולים הכחי־לה ברוריה ונפחה את נישמתה. דויד הובהל אל חדר־הניתוח, ואחרי ניתוח ממושך ניצלו חייו. הרופא המנתח ציין כי מילימטר אחד של נעיצת־הסכין הפרידה בין חייו לבין מותו.

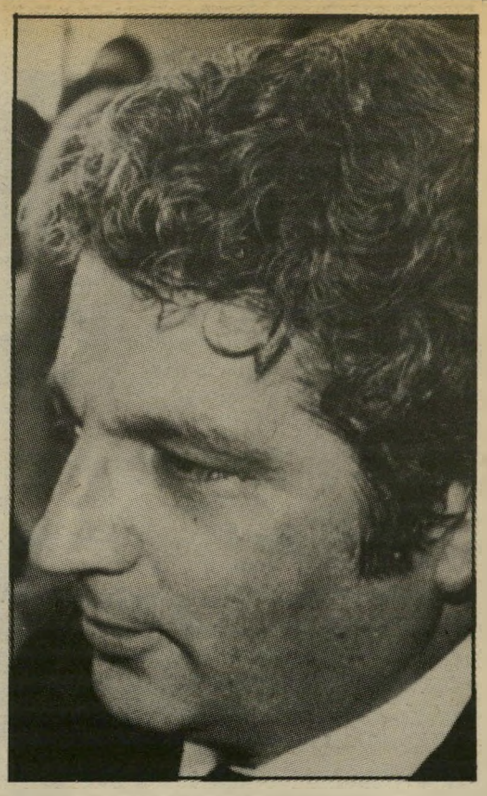
מישפחה בהלוויה

סניגורו של דויד במישפט, עורך הדין ציון אמיר, היפנה אצבע מאשימה כלפי המישטרה, אשר ברוב רשלנותה „איפשרה," לדבריו, את השתלשלות האירועים שגרמו לתוצאה כה חמורה. הפרקליט טען בבית־המישפט כי זהו מיקרה של הגנה עצמית: אחרי שנדקר, פעל הנאשם מתוך רצון להגן על חייו, ולא מתוך „רצייה."

השימוש באלימות החל בעת ש־אחזה ברוריה בסכין. היא היתה במצב־רוח אלים, ולראיה — השימוש בשבר־הבקבוק, זמן קצר קודם לכן.

שתי המישפחות — קקון ואוחנה — כואבות ביחד את השתלשלות המאורעות ואופן מותה של ברוריה. בני מישפחת קקון אף השתתפו בהלוויית ברוריה, ואילו אחיותיה של ברוריה שואלות לשלומו של דויד.

מערכת־היחסים הטוערת, שהסתיי־מה באופן כה דרמאתי, עולה באולם בית־המישפט בבאר־שבע, ועל השופט יצחק שבתאי יהיה להחליט מה בדיוק אירע בבית השטוע, שריצפתו כוסתה בדם.

דויד ליבאי:

„נסיוני עם ועדת בייסקי מורה שעדיפה המישטרה!"

באותו השבוע שבו התפטרה מישפחת רקנטי מהנהלת בנק־דיסקונט, **בעיקבות המלצותיה של ועדת־בייסקי, נדחתה ההצעה להקמת ועדת־חקירה בפרשת־השב"כ. לכן הוחלט על חקירת המישטרה.**

יושב־ראש הוועדה לביקורת־המדינה של הכנסת, דויד ליבאי, שלחם למען יישום המסקנות של ועדת־בייסקי, הפתיע והיה מהמתנגדים לוועדת־החקירה בפרשת־השב"כ. הוא תמך חד־משמעית בחקירה מישטרתית.

שאלנו אותו: האם נכווה מהמאבק הממושך ליישום מסקנות דוח־בייסקי ולכן בחר בדרך חקירה שונה?

אלה הם שני מיקרים שונים — מישפחת־רקנטי ופרשת־השב"כ. מנסיוני מהטיפול בדוח־בייסקי למדתי, שבכוחה של ועדת־חקירה לחלק ציונים, ותו לא. זה לא רק מפני שאין לה שיניים. והיה ומסתבר שבפרשת־השב"כ נעשתה עבירה פלילית — אז מה? בכוחה של חקירה מישטרתית לטפל בכך.

● **אתה באמת סבור כך? יש הגורסים כי חקירת־המישטרה תהיה, במיקרה מיוחד זה, מריחת הפרשה.**

אז הם אינם צודקים, הפעם. זוהי חקירה מיוחדת, יוקרתית. מנסיוני כמישפטן, אני מכיר את המישטרה. למישטרה יהיה,

חקירות

להערכתי, עניין מיוחד להוכיח את יכולתה בחקירה זאת. הסיכוי הוא שבסופו של דבר תגיע החקירה בכל זאת לבג"ץ.

● **הכיצד?**

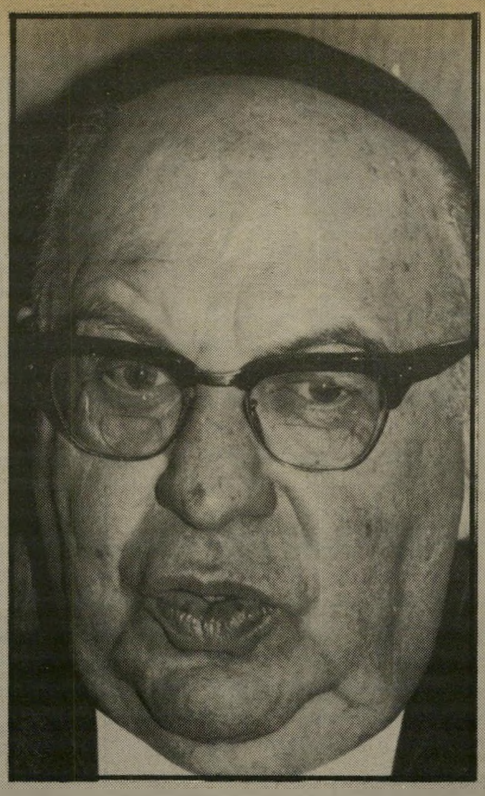
בפרשה הסבוכה הזאת, עם תום החקירה, תמיד יהיה צד בלתי־מרוצה. בגלל חומרת העניין, יש להניח שהצד הזה יפנה ליועץ־המישפטי לממשלה ולבית־המישפט־הגבוה־לצדק, כדי שיבדקו את מהלכי־החקירה. בגלל הסבירות הגבוהה שהעניין יטופל בבג"ץ — טוענה מי שחושב שהחקירה תמרת את העובדות. להיפך: למישטרה יהיה אינטרס לחקור את הפרשה בדרך היסודית והטובה ביותר.

● **כמישפטן, אתה סבור שזוהי דרך־החקירה האידיאלית לפרשה?**

כן. תמכתי מלכתחילה בחקירה מישטרתית. מהרגע שהיועץ המישפטי לממשלה סבר שיש כאן יסוד לחשוב שנעשו עבירות חמורות — התנגדתי לחיפוש אחרי דרכי־חקירה עוקפות. הדרך היחידה לטפל בכך היא במישטרה.

חוץ מזה, ממילא ניתן להפעיל ועדת־חקירה ממלכתית שתטפל בנעשה בשב"כ. הרברים לא סותרים זה את זה. למישטרה יש הכלים המתאימים לטפל בפרשה: החל בציתותים, דרך שימוש בפוליגרף וכלה בחוקרים מעולים.

אני גם נגד הדיעה שצריך היה לגייס חוקרים מיוחדים למשימה הזאת. למישטרה יש חוקרים מעולים, האמונים על מלאכתם, וזה רק יפגע באווירה ובעבודה. המישטרה, כפי שאני מכיר אותה כיום, מהיכרותי היומיומית עימה, היא־היא הכלי המתאים ביותר לחקירת הפרשה.

ד"ר יוסף בורג:

„היהודים לא העזו להחקרב אל האיצטדיונים!"

בין כל אירועי הספורט המועברים אלינו כל יומיים בטלוויזיה, ובין המונדיאלים למיניהם, נזכר מישהו שבדיוק השבוע מלאו 50 שנה לאולימפיאדה המפורסמת שנערכה בברלין ב־1936, ושבה ניצח באחד המיקצועות הספורטאי הכושי ג'סי אוונס, ונתן נוק־אאוט לתאוריית הגזע הלבן שפרחה אז תחת שליט גרמניה, אדולף היטלר (ראה הנדון).

מה היתה האווירה בברלין באותם הימים – שאלנו את מי שהיה אז דוקטור צעיר, והיום הוא הד"ר יוסף בורג.

לגויים בברלין היתה אוהרה ושימחה וצהלה וששון ויקר. אנחנו, היהודים, לא השתתפנו עוד בשמחות. חוקי־הגזע כבר פעלו.

ספורט

ויהודי התראק כמה שאפשר מכל אירוע.

● **ובמובן, לא היו יהודים בין הספורטאים?**

לא בין הספורטאים הגרמניים, אבל נדמה לי שהיו יהודים בין הספורטאים האמריקאים שבאו להשתתף. אני כבר לא בטוח גם בזה.

● **אתה וחבריך לא ראיתם שום תחרות, לא נבנסתם בלל לאיצטדיון?**

לא העזנו להתקרב לאיצטדיון. אבל מרחוק־רחוק יכולנו, לפעמים, לראות אנשים רצים. היום אני כבר לא זוכר, כמובן, מי רץ ומי ניצח.

● **האם גם העיתונות חגגה? מה, למשל, היה כתוב בעיתונות הגרמנית על ניצחונו של ג'סי אוונס?**

העיתונות הגרמנית כולה, באותה תקופה, כתבה בדיוק מה שאמרו לה לכתוב. אני הפסקתי לקרוא אותה, וקראתי רק עיתונות זרה, באנגלית, בצרפתית וגם בהולנרית. אני באמת לא זוכר מה כתבו הגרמנים על אוונס, אבל ידוע היה לכל שהיטלר מאוד לא אהב את הניצחון הזה, וגם יצא מהאיצטדיון כרי לא לראות איך הוא מקבל את הפרס או הגביע.

● **מה אתה עשית בברלין באותם הימים?**

כבר הייתי דוקטור מאוניברסיטת לייפציג, ועשיתי את הכחינות להסמכתי כרב. עבדתי גם בתנועה הציונית־הרתית. והייתי האחראי מטעם התנועה כלפי הגסטפו.

● **בלומר?**

היית צריך לרווח להם איזה שירים בריוק נשיר בערב־שבת, ואיזה מרצה ירצה, ועל מה בריוק הוא ירצה. וכך הלאה וכך הלאה.

דויד אוסטרובסקי:

„היינו 400 איש מהארץ בבריגדה הבינלאומית!"

השבוע מלאו 50 שנה למילחמת־האזרחים בספרד. קומוניסטים וסוציאליסטים מכל העולם נאספו לספרד להילחם נגד הפאשיזם. הרוסים שלחו אנשים לספרד, וכך גם היטלר ומוסוליני. המלחמה נמשכה 36 חודשים, מיוני 1936 ועד מברואר 1939.

פנינו לדויד אוסטרובסקי, שהיה בין אנשי ארץ־ישראל שיצאו לספרד. מי היו היוצאים, למה יצאו וכמה היו?

אני יצאתי עם עורך־הדין שמואל סגל ועוד קבוצה של אנשים, כולם קומוניסטים. כ־400 איש.

● **מדוע נסעת לספרד?**

הייתי בין אלה שהורחקו מן המיפלגה הקומוניסטית בארץ, בשל חילוקי־דעות. הערבים שמו פצצה בבית־קולנוע בחיפה. אנחנו, קבוצה של קומוניסטים יהודיים, חשבנו שהפעולה הזו אינה צודקת, ואילו הערביסטים שבמיפלגה חשבו אחרת. הרחיקו אותנו מן המיפלגה, והאשימו אותנו שאנחנו „שפיונים" של האמריקאים.

מצד אחד היינו מנודים מהמיפלגה, ומצד שני נחשבנו כעוכרי

ספרד

העם היהודי. היינו מאמינים גדולים, והיתה ספרד. ספרד היתה אירוע בלתי־רגיל, או יצאנו לשם. להוכיח שאנחנו לא שפיונים, ולעשות את מלאכת־הקודש — להילחם בפאשיזם.

● **איך נסעתם לספרד?**

הייתי שלוש שנים בכלא, כך שכסף לא היה לי. הסוכנות היהודית רצתה להתפטר מאיתנו, ושילמה לנו את הוצאות הדרך.

יצאנו באוניה מחיפה לצרפת. המיפלגה הקומוניסטית הצרפתית התנהגה אלינו אחרת מהמיפלגה כאן. הם אירחו אותנו שבועיים. ראינו את תערוכת־האמנות הבינלאומית, שהיתה אז בפאריס, פגשנו אנשים, וכעבור שבועיים עלינו לרכבת ונסענו דרומה. עברנו ברגל את הרי הפירינאים, לעיירה קטנה בשם פיגוארס.

● **מי יצא איתכם מפאריס?**

קומוניסטים מכל העמים. בולגרים, יוגוסלווים, רומנים, כורי־פחם פולניים ועוד.

● **מתי הגעתם לספרד?**

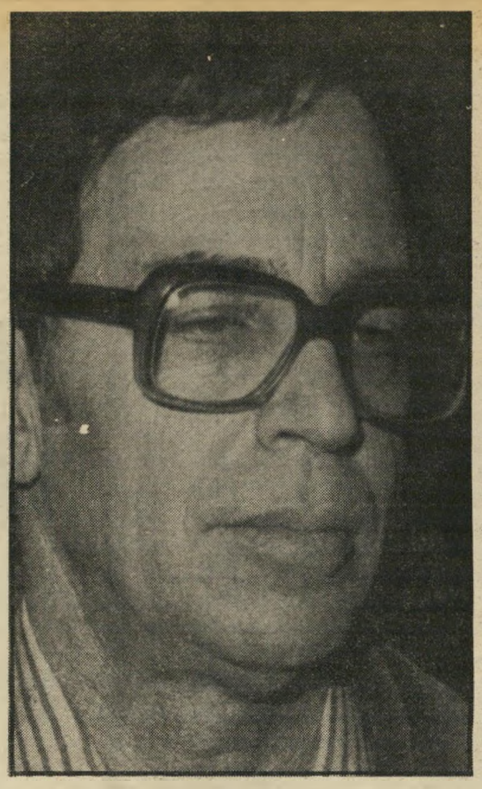
לא הייתי בין הראשונים. הגעתי ב־1937, ונלחמתי 24 חודש.

● **איפה נלחמת?**

הצטרפתי לבריגדה ה־13. בריגדה שהיתה מורכבת מפולנים ורוסים, ונקראה הבריגדה הסלאבית. אני יליד רוסיה, ומובן שהצטרפתי אליהם.

● **ומה התחושה היום, אחרי 50 שנים, על מילחמת־ספרד?**

כשלעיתים רחוקות אני חושב על מילחמת־ספרד, אני תמה אם זה היה או לא היה. זה נראה לי אפוקליפסה.

יצחק שמעוני:

„לא נקרין כאן את הסידרה ‚שושלת' כולה!"

הטלוויזיה הישראלית החליפה את דאלס בסידרה חדשה – שושלת. הפרקים הראשונים כבר שודרו. ביקשנו מיצחק („צחי") שימעוני, שתפקידו לרכוש סרטים וסדרות לטלוויזיה, שיסביר מדוע החליפו את דאלס, כשנותרו עוד 40 פרקים בסידרה, ושיספר כמה עלתה הסידרה החדשה וכמה זמן היא תוקרן אצלנו.

זה נכון שנותרו עוד פרקים לדאלס, אבל תחנה שיש לה מעט שעות־שידור לא יכולה לשדר 200 פרקים מאותה הסידרה. ברשות־השידור ערכו לפני שנה וחצי סקר צפייה על דאלס,

טלוויזיה

וממנו עלה שמיספר הצופים בדאלס ירד. היתה ירידה גם בצפייה וגם באיכות של הסידרה. לכן הסידרה הוחלפה.

● **מי החליט על „שושלת"?**

כשחיים יבין נכנס לתפקיד, הנושא נידון והוא ביקש שנקנה סידרה דומה למה שהיה. קיבלנו גם הרבה מיכתבים מישראלים שהסתובבו בעולם ושראו את שושלת, שהציעו שנקרין את הסידרה כאן. דאלס שודר במשך יותר משנתיים וחצי. מי שאהב את דאלס יאהב את שושלת, ומי ששנא את האחד כנראה שישנא גם את השני.

● **כמה פרקים של „שושלת" קניתם?**

אחרי שישודרו 10 פרקים מהסידרה, נברר אם הקהל אוהב את שושלת. אם נחליט שהקהל לא אוהב את הסידרה, היא לא תהיה על המירקע. נחליט לפי דעת־הקהל. בכל מיקרה, אין לנו כל כוונה להקרין את כל הפרקים של שושלת, כמו שלא הקרנו את כל הפרקים של דאלס. הכל יהיה לפי בקשת הצופים.

● **מתי אתם משדרים סידרה עד תומה?**

כאשר יש מיספר־פרקים מוגדר. פחות או יותר בין 15 ל־20 פרקים. למשל, קנינו את הסידרה על הבלש בולמן. ידענו שיש רק 11 פרקים, ושידרנו את כולם. עכשיו מייצרים בולמן חדש, ונראה שנקנה גם אותו.

● **כמה עלתה „שושלת"?**

כל הסדרות עולות פחות או יותר אותו המחיר. המחירים נעים בין 500 ל־1000 דולר עבור כל פרק. למדינות הקטנות — וישראל נמנית עימן — זהו המחיר. למדינות גדולות, כמו צרפת וגרמניה, כל פרק עולה בין 500 ל־7000 דולר.

רב שילנסקי:

„לא טעינו! מדבר סקר — תרחק..."

סקר דעת־קהל באוסטריה, שפורסם השבוע, מגלה כי דווקא ההאשמות החמורות שהעלו הקונגרס היהודי העולמי ואנשי־ציבור ישראליים נגד קורט ולדהיים הן־הן שהבטיחו לו את ניצחונו ועודדו את ריגשותיהם הלאומיים של האוסטרים.

כשאנו מצויידים במסקנה הבלתי־נעימה הזאת פנינו אל מי שהרעיש עולמות בעניין זה ושסבל בעצמו מפישעי הנאצים, חבר־הכנסת דב שילנסקי ושאלנו אותו לתגובתו על המימצאים.

זה לא מפליא אותי, כי ידעתי שהאוסטרים הם אנטי־שמים. בכלל, בעולם כולו, יש איזה חיידק אנטי־שמי. בקשר לאוסטרים, אני טוען מאז תום מילחמת־העולם השניה כי העולם המערבי שגה בכך שלא התייחס אליהם כמו אל גרמניה. קבעו שאוסטריה היתה

ולדהיים

כבושה על־ידי גרמניה וזהו — סלחו להם. איזה ביבושי היטלר נסע ברחובות וינה, כאילו שהוא בברלין, בלי שום הגנה מיוחדת. להיפך. האוסטרים התנכלו ליהודים כהתלהבות־יתר וביזו אותם. העמידו אותם למרק את המירצפות.

● **מימצאי הסקר אינם גורמים לך הירהור שני על הרעש שעשית?**

אינני בטוח אם הוא באמת לא היה נבחר כנשיא אוסטריה ממילא. אומרים הרי: „מרבר סקר תרחק.." אבל נאמר שמימצאי הסקר משקפים את המציאות — מה יכולנו, היהודים, לעשות? לשבת ולשתוק? לעשות את עצמנו כלארדואים? אולי להיפך: אולי לא עשינו די רעש. אולי. אילו פעלנו יותר אולי הוא לא היה נבחר?

● **המימצאים של סקר אחר, שנערך בארץ, מגלים כי כוחו של מאיר כהנא התגמד.**

יש הבדל עצום בין שני המיקרים. את כהנא בנו מתנגדיו, בזה שבכלל התייחסו לתופעה כמוהו ונתנו לו פירסום עולמי. מי זה היה כהנא עד לפני כמה שנים? וולדהיים היה שם עולמי גם לפני הרעש שעוררנו. הוא לא נזקק לבנייה שלנו. הוא היה מפורסם ברחבי העולם גם בלעדינו.

אגיד משהו שעשוי להישמע מוזר: לא אכפת לי כל־כך שוולדהיים נבחר כנשיא אוסטריה, כמו שכואב לי שהעם האוסטרי הוא כזה:

● **ובכן, אינך סבור שאתה וחבריך טעיתם באסטרטגיה?**

לא, לא טעינו! לא פעלנו די לפי אותה אסטרטגיה:

מיכאל פסקל:

„כל השופטים הין ילדים, ואנחנו זכינו!"

לפני שנה וחצי דיברתי עם הבימאי מיכאל פסקל, שסיפר לי על עבודתו עם ילדים ונוער במיסגרת טיפולית. הוא סיפר איך בעזרת שיעורי דראמה, הצגות־תיאטרון ועשיה קולנועית מצליחים לפתור בעיות רבות, וגם ללמד

פרסים

דברים תוך כדי מישחק. עכשיו שמעתי שאחת העבודות שעשו תלמידיו של מיכאל פסקל זכתה בפרס הראשון בתחרות בינלאומית, שנערכה לא מכבר בבלגיה.

שאלנו את מיכאל פסקל: איזה מין תחרות היא זאת?

זאת תחרות בינלאומית לאמצעי־הוראה, הנערכת כבר כמה שנים מטעם אונסקו, בכל פעם בארץ אחרת.

● **כמה ארצות השתתפו בתחרות?**

כ־30 ארצות. כל אחת שלחה עבודה או שתיים דרך מישרד־החינוך של ארצה. גם אנחנו שלחנו סרט שעשו שלושה ילדים, תלמידי כיתה ה' בבית־הספר הוברמן בפתח־תיקווה. הילדים הם יניב מזרחי, אייל ביטון ובני קיסרי.

● **וזכיתם בפרס הראשון. מה הוא הפרס, אגב? רק כבוד, או גם כסף שיובל לעזור לכם בעוד עשיה?**

זהו פרס של כבוד. שלחו גם איזה שעון־חול, שבדרך מבלגיה ארצה נשבר לגמרי, אבל זה לא חשוב. מה שחשוב זה שהילדים זכו בהערכה כל־כך רבה.

● **מי היו השופטים בתחרות?**

זה באמת החלק המעניין. כל השופטים בתחרות הם ילדים ובני־נוער, והם היחידים שקבעו את דירוג העבודות, ושהחליטו על הפרסים.

● **מה עושה פרס כזה לילדים ולך?**

לילדים זה חוייה גדולה. פיתאום כל העיר מדברת עליהם וגאה בהם, וראש־העיריה לוחץ להם ידיים. אני עושה את העבודה הזאת כבר 10 שנים, ופיתאום תודה דווקא מחו"ל. זה מעודד מאוד, וזה אולי יטיל אור על חשיבותה של העבודה הזאת עם הילדים.

(המשך מעמוד 11)

ומעקשים: זוהי הדרך האינקרמנטלית. כאשר כל שלב יצטרף לשלב הקודם, ובהדרגה תהיה התפתחות ותיווצר דינמיקה.

■ ■ ■

אם אין מקבלים את האופציה הראשונה (סיפוח), ולא את השניה (נסיגה מלאה), מה נשאר לנו לעשות? לכאורה מתבקשת, כמעט מאליה, פשרה טריטוריאלית. האם יש פיתרון פשוט מזה?

ואולם. הפיתרון של פשרה טריטוריאלית הוא מעשי כמו השניים הקודמים. התבוננות בעבר יכולה לעזור לנו להבין את הבעיה.

באוגוסט 1977 נפגש שר־החוץ משה דיין עם המלך חוסיין ושאל אותו (אגב, לא בפעם הראשונה) לדעתו על פשרה טריטוריאלית.

חוסיין השיב (אגב, לא בפעם הראשונה) כי הדבר אינו בא בחשבון. דיין שאל מדוע, וחוסיין ענה בדברים שיש בהם כדי להסביר את יסודות המדיניות הערבית — לא רק הירדנית — בסוגיה הטריטוריאלית: הוא אמר שהגיע הזמן שהישראלים יבינו מה פירושה של פשרה טריטוריאלית מנקודת־ראות ערבית.

פירושה, לדבריו, הכרה בחוקיות הכיבוש והסיפוח של חלק מן האדמה הערבית, ולזה לא הוא ולא שום מנהיג ערבי אחר לא יוכל להסכים.

מה שנראה בעינינו כוויתור עצום נראה בעיניהם כדרישה מצידנו לכניעתם. לוויתור בלתי־סימטרי שיש בו גם פגיעה בכבודם ובשאיפותיהם הלאומיות. הם אינם מוכנים לכך. לא רק מטעמים טאקטיים: חוסיין באמת חושש לחייו שמא יהיה קורבן לטרור אם יעשה הסכם של פשרה טריטוריאלית. אך סכנה לחייו צפויה גם אם יעשה הסכם שלפיו יקבל את השטח, וגורל כאדאת יוכיח.

אך לא רק מטעמים טאקטיים של חשיפה לסיכון, אלא גם מטעמים אידיאולוגיים מהותיים ועקרוניים ביותר. אין חוסיין יכול לקבל את הרעיון של פשרה טריטוריאלית.

ולא רק חוסיין. גם המצרים לא קיבלו רעיון זה.

כאשר שאל דיין ביולי 1978 את הד"ר מוצטפא ח'ליל, שהיה ראש ממשלת־מצריים, מה רעתו על פשרה טריטוריאלית ביהודה ושומרון, אמר לו ח'ליל: „לא בא בחשבון" והנימוק היה זהה בעיקרו לנימוק שהשמיע באוזניו חוסיין כשנה לפני כן.

האם פירוש הדבר שבאין אפשרות להגיע לפשרה טריטוריאלית, ובאשר שתי האופציות הראשונות נפסלות בעינינו לפחות מטעמי אי־מעשיות, האם צריך להתייאש ולומר שאין פיתרון?

לא.

עד כה יכולנו להגיע רק למסקנה שאין פיתרון טריטוריאלי מיידי. חד־פעמי וקפיצתי. אך כלום חייב כל פיתרון להיות טריטוריאלי?

כאשר אנחנו מביאים בחשבון את העובדה שיתכן שבאמת נצטרך לפתור את הבעיה בשלבים ובהדרגה, קל יותר לראות שאין זה מן ההכרח שכל פיתרון חייב להיות טריטוריאלי, ובוודאי שלא בשלב הראשון שלו.

פיתרון טריטוריאלי, על־פי שמו ומהותו, מבטא את הפרספקטיבה של האדמה: הוא מגדיר את מערכת הזכויות המוסכמות, וחותם את תחומי תלותן בגבולות מוכרים ומוסכמים. אך אם אין הסדר טריטוריאלי נראה בהישגיד, אין זא אומרת שיש לזנוח את הפרספקטיבה האחרת. זו של האדם. להיפך: היא נעשית חשובה יותר, מהותית עוד יותר.

■ ■ ■

לש פיתרון בלתי־טריטוריאלי בהסדר שהוגדר על־ידי־ממשלת־ישראל ועל־ידי ממשלות־מצריים וארצות־הברית כהסדר זמני לתקופת־מעבר, וזהו הסדר האוטונומיה, ש־הוסכם עליו בקמפ־דייוויד.

חיילים בחופשה

יש!

ביטוח תאונות בקבוצת הסנה

לפרטים על ביטוח תאונות אישיות לחיילים בחופשה ולצעירים- פנה לכל אחד מסניפי קבוצת הסנה.

דחוף

לתלמידתי
חנה שטיינר
הרבה ברכות והצלחה
בזכייתך בתואר
נסיכת הדרום
✧
מורתך
לטיפוח חן ודוגמנות
לאה פלטשר

עדנה פיינרו־דיאיינה את ג'ון סבאג', "איש קולנוע רב־פנים בין קאן לאילת"

החיה כך נראה סבאג' בדמות החיה, בסרט היפה והחיה, עיבוד מחודש של האגדה שהיתה הבסיס לסרט־המופת של ז'אן קוקטו.

ג'ין וריבקה סבאג' בגילגולו מן החיה לנסיך יפה־תואר, לאחר שאהבתה של היפה חשפה את דמותו האמיתית. את התפקיד של היפה מגלמת ריבקה דה־מורניי, כוכבת עולה בארצות־הברית.

המכוערת כך נראית ריבקה דה־מור־ניי, באיפור מכער, עד ש־כמעט אין להכירה, בסרט רכבת אל החופש.

ג'ון־פרא עדין מאוד

ב מחצית השנייה של שנות ה־שלושים לחייו נראה ג'ון סבאג' עדיין כרומיאו נצחי, ממש כפי שנראה טרם מלאו לו עשרים. עת עשה זאת באוף־ברודווי, מול יוליה שחורה כפחם. כבר אז הבחינו ציידי־הכישרונות המיקצועיים שברומיאו החיוור (היתה לו ילדות חולנית. כשהוא צמוד כמעט למיטתו) ישנה אותה מזיגה מופלאה של עיני תכלת חודרות ועקשניות ועור שקוף־כמעט עם כמה עיוותים בת־זוגו בסרט, היפה המתאהבת בחיה. אהבת־אמת ללא כל סייג, שמכוחה היא מתירה את הקללה הרובצת עליו ומגלה את הנסיך היפה החבוי בה, רבקה דה־מורניי.

גם היא עברה מטמורפוזה של איפור, אם כי במהופך. באותה רכבת אל החופש, שבה חזה סבאג' באותו הערב, טרח קונצ'לובסקי להסיר מדה־מורניי כל תואר וכיער אותה במכוון. במציאות היא נערה יפת־תואר, כפי שחר ממרומי הצוקים שליד רבדים שבנגב. הרי זה אחד המראות המופלא־אים בעולם."

אשליה והתפכחות. בנדיבות האופיינית לאוהב־טבע מושבע (הסרט הבא שסבאג' מנסה להרים מבחינה כספית עוסק בדייגים ובמילחמתם העקשנית בהרעלה גרעינית המאיימת על הים כמקור־חייהם) הוא מחלק מחמאות לכולם. גם לבימאית צעירה, סינתיה טוריני שמה, שבידה הפקיד את היה אחיו אנוכי ובעל פנים כפולים והיה מעורב בשעתו עם הבריגאדות האדומות.

תסריט בסנפיריים. עם פארטנר כדובאל, צלם כג'וזפה רוטונו ותישעה מיליון דולר השקעה צנועה־יחסית בסרט הנושא את עצמו מניו־יורק לוונציה, שם נולדו הגיבורים לאב שהיה שגריר אמריקאי באיטליה, ואם איטלקיה, ומשם לקולומביה, שם חי האח הבכור ואף ישב שם בבית־הסוהר

"**לא התאפקתי.**" דווקא לתפקיד שהביא את סבאג' לארץ הוא ליהק את עצמו, אפילו שידע מראש ששלוש שעות־איפור בכל יום־צילומים זה אולי חלומו של כל מאפר, אבל עשוי להיות סיוטו של כל שחקן:

"זה קרה במסיבה שערכו גולד־גלובוס אחרי הצגת־הבכורה לסירטו של קונצ'לובסקי, רכבת אל החופש. אני, שהגעתי לקאן כדי למכור את סאלוואדור. סרט שהייתי מעורב בהפקתו ונחשב בעיניי מאוד, אף שבגלל היותו פוליטי יותר מדי לא נכנס לתחרות והוצג רק בשוק־הסרטים. ניצלתי את ההזדמנות לפגוש שוב את קונצ'לובסקי, הבימאי, שאיתו עבדתי במאהביה של מריה. איש נפלא.

"והנה אני שומע על תוכניתם של הקנונים להסריט את סירטי־האגדות, ביניהם היפה והחיה. לא התאפקתי — אני הרי החיה: מאז ומעולם אהבתי סיפורי־ילדים. לעיתים הם מרתקים יותר, מעמיקים יותר ומעשירים יותר מסיפורי הגדולים."

נשרים ממריאים. אולי משום עיסוקו, בעת האחרונה, גם כמפיק בסרטים שהוא יוזם ומשחק בהם, ליהק ג'ון סבאג', באותה הזדמנות, גם את שתיראה בגירסה החדשה של היפה והחיה, שכבר נרשמה לה גירסת־מופת של ז'אן קוקטו עם ז'אן מארה בתפקיד הראשי. לא רע כרקורד.

בינתיים כבר סיים סבאג' את צילו־מיו, אך לא את החופשה הישראלית שהוסיף לעצמו, לאחר שבנו בן ה־16 תיגבר את הנוכחות המישפחתית באחותו, הצעירה ממנו בשנתיים. היתה זו סיבה נוספת לרצונו של סבאג' להופיע בהפקה זו, הפקה צנועה מאוד בהשוואה לכל מה שהתנסה בו בעבר: "תמיד רציתי לבוא לישראל. מדוע? איזו מין שאלה היא זאת? הרי הארץ הזאת היתה כאן מאז ומעולם. יש לה היסטוריה מדהימה. יש בה כל־כך הרבה אתרים מרתקים ונופים עוצרי־נשימה. לראות את הנשרים הממריאים עם גורל סירטו החדש, הוטל קולוניאל. "זוהי נערה קטנטנה ומופלאה, שעשתה עד היום סירטי־תעודה מרתקים. מהם על השפעתם ההרסנית של הסמים על חייהם של ילדים ובני־נוער — אחד הדברים החשובים ב־עיניי, כמי שקרוב לבעיות המעסיקות היום את הצעירים. סוף־סוף יש לי ילדים בגיל ההתבגרות.

בהוטל קולוניאל מגלם סבאג' את אחיו הצעיר של רוברט דובאל, החי באשליה כי האח הגדול היה תמיד בר־המזל שהצליח להגשים את עצמו ואת כל מישאלות־ליבו. אלא שאותו גבר מצליח־לכאורה נמצא מת בנסיבות מיסתוריות. אולי אף התאבר.

במסע בעיקבות העבר, המגיע להתפכחות, מגלה סבאג' שלמעשה

שלושים פלוס, בעל עיני תכלת חודרות ועקשניות, עור שקוף כמעט, עצמות לחיים סלאביות מרתקות, לסתות מונגוליות ותמיד בתפקידים חריגים, גם כפרא, כשם מישפחתו האנגלי

מרתקים, כעצמות־לחיים סלביות ולסתות מונגוליות במידת־מה.

היה זה דווקא החיסרון שבשלמות הקו האמריקאי הלאומי שהביא לבוגר הצעיר הזה של האקדמיה לאמנות הדראמה בניו־יורק את הטובים שבתפקידיו, שהיה בהם תמיד משהו מן החריג: לוני, הפיזחה המשתמט מן הצבא בחבר מרעים, נער הכפר, המובל לעקידה צבאית, בשיער ושורה של מהגרים, החל ברוסי צעיר הנושא לאשה את בתו הצעירה של טוביה החולב בכנר על הגג בברודווי, דרך חברם הטוב של רוברט דה־נירו וכריסטופר ווקן, המקפח את רגליו בצייד הצבאים ועד היוגוסלווי הרומנטי ללא תקנה במאהביה של מריה.

נשרים ממריאים. אולי משום עיסוקו, בעת האחרונה, גם כמפיק בסרטים שהוא יוזם ומשחק בהם, ליהק ג'ון סבאג', באותה הזדמנות, גם את

— נראה הסרט כעשיר בנתונים.

אם אלה יביאו לסבאג' את הכספים הדרושים לו להפקתו הבאה, הוא יהיה המאושר באדם. אבל, ככל מי שמכיר קצת את עיסקי־השעשועים, יש לו אלטרנטיבה מרתקת לא־פחות: הוא רוצה להעלות על הבימה את מחזהו הראשון של ארתור מילר (שזכה לע־לות על הבימה חמש פעמים מיסכנות בלבד), האיש שהתברך במזל כולו.

סבאג' סבור שאותו מיקרה חסר־מזל בשעתו עשוי להתגלות באור חדש. דווקא במקביל להעלאת שני ממחזו־תיו החדשים האחרונים של מילר בניו־יורק.

בינתיים מתכוון סבאג' לרדת לצלול באילת, ומי יודע אם לא יעלה איזה תסריט נוסף בסנפיריו.

התקופה של חמש שנות קיום המועצה המינהלית של האוטונומיה מוגדרת בהסכם כ„תקופת־מעבר", כלומר: זהו הסדר־ביניים.

זה סוג הפיתרון שפעם כונה „הסדר פונקציונלי", העונה על שתי הבעיות העיקריות, המוסריות והאידיאולוגיות, הנובעות מן הדיכוטומיה שבין שתי הפרספקטיבות השונות.

פיתרון זה, לתקופת־מעבר, מבטא לא רק התייחסות אידיאולוגית אלא גם גישה מעשית: מצריים כבר חתמה עליו וארצות־הברית כבר שותפה ב־תהליך.

יש תחילת לגיטימציה בינלאומית ומיסגרת בינלאומית לרעיון זה, שאינו מחייב אף לא צד אחד מן הצדדים לוותר על מערכת האמונות והדיעות שלו, על המושכלות היסודיים שלו ועל המטרה שאליה הוא רוצה להגיע.

ואם אפשר להקים אוטונומיה שבה יהיו נציגים נבחרים של הפלסטינים החיים ביו"ש ועזה, יחול שינוי יסודי, איכותי, ביחסים שבין יהודים וערבים בארץ.

שינוי כזה איננו סופו של תהליך, אלא תחילתו, ולתהליכים חברתיים יסודיים יש השפעה מצטברת על המשתתפים בהם, הן ברמת הכלל הלאומי והן ברמת הפרט.

גם מי שמאמין בזכותנו הנצחית על ארץ־ישראל אינו יכול להתחמק מן ההכרה שאין לדעת מראש מה יעשו חמש שנים של אוטונומיה אמיתית ומלאה, תוך שיתוף־פעולה בין האוכ־לוסיות. העויינות זה 100 שנה למערכת האמונות והדיעות שלו.

אפשר שלא יחול בהן שינוי, ואולי אף יתחזקו עוד יותר, בעיקר אם יהיו קשיים ואם לא יעלה הנסיון יפה. אך אפשר שיחולו שינויים בהשקפות־ה־עולם: אולי אנו נשנה את דעתנו, ואולי הצד־שכנגד ישנה את דעתו. מי אמר שעמדתם נצחית ודווקא עמדתנו זמנית?

מי יכול לתקוע כף ולומר מה יקרה אחרי חמש שנים, שבמהלכן אולי יש־תנה מעיקרו הבסיס ליחסים שבין האוכלוסיות, בסיס שמתוכו צמח הקונפליקט שהתפתח למילחמות שהולידו את האלימות המזינה את עצמה, וחוזר חלילה?

אולי יקרה נס? אולי תיווצר דינ־מיקה שונה?

הסיכוי לכך קיים דווקא מפני ש־שום צד אינו נתבע לוותר מראש על עמדותיו האידיאולוגיות, כפי שאמר בגין בהציעו את רעיון האוטונומיה בפעם הראשונה לנשיאים קרטר ו־סאדאת. הוא הדגיש בפניהם, כי אנו מאמינים בזכותנו על ארץ־ישראל. אך ביודענו שיש גם תביעות אחרות, הרי למען ההסכם איננו באים היום לממש את זכותנו שלנו.

זוהי הדרך היחידה שבה אפשר להתקדם. אין צורך לוותר על אמונה. אבל צריך לפקוח את העיניים ולראות את המציאות. כדי למצוא את האופציה הממשית להתקדם לקראת הסכם שאיננו עומד בסתירה למאוויים ה־לאומים הבסיסיים האחרים ולמטלות המוסריות המתבקשות מן העובדה שכולנו בני־אדם.

הסיבוב הראשון לבחירת „מלכת־המים" ומסיבת אמנים המפרגנים זה לזה

גידי גוב לא חיטט הפעם באוזנו, כפי שעשה בפסטיבל הזמר הראשון שבו השתתף. הוא בא למסיבה של משתתפי זהו זה בחברת אשתו, ענת (משמאל), אחת התסריטאיות של התוכנית.

ג'וליאן שגרן שהעוויותיו נוגדות ניגוד גמור את רצינות פניה הר־גועות של אשתו, רולנדה קאן, הצחיק את האור־חים בקטע פנטומימה שערך. בתצלום למטה מימין: מוני מושונוב, שלמה בר־אבא ודב גליקמן, שלושת מנחי התוכנית. בר־אבא ומושונוב קצרו תשואות.

זהו זה מכה בתשיעית ילדים בני 30 ומעלה

שלמה („יאנק", „יצחק", „יאשך") **בר־אבא** אהוד, מסתבר, לא רק על צופיה הרבים של התוכנית זהו זה. אלא גם על משתתפיה. משאיחר להגיע למסיבה שערכו כל משתתפי התוכנית, לרגל העונה התשיעית לשידורה, השאלה „איפה בראבא?" חזרה ונשנתה מדי דקה בפי הנוכחים.

כוכבי התוכנית, הפופולארית ב־מיוחד בקרב ילדים בני 30 ומעלה, הגי־עו כולם לקפה כיפת האגם בפארק־הירקון, ועל שיפודים (איך לא?) וסלאטים העבירו ערב נעים, ארוך ומצחיק. במהלך הערב נתגלה כי גם בין כוכבים מצליחים יתכן פירגון הדדי.

איחור נוסף נרשם גם ל**שלמה גרוניך**, שהופיע באותו הזמן 100 מטרים משם, באמפיתיאטרון ווהאל. בסופו של הערב הארוך עלו לבימה הקטנה שהוצבה במקום, בזה אחר זה, **בועז שרעבי**, הצמד **מוני מושונוב** ובר־אבא, ולבסוף, כסיום מוחץ, הרביץ **ג'וליאן שגרן** קטע פנטומימה מהמם, שגרם צרחות של צחוק מגרונות כל הבדרנים במקום.

אלי דיין ראש עיריית אשקלון (בחולצה הלבנה) מכתיר את חנה שטיינר בתואר נסיכת הדרום. כשאת הנשיקה המת־בקשת מעניק לה במקומו הבדרן גדי יגיל, מפני שדיין הוא דתי.

עופרה חזה מחבקת מעריצה שהגיעה אל מאחורי הקלעים. בתצלום משמאל: המתמודדת אתי ברגר ממושב אמונים.

מרין ליבמן (מימין) מנהיגה את קריאת־הקרב, המקובלת בתחרויות הכדורסל, לפני עליית הבנות לבימה. לחלק מן הבנות היתה זו הפעם הראשונה בחייהן שהופיעו לפני קהל.

שירה פלג מראשון־לציון (מימין, בבגד־הים השחור) והחיילת ליאת שאלתיאל בהפסקה, מאחורי הקלעים. הב־נות הציגו ביגדי־ים שנתפרו במיוחד, בגדים ספורטיביים וביגדי־ערב.

חנה שטיינר (באמצע) קופצת משימחה כאשר נודע לה שזכתה ב־תואר נסיכת הדרום. משמאל קופצת סיגלית שמעוני, שזכתה בתואר סגנית ראשונה ומימין החיילת ויוי נחמה, שהוכתרה כסגנית שניה. הקפיצה של ויוי לא היתה כל־כך מוצלחת והיא נקעה את רגלה.

הנסיכה מבוסתן הזיתים

ההתרגשות במוצאי־השבת בבוס־תן הזיתים באשקלון היתה רבה. היתה זו התחרות הראשונה מבין שש, שתיערכנה ברחבי הארץ, להענקת תואר מלכת המים 86' וכאשר ניתן אות־הזינוק התייצבו 12 מתמודדות על תואר נסיכת הדרום. גדי יגיל, המנחה, הפיג את המתח, הזמין את המתמודדות להיכרות עם הקהל. האשקלונים לא נשארו אדישים נוכח השזופות והחטובות בביגדי־ים ביקיני שחורים עם נטיפים זוהרים.

אחרי הבנות מיהר יגיל והציג את השופטים — מפקד מרחב הדרום של המישטרה; מפקד מישטרת אשקלון; מזכיר מועצת־הפועלים; עורך המקו־מון כאן הדרום; פייר דה מרדיקס, יצרן האופנה; אלי עמרם, מנהל יבואני בירה בקס.

ואז, עת הבנות החליפו תילבושת, הגיע תורו של טוביה צפיר להלהיב את הקהל. הוא חיקה את כל שרי הממשלה, חתם את הופעתו בחיקוי שלישיית הגשש החיוור. כאשר הבנות שבו, הפעם בביגדי־ים שלמים, שהבליטו רגליים חטובות, הגיע שלב הראיונות־שאלות:

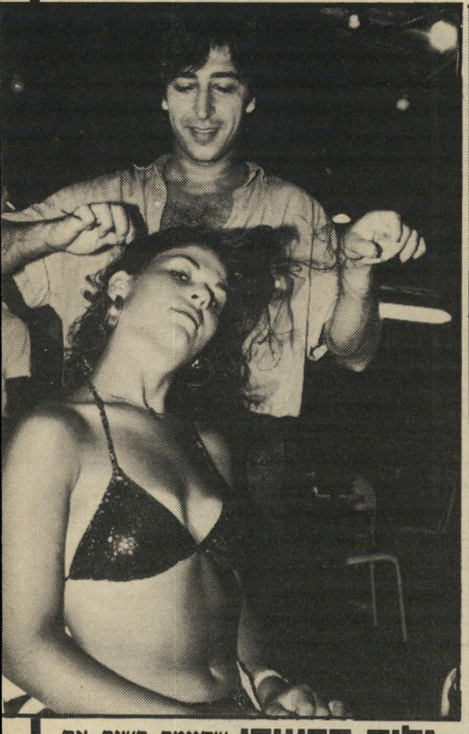
לואיז עמר, 15 וחצי וכבר בעלת תוכניות לעתיד — ללמוד כלכלה ומינהל־עסקים; סיגל מוסינגר הבלונ־דית, תלמידת תיכון ודוגמנית; סיגל סיגטי, קיבוצניקית לשעבר בת 16, שיער שחור קצוץ ורצון לשרת בצבא בלהקה צבאית; ואחר־כך סיגלית שמעוני, אשקלונית, שהרגישה, כמובן, בבית; ויוי נחמה, בעלת העיניים החתוליות; אתי קלושה (52 קילו ו־176 סנטימטר). שחומה ומאוד אק־זוטית.

אחרי שלב הראיונות — השלישיה יגאל בשן, עוזי חיטמן, יהונתן מילר (כמו צועני) והחלק השני של הערב: כניסה נוספת של הבנות, בביגדי ספארי, חליפות ססגוניות בהדפסים מרהיבים, שני סיבובים, קטע של גדי יגיל (עובר ושב) והשופטים להתיי־עצות.

כדי להקל או להקשות עליהם את המלאכה הגיחו הבנות שוב — בשמלות־ערב שחורות וזוהרות, עם שילובי צבעים אדום, כחול, ירוק. הקהל כבר לא התאפק, הגיב בשריקות התפעלות ולשריקות כאלה זכתה גם עופרה חזה, שחתמה את המופע.

וקרוב לחצות פסקו השופטים והקהל הריע: סגנית שניה לנסיכת הדרום 86' — ויוי נחמה; סגנית ראשונה — סיגלית שמעוני והנסיכה — חנה שטיינר היפהפיה, אותה הכתיר, לקול התשואות, ראש עיריית אשקלון אלי דיין.

תחרות מלכת־המים, שזה היה סיבובה הראשון, נערכת בשיתופן של חברות רבות: ביגדי־ים של רון־לי, בגדי־הספורט וביגדי־הערב של איב דה־מרדיקס, הטבעות של דיאמי־מון, בירה בקס המיובאת על־ידי י.ד. עסקים, הנעליים של אליס, האר־טבוסים הממוזגים של טיולי הגליל, הספינה סיטי אוף רודוס של חברת מלחי ספנות, אולפן לאה פלטשר, הספר מירו והמאפרת מירי בר, מישרד גמא הפקות ומטה אמנים — כל אלה תרמו לתחרות והבטיחו את הצלחתה. היא נערכה בחסות מישרד־התיירות.

גלית הרשקו שסיימה השנה את לימודיה התיכוניים, ומימין: המתמודדת סיגל סיגטי בת ה־16.

(המשך מעמוד 9)

אולם ישראל היתנתה תנאים נוס־פים לחתימת ההסכם. בין השאר: תש־לום פיצויים לקורבנות הרצח בראס־בורקה.

אלא שגם המצרים יודעים שהזמן דוחק לפרס. לכן הם יכולים ללחוץ, ויתכן כי ממשלת־ישראל תצטרך לוותר כדי לסיים את הדברים בעוד מועד.

להיות נדיב? לפי ההערכה האופ־טימית, ייחתם ההסכם בעת ביקורו של בוש בארץ. מייד לאחר מכן יופיע שגריר מצרי בישראל — שגריר חדש, או מתן מינוי למוחמד בסיוני כשגריר מואמן לישראל. (בסיוני כבר נושא בתואר אישי של שגריר, אך ממלא רק תפקיד של מיופה־כוח.)

אנשי פרס מקווים שלאחר מכן אפ־שר יהיה לארגן פגישת־פיסגה בין שימעון פרס וחוסני מובארכ. פגישה כזאת תשאיר אחריה את הרושם כי שימעון פרס השיג סוף־סוף את ההצ־לחה הגדולה, שחמקה ממנו במשך זמן רב.

כל זה ברור גם לליכוד. השאלה היא אם יחבלו אנשי־הליכוד ברגע האחרון בהסכם. כך יוכלו למנוע מפרס את ההצלחה, ולהעביר אותה לזכות ראש־הממשלה הבא, יצחק שמיר.

התיקווה במערך: שיצחק שמיר יהיה נדיב, ומרוב שימחה על ביצוע אולם הפעם היתה זו שערוריה אמיתית, בשל זהותו של האיש שהמעשה יוחס לו.

האיש הוא עורך־הדין אברהם פו־מרנץ, המזכיר האקדמי של אוניבר־סיטת בר־אילן. אדם המשמש בתפקיד של מזכיר אקדמי צריך להיות ללא רבב: הוא האיש המאשר בחתימת ידו תארים אקדמיים ותעודות אוניבר־סיטאיות.

עירעור ועוד עירעור. שיטת הזיוף שעליה דובר היתה פשוטה: הר־ספת סימונים לפיתקי־ההצבעה.

המצביע בכל אחת מקלפיות ה־מפר"ל (בשמה החדש — התנועה הדתית הלאומית) קיבל טופס ובו שמות המועמדים שביקשו להיבחר כצירים לוועידה, והיה עליו לסמן איקס ליד מיספר שמות, לפי גודלו של איזור־הבחירה. אחר־כך, אחרי סיכום התוצאות, נבחרו המועמדים שזכו ב־מיספר הקולות הרב ביותר. בקלפי המסויימת ברמת־גן היה צריך כל מצביע לסמן שני שמות, ומבין הזוכים נבחרו חמישה צירים.

טופס שסומן בו מיספר איקסים גדול מן המותר — נפסל כולו.

בוועדות הקלפי השונות הותר למתמודדים לשבת ולצפות בהצבעה ובספירה, כדי לשמור אל האינטרסים שלהם. פומרנץ ניצל זכות זו, ולדעת יריביו — עשה בה שימוש־יתר. חברו למיפלגה, עזרא אשול, העיד בכתב כי ראה כיצד פומרנץ מוסיף איקס ליד שמו שלו, בטופס שבו המצביע סימן רק שם אחד.

חבריו הנדהמים לא יכלו להבליג, ומיהרו ליו"ר ועדת־הבחירות של איזור רמת־גן, הבנקאי דב פרסה.

אך בדרך, בין האירוע, שהתרחש או שלא התרחש בקלפי, לבין הדיון בעירעור בוועדת־הבחירות, קרה משהו מיסתורי. יריביו של פומרנץ אומרים כי על המתלוננים הופעלו לחצים פו־ליטיים מן הצמרת, וגם לחצים בעלי אופי ריגשי. השמועה אמרה שפומרנץ מאיים להתאבד.

גירסת המתלוננים התערפלה, וכל שנותר ממנה היה הערות הכתובה, עדות־השמיעה של פרסה ועריכת טפסים פסולים. ביניהם כאלה שסומנו בשני סוגי דיו. ועדת־הבחירות סמכה ידיה על הכחשותיו הנמרצות של פומרנץ ודחתה את העירעור. אך פרסה לא נכנע, ועירעור נוסף הוגש לבית־הדין העליון.

שלושה ימים לפני פתיחת הוועידה רחה עורך־הדין אליצור דיבון, אב בית־הדין, את העירעור, מבלי לפרסם את נימוקיו. „הטפסים הפסולים אינם פוס־לים את הבחירה," קבע, ותו לא.

ככך נוקה פומרנץ מן הכתם שדבק בו, והיה לציר כשר לכל דבר בוועידה. אחרי שנדחו שני העירעורים, הוא יכול היה לומר להעולם הזה: „כל הסיפור כולו לא נכון. הוא נבדק במוסדות העליונים, התברר והסתיים. היתה בעיה רק עם טופס אחד, שהיו בו סימונים בשני סוגי דיו. כל הטענות נגדי אינן נכונות."

עסקן המר בוועידת התנועה הדתית־לאומית
השופט קבע: „ראוי שהמישטרה תחקור..."

הרוטציה יניח לשימעון פרס להתקשט בהצלחה זו.

מיפלגות
שני סוגי דיו

העסקנים העניקו למפד"ל בוועידתה שם חדש. אך הערת השופט שמה ללעג את יומרתם ליצור לעצמם תדמית חדשה

עד לרגע האחרון לא ברור היה אם תיפתח הוועידה או לא. מלבד המחלוקת הצפויה בין העסקנים על הצעותיה של ועדת (ישעיהו) פריבס (משה) יגר, לאירגונה מחדש של המפד"ל, איים על הוועידה צו זמני של השופט אורי שטרוזמן, שציווה עליה להימנע מהחלטות משמעותיות. בסופו של דבר לא קיבל הצו תוקף קבוע, שכן לאיש שעתר נגד העסקנים לא היו 25 אלף השקלים. שהיה עליו להפקיד בקופת בית־המישפט.

אך הדיון והערותיו של השופט הסירו את המסווה מעל יומרותיהם של העסקנים להציג מפד"ל „יפה" ו„חד־שה".

המזכיר והפרופסור. ביום השני השבוע, בעוד הבכירים מסתגרים בנס־יון למצוא מוצא מהמשבר בינם לבין יגר ופריבס ומחכים להחלטת השופט, סובבו הצירים באולמות באפס מעשה. אחד העניינים שעליו דיברו היה תעלומת קלפי מס' 4503 ברמת־גן.

שמועות על זיופים בבחירות פני־מיות אינן דבר נדיר במיפלגות בארץ.

נעמי פולני (מימין), עם ריבקה זינגר
האשה השניה

הסיפור המדהים של הזמר ליאור ייני, שהתאהב באחיינית אשתו — כפי שסיפר אותו לרחל המרחלת

ילד מהדוד

כל מה שיש לליאור ייני הוא זוג־אופניים וכינור. הזמר, שבחודש ספטמבר ימלאו לו 50 שנה, חי בחוסר־כל. חוץ מאהבה.

במשך חודשים מילא את העיתונים הסיפור על מישפט־הגירושין הסנסציו־ני שלו מאשתו השלישית, אביבה אור־שלום. איש לא ידע כי באותו הזמן עצמו ניהל ליאור רומאן חדש ומיוחד במינו.

המיוחד הוא בזהותה של הנאהבת. אין זאת אלא אחייניתו של ליאור. ליתר דיוק — האחיינית של אשתו השניה, הכוריאוגראפית נעמי פולני.

אהבה זו נשאה פרי. רותי פולני עומדת ללדת לליאור. הוולד שייוולד בעוד כמה חודשים יהיה לא רק אח (או אחות) של שני ילדיו של ליאור ונעמי פולני, יותם בן ה־22, חייל ביחידה קרבית, ואיה בת ה־19, אחות בבית־חולים בעפולה. הוא יהיה גם בן־דודם. תיסבוכת־יוחסין זו היא רק חלק מפרשת־חייו המסובכים והמרתקים של הזמר המעולה.

ליאור ייני השבוע
שום דבר חוץ מכינור, אופניים ואהבה

שני אריות כליווי

יפר השבוע ליאור ייני: נולדתי בעפולה. הוריי היו מרוס־יה. אבי היה אדם מופלא, שהלך מרוסיה לארץ ברגל. הוא מת ב־1979 בגיל 79. אמי חיה, ברוך השם. היא בת 80, חברת קיבוץ אפיקים.

הוריי נמנו עם מקימי הקיבוץ אפי־קים, ובו גדלתי. הייתי הליצן של הקי־בוץ. הילדים קראו לי „ליצן החצר".

בין חברי־הילדים לבין הוריי בקיבוץ היה שטח בוצי גדול, ובלילה היה שם חושך־אימים. כשהייתי עובר שם, הייתי מדמיין לי ששני אריות מלווים אותי, וכך לא פחדתי.

יש לי כל מיני זיכרונות־ילדות. היינו יושבים, כל הילדים, בשורה אחת על סירים. הייתי מדמיין לי שאני עף באוויר, תופס את היטלר ואומר לו: אם לא תעזוב את היהודים אני אפיל אותך, ואתה מת. זה היה המאמץ המילחמתי שלי.

את המין השני אהבתי מהיום שאני זוכר את עצמי. את הגננת הרוסית שלי הייתי ממזמז בכל חלקי גופה. הייתי מטפס עליה כמו חרגול.

בגיל 8 התאהבתי בילדה, עולה מטהראן. בלילה הייתי מתגנב אל מתחת לכילה שלה וישן איתה. היא עזבה אותי. אחרי שילד אחר נתן לה חופן של סוכריות. זה היה שיברון־הלב הראשון שלי.

אני מלא רגש. תמיד היה יותר חשוב לי מה שאני מרגיש ממה שאני עושה.

יצאנו למחנה גדנ"ע, ושם, כשהייתי צריך לשמור, התעסקתי עם מרריכה, שהיתה מבוגרת ממני בשמונה שנים. זה היה הנסיון המיני הראשון שלי. הייתי בן 16. אחר־כך צעקה עליי, מפני שלא נזהרתי. בכלל לא ידעתי מה היא רוצה.

אני לא אוהב דברים מהירים, אני אוהב דברים מתמשכים. המין קצר מדי. הרמיון שלי יותר ארוך.

נכנסתי לצבא, ומכר של מישפחתי החליט שאהיה קצין. עשיתי את הכל כדי לעוף משם. איבדתי את הרובה שלי. זה נראה לי שטותי להרוג אנשים ולטפס על גבעות. אני מאמין גדול בגילגול־נשמות. בטח באחד הגילגולים הייתי בצבא הרומי, וכבר הרגו אותי 20 פעם. לא ראיתי שום טעם בצבא. אבל הייתי בנח"ל־מוצנח. שוחררתי אחרי שהייתי בשארם אל־שייח'.

אשה יפה היא השטן

ב־ גיל 20 וחצי חזרתי לאפיקים. עבדתי ברפת. ראיתי את הפר מרביע את הפרה.

החזים שלנו היו מורכבים מעבודה ומתענוגות. היינו משתוללים עד 2 בלילה, וב־5 בבוקר קמים לעבודה ברפת.

כשאני אוכל, אני אוכל את הכל, ובכלל זה העצמות. אם הורגים חיה, אז לפחות אסור לזרוק כלום.

נשים יפות לא עניינו אותי. אשה צריכה לעשות לי משהו. הייתי גם עם נשים יפות. אבל אם לא הרגשתי שיש בהן משהו מיוחד, זה היה כמו להיות עם בובה בלי אוויר.

כשהייתי בפאריס הכרתי בחור סנגלי, גבר יפה, בן למישפחת מכשפים מאפריקה. הוא אמר לי: אם אתה רואה אשה יפה, ברח ממנה, כי זה השטן.

אחרי שנה בקיבוץ קיבלתי אישור — אחרי עשרות אסיפות־חברים — ללמוד במשך שנתיים תיאטרון, בתל־אביב. גרתי בדירה פיצפונת, אצל זקנה, שאסרה עלי להביא נשים הביתה. מדי פעם הייתי גונב מהמקרר שלה חתיכת־כבד.

באותה תקופה הייתי תלמיד ב־תיאטרון הבימה. והחלום של כולנו היה לאכול ריאות במיץ עם אורז, בפינת שוק־הכרמל.

שם היכרתי את זמירה מנשה. בחורה עיראקית. רק אחרי שנה של היכרות התחתנו, על שפת הכינרת.

גרנו בחדר של מטר על שני מטר. שכל מה שהיה בו היה ארון ומיטה. שנינו היינו יוצאי להקת הבימה. לא היה לנו כלום, חוץ מחברים.

מה שמעניין הוא ששלוש הנשים שלי הן בנות מזל אריה.

התגרשנו בידידות, והחלטתי לנסוע לחו"ל.

באותה התקופה הייתי בקאמרי. ונעמי פולני מצאה אותי בכסית, ממש לפני הנסיעה. היא חיפשה מישהו שיחליף את יהורם גאון בתרנגולים. היא הפצירה בי המון. הצטרפתי לתרנגולים. היא לא ידעה שהגורל יביא אותנו לייצר ילדים.

נעמי היתה מבוגרת ממני בתשע שנים. בחורה מקסימה ואשה מגנטית.

אביבה אור־שלום עם ייני
האשה השלישית

היא החליטה להביא לעולם ילדים, והיה צורך להתחתן.

בשבילי הנישואין לא היו משמעותיים. היו בינינו יחסים יוצאים־מן־הכלל. יצאו מזה פירות נהדרים. בצורת שני ילדים מקסימים, בלונדיים ויפים. נעמי גידלה אותם בצורה משגעת. היא מעולם לא הכניסה בהם טינה אליי, למרות העובדה שעזבתי אותם.

אין רע ברשע

ד־ ייתי נשוי עם נעמי. כשהכרתי את אביבה אור־שלום. זה היה אחרי שבע שנים עם נעמי. שמעתי על אביבה. היא היתה אשה יפה ומרשימה. במשך השנה הראשונה היו בינינו רק יחסים ידידותיים. אני מאמין בגורל המפגיש אנשים. אני יודע שאנשים סיפרו שאנחנו סוגרים לשמש.

אנשים לא מבינים שהשמש היא, למעשה, האם שלנו. כמו שאשה יולדת ילד, השמש יולדת את הפלנטה שלנו.

אני מאמין גם שלשמש יש 12 פלנטות. ויש משהו שמזריע את השמש. הכל בטבע ובעולם הפיסי שלנו מקביל למה שמתרחש מחוץ לעולם הפיסי שלנו. גם אביבה מאמינה בזה.

אביבה הקסימה אותי. אחרי שלוש שנים התחתנו, לבד, בבית.

אני מאמין שלכל אדם יש רגע של חולשה.

זה היה אחרי מילחמת יום־הכיפורים. הייתי חלש ונכנעתי. היה בה המון סינימה. הייתי נאיבי מדי. לא קראתי הרבה רומאנים. היא עשתה את הכל כדי שאהיה שלה. עטפה אותי ברוך ובאהבה, ובודדה אותי מהילדים, מהמישפחה שלי לשעבר. אחרי 11 שנים איתה למדתי שאין מורה כמו הסבל, אין שום בית־ספר שילמד אותך כמו סבל שעברת.

גרנו בפאריס. הצטרפנו לקבוצה שנקראה „האחווה הלבנה העולמית". מחיי עם אביבה למדתי שהרשע, הדאגאיזם והקמצנות אינם תמיד תכונות מגונות. הם באים להגן על עצמך ב־מערכת־החיים. היא ראתה והציגה את עצמה כמלאך.

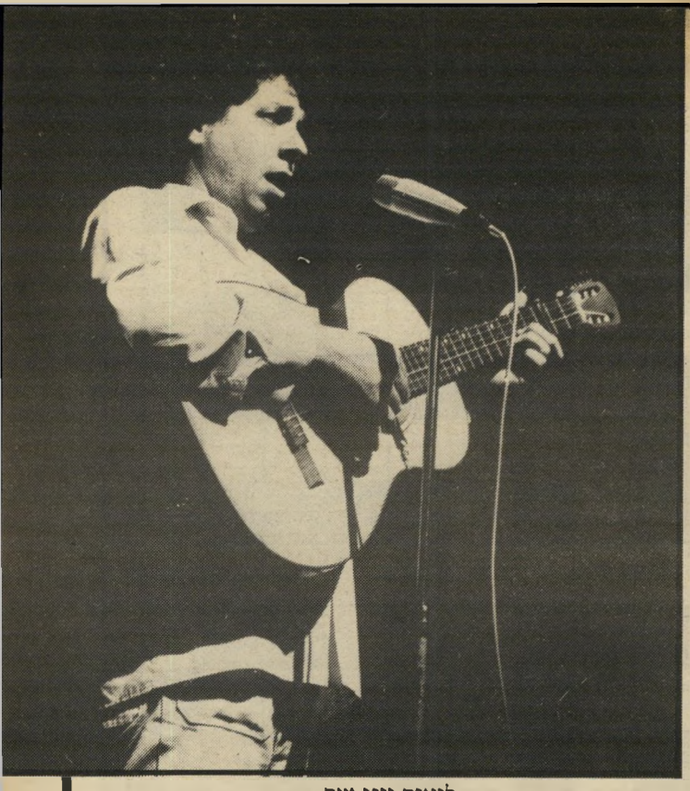
אני מאמין בעין הרע. שלא ידברו איתי על מוסר ומצפון. כי לפעמים האנשים המדברים את הדברים היפים ביותר עושים את הדברים הגרועים ביותר. כיום אני לא מאמין לאף אחד. ולמרות זה שאני נאיבי כמו אבי, למדתי שאין דבר יותר גרוע מהקינאה.

בפאריס גיליתי, לאט־לאט, שלזרים אין שם כמעט צ'אנס. הייתי שר ב־מיסעדות ומסתובב כשבידי צלחת. כדי להתרים את האנשים ליד השולחנות. בעל־המיסעדה היה גם נותן לי לפעמים ארוחת־ערב חינם.

העבודה הזאת הורידה לי הרבה מן האגו. בארץ האנשים מפתחים רגשות עליונים — אותם הרגשות שמפתחת נמלה. הנמצאת בעצם בתוך חור וה־בטוחה שהחור הוא האלוהים של העולם.

לכן היום, כשאני מופיע בקפה הבימה כשהאנשים אוכלים, זה בעיניי דבר מובן מאליו. התרגלתי לזה שאוכלים כשאני שר.

בפאריס לא רעבים ללחם. תמיד יש באגט עם קפה. לכן לא הגעתי לזה שנברתי בפחי־אשפה. אבל האמינו לי שאחרי שהייתי כוכב בארץ, זה היה קשה מאוד ללכת לבקש כמה פרוטות, כשצלחת בי־ד.

ליאור ייני שר
יש לי ידיים מגנטיות

רותי פולני עם ייני
אבא בן 50

אני. כנראה, טיפוס אינפנטילי. זה שומר עליי, כדי להישאר צעיר. לכן אני מרגיש שאחרי שמונה שנים שלא הייתי בארץ, אני כאילו מתחיל מחדש.

כשחזרתי לארץ לפני שנה, והתנהל מסע הגירושין עם אביבה, עזרה לי מאוד ידידה ותיקה שלי, בת 70, בפאריס. זוהי אשה בעלת־אמצעים, שיש לה נשמה גדולה ושאר־רוח, היא קאתולית. האוהבת את ישראל וירו־שלים. היא שילמה את אלפי הדולארים שתבעה אביבה תמורת הגירושין. היא תעזור לי תמיד.

אני יכול לרפא

ע־ וד לפני שנסעתי לפאריס גי־ליתי שיש לי כוח מגנטי בידיים. אני מתחייב לרפא כל ילד בטיפול בידיים, בכל מחלה שהוא חולה בה. חוץ מאשר מחלה הקשורה בקרמה.

ההודים אומרים שהיו לאדם גילגו־לים לפני החיים הנוכחיים. אם אדם עשה בגילגולים הקודמים דברים רעים, הוא בא לעולם הזה חולה וסובל. ומה שאדם עושה כיום בחייו קובע את גורלו בגילגולים הבאים.

אני לא יכול לרפא ילד אם הוא סובל ממחלה בגלל גילגוליו הקודמים. אבל אם ילד חולה בגלל אחרים, מפני שמישהו קילל אותו או את הוריו, אני יכול לרפא אותו.

אני בטוח שהרבה אנשים יחשבו ש־אני תימהוני, אבל אני מספר מה שאני יודע. ואני לא משקר.

אורח חדש למישפחה

א־ ת רותי הכרתי כשהיתה ילדה בת 16. יכול להיות שהעריצה אותי כבת טיפש־עשרה.

כשנפגשנו כאן, כרגיל, כפי שאני נפגש עם המישפחה, התפתח בינינו באופן טיבעי ביותר רומאן.

היא ביחסים טובים מאוד עם נעמי והילדים, ובני־המישפחה קשורים אחד בשני. היום אני מרגיש כאילו השטן יצא מחיי, והמעגל שלי נסגר. כולנו מאושרים, כי עומד לבוא אורח חדש למישפחה.

אני גמרתי עם מוסד הנישואין. נתתי לרבנות די עבודה בכל מיני נישואין וגירושין. החלום שלי הוא להתמחות בנגינה על כינור. אולי בגיל 70 או 80 אהיה וירטואוז בכינור. מוסיקה קלאסית מעלה אותי לספירות הגבוהות ביותר.

עד כאן דברי ליאור ייני.

רותי פולני היא בת בכורה, ויש לה שלושה אחים. היא עובדת כמזכירה בחברה מיסחרית. היא בת 30 פלוס. אביה דובי — אחיה של נעמי פולני — עובד כשכיר בקואופראטיב דן. דובי אוהב להפליט בחיוך: „ליאור לקח את כל הבנות של מישפחת פולני."

כיום נפגשת כל המישפחה על שפת הכינרת, שם גרה נעמי פולני, ובמרחק לא רב משם גרה אמו בת ה־80 של ליאור.

ליאור מרגיש שהמעגל נסגר. שכולם מאושרים, שהוא חזר לילדיו, שהכל בסדר. למרות העובדה שיש לו רק כינור וזוג־אופניים. הוא מחייך ונראה מאושר.

(המשך מעמוד 6)

מקורביו של ורטהיימר, ונתן בהם אימון עד שנכווה.

הקשר בין גליק למלכה, מעידים בכירים בשב"ס, הוא אמיץ במיוחד.

את הסטירה הצורבת ביותר חטף סויסה מעוזרתו, רבי שגיא. רבי בת ה־28, נשואה ואם לשלושה, תושבת מזכרת־בתיה, כיהנה במשך שנה כעוזרתו הפרלמנטרית של סויסה בעת שכיהן כחבר־כנסת, ושנה כמזכירתו בעת שכיהן כראש־מועצת מזכרת־בתיה. סויסה הביאה לפני שנה לשב"ס. למרות עבודתה לצידו, נחשבה דבי כבת־מישפחה אצל מישפחת סויסה. רפי, וגם אליס אשתו, אינם מנסים להסתיר את תדהמתם ממעשיה. מניעיה אינם ברורים, אם כי ברור שהיא התחברה מאוד עם גליק ומלכה במשך השנה שבה עבדה בשב"ס.

סויסה בטח בדבי וכיום הוא מבין כפי שסיפר השבוע למקורביו — כיצד ניצלה היוותה צינור להעברת מידע על מחשבותיו, כוונותיו והתבטאויותיו למלכה וגליק.

דרכה, סבור סויסה, ידע מלכה על הבוונה הנחרצת להעבירו מתפקידו.

תחילה נעשה נסיון לבטל את הגזירה דרכה. כשזה נכשל — החליט

סויסה ואשתו אליס (באמצע: ירידה)
מה רצתה המזכירה?

כנראה מלכה על דרכים תקיפות יותר — תלונות, איום בעתירה לבג"ץ — ברוח התקופה.

★ "המאור בשרות"

מדוע רצה סויסה להעביר את מלכה מתפקידו?

● סויסה התלונן על תיפקוד לקוי של מלכה: פיגורים בהופעה לעבודה, והעובדה שמלכה לא התלוותה אליו באירועים בעלי־חשיבות. לאחרונה, למשל, נערכה חנוכת בית־סוהר חדש בחברון, בנוכחות שר־המישטרה חיים בר־לב. סויסה זעם על כך שהדובר לא טרח להופיע שם.

● ציבור העיתונאים בארץ, התלונן סויסה לא פעם, היה מחולק בין אהוביו של מלכה ושנואיו. מטבע התנהגותו, עורר מלכה נגדו את העיתונאים שלא פונקו על־ידו. שיטותיו עוררו נגדו עיתונאים אחרים. "הוא התנהג כבעל מכולת," אמר סויסה השבוע לאחד מבכיר השב"ס, "למי שרצה — חילק סוכריות, ולמי שלא — לא!"

● סויסה לא אהב, בלשון־המעטה, את תאוות־הפירסום־העצמי של מלכה, שדאג לכסכס בעצמו בכתבות רבות על השב"ס.

לא פעם הופיע שמו של מלכה בצירוף סופרלטיבים בגון: "המאור בשרות בתי הסוהר?" את התואר המכובד העניק לו חברו הקרוב, אילן בכר, כתב "מעריב", בכתבה מ־אוד לא־מחמיאה למויסה. מלכה לא יצא מעורו, התלונן סויסה, להגן עליו מפני ההאשמות שהועלו נגדו בכתבה. לעומת זאת, זכה מלכה במחמאה השמורה בדרך כלל לדיקטטורים.

● סויסה התרעם על־כך שמידע על שב"ס זרם החוצה, כמעט ללא מפריע. פרשת צבי גור החריפה את מערכת־היחסים בין השניים.

סויסה סבור שלמלכה חלק גדול ברעש התיקשורתי שהת־נהל סביב בריחתו של אסיר־העולם המפורסם, והאור השׂ־לילי שבו הוצגה המדיניות הליברלית החדשה של שב"ס בהקשר זה.

משחזר גור לכלא־רמלה איפשר לי סויסה, בהיגיון ובאומץ־לב אחרי הלינץ' הציבורי שנעשה לו בעניין זה, להיכנס למיתקן־הכלא ולראיין את האסיר המפורסם ביותר במדינה דאז. מלכה ניסה למנוע את הראיון בכל מחיר. הוא צילצל לביתי וניסה לסכסך בהיסטריה ביני לבין הנציב. הדבר הובן רק אחרי שפורסם ראיון־הסקופ ב־העולם הזה. מלכה הבטיח את הראיון לחברו הקרוב בכר, ולא ידע כיצד לצאת מסבך ההבטחות וההתחייבויות. היה לו קשה, כנראה, להבין פיתאום שהוא לא בעל־הבית, אלא רק דובר של בעל־הבית.

בשיחת־הטלפון המבולבלת לבית־צעק: "את יכולה לשכנע אותי 50 פעמים בצידקתך, כמו תוכי. זה לא יעזור!"

משהסתבר לו ההיפך, כתב חברו הקרוב, בכר, מיכתב־תלונה לבר־לב על סויסה. באורח פלא נולדה כמה שבועות אחרי זה כתבה קטלנית על סויסה במעריב. זכות־היוצרים היתה שמורה, כמובן, לבכר.

בר־לב אמר לי אז: "זה המחיר שרפי משלם על הראיון שלך עם גור."

התנהגותו של מלכה בעת הפירסו־מים במעריב היתה מוזרה ביותר, לדיברי סויסה, ולא תאמה התנהגות של דובר.

השבוע דאג מלכה לספר סיפור זה בהרחבה בעיתונים שונים.

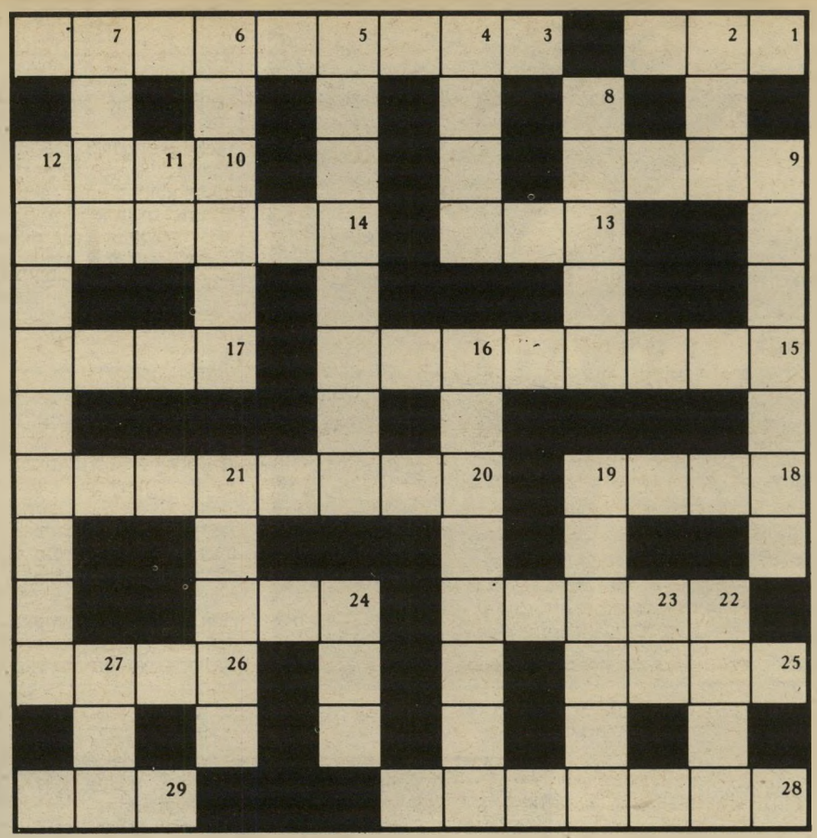
● פרשת איוון דמיאניוק: לסויסה נודע רק לאחרונה כי מלכה ביקר את העציר המפורסם ביותר במדינה, בחברת דבי, עוזרתו. הביקור לא היה בידיעתו, או על דעתו. גם מפקד כלא־רמלה, שם נמצא דמיאניוק, שמע על הביקור רק בדיעבד, והופתע לגמרי. מה יצא למלכה מזה? פירסום. בכתבה שפורסמה בחדשות, ושכללה פרטים על דמיאניוק, הוזכר שמו של מלכה יותר מפעם אחת.

סויסה מנוע מלהתראיין, עקב הבטחה שנתן לבר־לב ("ולעצמי!") לשיבדק העניין על־ידי אלוף (מיל') אברהם "ברן" ארן וניצב־מישנה איתן גולן.

ביניתיים, תחת לעסוק באירוע המ־שמח ביותר בחייו — חתונת בנו, דויד, שחזר הביתה אחרי שהייתו המפורסמת בת־השנתיים בכלא הצרפתי, בחודש הבא. אליס ורפי סויסה שקועים בתוך העיסה של פרשת השב"ס — פרשה שהיא חיקוי מצחיק של פרשת השב"כ.

את סויסה זה לא מצחיק.

תשבצוקן העולם הזה 2551

מאוזן:

1) כבר יודעים לאן מועדות פניה של אבן (3)

3) מזכיר את תורת העבודה במישחקי ספרד (6,3)

9) חי בשקט בצל עץ התליה (ח) (4)

10) מעט אנשים שבקו חיים (4)

13) שטן בצינור (3)

14) השערה זעירה על בעל רכוש (ח) (3,3)

15) שביל הזהב, אחרי שנות הארבעים (5,3)

17) פרקטי למשעי (4)

18) מדבר הרבה, אך חוזר לסרובו (4)

20) מקומו של היו"ר בנגב? (4,4)

22) הרשת פרושה על הישוב (5)

24) מחלה של עיתון (3)

25) נקב אף (4)

26) קו ההגנה (4)

28) צומח לאלה שמתביישים (5,2)

29) מלחין וזמר (3).

מאונך:

2) נשלח לזה שהיה ליהודי (3)

4) בשניים שרים יותר לאט (4)

5) כשמטילים מס לגולגולת, לא רואים את הנולד (4,4)

6) הסיפורים שמספרים עם צ'אוצ'סקו ופופסקו (6)

7) שר נכבד (4)

8) בחי־בר כל המוניטין שלה (6)

9) הטילו דופי בשר בשל אחת האחיות האיומות (7)

11) העותק הנדיר עבר מרחק פרסות (2)

12) 45 דקות אחרונות עברו במישחק כהרף־עין (4,5)

16) החמודות בצה"ל (3,5)

19) הגיורת באה מהקיבוץ (6)

21) היא עוזבת (6)

22) יצא מוכה מן החטא בגורן (4)

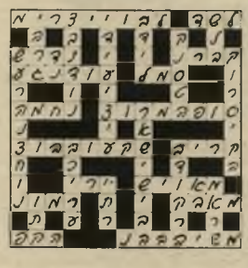
23) מכירים בעובדות גם כאשר צורב (2)

24) קיר־המגן נבנה בזמן הנכון (3)

27) הושיטה סעד לבני עמנו במובן המופשט (3).

אביגיל ינאי

פתרון תשבצופן 2549

BEAUTY CENTER

מרכז לניתוחים פלסטיים

★ לנשים ניתוחים לחיזוק וקיצור שרירי הנרתיק הרפויים
★ ניתוחים קוסמטיים אף ★ פנים ★ חזה
★ תיקונים פלסטיים של מחלות ראומטיות
כולל הירדמות האצבעות ו"אצבע קופצת"
★ ניתוח א.א.ג. ישור מחיצת האף, פוליפים, ושקדים
בזל 1 ת"א
טל: 03-244480, 03-244930, 03-226844

חמרורים

ייחוס תורכי

מונה ◆ כראש עיריית דיר אל־בלח שב־צועת עזה, **סמיר מוחמד אל־עזיזה**, 28, 40 ם אחר מות אביו, מוחמד אבו־סלימן אל־עזיזה, ר ששימש במשך 26 השנים האחרונות כראש עיריה של העיר בת 30 אלף התושבים המצויה אמצע הדרך בין עזה לרפיח. אל־עזיזה, הצעיר בראשי העיריות בשטחים הכבושים, הוא לא רק ך משיבעת בניו של ראש העיריה הקודם בעצמו אב לשישה), אלא גם נכדו של מי שימש כראש העיריה עוד בראשית המאה, בעת שילטון התורכי.

● ● ●

קאריירה אוסטרית

נחוג ◆ בווינה, בירת אוסטריה, יום־הולדתו ה־60 של **גידעון זינגר**, מוותיקי השחקנים בארץ (רביעיית מועדון התיאטרון הבימה) ועשה, בשנים האחרונות, קאריירה בתיאטרון וב־לוויזיה האוסטריים. זינגר, אב לארבעה, ש־שתו עובדת בווינה כמורה לילדי השגרירות ה־שראלית במקום, נולד בצ'כיה כהארי זינגר, עלה לארץ עם אחותו והוריו בגיל 14, ניצל בנס מפיצוץ־הראווה של אוניית־המעפילים פאטריה ידי אירגון ההגנה (אימו לא ניצלה), התגייס פלמ"ח, בו פתח את קריירת המישחק שלו, להקת הצ'יזבאטרון.

● ● ●

שבי גרמני

נחוג ◆ בקיבוץ גיבעת־חיים שבשרון, יום־הולדתו ה־80 של **יצחק בן־אהרון**, לשעבר ר־התחבורה ומזכ"ל־ההסתדרות. שמו של בן־ הרון, יליד רומניה, יצא לפניו במילחמת־העולם השניה, עת היה השבוי הארצישראלי הבכיר (בעל רגת לוטננט, סגן, בחיל־החפרים) בשבי הגרמני, שהה חמש שנים, והוא נחשב כאדריכל המערך בין מפא"י לאחדות־העבודה), בזכות מאמר־האז־ קה שלו, עוז לתמורה.

● ● ●

מושג הולנדי

נחוג ◆ באמסטרדם, יום־הולדתו ה־100 של **וילם דריס**, מי שהיה, אחר מילחמת־העולם השניה, במשך עשר שנים, ראש־ממשלת הולנד מטעם מיפלגת העבודה ההולנדית. דריס, פקיד בנק וקצין מיקצועי, שהיה מראשי המחתרת האנטי־נאצית בעת הכיבוש הגרמני, הוא האיש שתחת שילטונו הוענקה עצמאות לאינדונזיה והתהדקו יחסי־הידידות עם ישראל (עליה גם כתב סיפורן אחרי ביקור בה). אך פירסומו ה־ אמיתי של דריס בא לו בזכות קביעת הפנסיה הממלכתית לכל הולנדי בהגיעו לגיל 65, וכאשר אומרים היום בהולנדית, "הוא חי על חשבון דריס", הכוונה היא לגימלאי החי על הקיצבה הממשלתית.

● ● ●

טקס דו־לשוני

נישאו ◆ באנסקדה, עיר־ספר בגבול הולנד־ גרמניה, **תואה נ'הויין**, 18 ו**טאן הויין תי**, 19, תופרת תושבת אשקלון. שניהם פלי־טים מדרום ייט־נאם. שברחו מארצם לפני שבע שנים. ושעה שהחתן לעתיד נקלט בהולנד, נקלטה הכלה־ל־ עתיד בארץ. רשם הנישואין ההולנדי ניצל את עובדת יודעו עברית. בהיותו יהודי, והשיא את בני הזוג. שהכירו באתר־חופשות בהולנד, בטקס שבו נשא הרשם את דבריו גם בהולנדית וגם בעברית.

● ● ●

מישפחה חברונית

נישאו ◆ בקריית־ארבע, **יעקב בן־דויד**, 23, חייל בשרות חובה בצה"ל ו**שרה דורלט**, 22, עולה חדשה מצרפת. בן־דויד, שנולד כמחמוד עבדי, בן מישפחת ראש העיריה לשעבר של חברון, התגייר לפני ארבע שנים והיה מאז לחרד ולאומן קיצוני.

● ● ●

אמנות מישפטית

נישאו ◆ בטקס קאתולי, בהייאנ־יספורט שבמדינת מססושטס האמריקאית, **קרוליין ביבייר קנדי**, 28, בתו הבכורה של ג'ון קנדי, הנשיא ה־35 של ארצות־הברית, **ואדווין שוסברג**, 41, שלוסברג היהודי הוא בנו של עשיין שכסטיל ומהברם של תשעה סיפרי היס־ טוריה של האמנות וכלתו היא סטודנטית למישפטים.

---

* שהבכור בהם הוא איש הפרקליטות הצ־ באית בדרגת אלוף־מישנה, שניסח את החלק הצבאי בחוזה־השלום בין ישראל למצריים.

שידור

צל"ש

ישיר מהפארק

● לתחנת גלי צה"ל, שהעבירה בשידור ישיר, ובאיכות־קול מצויינת, את הקונצרט מפארק־ הירקון.

אחרי מישא ומתן אישרה התיזמורת הפיל־ הרמונית, בניצוחו של זובין מהטה, לגלי צה"ל להעביר בשידור ישיר את הקונצרט, שבו הופיעו הטנור המפורסם פלסידו דומינגו והכנר יצחק פרלמן.

בגלי צה"ל אומרים שבעיות־חנייה לא היו למאזינים הקבועים של התחנה, והם מציעים מעתה למאזיני גלי צה"ל ליהנות מהשידורים הישירים שהתחנה עוד מתכוונת להעביר מכל אירוע מסוג כזה שיהיה בארץ.

לטלוויזיה מגיע צל"ג על המחדל השערו־ רייתי של אי־שידור הקונצרט על המירקע.

צילום ברחם

● **לבניה בן־נון**, עורך ומפיק התוכנית תצפית, שנענה לבקשות הרבות שהופנו לטלוויזיה לשדר בפעם נוספת את הסרט אלה החיים.

מגישה דן
טאקט

הסרט, שיוקרן בתצפית ביום הרביעי, הופק על־ידי הטלוויזיה השוודית, וזכה בפרס אמי לסרטי־טלוויזיה. את הסרט צילם לנרט נילסון, שפיתח שיטות לצילום בתוך גוף־האדם. נילסון צילם בסרט את תהליך הרבייה האנושית, מהבשלת הביצית ועד לתיאור התפתחות העובר ברחם והלידה.

הסרט הוא במקורו בן שעה, אך בטלוויזיה ערכו אותו למתכונת תצפית, והוא משודר באורך של חצי שעה בלבד. מגישה אותו, בטאקט הנבון הרגיל שלה, **יעל דן**.

שבחים

● **ליפה גליק**, כתבת קול ישראל בשרון, שהיתה בערב הראיונות עם מועדי וטרחה להקליט את דבריו. גליק העבירה ידיעה למערכת החדשות בירושלים. העורך התורן החליט שהידיעה היא בעלת חשיבות בפוליטיקה הפנימית, ושידר אותה בשלוש מהדורות בזו אחר זו. רק אז צילצלו העיתונאים לדריו וביקשו את הטקסט המלא.

וכך הפך הטייפ הקטן של יפה גליק למוקש שמודעי לא הצליח לפרק.

רק בבוקר התעוררו אנשי היומן לטפל בנושא.

בתוככי הרשות

מחלקת הגוויה

השבוע ביקר מנכ"ל רשות־השידור, **אורי פורת**, לראשונה מאז שנכנס לתפקידו, במח־ לקת־הגביה של רשות־השידור.

הוא ביקש מעובדי־המחלקה שיגישו לו הצעות לשינוי שם המחלקה. הרבה פעמים מגיעים מיכתבים למחלקה, כשתחת האות בית כתובה האות וו, והקונוטאציות הופכות להיות מוזרות: מחלקת־הגוויה.

אין פרברים בגלי־צה"ל

מפקד שי (עם סמדר ויינשטוק)
סיפור הפרברים

נחמן שי אומר שאם הפילהרמונית מתירה לגלי־צה"ל להעביר בשידור ישיר את הקונ־ צרטים שלה, כמו הקונצרט שהיה בפארק הירקון, והיא מסכימה שהתחנה הצבאית עומדת בקריטריונים מוסיקליים גבוהים. חבל שהפרברים אינם חושבים כך.

חתול שחור עבר בין צמד הפרברים לבין גלי צה"ל, אחרי שצמד הפרברים מנע שידור ישיר מפסטיבל טבריה.

כשנכנס מפקד גלי־צה"ל החדש, **נחמן שי**, לתפקידו, הוא החליט על שידורים ישירים מאירועים. פסטיבלים, קונצרטים ועוד.

במיסגרת פסטיבל־טבריה החליטו בתחנה הצבאית לשדר את הפסטיבל בשידור ישיר. בערב הראשון שודרו הזמרים גלי עטרי ודני בסן. לערב השני תוכנן שידור ישיר של צמד הפרברים וצמד הדואדים.

יוסף חודי, איש הפרברים, אמר שאינו בוטח באיכות־הקול של גלי־צה"ל, ואינו מוכן לשידור ישיר. שי הגיע לסיכום עם אמרגן הצמד, שלפיו אחד מהפרברים יעלה לבימה 10 דקות לפני השידור, ויבדוק אם איכות־ הקול עומדת במיבחן או לא. חודי לא הסכים לסיכום. 10 דקות לפני ההופעה, כאשר מחלקת־הקול של גלי־צה"ל היתה עדוכה ומוכנה לשידור. הודיע שאינו מעוניין לבדוק, אינו מוכן לשידור ישיר, ואינו מוכן לעלות על הבימה. שידור ישיר — יוק.

מפקד גלי־צה"ל הודיע בתגובה כי עד שלא יתברר העניין עד תומו, לא יושמעו שירי הפרברים בתחנה הצבאית.

כששאלו אותו במחלקת־הגביה מדוע התפנה רק עכשיו לבקר במחלקה, המכסה למעשה 70 אחוז מתקציב רשות־השידור, ענה המנכ"ל שכאשר הגיע לרשות־השידור מצא גוף חולה, שלקה בזעזוע־מוח ונכות בגפיים, ורק הלב — מחלקת הגביה — היה בריא.

ועכשיו, סיכם פורת, „אחרי טיפול נמרץ שנתתי לרשות־השידור במשך שנתיים, באתי לבקר את הלב, שהחזיק מעמד, והוא ממשיך להיות במצב טוב."

מאחורי המירקע

אותה צרה גם בירדן

למנכ"ל רשות־השידור, **אורי פורת**, שחזר מאנגליה, היתה הפתעה. פורת, שהיה בכינוס של מנכ"לים באיגוד השידור האירופי בברמוט, נפגש שם עם נציג בכיר של המישלחת הירדנית.

פורת סירב לומר מיהו הנציג ומה שמו, אך סיפר שהירדני התלונן כי לטלוויזיה הירדנית יש בעיות עם הטלוויזיה הישראלית. רבים בירדן צופים בשידורי־הטלוויזיה הישראלית והיא מהווה מעין ערוץ שני לירדנים, המעדיפים בהר־ בה מיקרים את ירושלים על עמאן.

פורת: „חשבתי שכולם בורחים לירדן, כמו שטוענים אצלנו בארץ. אני רואה שיש לנו בעיות דומות."

המאבק על „מבט"

המאבק על התפקיד החשוב במחלקת־ החדשות, עורך־מבט, יתחיל כבר בשבועות הקרובים.

ב־15 באוגוסט אמור עורך־מבט הנוכחי, **מיכאל קרסין**, לסיים את תפקידו, ועד אז לא ברור מי יהיה עורך־מבט.

בכירים ברשות־השידור אומרים, שהכל תלוי במנכ"ל־הרשות, **אורי פורת**.

הוא שצריך להחליט אם קרפין ימשיך בתפקיד עוד קדנציה, או שיסיים ב־15 באוגוסט, ואילו פורת אומר שבינתיים הכל פתוח.

מיכאל קרפין יצא השבוע לחודש ימים ללונדון, לחופשתו השנתית. ברשות־השידור אומרים שבכל פעם כשמתחיל מאבק על תפקיד שקרפין קשור בו, הוא יוצא לחופשה.

מאחורי המיקרופון

מחפשים כתב לחינוך

שלום אורן, הכתב לענייני־התיישבות, מחליף את הישיבות בהתנחלויות בישיבות מדיניות. אורן יצטרף לדוכן המדיני, שבראשו עומד **עודד בן־עמי**. ויסקר את ישיבות „שרינו" של מיפלגת־העבודה, ואת ישיבות שרי־ הליכוד.

את אורן יחליף **אבשלום גינוסר** העוזב את תחומי המישפט והחינוך. **גיליעד שר**, שהיה עד עכשיו עורך ומגיש היום הזה, יהיה הכתב לענייני־מישפט ויצטרף ל**משה נגבי** בפרשנות מישפטית.

אריה גולן, העומד לחזור משליחות של הסוכנות היהודית בצרפת, יגיש את בחצי היום.

גם ל**שלום קיטל**, מזכיר־המערכת, נמצא מחליף. **מרדכי חיימוביץ** מגיש את יומן הבוקר במקומו של קיטל.

למעוניינים: בדריו מחפשים כתב לענייני־ חינוך.

חברים מתחת למים

ערב מיוחד לאוהבי־הים יוקלט לפני קהל בשבוע הקרוב.

עורכת־התוכנית, **ענת פלג**, ערכה תחקיר מענין, וממנו עולה כי רבים הם אוהבי־הים שאינם רווקא דייגים.

התוכנית, שתוקלט בחוף, בחוף תל־ברוך, תארח את בנימין זיגל, שהוא צוללן ידוע, ואת קציו־החינוך של המישטרה, שאול גיבעולי, שגם הוא עוסק בצלילה. מסתבר שהשניים הם חברים מתחת למים. נמרוד אשל, מראשי שביתת־ הימאים לפני דור, ו**רחל**, אשתו של קצין בצים, יספרו על החיים בים ובישבה כאנשי־ים. אלברט הדייג, שבנה לו צריף בחוף תל־ברוך, יספר על חיי־הדייגים לפני קום המדינה.

התוכנית תשודר בשבת, ה־2 לאוגוסט, בצהריים.

רונית אנטלר

כל עוד בגין

מרוע הפסיקו את שידור קונצרט־הבוקר בקול ישראל באנגלית?

את השאלה היפנתה הממונה על היחסים־ הבינלאומיים ועל תוכניות־הילדים בטל־ וויזיה הירדנית למנכ"ל רשות־השידור, **אורי פורת**.

השניים נפגשו בברמוט, במיסגרת עצרת איגוד רשות־השידור האירופית.

הגברת מירדן אמרה לפורת שהיא מאזינה קבועה של הקונצרט, ומאוד הצטערה שב־ קול־ישראל העדיפו לשדר מוסיקה קלה, במקום קונצרט.

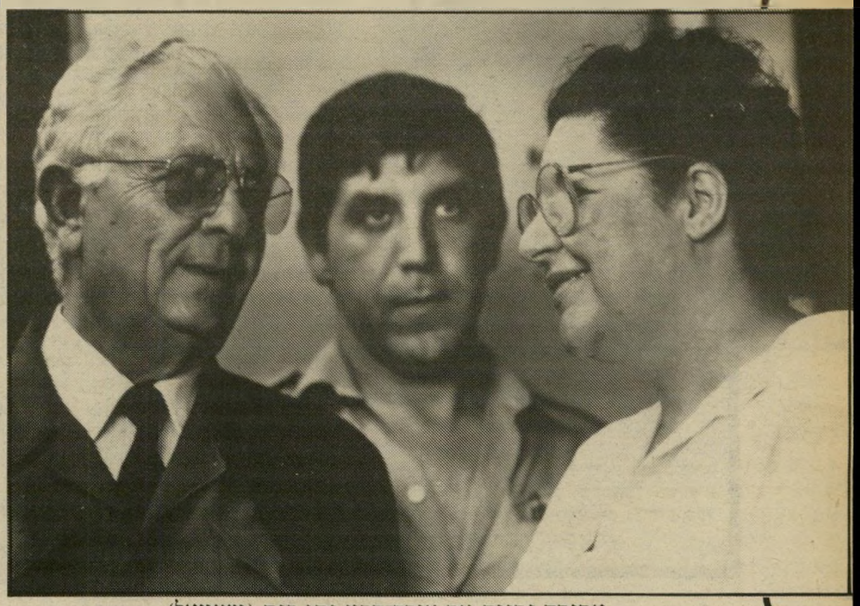
בשיחה שהתפתחה בין השניים היא גילתה בקיאות רבה בקריירה של פורת, ידעה על ייעותיו הפוליטיים הימניות ועל עבודותיו הקודמות. לשאלתו מניין לה המידע, ענתה: „חלק מהעיתונות הישראלית, המגיעה אלינו באופן סדיר, וחלק ממקורות שאצלכם נמצאים בימים אלה בחדשות." הכוונה לשב"כ הירדני.

לבקשת פורת שתקפוץ לביקור אם תגיע פעם לירושלים, ענתה שלעולם לא תבוא לירושלים כל עוד מנחם בגין חי, שכן אביה נהרג בפיצוץ במלון המלך־דויד.

צד א' וצד ב'

ההתחלה של הסיפור הזה היא אחת: עורך־הדין נתן קנת נסע לכלא נווה־תירצה כדי לבקר את לקוחתו, **אביבה גרנות**. הם נפגשו, שוחחו על דברים רבים, ובין השאר סיפרה גרנות לקנת שבימים האחרונים היא עובדת במיטבח.

ועכשיו הסיפור מתפצל: צד א' טוען שכאשר סיפרה גרנות לקנת שהיא עובדת במיטבח, אמר לה

אביבה גרנות עם עורך־הדין נתן קנת (משמאל)
מערוך במטבח

קנת, בצחוק, שאולי הם יילכו ביחד למיטבח ויבדקו כמה מערוכים. אחר־כך כולם צחקו, וזה סוף הסיפור.

לעומת זאת, צד ב' מספר שקנת וגרנות אכן נכנסו למיטבח הכלא, הסתובבו בו כבשלהם, והתחילו לשלוף מערוכים מתוך המגירות. שתי סוהרות ניסו לגרש את השניים, והתפתחה שערוריה גדולה, מלווה בצעקות של כולם על כולם.

ועכשיו הסוף שגם הוא שווה: גרנות אינה עובדת עוד במיטבח הכלא.

איזה משני הסיפורים הוא נכון, אתם שואלים? כדי להחליט החלטות כאלה קיימים בתי־מישפט.

דניאל ברנבאום והלנה קרמר בהלוויה
קבורה בירושלים. רחצה בתל־אביב

האמא, האבא והבן

כל העולם מכיר את המוסיקאי המפורסם **דניאל ברנבאום**, אחד הפסנתרנים הטובים ביותר והמנצח של תיזמורת פאריס.

הוא ידוע גם כבעל מסור לאשתו, הצ'לנית־לשעבר **ז'קלין דה־פרה**, המתגוררת בלונדון במצב קשה, אחרי שחלתה במחלה הממאירה טרשת נפוצה (מולטיפל־סקלרוזיס). דניאל דואג להגיע מדי פעם לביתם בלונדון, שאותו הוא מחזיק בעזרת צוות מתאים של מטפלים.

ברנבאום הוא גם בן מסור. הוא טיפל במשך שנתיים באמו **אידה**, שהתגוררה איתו בביתו יחד עם אם בניו, **הלנה קרמר**, אשתו לשעבר של הכנר הרוסי **גדעון קרמר**.

דניאל קבר את אימו ביום השישי, אחרי שהביא את גופתה מפאריס. היא נקברה בהר־הרצל בירושלים.

בארץ יש אנשים אחדים המכירים ברנבאום אחר: הפרופסור־למוסיקה **אנריקו ברנבאום**, אביו של דניאל. הוא התגורר בשנים האחרונות בארץ, גם כשאשתו גססה. יומיים לפני מות אשתו הוא נראה עם אשה בקונצרט של הילדים היפאניים. ולפני שנקברה אידה, הוא נראה מתרחץ בבריכת מלון הילטון בתל־אביב.

אילנה אביטל וישלמה צח
פאריס לא הועילה

ברוזה חי מאהבה

בשיא הצלחתו בארץ, אחרי שמכר 100 אלף תקליטים מאלבומו האחרון, החליט **דויד ברוזה** לקחת את האשה (אשתו, **רותי**) שאיתו ואת שני ילדיהם, **מורן ורמון**, וביחד איתם לנסות ולכבוש את אמריקה הגדולה.

יותר משנה הם ישבו שם, בבית יפה, אבל לא זה בלבד שלא כבשו כלום, אלא שלא הניחו לו אף לצאת לקרב. עכשיו הוא בארץ. בא לשיר בהת־נדבות בפתיחת העונה בבית־הספר למוסיקה רמון.

אני כשלעצמי מתתי לדעת ממה הבחור חי שם. באמריקה. בלי עבודה. עשיתי מחקר קטן והסתבר לי שדויד ברוזה ומישפחתו פשוט חיים מאהבה.

המישפחה של אשתו, **רותי**, מישפחת **גביזון**, וחמותו **אביבה גביזון**, מאוד אוהבת אותם, ונותנת להם למחייתם ביד רחבה.

פה, אצלנו, אתה לא רק חי, דויד ברוזה, פה אתה גם שר ואוהבים אותך. אז מה דעתך? תחשוב על זה!

אביבה גביזון
איזה מזל –

דויד ברוזה ואשתו רותי גביזון
– שיש הורים אוהבים

הביתה, אבל כל אחד לחוד

כשנודע לי לפני שנה שחל משבר גדול בנשואין של האמרגן **שלמה צח** ואשתו, הזמרת **אילנה אביטל**, דיווחתי לכם מייד על הענין. אחר־כך נסעתי לפאריס, ושם תפסו אותי כמה חבר'ה מקומיים וסיפרו לי שאומנם היה משבר, אבל הוא נגמר ואילנה חזרה הביתה והבטיחה לבעלה להיות אשה טובה, והשימחה והששון חזרו אל ביתם.

ומה שסיפרו לי האנשים בצרפת סיפרו שלמה צח ואילנה אביטל לכל חבריהם וידידיהם. הם גם הבטיחו שהנה או—טו—טו הם חוזרים ארצה, לגור בביתם עם בנם, והכל־הכל יהיה בסדר מעתה ועד עולם, לפחות.

לפני שלושה שבועות אומנם חזרו בני־הזוג ארצה, כמו שהבטיחו, אבל השאר הוא לא בדיוק כמו שהובטח. לא ששון ולא שימחה ולא צהלה. אילנה עבר לגור בבית הוריה, עם הבן. שלמה שכר דירה.

האם יש מקום לסולחה מחודשת? אומרים לי שהסיכויים קלושים. כי לאילנה כבר יש רומאן די לוהט.

רחל מרחלת על כל העולם

מאת שולמית יריב

אהבה רצינית

נראה שההומור היא תכונה שכאשר פוגשים בה פעם אחת, רוצים לפגוש בה שוב ושוב. אחרת איך אפשר להסביר שאחרי הרומאן עם **שלמה**

יהודית רבין
ליבה למצחיקנים

ניצן לא היה **ליהודית רבין** שום רומאן במשך תקופה ארוכה?

עכשיו היא מצאה. כמו שלמה ניצן, שעושה הומור וסאטירה בטלוויזיה, גם הרומאן החדש של יהודית הוא עם **בעל־הומור** שעשה סאטירה. לא אומרים את שמו ברבים, בגלל אשתו וילדיו. אבל אומרים שהאהבה בין שניהם לגמרי רצינית.

סיפור מהחיים

לפני שנים אחדות פגשה בחורה צעירה ונאה בשם **ריקי** גבר צעיר ונאה, טייס־קרבי בחיל־האוויר, בשם **יענקלה**, והתאהבה בו.

הבחור ענה על הציפיות של כל בחורה צעירה. הוא היה נאה, אינטליגנטי, מקובל בחברה, מסודר בעבודה, והיתה עליו גם ההילה של טייס־הקרב. היו גם שאמרו עליו שהוא יעשה חייל בחייל. ריקי ויענקלה נישאו ועברו לגור בבסיס חיל־האוויר אי־שם, ומהר מאוד נולדה להם בתם הבכורה, שגדלה בין ילדים אחרים של טייסים ואמהות שקוראים להן „הטובות לטייסים".

החיים בבסיס היו נעימים, וגם הציפיה היומית לבעל שיחזור מעבודתו המיבצעית בשמיים לא יכלה לפגוע בפסטורליה ובהרגשה של השייכות לעילית החברתית בארץ־ישראל.

אחרי זמן קצר נולדה הבת השניה, ותיכף אחרי הלידה התחילו הצרות. הטייס הצעיר הראה סימנים מדאיגים של התעניינות ביהדות ובשמירת מצוות־התורה.

האשה הצעירה, שהיתה כבר אם לשתי בנות, היתה בטוחה שהג'וק של האלוהים יעבור לבעלה כמו שהתחיל. ולכן היא גם לא עשתה סקנדלים כשהבעל התחיל להסתובב כשהוא חבוש כובע כל הזמן, ואחר כך גם שם כיפה מתחת לכובע. אחר־כך הוא התחיל לדבר על עזיבת הצבא והצטרפות למושב של חוזרים־בתשובה.

בלב כבד הלכה האשה אחרי בעלה למושב, ואף נתנה לחברותיה את כל השמלות החשופות. היא הסתובבה במושב רק בבגדים צנועים מאוד. כדי לא לפגוע בבעלה. היא ניסתה לדבר אל ליבו שיפסיק עם השטויות, והם יחזרו לחיות חיים טובים כמו קודם. אבל שום דבר לא עזר. ובינתיים נולדה הבת השלישית. מצבו הדתי של הבעל הלך והחמיר. וכשהגיעו מים עד נפש, עזבה ריקי את הבעל ואת הבית במושב, לקחה את שלוש הבנות והלכה להתחיל חיים חדשים בירושלים.

היא ביקשה גט מבעלה. אבל אצל הדתיים שום דבר לא הולך בקלות, ועד שריקי לא התחייבה לגדל את הבנות ברוח היהדות, ולהלביש אותן בבגדים צנועים, ולשלוח אותן בכל שבת שניה, לפני כניסת השבת, כמובן, לאביהם שבמושב. לא נחתם דבר.

היא נכנעה לכל התנאים. הם התגרשו. יעקב התחתן בפעם השניה תוך זמן קצר מאוד, וריקי מצאה עבודה, מצאה דירה והתחילה לחיות עם הבנות בירושלים. היא התחבבה על אנשים רבים וגם גברים פנויים התחילו לחזר אחריה, אבל כל הרומאנים נגמרו, כי לא כל גבר מוכן לקחת על עצמו אשה פלוס שלוש ילדות דתיות.

בינתיים התחיל הבעל, הטייס (מיל') והחוזר־בתשובה בהווה, לחלום חלומות משונים, וביניהם חלום של הפצצת הר־הבית במטוס קרב ישראלי. אך לפני שהחלומות התגשמו הוא נתפס ביחד עם חבריו, שנודעו לימים בשם „מחתרת־הטרור היהודית". וישב שנה בכלא.

האשה הצעירה. שאכלה מרורים במשך שנים, מצאה סוף־סוף גבר שהתאהב בה עד מעל לראשה, והיה מוכן לקחת אותה עם הבנות ועם הצרות, ולתת להם בית ואהבה וחום ושיחרור מבעיות־פרנסה וחיים טובים.

גד רווה
שהילדות לא יתקלקלו –

הגבר הוא עורך־הדין הירושלמי **גד רווה.** ריקי וגד נישאו, ונראה היה כאילו בא הקץ לצרותיה.

אלא שאלוהים, כשהוא רוצה, יודע איך להתאכזר לאנשים. אחרי שנה וחצי של נשואין מאושרים ומעושרים, נסע הבעל החדש לחו"ל בעניני־עבודתו, ושם, בחו"ל, הגיעו אליו הידיעות שאם הוא יחזור ארצה, הוא ייאסר מייד.

יעקב היינמן
– באוסטרליה הרחוקה

איזה בעיות של מס־הכנסה והלוואות לא־כשרות בבנק צפון אמריקה.

כבר יותר משנה שוהה גד רווה בחו"ל. בהתחלה הוא היה בשוויץ, וריקי היתה נוסעת לבקר אותו בסופי־שבוע. עכשיו הוא נמצא באוסטרליה ולשם, כידוע, מאוד קשה להגיע בסוף שבוע.

למה היא לא מצטרפת אליו, אתם שואלים? הבעל הראשון, **יעקב היינמן**, אינו חולם אפילו להרשות לשלוש בנותיו לצאת מגבולות הארץ. פן מישהו יתן להן משהו לא־כשר. ריקי אינה רוצה, כמובן, להשאיר כאן את שלוש בנותיה ולהצטרף לבעלה, ולכן היא מחכה. מי יודע כמה זמן היא תחכה.

תאמינו לי, לא צריך פיס בחיים. צריך רק מזל.

הכל עובר חביבי, זה נכון

הכל עובר חביבי: יובל דור, שלומית אהרון, צבי רוטשטיין ועמי מנדלמן
החבורה מתפרקת

לפני שנתיים, כשהיו בשיא הצלחתם, החליטו חברי להקת **הכל עובר חביבי** שהם צריכים קצת להיעלם מהשטח ולהשקיע את מירצם בפיתוח קשרים בעולם הרחב. ואומנם, הם נסעו לסיור ארוך בנכר, ואף זכו בהצלחה. אבל נראה שלא היתה די גדולה כדי להסתדר שם בלי עזרת האירגונים היהודיים. קרן קיימת, קרן היסוד ושאר מארגני הופעות לישראלים.

הלהקה חזרה ארצה והחליטה שאת האלבום הבא שלה היא תפיק בעצמה וגם תשקיע את כספה הפרטי.

אבל עם ישראל ידוע בזיכרון הקצר־מאוד שלו. שנתיים לא בלי־כך שמעו על הלהקה, וכבר קצת שכחו אותם. שיר אחד מתוך התקליט נשלח לרדיו כדי לבדוק איך מקבל אותו הקהל, וכאן הם קיבלו מכה אדירה. השיר הושר פעם־פעמיים, ושקע במצולות. חברי הלהקה החליטו לגנוז את כל התקליט.

האווירה בין ארבעת חברי־הלהקה היתה די שפופה, וכשנודע ש**שלומית אהרון** נמצאת בהריון ושיש לה גם סיכויים טובים לקבל תפקיד ראשי בהפקה של עלובי החיים שתהיה בשנה הבאה בקאמרי הוחלט שאין טעם להמשיך ולהילחם על כיבוש המקום שהיה להם כאן, והם החליטו לוותר ופשוט להיפרד.

אני יודעת שיש אנשים שיצטערו. אבל כאלה הם החיים, כנראה. להקה אחת הולכת ולהקה אחרת קמה, והעולם כמינהגו נוהג.

הביתה בהדרגה

הבימאית **זרדינה ארז**, שלקחה חופשה ארוכה ללא תשלום מהטלוויזיה ויצאה לניו־יורק, ביחד עם בתה **בת־אל**, חזרה אלינו.

הלשונות הרעות, וגם הטובות, סיפרו שכל הנסיעה לאמריקה היתה כדי לגרום לאביה של בת־אל, **משה גיא**, להתגעגע לבתו ולהצטרף אליה ואל אמה בניו־יורק. אבל משה גיא, אחד מחתיכי ירושלים, מצא לו אהבה גדולה בדיוק בשבוע שזרדינה ובת־אל נסעו, והיה כל־כך עסוק

זרדינה ארז ואופירה נבון
מגורים אצל הגיס

באהבה שלו עד שלא היה לו די זמן להתגעגע לילדה. לפחות לא עד כדי כך שיסע לאמריקה.

זרדינה ובת־אל חיכו בניו־יורק, אבל גיא וחברתו היפה, **מירי ארזי**, בילו את ימיהם בעיר־הקודש.

עכשיו זרדינה ובת־אל חזרו, וכדי לרכך לעצמן את החזרה הם השתכנו אצל אחותה של זרדינה, **אופירה נבון**, השוהה בעצמה בימים אלה באיטליה עם איזו להקת־ריקודים.

נכון להיום נמצאים בדירה הגדולה, באחד הבניינים המפוארים בירושלים, שר החינוך **יצחק נבון**, בתו **נעמה**, בנו **ארז**, וכן זרדינה ובת־אל. כולם מחכים לאופירה שתחזור מהטיול. כולם חוזרים, בסוף.

פלמה

צ'ופר מיוחד

החל מ- $549 *

כולל טיסה ומלון בחצי פנסיון

ניתן להזמין לינה במלונות "בלוור" ו"פאלאס אתינאה"

(בתוספת מחיר)

הטיסות במטוסי סאן-דור

- כל 6 נוסעים - השביעי חינם **

פרטים והרשמה: **טיולי הגליל:**

תל אביב, בן יהודה 42, טל' 203311/6, הירקון 142

ירושלים, בן סירא 3, טל' 02-246858

טבריה, הירדן 10, טל' 067-22660 ואצל סוכני הנסיעות

סופר צרטר

super charter

טיסות שכר מסוג IT/OFF LINE. רשיון מפעיל מס' 006 באישור מנהל התעופה האזרחית

*לא כולל מסים והטלים **לתאריכים 6/8, 13/8 בלבד.

איתן עמיחי הדברת מזיקים בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים, עירפול מיוחד לארועים למניעת יתושים וחרקים מעופפים.

רמת-גן רח' מודיענין 18, ת.ד. 2272 · טל. 790114-5-6

בשמירה על בריאותך ורכושך

איתן עמיחי - הדברה

1986

המתמודדות בתחרות

מלכת המים 1986

תזכינה בטבעות יהלומים מתנת

דיאמימון

DIAMIMON

מרכז התכשיטים והיהלומים הגדול במדינה

נתניה, רח' גד מכנס 2

שולה

מיבצע בחצי המחיר

הדבקת ציפורניים

בטיב מעולה וכן

הדבקת ריסים

ת"א, רח' המלך גורג' 89, טל: 03-295318 ● 03-284919

אל תתגרשו ללא הסכמה

"הלב" – עמותה לגירושין בהסכמה

תעמיד לרשותכם שרותים משפטים סוציאלים ופסיכולוגיים

עד קבלת הגט!

מחירים נוחים

"הלב", התחלה של חיים חדשים. 16.00 – 19.30

עוזיאל 117, י-ם. 02-422153

סקס ועסקים ללא שותפים סמויים

אנו מספקים:

- מכשירים למניעת ציתותים בטלפון
- שרות לגילוי מיקרופונים מושתלים
- מגלי מתכות
- מזכירות אוטומטיות

רדיו דוקטור בע"מ

שלום עליכם 18, ת"א, טל' 286444

קרינה קשה כלפי בתי הכספים והרכוש. האריות, שכל־כך אוהבים לחיות בלוקסוס ולהוציא כסף מבלי למסור דין־וחשבון לאיש, חייבים לחשוב טוב טוב לפני שהם מרשים לעצמם לקנות מתנות ענקיות כפי שהיו רגילים, ואת הנדיבות שהיא חלק בלתי נפרד מאישיותם חייבים לרסן. מי שלא חוסך, נשאר בלי כלום.

זו שנה קשה לעצמאים, לאנשי־עסקים, אך גם האחרים חייבים להוריד מעט את הרמה ולחכות לשנת 88', שאז מצבם הכספי ישתפר. קניית מכונית, דירה או כל דבר ערך שדורש השקעה כספית גדולה – אינו מומלץ בתקופה זו.

● לימודים

שנת 87' זו שנה שבה יצטיינו כל אלה שחושבים לצאת וללמוד. האריות שעל פי רוב אין להם סבלנות לשבת זמן רב במקום אחד וספסל־הלימודים הוא לא מהדברים המושכים אותם, ישנו את השקפתם וייהנו מאוד מלימוד של תחום חדש או מלימודי המשך בשטח שעניין אותם בעבר והוזנח בשנים האחרונות. באשר לאלה שכבר לומדים, שנת 87' תהיה שנת־שיא עבורם, והם יזכו בשבחים רבים על השגיהם.

● בריאות

בחודשים אלה עולה מחדש הבעיה שממנה סובלים רוב האריות בדרך כלל והכוונה היא לכאבי גב. כל זמן שכוכב מרס נמצא במזל גדי אי־אפשר להתעלם מבעיה זו, וכדאי שיטפלו בגבם בכל השיטות המוכרות כיום, ולאו דווקא דרך קופת־חולים. לשיטות הלא קונבנציונאליות סיכוי טוב יותר לרפא את הבעיה, והדרכים המקובלות והשמרניות יעזרו אך מעט.

בחודש דצמבר הבריאות תהיה די רופפת, קשה להצביע על מחלה מסויימת, אך נראית רגישות לשפעת, ומה שחשוב יותר – זהו חודש שבו אפשר להיפגע מתאונות. כך שזהירות וידיעה מוקדמת עשויות למנוע את הפגיעה.

● ומה שבינו ובינה

זו אינה השנה הרומאנטית ביותר. הקיץ הזה הביא עימו פרידות קשות. חלקן רק זמניות, ואחרות לתמיד. מה שגרוע יותר, כל קשר שמתחיל בקיץ זה אין לו סיכוי להחזיק מעמד. אם הוא לא הסתיים כמעט לפני שהתחיל, הוא יוכל להחזיק מעמד רק תקופה קצרה, כמה חודשים ולא יותר. ב־אוקטובר ובנובמבר, כוכב ונוס יהיה בנסיגה, מה שיעמיד את הקשרים הקבועים במיבחן קשה. מהלך זה מביא עימו אחת לשנה וחצי משברים לא מעטים. קשרים מעוררים ורופפים פשוט מסתיימים, ועד כמה שזה קשה – הדבר הוא לטובה. אחר כך אפשר שוב להתחיל בקשר חיובי יותר, מבלי לסבול ממריבות ופגיעות של האחד בשני.

מהבחינה הרומאנטית, ינואר 87' מביא עימו בשורות חדשות. הדגש הוא על יחסים עם אנשים שבאים מארצות אחרות או עם אנשים השוהים שם. זו אומנם אחת האפשרויות, אבל קיימות גם הזדמנויות אחרות, כך ששנת 87' תהיה הרבה יותר רומאנטית, ולבני אריה תהיה הצלחה אצל בני המין השני. קשרים שיווצרו יהיו יותר יציבים, שימחת־החיים תחזור לשכון בין זוגות ששכחו לחייך, ויש סיכוי רב להגיע לחברות קבועה ואפילו לנישואין.

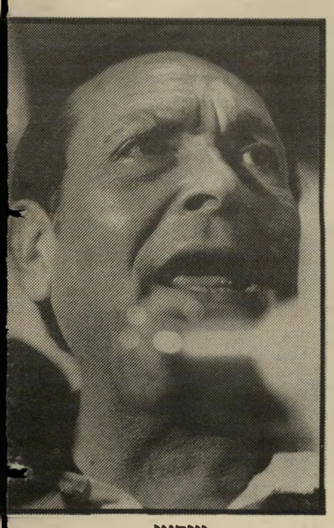
המשך מעמוד 17

לכהונתו בממשלה, מעידה על כך היטב.

רבים ישמחו על מעידתו של מודעי, בגלל כהונתו הקצרה במישרד־המישפטים. תפקיד זה, שהוא רדום ברוב ימות השנה ומאפשר לארם שקט (כמו משה ניסים, למשל) לכהן בממשלה בלי סקנדאלים, הפך לפתע חשוב על רקע פרשת השב"כ.

הדחתו הפיתאומית של יצחק זמיר, ומינויו של יוסף חריש דווקא, לא הנחילו למודעי פופולאריות. להיפך, בקהילה המישפטית התחילו לראות בו סכנה חמורה לשילטון־החוק, וגם בציבור הרחב התחילו רבים לפחד מפני האיש שנמצא לפתע, ובמיקרה, בתפ־קיד חיוני זה.

היה ברור כי תוך כמה שבועות, לכל היותר, היה מודי־

מודעי
לרסן את הלשון

עי מסלק מן המישרד את „שלוש המוסקטריות", המהוות את עמוד־השידרה של מישרד־המישפטים.

השלוש — דורית ביניש, יהודית קרפ ויהודית צור — הן שרחפו את יצחק זמיר לפיסגת אומץ־ליבו בפר־שת־השב"כ, ובלעדיהן היה המישרד שוקע למצולות.

מודעי היה מוכן לבצע ניתוח זה. עתה מקווים בקהילה המישפטית כי יורשו בתפקיד זה — יהיה אשר יהיה — לא יעז לעשות זאת, גם אם ירצה בכך.

וכך, בצורה מיסתורית, על־ידי צירוף מיקרי־לגמרי של נסיבות שאינן קשורות זו בזו, יצא מעז מתוק.

הווי

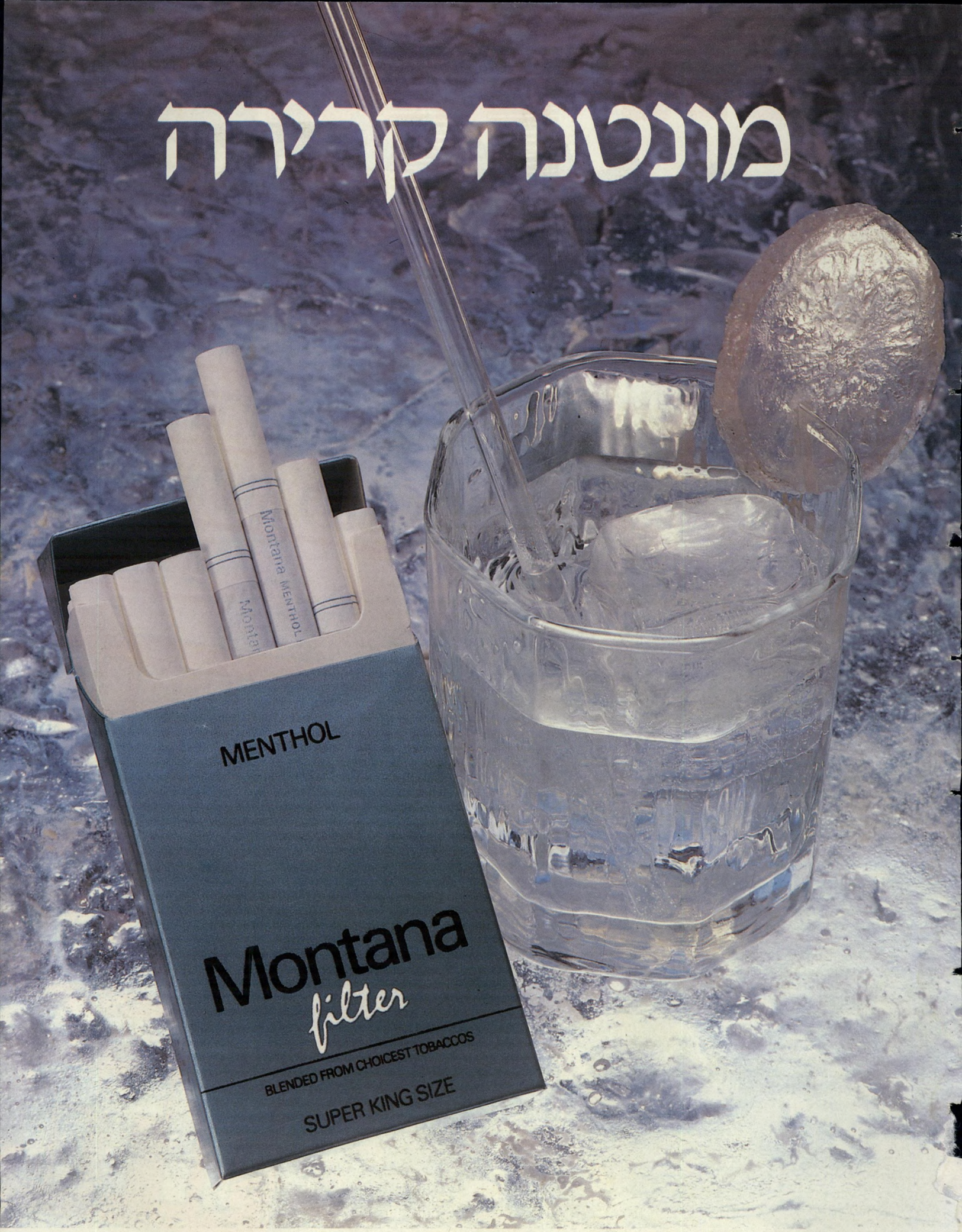
דליינו על כתפינו

ב ירושלים הגתה ילדה בת תשע רעיון כיצד להעלות את מיפלס הכינרת. ספק־המים העיקרי של המ־דינה, שירד לאחרונה בצורה קיצונית, לכשיבוא החורף, יוציא כל אזרח דלי אל מחוץ לביתו, כדי שיתמלא במי־גשמים, ואז יעברו מיכליות־ענק, יאס־פו את הדליים וירוקנו אותם, בסופו של מסע, לכינרת, וכך יעלה מיפלסה.

★★★

כל הבא, ברוך הבא

ב תל־אביב הגישה אשה תביעה לגט מבעלה, סיפרה בבית־המיש־פט, כי כאשר ביקשה להתנחם מצרו־תיה המישפחתיות בחברת שכנתה הגרושה, גילתה לה זאת כי בעלה קיים עימה פרשת־אהבים, ממנה נולדה לה בת, ואז הוא זנח אותה לטובת שכנה נוספת, רווקה, ממנה נולד לו בן.

אזהרה — משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

אדמון

העולם הזה
מספר 2351
ט"ז תמוז תשמ"ו, 23.7.1986

בלעדי: לרחל מרחלת:

הזמר ליאור ייני הכניס להריון את אחיינית־אשתו לשעבר נעמי פולני

רומאן עם הדוד

רותי פולני
וליאור ייני